

Sen Hiç
Allah'ı
Gördün mü?

Önsöz

İnsanlık gözle görülen şeyleri görünmeyen şeylerden çok daha inandırıcı buluyor. Konu ruhi değerlerle ilgili olduğunda, bazı insanların tek bir cümleyle „Ben görmediğim şeylere inanmam” diyerek kesip atması, adeta bir övünç ve de bilgece cevap olarak algılanmada.

Zamanla edindiğim tecrübeden yola çıkarak, böyle başlıklı bir kitap yazmayı gerekli gördüm. Aslında bu konuyla ilgili çok daha başarılı ve de inandırıcı kitapların olduğunu ben de biliyorum. İnsanlık binlerce yıldır görünen ve görünmeyen şeylerin savaşını vermiş. O görünen veya görünmeyen şeyler için hayatlarını hiçe saymışlar veya başkalarına o hayatı acı, çekilmez etmişler. İster görünen ister görünmeyen şeyler olsun, onlara bakış açılarımızın ne kadar farklı ve yersiz olabileceğini bu kitap vasıtasıyla biraz da olsa vurgulamaya çalıştım.

Genelde ortaya attığımız nedenler veya bahaneler, ille de bizlerin inancını değil ama asıl gittiğimiz yolu yansıtır. Yine her insanın gittiği yolu kendince de savunması gayet doğaldır. Yazdığım düşüncelerle bunu samimiyetle yapanlara ışık tutabilirsem ne mutlu bana.

Hiçbir şeye inanmak istemeyen insanların en büyük ve de geçerli nedenlerinden bir tanesi de görünmeyen şeylerin kimseye hiçbir faydasının olmadığıdır. «Onlar batıl inançlar ve de boş düşüncelerden ibaret, toplumların afyonudur» gibi birçok felsefi düşünceler de az değil tabii. Çoğu zaman da böyle düşünmekte haklılar.

Ben bu yazılarda öyle çok derinlere girmeden, ancak bir kapı ya da bir çay sohbetlerindeki genel düşünceleri dile getirmeye çalıştım. Herkesin anlayacağı zamanımızdaki örnekleri kullandım. Sahip olduğumuz şaşırtıcı imkanlar, günümüzde hemen hemen herkesin evinde mevcut. İnternet denilen bilgisayarlardaki bu yardım ve bilgiler adeta gereğinden bile fazla. İnsanlık var olalı, bilgi edinmek veya araştırmak, günümüzdeki kadar kolay hiç olmamıştı. Öyle olduğu halde bilgidan nefret eden insanlık da bir o kadar çoğunlukta.

Görünmez olarak bildiğimiz en büyük değer Allah olduğundan, görünmeyen şeylere inanmakta zorluk çekenlere, bu kitap umarım küçük bir yardım olur.

Çoğu zaman cevabını bilemediğimiz fikirlere yeniliyoruz. Onlar hakkında konuşmaktan utanıyoruz. Çünkü o konudaki bilgimiz yetersiz kalıyor. İnanığımız şeyler ise bilgiye dayanmıyorsa, karşımızda bizim inancımızı eleştirene kaba kuvvet veya bombalarla karşı gelmeyi daha kolay görüyoruz. Maalesef bilgi edinmek insanlık için ölmekten daha beter gibi görünüyor.

Düşünmek bir yetenektir. Yeryüzünde insanlık bu yetenekte en ilerde olan bir canlıdır. Bu yeteneğimizi bastırıp yok etmek yerine, mutluluk ve güven hissettirecek bir şekilde kullanmalıyız.

İçindekiler

Önsöz	2
Görmek.....	4
En değer verdiğimiz şey.....	33
Görüş açıları	59
İnsan görür de Allah görmez mi?	93
Ruhun doyurulması	108

Görmek

31 Mayıs 2005 Salı

Körle gören bir olur mu? Kim görmenin faydalı olduğunu inkâr edebilir? Yine kim görmenin gerekli, hayati ve her şeyden ziyade zevkli ama aynı zamanda da ruhen acı verdiğini kabul etmez? Hatta bazı insanlar en değerli beş duyu organından ilkinin “göz” olduğunu söylerler.

Aslında sahip olduğumuz çok şeyin ya farkında değiliz ya da değerini gerektiği gibi bilmemiz için onu kaybetmemiz gerekiyor. Bilmece gibi söylenen ve artık atasözü olmuş vecizeler vardır. Mesela: “İki şeyin değeri elden gitmedikçe bilinmez: «Biri sağlık biri de gençlik»” gibi. Görme yeteneğimiz de sağlığın içine giriyor. Peki, elden gitmedikçe değeri bilinmeyen şey sadece iki tane mi? Aslında sayabileceğimiz o kadar çok şey var ki. Maalesef birçok şeylerde olduğu gibi onların da değerini kaybettiğimiz zaman anlıyoruz. Bunun yanında insanlar o şeye ister sahip olsun ister olmasın, gözlerinde ve yüreklerinde hiçbir zaman değerini yitirmeyen tek şeyi para diye görüyorlar. Bu işin ilginç yanı da parayla elde edilecek şeylerin hemen hemen tümü göze hitap eder. Bu satırları yazarken, parayla görülmeyecek neler elde edinilebilir diye şöyle bir düşündüm. Kelime oyununa girmezsek, inanın aklıma hiçbir şey gelmiyor. Bazen bir şeyin kendisini görmezsek dahi etkisini muhakkak görürüz. Muhakkak çıplak gözlerle görülmeyen neler neler vardır, yine de insanlık onlara çok maddi yatırımlarda bulunmuşlardır. Bu kastettiğim şey sadece elektrik, doğal gaz gibi de değil. Gazı da görmeyiz ama alev olup yanmasıyla etkisini görürüz. Elektrik de yine öyle. İşte ben sadece bunları kastetmiyorum. Doğada, yeryüzümüzde gözle görülmeyen o kadar çok şey var ki. Fakat sonuçta insanlık onu öyle yapıp böyle yapıp yine de görünür bir hale getirmeye çalışmıştır. Eğer bir şey satılmaya uğraşıyorsa onu göstermek, hem de mümkün olduğunca arzu edilir bir biçimde göstermeye en çok kimler uğraşır? Reklamcılar, satıcılar, o işten kâr eden ya da memnun olmuş insanlar. Gösterecek ki karşısındakinin ilgisini çekebilsin.

Her zengin olmak isteyen insanın hayalinde olduğu gibi, siz de kendi kendinize zenginlik hayalinizi bir düşünün. O zenginlikle neler yapmak isterdiniz? Neler satın almak, nerelere gitmek, kimlerle beraber olmak? Hepsini dikkatlice düşünecek olursanız, bunların da çoğunun, hatta tümünün göze hitap ettiğinin farkına varacaksınız. Bunun yanında burnumuz, derimiz, dilimiz, kulağımız sanki hiç rol oynamaz mı? Tabii ki oynar. Yoksa gözünden özürlü hiç görmeyen insanların, “hiçbir şeye ihtiyacı yok ve onlar hiçbir şey de istemezler” dememiz gerekirdi ki, bu da çok saçma olur. Ben sadece görmenin ne kadar değerli olduğunu vurgulayıp, öbür duyu organlarımızın gereksizliğini savunmuyorum. Hepsinin birbiriyle uyum içinde çalışması, hepimizin arzusu değil midir?

Yine görmeye verilen değeri belirtmek için bir örnek verelim. Mesela “yemek yemek insanın bedensel bir ihtiyacıdır” diyelim. Öyle diyoruz ama aslında yemek yemek aynı zamanda korkunç da bir zevktir. Hatta İncil’de Resul Pavlus insanların bu duygularına dikkat çekerek, bazılarının mideleri ve cinsel duygularına verdikleri önemi adeta ilahlaştırdıklarından bahseder. Orada aynen şöyle yazar:

...onların ilahı (Tanrıları) mideleridir. Ayıplarıyla övünürler. Filipililer 3:19

Bu ayetteki hakikatten de yemek yemeyi sadece ihtiyaçtan ziyade çok büyük bir zevktir diye de kabul ediyoruz. Milyonlarca insanlar ve bilhassa da kadınlar ne kadar güzel

olmak arzusunda olsalar da boğazlarına hâkim olamadıklarından, o atmak istedikleri kilolardan bir türlü kurtulamıyorlar. Neden? Onlar için yemek yeme zevkine «hayır!» demek çoğu zaman imkânsız da ondan. Aslında duygularımızda aşırılığa gitmeden bu zevklerden ötürü şükran ve memnunluk duymalıyız. Mesela dünyada öyle lüks restoranlar vardır ki, yaptıkları işe aşırı değer verirler. Neredeyse yemeğin lezzetinden çok görünümüne değer verirler dersem, herhalde bir yerde de yanlış söylemiş olmam. Zaten öyle restoranların iç döşemeleri, yerden tutun tavana tavandan duvarlara kadar özenle hazırlanmıştır. Garsonların özel kıyafetleri ve davranışları, uzun yıllarda edinilmiş tecrübe ve eğitimden kaynaklanır. O masalar ve üzerine yemek yemek için göz kamaştıran çeşit çeşit, irili ufaklı konulmuş, parlayan kristal bardaklar. Sanki üzerine cila sürülmüş parlıtıda, lekesiz beyazlıktaki tabaklar. Bazen tabakların her biri sanki bir tepsi büyüklüğünde ve sadece size aittir. İçinde yemek yemeye dahi kıyamayacağınız şekilde güzellikte. Çatal kaşıkların bir kısmı altınla süslenmiş ama hiç el izleri ve su lekesi taşımayan parlıtıya sahipler. Bazı garsonların ellerinde beyaz kar gibi eldivenler var. Onlar sizin bu masanızdaki bardak, çatal, kaşık gibi şeyleri düzenliyorlar ki, üzerlerine elleriyle iz bırakmasınlar. Eğer tabağın üzerine eğilirseniz, yüzünüzü olduğu gibi görebilirsiniz. Yan gözle de çatal bıçağınıza bir bakarsanız, ya kendinizi çok uzaktaymışsınız izlenimine gelir ya da sirklerde olan aynalar gibi burnunuzu, gözünüzü çatalın içinde görebilirsiniz. Eğer dikkatle seçilmişseler, yüzünüzü o gümüş kısımda tam bir aynada gibi görürken, sanki aşağıya doğru giden o altın desenler sizi üzerinize giydiğiniz bir elbiseymiş gibi süslerler. Gelen yemeklerin çeşidine göre önünüzdeki tabaklar da çatallar da hep değiştirilir. Bunları da o penguen kılıklı, eli beyaz eldivenli garsonlar yapar. Sahip olunan bu atmosferde hiç kimse kötü bir yemek gelecek diye bir şey düşünmez. Tabaklarda hazırlanmış yemekler öyle itinalı bir şekilde önünüze konmuştur ki, hani yeme yanında yat dedikleri gibi bir tablo sanki. Eğer böyle ortamlara alışkınsanız, o zaman yemeğin tadını da ayırt etme yeteneğiniz daha iyi çalışır. Eğer böyle yerlere ilk defa girdiyseniz, sanki her şey size bir tiyatro gibi gelebilir; tabii sizde o kadar seyircinin önünde sahnede oturuyorsunuzdur. Bütün bunlarla birlikte bazen o yemeği hâlâ yememiş ve hatta görmemişsinizdir. Fakat gözünüzle gördüğünüz şeyler, size orada yemek yemenin büyük bir ayrıcalık sahibi olduğunuz duygusunu vermiştir. Zaten restorana yapılan bütün o korkunç masraflar müşteriye bu duyguyu vermek hedefini de gütmektedir. Bazen böyle yerlerde en ucuz iki kişilik bir yemek 300 dolardan başlarken, artık sizler hayal gücünüze göre bu rakamı 50bin dolara hatta daha fazlaya bile yükseltebilirsiniz. İlle de o kadar çok para verdikten sonra da karnınızın doyacağını beklemeyin. Bazen dünyada belli sayıda sahip olunan bir şişe şaraba yeni bir araba parası verirken, Japonların büyük akvaryumlara, havuzlara süs olsun diye yetiştirdikleri bir balık türü, yine bazen 50 bin doları da çok daha geçecektir. Siz bunları yiyen-içen insanları saçma mı buluyorsunuz? İçtiği içkiye altın tozları serpmeye peki ne dersiniz? Altın tozlu içkinin fiyatı da ona göre tabii. Bunlar yalnız cebe değil ama göze de hitap edecek şekilde insanların dikkatini çekerken, benim kısaca anlatmak istediğim şey, ille de görmek ve o görülen şeylerden zevk almak. Kedi maması reklamlarında bile açılan konservenin tabağa konuşunu gösterirken, yanına birde maydanoz korlar. Hâlbuki kedi maydanozu hiç sevmez ve de yemez. Amaç alıcıya bunu güzel göstermektir. Alıcı da kedi değil insandır. Yani onu etkilemek gerek.

Yalnız herkese her görüntü de hoş gelmeyebilir. Mesela biraz önce bahsettiğim restoran, ya da ona benzer başka bir ülkenin böyle lüks hazırlanmış başka bir restoranındaki görüntüler çok daha farklıdır. Mesela Çin'de cenin halindeki düşük yapılmış annenin çocuğu böyle restoranlarda 300 dolara hemen alıcı buluyormuş. O çocukta tam teşekküllü gelişmiş kafasıyla, ayaklarıyla, hatta cinsiyetine kadar belli olan

bütün bedensel haliyle, sebzeli bir çorba şeklindeki porselen çukur kaplarda insanlara servis yapılıyor. Onu yiyenin karnı ne kadar doyar bilmem ama verdiği parayı düşünecek olursak, insanların neler yiyip nelere değer verdiklerini görmek bazen bizleri çok şaşırtır. Düşük yapılmış bebeğin de 300 dolara o restoranlara geliş fiyatı, bunu müşteriye kaç misline sunuyorlar o da meçhul.

Hele Tayland taraflarında canlı maymunu, masanın ortasından bakan sadece o kafasının yanında müşteriye bir de çekiç getirilir. Çekiçle hayvanın kafasını parçalayıp beynini yerler. Canlıken veya çok taze yenilen beyin daha lezzetli oluyormuş!

Bu yazdığım şeyler artık her yerde, filmlerde, İnternet'te, gazetelerde açık açık gösteriliyor ve gizli değil. Kimine göre böyle görüntüler korkunç iştah açarken, kiminin de midesini havaya kaldırır. Yani her gördüğümüz şeyler bize ille de zevk vermez. Hatta bazen gördüğümüz, görmek zorunda kaldığımız şeyler yüzünden kör olmayı, görmemeyi çok arzuladığımız zamanlar da olmuştur.

Görme arzumuzu sadece zevk almak açısından değerlendirerek ele alamayız. Yani insanlar hep zevkli şeylere bakıp, sıkıcı ve çirkin şeylere gözlerini kapamazlar. Biz çocukken sinemadaki öpüşme sahnesinde gözlerimizi yumardık. Gözlerimizi kapatmamız, öpüşme sahnesinin çirkin olduğundan dolayı değildi, bunu utandığımız için yapardık. Bakmaktan utanırdık, o artistin herkesin önünde öpüşüyor olmasından hem onun hem de kendi adımıza utanırdık. Bu benim zamanımdan biraz daha eski yıllarda Amerika ve Avrupa'da da öyleymiş. Demek ki zamanı işin içine sokmazsak insanların aynı duygulara sahip olduklarını görüyoruz. Bazı dini gruplardaki çocuklar hâlâ böyle sahneleri gördüklerinde aynı davranışı gösterirler. Çocukken bazı şeylere göz kapatırken, zaman geçipte insan gelişmeye büyümeye başladığı zaman da tam ters duygular ve tepkiler baş gösterir. Mesela daha 12 yaşındayken Alman arkadaşımın garajında bana pornografi içerikli mecmuaları gösterdiğinde, çok uzun zaman kendime gelememiştim. Duygusal-ruhsal olarak kendime gelemedim. Yoksa bayılıp ayılmadım ama çokta midem bulanmıştı. Anneme babama karşı artık öfke dolmuştum. Bu öfke durumu hiç uzun sürmedi, çünkü bazı şeyleri kabullenmem gerektiğini anlamalıydim. Benim de o yaşlarda cinsel duygularım ve de hayallerim vardı. O pornografi mecmualarındaki gibi hayallere sahip değildim ama o doğrultudaki bir yolda olduğumu anladım. Görmeden önce o kadar farkında değildim. Bu yüzden annemden babamdan nefret etmek, kendimden nefret etmek olacak diye bu duygularımla mücadele etmişim. İnsan anne babasını bambaşka bir şekilde tasavvur ederken, herhalde iç dünyamda «şimdi bunlarda ne» diye düşünmüş olmalıydim. O an en çok hatırladığım şey uzun zaman midemin bulantısıydı. Çok daha iğrenç şeyle hatırlıyorum ama bunları bu yaşımda dahi yazmaya utanıyorum. O küçük çocukken gözlerimi kapadığım gibi şimdide ağzımı kapatacağım ve bunlardan bahsetmeyeceğim. Çünkü o mecmualarda normal ilişkilerden çok, sapık ve akla gelmeyecek kişilerle ilişki halinde olan insanlar vardı. Yemek yemek derken nasıl ki kimse canlı maymunun kafasını çekiçle kırıp beynini yemeyi düşünmezse, cinsel ilişkide de o mecmualarda olan şeyler düşünülemezdi. Zamanımızda Avrupa bu konularda benim gibi konuşup düşünenleri, topluma uyum sağlayamamış gözüyle bakıyor. Türklükten Alman vatandaşlığına geçmek isteyenleri, şimdi imtihana tabii tutup, bu gibi sorular soruyorlar. Bu konular hakkında görüşlerinizi yazmanızı istiyorlar. Benim gibi düşünenler biraz zor vatandaş olur.

Hatta ilerde benim bu gördüklerimdeki mide bulantıyla ilgili komik bir fıkra okumuştum. Profesörün biri konferans verecekmiş, konusu da seks. Fakat karısına: "Yelkenli kayıklar üzerine konuşma vereceğim" diyerek evden çıkmış. Aradan birkaç gün sonra

bir partide bazı hanımlar profesörün karısına anlamlı bakarak gülümseyip selam veriyorlarmış. Kadın duruma pek anlam vermezken, yakın bir arkadaşı koluna girip, “geçen gün seninkinin verdiği konferanstan bu işi çok iyi bildiği anlaşılıyordu” demesi üzerine kadın şaşkınlıkla, “Hayret! Aslında hiç anlamazdı. Hem hayatında da iki kere denedi. Bir keresinde midesi bulandı, ikincisinde de şapkasını uçurdu” demesine ben kendi adıma hisse çıkarıp hep gülmüşümdür.

Benim o yaştaki görme arzum sadece merak. Merak duygusu da insana birçok şeyler öğretirken, bazen de kişiye zarar verebilir. Mesela hâlâ İnternet’te aniden önüme açılan o açık saçık pornografi içerikli reklamlara hâlâ niye şöyle bir bakıyorum diye kendi kendime sormuşumdur. Hatta üzerlerine tıklıyorum ki başka sayfalar da açılsın! En büyük neden merak oluyor. Bu benim için böyle tabii. Herkesin duyguları ve görüş açıları farklıdır. Dini çevreler bu işe günah diye bakarlardı. Onlar o sahnelerle bakarken yüreklerinden zina ediyorlarmış tehlikesinden korkarlardı. Hiçbiri bu işlere taraftar değil gibi gözüktü de fırsatı buldu mu da bence en çok yine onlar bakar. En çok onlar bakar, çünkü bu iş onlara yasaktır. Yasak olan şeyler ne kadar arzu edilirse, onlarda bu işi o kadar arzu eder. Bir de gösterilen şeyler hayvanlar, bitkiler, ya da elma armut değil ki. Kendi gibi olan insan, ona bakıyor. Kim bunu merak etmez? Tabiatıyla her insan merak eder ve de bakar. Yine bunun yanında eğer insan sağlıklı zihne sahipse bu şeylerden uzak durmayı da bilir ve kendini disiplin eder. Çünkü sağlıklı bir zihin ve ruha sahip olan insan bir gerçeği bilir. Zihnimize giren şeylerin korkunç bir bölümü gözlerden alınan görüntülerle depolanır. Bizler ister isteyelim isterse de istemeyelim, gözlerimizle gördüğümüz ilginç şeylerin fotoğrafını zihnimiz otomatik olarak çeker. Ondan sonra da o resimler, yine ister isteyerek isterse de istemeden, ikide bir gözümüzün önüne geliverirler. Ondan sonra uğraş dur! Bazı insanlar bu görüntülere çöp diyorlar. Hiç insan zihnini çöplerle doldurur mu diye de iyi teşviklerde bulunduklarını sanırlar. Evet, bazen doğru, fakat insanın sahip olduğu merak olmasaydı, belki de yaratıldığından beri hiçbir şey de öğrenemezdi. Bu duyguların hepsine onun için ters bir gözle bakamıyoruz. Fakat insanların gözlerine sergilenen, hatta insanın ruhi sağlığını bozup bunalımlara sokan şeylere de “ille de bakacağım” diye diretirsek, bu kendi bileceğimiz bir şeydir. Her duygumuzda olduğu gibi, nasıl ölçülü olacağımıza da sonunda herkes kendi adına karar vermeli. Bunu da gördüklerinden kaynaklanan ve sonradan getireceği ruhi sıkıntıları cebine koyarak yapmalı.

Ben konumu ahlaki bölgelere sokmaktan ziyade, görmek ve görmenin etkileri üzerinde geliştirmek istiyorum. “Zevk” dedik, “vahşet” dedik, “merak” dedik; aslında görmeyle bağlantılı olan, daha sayılabilecek çok duygularımız var.

Akvaryumlar insanları dinlendirirmiş. Saatlerce onlara bakın, sakinlik ve huzur hissedersiniz. Tabii temiz berrak bir suda, özenle hazırlanmış su bitkilerinin içinde yüzen rengârenk balıklara bakmak, muhakkak büyük bir zevktir. Bu sırf göze hitap eden hayvanların sadece bir türü. Sırf göze hitap eder diyorum, çünkü akvaryum balıkları bir kedi köpek gibi kucağa alınıp da sevilmez. Ya da yumuşacık bir tavşan gibi ellerimizi okşayan pamuğumsu, kuştüyümsü, deriye hitap eden duyguları bir balık insana yine veremez. Ancak akvaryumdaki balıklar gözlerimizle sevilir. O gördüklerimizde genelde bizi rahatlatır.

Japonlar bu balık türlerini yetiştirmekte çok ustaymışlar. Bir keresinde televizyonda görmüştüm, özel havuzlarda yetiştirdikleri bu balıkların bazı cinslerinin en ucuzunun tanesi 3 bin dolardan başlayıp yarım milyona kadar gidiyormuş. Belki daha fazla fiyata bile gidenleri vardır. Meraklıları dünyanın her köşesinden bu balıkları almaya

gelirlermiş. Bazen tek bir balığın değeri, saray gibi bir ev yapmayla aynı fiyata geliyor. İnsanlar bunlara o kadar çok para verdiklerine göre, demek ki zevk alıyorlar. Hadi işin gösteriş tarafını bir yana bırakırsak, geriye sadece görme zevki kalıyor. Düşünün rengârenk kocaman pırıl pırıl akvaryumunuz var. Geniş bir odanın ortasında ışıklar kapalı, sanki filmmiş gibi onları seyrediyorsunuz. Çok insan zevk alır bundan. Hele bir de o akvaryumu kendiniz yapıp hazırlamışsanız. Tam o insanın içini rahatlatan görüntünün yanında, birden birinin akvaryuma aç pirina balıklarını sokması da işi tam berbat eder. O canım balıkların gözünüzün önünde nasıl parçalandığını görmemiz işten bile değildir. Balıklara mı yanacaksınız, yoksa biraz önce bahsettiğim türden bir merakınız varsa, yüz binlerce dolar ödediğiniz paraya mı? Güzel görüntülerin korkunç bir vahşete dönüşmesi de hiç öyle zor olmuyor. Bir görüntüde huzur, sükûnet, rahatlık bulunurken; öbür görüntü insanın dünyasını sanki alt üst eder. Bahsettiğim bu şeyler de yaşayan insan değil, şimdiye kadar ancak balıklardan, yemekten, maymundan, cenin olan çocuktan bahsettim. İnsanların birbirleriyle yaptıkları savaş görüntülerini olduğu gibi nedense pek göstermiyorlar. Gösterdikleri en fazla hep ölümler ve yaralılar. Onlarda da birçok görüntüler gizleniyor. Çünkü böyle görüntüler insanlara rahatsızlık veriyormuş. Aynen benim 12 yaşında gördüğüm o pornografi mecmuasındaki gibi, insanlarda mide bulantısı etkisi yapıyormuş. Devamlı bakanlar ise, gün gelip alışıyor, hiçbir şey hissetmiyor.

Görmenin çok değerli bir özelliğimiz olduğunu yazarken, aynı zamanda acı verdiğini de yazmıştım. Şöyle bir düşündüğümüz zaman, gözlerimizle gördüğümüz şeyler, bizleri bir sürü sayamayacağımız kadar çeşitli duyguların içine sokar ve de çıkarırlar. Zevkli, üzüntülü, çirkin, sıkıcı, anlamsız, güzel, rahatlatıcı, öfkelenendirici, korkutucu, ürküten, öç alıcı, kinlendiren, tarif edilemeyen, saygı uyandıran, aşağılayıcı, şaşırtan, tamah ettiren, kışkırtan ve daha sayamayacağımız kadar bir sürü duyguları uyandıran bu duyu organımızın adı yine göz.

Türkçe sözlükte **görmek**: «bir şeyin varlığını gözle algılamak» olarak açıklanmış.

Bunun yanında birde bakmak vardır. Çok insan ikisinin de aynı olduğunu sanır ama değildir. Sözlükte **bakmak**: «Görmek için gözleri bir şey üzerine çevirmek» olarak tarif edilmiş. İnsan gözlerinin önünde birçok şeyi görür ama o birçok şeylerin içinden istediğine bakar. Mesela her gün kapısından içeri girdiğiniz evinizin numarası “tam olarak nerede yazıyor?” diye size biri sorsa, belki de bilemezsiniz. Ya da giydiğiniz pantolonun fermuarı sağ elinizle mi açıyorsunuz yoksa sol elinizle mi diye sorulduğunda, bakmadan cevap vermeniz zor olur. Erkek pantolonuyla kadın pantolonunu bu şekilde ayırt edilmiş. Erkeğinki sağ elle açılanı, yani fermuara girme yeri sağdan, kadında ise soldan. Gömlekler ve diğer elbiselerin düğmeleri bile bu kurala göre yapılmış. Bu kural da erkeğin eskiden kılıç kullanmasından yola çıkarak konulmuş. Kılıcı sağ eliyle soldan çekerken elbiselerine takılmasın diye düşünülmüş. Gerçi zamanımızda böyle ayırımlar yapılmıyorsa da erkek vücuduyla kadın vücudu oldukça farklıdır. Güzel görünmek isteyen hanımlar, alışveriş yaparlarken bunlara dikkat ederler. Neyse, bizim konumuz bakmak ile görmek arasındaki farkı belirtmek. Mesela camdan dışarı öylesine gördüğünüz şeyleri sonra bir bir anlat deseler, o kadar çok gözden kaçırdığınız şeyler ortaya çıkar ki. Baktığınız şeyler üzerinde ise ayrıntılara bile girerek anlatabilirsiniz. Kısacası, sözlük anlamından da fark ettiğimiz gibi, gözlerimizle birçok şeyleri algılasak bile, bakmak için gözlerimizi o şeyin üzerine çevirmemiz, dikkat etmemiz gerekir.

Her insanın gördüğü ve gördüğünden algıladığı şey de farklıdır. Bunu restoran örneğinde, insanların yemek yeme şeklindeki vahşetine kadar biraz önce anlatmıştım.

Görüntünün verdiği duygulardan yola çıkarsak, o şeye karşı duyulan hisler de her insanın kültürüne, görgüsüne, vicdanına göre muhakkak farklı farklı olacaktır. Bir de baktığımız şeylere duyduğumuz hisler, o anki ruhumuzla da çok bağlantısı olan bir durum. Bu konuyla da ilgili yine bir fıkra geldi aklıma.

Eski zamanda adamın biri tarlasındaki ürünü satmak için şehre gitmiş. İşlerini hallettikten sonrada bir sinemaya girmiş. Filmin bir aşk sahnesinde erkek kadına sarılmış ve “Gözlerimde ne görüyorsun?” diye sormuş. Kadında cevap olarak “Aşkımızı” demiş. Filmin bu sahnesi, herhalde evden de bir müddet ayrılmasının etkisiyle köylünün çok hoşuna gitmiş. Tekrar köyüne, evine döndüğünde karısı sırtını dönmüş yatakta uyurken gece yarısı bizimkinin aklına filmdeki o sahne gelmiş ve karısına sormuş. “Kız Hatça! gözlerimde ne görüyor?” demesi üzerine karısı daha bakmadan “hııç” demiş. Bu bizimkini tatmin etmemiş, bir daha sormuş. “Kız Hatça! gözlerime bir bakh ne görüyor söyle” demiş. Bu sefer kadın oflaya puflaya dönmüş karanlıkta şöyle bir bakmış ve yine “hııç” demiş. Adam yine olmadığını görmüş ama ille de ısrarlı bir şekilde yine: “Kız Hatçaa etme nolur şöyle iyi bir dikkatli bakh, gözlerimde ne görüyor?” Kadın kalkmış, gaz lambasını yakmış ve adamın gözlerine tutup dikkatlice bakmış. Adam yine “Ne görüyor, söyle” deyince karısı: “Gocca bir çappah” demesi muhakkak o adamın duymak istemediği bir cevaptı.

Bu fıkra bizi güldürse de altında yatan hakikat ise bazen acıdır. Her ne kadar o adam romantik açıdan karısının da o an kendi istediği gibi görmesini arzuladıysa ki, bu zararlı değilken; öbür yandan insanlar birbirlerine baskıyla, görünen şeyi gördüğü gibi değil de onların istediği anlamda görülmesine çok uğraş veriler. Hatta Hollywood filmlerindeki teknikle, insanlara haber yayınlarını bile manipüle ederek haber verildiği de başka bir gerçek. Haber diye seyrettiğimiz, gözle gördüğümüz görünen şeyler aslında gerçek değil, ancak bir film. Görüntüler, sesler hepsi özel olarak stüdyolarda hazırlanmış. İnsanlara ise gerçek haber diye arada yutturuluyor.

Mesela Amerikalıların büyük bir çoğunluğu aya gidildiğine inanmıyor. Daha doğrusu aya insan ayağının bastığına inanmıyorlar. Bunun böyle olduğunu da ispat eden birçok deliller var. Peki, o gördüğümüz resimler neydi? Dediğim gibi, film olduğu iddia ediliyor. Hem de ispatlanarak. Bunları da bazı uzmanlar resimlerden tesadüfen fark etmiş. Ayda çekildiği iddia edilen resimlerin gölgelerinden farklı ışıkların olduğu dikkati çekmiş. Güneşten gelen ışık tek bir yönden gelip, tek bir tarafa gölge yapması gerekirken, resimlerde bazen dört taraflı gölgeler bile var. Bunun gibi ve daha bilimsel birçok ispatlar varmış. O zamanki dünyanın bütün gözleri Amerika'ya çevrilmişken Amerikalıların “Biz aya adam indiremedik” demeleri olamazmış. İlle de aya inilmeliymiş. Gerekirse palavradan da olsa, olsun ama inilmeliymiş. Bütün insanlık bunu görmek istiyormuş. Hem ayrıca o aralar Ruslarla sidik yarışı yapılmıştı. Gösterdiler, insanlığın, vergi ödeyen Amerikan vatandaşlarının içini rahatlatılar! Hem de kaç kere!

Bunları da duyduktan, gördükten sonra insan neye inanacağını bilemiyor. Görünen şey bile bir sahtekârlık olabiliyor. Sihirbazların yaptıkları numaralar gibi. Böyle gösterilere «göz boyamak» deniyor. Seyircinin gözünü boyayla boyamıyor da gözünün önünde o şeyi farklı bir şekilde gösteriyor. Mesela sirkte, yuvarlak bir tahta dairenin ortasına bağlanmış güzel mayolu kadına bıçak atan sihirbaz, aslında bıçak falan atmıyor. Ustaca hazırlanmış o yuvarlak tahtadan bıçaklar kendi kendine fırlıyor. Yani bıçaklar tahtanın arkasında yuvalarında duruyorlar. Cambaz bıçağı atıyor gibi yapıyor ama bıçağı elbisesinin koluna bırakıyor ve elini fırlatmasıyla da aynı zamanda yayı bırakılan

bıçak tahtada ses çıkararak dışarı fırlıyor. Bu anlattığım görüntüler Internet'te, televizyonlarda çok yayınlandı. Bu sadece bir teknik. Bunun gibi birçok gösteriler var. Testereyle adam kesmeler, yüksük gibi şeylerin içinden bir sürü kuşların çıkması, suyun içinde kaybolmak, su üzerinde yürümek vs. gibi. Hatta tren garında duran koskoca treni bile kaybeden sihirbazlar var. Hep teknik ve ustaca hazırlanmış sahneler sayesinde bunlar mümkün olabiliyor. Fakat orada bizlerin gözüne gösterilen sahneler ile gerçeğin bir ilgisi yok. Daha doğrusu bizlerin zannetmesini istedikleri gerçekle hiçbir ilgisi yok. Demek ki her gördüğümüz, algıladığımız ve dikkatlice baktığımız şeylerin gerçek olması gerekmiyor. Bu da insanlarda çok büyük bir tehlike oluşturuyor. Gerçekleri saptırmak ve menfaat sağlamak için gözler önüne serilen şeylerin yalan olması, bizlerin de bunları yıllar sonra öğrenmesi, her türlü güven duygularının sarsılması demektir. Artık gördüğümüz şeylere bile inanmıyoruz. Doğru olsa dahi inanmak çok zor geliyor. Çünkü "kim bilir kaç kere aldattılar, bu da neden öyle olmasın" diyor ve inanmıyoruz. İnsanlık olarak haksız da değiliz.

İlk defa televizyonlar çıktığında renksizdi. Ben çocukken bunun farkında bile değildim. Hatta Türk filmleri renksizdi de renkli olduğu zaman sinemalarda hep «Renkli» diye afişlerde reklamları yazardı. Ben de o zamanlar 6-7 yaşlarındaydım. Ablam söylemişti bu farkı bana da ondan sonra dikkat etmeye başladım. "Renksiz filmde arabaların rengi ya siyah ya da beyaz gözükürken, renklide kırmızı, mavi, yeşil belli olur" demişti. Sahiden de ilk defasında ben filmin konusundan çok sadece renklere dikkat etmiştim. Bazen filmde ziyade sırf bu renklere dikkat etmek, bende uzun bir zaman sürmüştü. Sonra sonra alıştık ve zaten renksiz film kalmadı. Televizyon konusunda ise sinemaya kıyasla biraz geç geldi bu renkler. Filmlerin kendilerinin renksiz olmaları bir yana, renkli oldukları zaman da renksiz televizyonda yine siyah beyazdı. O zamanlarda 10 yaşlarındaydım. Almanya'da, ev sahibimize oğlu hediye renkli televizyon almış, yılbaşında bize göstermişlerdi. Benim Türkiye'de sinemadan tecrübem olduğu için, onların anlattığı şeylerin çoğunun Almancasını anlamasam da ne demek istediklerini kavramıştım. Benim için yeni bir şey değildiyse de bizim televizyonda da neden renkli göstermediğine canım sıkılmıştı ama. O zamanlar renkli televizyonların fiyatı renksiz televizyona nazaran dört beş misliydi. Çok sonra, eski bir renkli televizyonu ülkesine dönecek Amerikalı askerden almıştık. Tanıdığımız insanların %98'inin hep televizyonları renksizdi. Bizde o % 2lere girdik diye üvey babam çok seviniyordu. Bu anlattığım olaylar Almanya'da böyleydi, Türkiye'de renkli televizyonların evlere girmesi yaklaşık 10 sene daha sürdü. İnsanlar bu konuya çok değer verdiler. Borç alıp ille de evine renkli televizyon sokan çok insan tanımışımdır. Ben de dâhil. Bütün bunlar hep görme zevkinden kaynaklandı. O sözü edilen renkler hep görmenin ve ayırt etme yeteneğinin verdiği bir zevkti. Başkalarından farklı olmanın verdiği gösteriş ise, öyle ya da böyle muhakkak rol oynuyordur.

Bazı insanlarda da renk körlüğü varmış. Bazı renkleri ayırt edemiyorlarmış. Mesela trafikte onlar araba kullanırken bizler gibi lambanın kırmızı olduğuna değil de trafik lambasının o üç ışıktan nerede yandığına dikkat ederlirmiş. Çünkü kırmızı rengini zaten ayırt edemiyor, bu yüzden lambalara bakarken dikkatini yandığı yere veriyor. O üç yuvarlaktan en üstteki yanıyorsa duracak, çünkü kırmızı. En alttaki yanıyorsa geçebilir, yani yeşil. En uzaklardan bile ilk fark edilen renk kırmızıymış. Bu yüzden trafik lambalarının dur rengi kırmızıdır. Fakat renk körlüğüne sahip biri, gece lamba uzaktan yeşil yansa bile ille de duracakmış gibi lambanın dibine gelince ancak gaza basmasını çok kişi anlamaz ve basar küfrü. Hâlbuki o kişi için yanan lambanın renginden ziyade hangi bölümde yandığını görmek önemlidir. Rengini zaten ayırt edemiyor. Türkiye'de renk körlerine ehliyet vermezlerdi. Şimdi herhalde AB'ye uymak için verilebiliyor.

Aslında şu gözümüzün ne kadar çok yetenekleri var bir bilseniz. Tabiatıyla kullandığımız bu organımızın yeteneklerinin hepsini bilen insan inanıyorum ki çok azdır. Sahip olduğumuz şeyi kullanıyoruz ama neler yaptığını, nasıl yaptığını ve daha neler yapabileceğinin ise çok azını biliyoruz. “Alt tarafı da bir göz işte” deyip geçiyoruz.

Gözle ilgili birçok deyimler söylenmiştir ve de söylenir. Mesela «görgülü adam» ya da «güngörmüş insan» veya «görgüsüz» gibi deyimlerle o insanları ya yükseltiriz ya da alçaltır. Bu «görgülü-görgüsüz» tabirleriyle kişinin hem harfi gözleriyle görerek edinmiş olduğu özellikler vurgulanırken, işin içine alınan eğitim, karakterimsi, ruhsal hakikatlerde sokulmak istenir. Mesela bir yerde nasıl davranılması gerektiğini bilmemek, ya da bütün dikkatleri üzerine toplayacak hareketler yapması halinde o kişiye «görgüsüz» denir. Bu ille de o kişinin öyle yerlere ilk defa gittiği anlamına da gelmez. Defalarca, sayısız kereler öyle yerlere gitmiş ve de oralarda bulunmuştur. Aslında ona bu «görgüsüz» lakabını taktıran, o kişinin karakteri ve basit özellikleridir. Tam tersine, «görgülü, güngörmüş insan» gibi sözlere layık olanlar ise üstün karakter özellikleri yansıtan şahıslardır. Hâlbuki o «görgüsüz» kategoriye giren insan tipinin girip çıktığı yerlerde gösterdiği özellikler ve aldığı tepki yanında; «görgülü, güngörmüş» denilen insan, belki de o yerlerde hayatında ilk defa bulunacaktır, ya da sık sık öyle ortamlara girmemiştir. Onun davranış tarzı, bulunduğu ortamı tartma yeteneği, dikkatli ve alçakgönüllülükle insanlara verdiği değer sayesinde, «güngörmüş biri» gibi hakkında söylenilen sözler, o kişiye pozitif puanlar veririr. Bu konuda en önemli özelliklerden biri de insanın sahip olduğu tamah duygusudur. Tamah konusu, Mukaddes Kitapta en meşhur olarak bilinen Allah'ın Musa'ya verdiği on emirden birini içerir. Orada aynen şöyle yazar:

Komşunun evine, karısına, erkek ve kadın kölesine, öküzüne, eşeğine, hiçbir şeyine göz dikmeyeceksin (tamah etmeyeceksin). Çıkış 20:17

Yukarıdaki yeni tercümeyle tercüme edilen “**göz dikmeyeceksin**” kelimesi eski tercümelerde “tamah etmeyeceksin” diye çevrilmiştir. «Göz dikmek» cümle içindeki kuruma göre bazen değişik anlam alırken «Tamah etmek» hemen anlaşılır. Mesela «göz dikmek» bir şeye dikkatli bakmak, dikkat etmek yerine de geçebilir. Yine örneğin “bu şeylere gözünü iyice dik ve onları kimseye kaptırma” demek kişiyi dikkatle o şeyleri korumayı emredicidir. Fakat aynı benzer bir cümleyle “bu şeylere tamah et ve onları kimseye kaptırma” diyerek kimse malını başkasına korutmaz. Kelimelerin çok anlamlara gelebilmesi o dilin fakirliğinden de kaynaklanır. Kısaca tamah etmeyi tarif edecek olursak:

Tamah: Aç gözlülük, **göz dikmek:** başkasının olan şeyi ele geçirme isteğine kapılmak, **tamah etmek 1)** Açgözlülük etmek **2)** Çok beğenip elde etmeği istemek. **Tamahkâr:** **1)** Aç gözlü, **2)** Pinti, cimri eli sıkı.

Benim de biraz önce bahsettiğim «görgülü, görgüsüz» deyimleri insanın tamahkâr olmasıyla çok yakından ilgili. Muhakkak insan bazı yerlerde acemice, yanlış davranabilir, fakat bu onu «görgüsüz» yapmaz. Zaten «görgüsüzlük, güngörmüşlük» demekle, acemilik veya olgunluktan ziyade, kişinin o şeylere olan gözünün açlığı veya tokluğu vurgulanmıştır.

Sembolik anlamda kullanılan gözle ilgili o kadar çok sözler söz var ki. Ben en meşhurlarından birkaçını yazacağım:

İlk göz ağrısı, göz aydına gitmek, göze gelmek, göz yıldırım, gözden düşmek, göze çarpmak, göze girmek, göze göz dişe diş, gözü aç, gözü tok, gözü arkada kalmak, gözü ısırmak, gözü kızmış, gözü kesmek, gözü korkak, gözü pek, gözü sidikli, gözü yüksekte, gözüne sokmak, gözünü daldan budaktan esirgememek, gözünü kan bürümek...

Daha o kadar çok var ki, nerdeyse yazmakla bitmeyecek kadar çok gözümüzle ilgili benzetmeler, atasözleri söylenmiş.

Neredeyse her şey gözümüz vasıtasıyla zihnimize ve yüreğimize giriyor. Gözümüzle gördüğümüz şeylerin verdiği etkiyle tekrar ve tekrar yaptığımız veya yapacağımız şeyleri belirliyoruz. Gözlerimizin bizi etkilemesi o kadar çok büyük rol oynuyor ki, bu yolla hayatımızı bile kaydırmamız işten değildir. Bazen bizim kendimizin etkilenmesi hariç, onunla nereye baktığımız dahi çok önemlidir. Bir yanlış bakış yüzünden birbirlerini öldüren insanları çok duymuşuzdur. Sadece bir o bakış. Yine sadece bir bakış yüzünden deliler gibi sevdalara tutulmuşuzdur. Ferhat gibi dağları deldirecek kadar etki yapan şeyin başlangıcı, yine o bir bakıştan kaynaklanmıştır. Kadınların sadece gözlerine harcadıkları süs ve makyaj malzemelerinin toplamı, astronomik rakamlarla hesaplanabiliyor. Yine her ne kadar tıbbi açıdan göz hakkında bilmem ne kadar kitaplar yazılmışsa da onun tarif edilip ne olduğu hakkında kesin olarak bilmediğimiz daha birçok yanları ve işlevi olduğu kesin. Ne kadar ilginç bir organımız var da haberimiz yok. Ya da farkında değiliz. Dediğim gibi, belki de değerini bilmiyor, onu gerektiği gibi kullanmıyoruz.

Bazı insanlar gözün etkisinden çok korkar. Hatta nazar boncuğu denilen şey, kötü bir bakıştan, göze gelmekten korunmak için takılmış. Bazı insanlar ise bakmayla karşısındakini büyüleme kabiliyetine sahipmiş. Hayvanları dahi gözleriyle büyüleyen insanlar varmış. O çok zehirli kobra yılanını gözleriyle büyüleyerek etkileyen ve onu zararsız hale getiren insanların da var olduğu kesin. Hatta daha da ileri giderek, gözleriyle bakarak uçak dahi düşürebilecek kadar etkili bakışlara sahip insanların varlığına inananlar var. Bu konuda çok filmler çevrilmiştir. Adam veya kadın gözleriyle bakarak neler yapar ve de yaptırır. Hep bunlar yine konumuzla ilgili olan, gözün etkisinden kaynaklanıyor.

Bizleri bir şeye bakmaya zorlayan en büyük nedenlerden biri de merakımızdır dedik. Gerçekten de korkunç bir duygudur bu. Yalnız şunu da unutmayalım, gözümüzün gördüğü şeyleri isteyen, arzu eden bir sürü duyu organlarımız da var. Onlar gözümüze o kadar büyük baskı yaparlar ki, bakmak ve zevk almak, tatmin olmak, ille de merakını yatıştırmak gibi istekler aslında gözümüzden kaynaklanmaz. Gözün kendi başına böyle istekleri yoktur. Gözün yararına olan şeyler varsa da ille de bir yerlere bakıp onlardan zevk alma duygularında göz ancak bir araçtır. Gözümüz görüntüleri beynimize gönderir ve oradan da hangi duygumuz kendine düşen payını alıyorsa, onun rahatlamasını, ya da tam tersine rahatının kaçmasını sağlar. Mesela aç ve parasız bir insanın gördüğü yemekler. Bunun aslında göze hiçbir faydası yoktur. Gözün gördüğü o yemekler ile bedenin sahip olduğu açlık duygusu daha da bir körüklenmiş olur. Bu da o bedene ancak bir kat daha acıdan başka bir işe yaramaz. Ya da karşı cinsten birine bakarken, hele birde o kişi arzu edeceğimiz bir görüntüye sahipse. Yine gözümüzden ziyade bedenimiz, frenlemesinde zorluk çektiğimiz duygularımız, işte ancak onlar acı çeker veya zevk alır. Yemek, cinsel dürtüler, öfke, kıskançlık, tembellik, tamah gibi duygularımız hep bedensel isteklerimizin ürünüdür. Göz de bedenimizin bir organıdır, ama o gördüğü şeylerin çoğuyla bedenin ve ruhun başka kollarını uyarır.

Bunlar sahip olduğumuz gerçek duygular olduğundan ve frenlenmesi de gerektiğinden ötürü, dini kuruluşların bu konuda söyledikleri, atasözü gibi tekerlemeleri vardır. Mesela tarikatlardan biri “üç şeye muhakkak hâkim olmalısın” diye üyelerine öğretir. O da: «Eline, diline, beline.» Burada kastedilen şeylerle bedensel arzularımıza, hırslarımıza, zevklerimize hayır demek zorunda olduğumuz vurgulanmıştır. Hristiyanlıktaki rahip ve rahibelerin yüzyıllarca kalın taş duvarların arkasına gizlenmeleri de bu sebeplerden ötürüdür. Onlar herhalde İsa’nın uyarılarını uygulamakta zorluk çektikleri için olacak, bu yüzden böyle bir yol seçmişler. Çünkü Allah’ın peygamberleri bu tekerleme gibi söylenilen “Eline, beline, diline” hâkim olma konusunu zaten ele almış ve insanları uyarmışlardır. Fakat bu taş duvarların arkasına gizlenmekle, gece gündüz tarikatlarda huuu çekmekle, bilmem kaç rekât secde durmakla, saatlerce kapı kapı vaaz etmekle, günlerce aç kalıp oruç tutmakla bu duygular frenlenememiş.

Mesela İsa Mesih bir keresinde:

«Zina etmeyeceksin,» (evlilik dışı cinsel ilişkiler) denildiğini işittiniz. Fakat ben size derim: Bir kadına şehvetle bakan her adam zaten yüreğinde onunla zina etmiştir. Eğer sağ gözün sürçmene (günah işlemene) sebep oluyorsa, onu çıkar ve kendinden at; çünkü senin için azandan (vücudunun bir üyesinden) birinin yok olması, bütün bedeninin cehenneme atılmasından iyidir. Eğer sağ elin sürçmene sebep oluyorsa, onu kes ve kendinden at; çünkü senin için azandan birinin yok olması, bütün bedeninin cehenneme atılmasından iyidir. İncil-Matta 5:27-30

Bu sözlerle ne İsa ne de başka peygamberler insanları sakat etmeye teşvik etmemiştir. Çünkü Allah’ın böyle şeyleri kesinlikle yasaklayan emirleri var. Mesela Tevrat’ın Levililer kitabında 21:5 ayetinde, Allah kulları hakkında açıkça «bedenlerinde yara açmayacaklardır» demektedir. Peygamberler yukarıdaki sözlerle, insanları nefislerine hâkim olmaya ve o duygularını kontrol altında tutmaya dair mantıklı benzetmeler vermişler. Çünkü kimse gözünün çıkarılmasını istemez. Gözünün çıkarılmasının ciddiyetini anladığı zaman kişi o şeye artık zaten bakmaz. Ya da bakar ve cezasına katlanır ki, bu da kimin hoşuna gider. Ne gözün çıkması ne de cehenneme atılmak, normal hiçbir insanın arzusu değildir. Bunlar bizleri günaha düşüren şeylerin üzerinde dikkatli olmaya teşvik eden sözlerdir. Mesela gözleriyle gördüğü şeylerden ötürü günaha düşme tehlikesinin farkında olan Haz. Eyüp kendi kendine şöyle bir önlem alıyor.

“Gözlerimle bir ahit kestim, ben kıza nasıl göz atarım?” Tevrat-Eyüp 31:1. Başka bir Türkçe tercümede ise aynen şöyle yazıyor:

“Gözlerimle antlaşma yaptım, Şehvetle bir kıza bakmamak için.” Yeni tercüme bu durumu daha kolay anlaşılır bir şekilde ifade etmiş.

Demek ki bu insanlar tamah etmenin, gözlerle büyük ilgisi olduğunun farkına varmışlar. Günah dediğimiz, Allah’ın gözünde yapılmaması gereken şeylerin, genelde önce zihnimizde olgunlaştığının da bilincindeymişler. Bu günaha düşme konusu da herkesin gördüğü aynı şeylerle ille de bağlantılı değildir. Bir kimse için gördüğü o şey ona gayet tabiiyken, başkasının ise sürçmesine, yani ayağının kaymasına, günaha düşmesine neden olur. Bunun böyle olabileceğini İncil’de Resul Pavlus şu şekilde dile getiriyor:

... “bütün insanlarda bu bilgi yoktur; lakin bazıları şimdiye kadar puta alışkanlıkla, puta kurban edilmiş bir şey diye yiyorlar ve onların vicdanı zayıf

olduğu için lekeleniyor. Fakat yiyecek bizi Allah’a makbul kılmaz; yemezsek, eksikliğimiz olmaz; yersek de fazlalığımız olmaz. Fakat dikkat edin ki bu yetkiniz bir şekilde zayıflara tökez olmasın. Çünkü bir kimse bilgi sahibi olan seni puthanede sofraya oturmuş görürse, putlara kurban edilmiş şeyleri yemek için, eğer kendisi zayıf ise, vicdanı cesaret almaz mı? Çünkü zayıf adam, kendisi için Mesih’in öldüğü kardeş, senin bilginle mahvolur... Bundan dolayı, eğer yiyecek kardeşimin sürçmesine sebep oluyorsa, kardeşimi sürçtürmeyeyim diye, ebediyen hiç et yemem.” 1. Korintlular 8:7-13

Bu aslında sadece yiyecek konusunda değil, insanların birbirlerine karşı vicdanla ilgili her konularda dikkat etmelerini gerektiren sadece bir uyarı. Başka daha konularda vardır ki, kimi insan için o şey günaha düşmek demekken, başkası için hiç önemli değildir. Yalnız onun açısından bakarak değil, Allah’ın açısından bakarak da bunun böyle olduğunu Kutsal dediğimiz kitaplardan okuyoruz. Yani kişi bir şeye bakar ama o baktığı şeyde zihninden bile günah işlemez. Bunun yanında adam vardır ki, baktığı şeyde yalnız zihniyle değil, aynı zamanda yüreğiyle ve işleriyle, gördüğü şeyler uğrunda büyük suçlar işler. Demek ki görülen şeylerin etkisi her insanda aynı olacak diye kesin bir kural koyamıyoruz. Ancak genel olan şeylerden yola çıkılarak bu kurallar konuluyor. Gördüğümüz şeylerden ziyade bizlerin yüreklerinde, nefsimizde yatan ve nelere tamah ettiğimiz çok daha önemlidir. Mücadele vermemiz gereken şeyler sadece görülen şeyler değil de bizleri sürçtürecektir (tökez olacak) duygulardır. Eğer ben gördüğüm şeyle suç işleyip kendimi kaybedebiliyorsam, o zaman benim kendime olan hâkimiyetim bir hiçtir. Beni yöneten artık ben değil gördüğüm şeyler demektir. İnsanları tamaha düşüren o kadar çok şey vardır ki, saymakla bitmez. O renkli mecmuaları alın ve neredeyse ilk sayfasından son sayfasına kadar insanların arzu etmelerini sağlayacak resimlerle doludur. Şahane manzaralı bir yerde tatil resmi, cam gibi temizlikte, yeşilimsi suların üzerinde duran kar gibi beyaz bir yat ve üzerinde mutlu görünen bir adam, ya da kadın resmi. En son model ve bilmem ne özellikleriyle dolu araba, saray gibi evler, o nefis görüntülü yemekler, hep bu mecmuaların en başlı başına olan konularıdır. O görüntülerden etkilenerek, artık herkes hayal ve cüzdanındaki güç oranında bir yerlere dalar gider. Hayalinde nerelere gider ve yine geri gelir bilinmez. Önemli olanı da insanı o hayallere sokmak değil mi? Yeryüzümüz bu konuda çok başarılıdır. Sakın ben ne o son model ve dünyada çok az kişide olan araba resmini, ne de başka resimleri kötü gözle görüp, bazıları gibi “yasaklamaya kalkın” falan demiyorum. Ancak söylemek istediğim şey, sadece ve sadece biz insanlığa bu doğrultuda bir yön verilmeye uğraşılıyor. Ruhi denilen, çıplak gözlerle görülemeyen değerler ya hiç yok, varsa da rezalet şeklinde, insanları ancak ruhen zehirlemekten başka bir işe yaramıyor. Belki ben bu sözlerle çok katı ve hiç istisna yapmıyordum gibi gözüktüyorsa da gerçekten de zamanımızın insanlığı sahip olduğu imkânlarla kıyasla bu konuda çok fakir. Hep arzu edilecek şeylere bakmak, onları görmek ve de onları kendilerine hayatlarında hedef yapmakta, gerekirse en gaddar, acımasız bir şekilde, ne olursa elde etmek uğrunda hiçbir kural tanımak istemiyorlar. Hep gözlerimizin gördüğü şeylerden ötürü şekillendirdiğimiz hayallerimizle, bu uğurda yaşıyoruz, bu uğurda çalışıyor, bu uğurda da ölüp öldürüyoruz. Aslında Resul Pavlus’un dediği gibi, acınacak bir haldeyiz.

Neden acınacak bir haldeyiz? Dediğim gibi, her ne kadar beş duyu organımız varsa da en büyük rolü gözün oynadığını söylemiştim. Peki, Resul Pavlus’un İncil’de söylediği bizi bu acınacak duruma düşüren tek organımız gözümüz mü? Önce gelin, Pavlus’un Allah’ın ruhuyla esinlenerek Romalılara yazdığı bu konuyu mektubundan okuyalım.

...biliriz ki, şeriat (dini kanun ve kurallar) ruhanidir; fakat ben cismaniyim, günah altında satılmışım. Çünkü ettiğimi bilmiyorum, istediğim şeyi işlemiyorum, fakat nefret ettiğim şeyi yapıyorum. Fakat eğer istemediğim şeyi yaparsam, şeriat iyidir diye onaylarım. O halde artık ben değil, fakat bende duran günah onu işliyor. Zira bilirim ki, bende, yani, nefsimde iyi şey durmaz; zira bende istemek hazırdır, fakat iyi olanı işlemek yoktur. Çünkü istediğim iyi şeyi yapmıyorum; fakat istemediğim kötü şeyi işliyorum. Eğer istemediğim şeyi yapıyorsam, artık ben değil, fakat bende duran günah onu işliyor. Öyle ise, ben şu kanunu bulurum; iyilik yapmak isterken, benim için kötülük hazırdır. Çünkü Allah'ın şeraitinden deruni (ruhani) adama göre hoşlanıyorum; fakat ben azamda (bedenimde) başka bir kanun görüyorum ki, fikrimin kanunu ile muharebe (savaş) ediyor ve bedenimde olan günah kanununa beni esir ediyor. Ne zavallı adamım! Bu ölüm bedeninden beni kim kurtaracak? Romalılar 7:15-25

Bazı insanların ille de kabul edemediği yanlışlıklarını, günahlarını bu resul açıkça kabul ettiği gibi, nedenlerini de anlatıyor. Hem de bunu Allah'tan aldığı ruhla yaparak. Hem günah işlediğini hem de bedeninin devamlı günah işlemeye meyilli, yani istekli olduğunu söylüyor. Fakat bu durumları ilginç bir şekilde dile getiriyor. “Çünkü ettiğimi bilmiyorum, istediğim şeyi işlemiyorum, fakat nefret ettiğim şeyi yapıyorum” derken siz de kendinizin bu duygulara ne kadar yakın olduğunuzu muhakkak görüyorsunuzdur. Evet, istemediğimiz, karşı geldiğimiz, bazen iğreneceğimiz kadar çirkin olan şeyleri bizzat bizler yapmıyor muyuz? Ettiğini, ya da yaptığını bilmemek ne demektir ki? Sarhoşken mi oluyor bu durumlar? Hayır, hiç ilgisi yok. Resul, günah olarak nitelenen şeyleri yaptıktan sonra, düşündüğü zaman, altında yatan amacın ne mantıkla ne de akılla bağlantılı bir yanı olmadığını farkına varıyor.

Kumar oynayan insanlar vardır. Ben de kumar oynamaya daha çocukken başlamıştım. Hem de daha 6-7 yaşlarında. On yaşıma geldiğimde 40-45 yaşındaki adamlarla parasına açık poker oynuyordum. Kazandığım da kaybettığım de oluyordu. Kazanmaktan kaybetmekten ziyade bu işin sonu da başı da hoş değildi. Kazandığım zaman elimdeki parayı havadan geldi diye çarçur ederken, ilerdeki yaşlarımda bazen evimin kirasına kadar kumarda oynayıp kaybettığımı de bilirim. Ne kadar bu işten nefrette etsem, yine de oynardım. Hem de hiç istemediğim ve de hoşuma gitmeyen ortamlarda. Sanki ben değildim de bir gücünü bana yaptıran. Bu laflar tabii ki o kişiyi suçsuz falan yapmaz. Anlatmak istediğim şey, gerçekten de bu işin içine girmiş insanların bizzat kendileri de bilir ki, onlar da bu işi zaman zaman nefret ederek yapıyorlardır. Karılarını kumarda kaybeden insanlar bile tanıdım. Karılarını elleriyle kaybettiği adama teslim ediyorlarmış. Bunu da ancak duydum, ama görmedim. Zaten böyle sıkıcı şeyler açık açık yapılmaz. O kadınların da bu durum başka bir açıdan mı hoşlarına gidiyordu ve de heyecan duyuyorlardı bilemem. Hem de kocamı kurtarıyorum diye rahat bir vicdanla. Suçlu olanda hep o kocalardır! Bu da işin başka bir yanısıdır. Neyse, biz fazla eşelemeden, insanların istemedikleri halde o şeyleri neden yaptıklarına gelemiz. Evet, örnek olarak kumar dedim, bu sadece bir örnek. Daha neler var neler. Nefret ederek, istemeden esrar içenler mi, eroin koklayanlar mı, genelevde çalışanlar mı, savaşanlar mı, adam kesenler mi, hırsızlık yapanlar mı, yalan söyleyenler mi, çevresindekilere kıskançlıktan her gün kuduranlar mı, bir hiç uğrunda kavga edenler mi, içip içip sarhoş olduktan sonra kusmuşunda yuvarlananlar mı, var da var. Bu insanlar bütün bu şeylerden nefret de etseler, yine de aynı şeyleri tekrar ve

tekrar yaparlar. Haydi, bu saydıklarım aşırı şeylerdi diyelim. En güzel bir kadınla ya da erkekle evlenirsiniz, karşınıza çıkan, yanınızdan geçen karşı cinsten ilginç birine şöyle bir bakmadan geçemezsiniz. Gözünüzün ucundan bile olsa şöyle bir bakmak. Artık düşünürsünüz, benim karım ya da benim kocam mı daha güzel diye. Ya da bunu hiçbir şey düşünmeden yaparsınız. Hâlbuki böyle bir şeyi, eğer kadınsanız kocanızın yapmasını kesinlikle istemediğiniz gibi, erkekseniz de karınızın yapmasından nefret edersiniz. Hepimiz aynı olduğumuz halde, hepimiz de yine aynı, ya da benzer istemediğimiz, istenilmeyen şeyleri yaparız.

Bu kadar az örneklerle de olsa bilmem resulün ne demek istediğini anlatabildim mi. Bizlerin bu sahip olduğu ve devamlı işlediğimiz günah konusuna değinmemin nedeni yine görmekle ilgili. Çünkü sözlük anlamında da yazdığı gibi, görmek aynı zamanda algılama işi. Algılamak ise çok insanda farklı şekillerde ortaya çıkar demiştim. Bir şey görüyoruz ama o gördüğümüz şeyden algıladıklarımız her insanda irili ufaklı farklılıklar gösteriyor. Kitabın başında da verdiğim örneklerde olduğu gibi, kimi insan gördüğü şeyden iştah, zevk duygusu algılarken, başka biri için bu bir vahşettir, midesi kalkar, günlerce öğürür. Gördüğümüz şeyleri hep duygularımızla, aldığımız eğitimle, vicdanımızla algılarız. Bu yüzden mahkemelerde görgü tanıklarına sorulan sorularda, o insanları gördükleri şeylerin etkisinden olduğu gibi arındırıp, tarafsız bir ifade vermelerine uğraşılır. Yani kişiden istenilen sadece gördüğü, bunu da hiçbir katkı olmadan anlatmasıdır. Belki de hiçbirimizin yapmadığı şeydir bu. Gördüğümüz neyi anlatırsak anlatalım, bunu duygularımızla, algıladığımız gibi anlatmaya, hem de çok gayret ederiz. Bu yüzden bir insan mahkûm edilmeden önce, bir kişinin sözüyle değil de birden fazla şahidin tanıklığına başvurulur. Ne kadar çok görgü tanığı olursa, karar vermekte o kadar kolay olur. Gerçi bu bile durum ve şartlara göre korkunç bir şekilde değişebilir. Mesela zencilere karşı takınılan tavırdan ötürü, mahkemedeki bütün beyazların o zenciyi suçlu çıkarıcı bir şekilde görgü tanıklığı yapmasına, “çok normaldir” diyoruz. Hem o insanların ille de yalan söylediğini falan da düşünmeyin. Esir oldukları duygularından ötürü, gördüğü olayı ancak öyle algılıyor ve de öyle anlatıyor. Bunun çoğu zaman kendi bile farkında değil. Bilmem böyle filmler hiç gördünüz mü? Çok ilginç olur. Hele birde rol iyi bir avukat sıfatıyla oynanıyorsa. Sorularını ve gerçeği ortaya çıkarma gayretini seyretmek gerçek bir keyiftir. Zekâsına, mantığına, tarafsızlığına falan hayran kalırız. Tabii yine eğer taraf tutmuyorsak. Yoksa seyrettiğimiz o filmde bambaşka öfke dolu bir duyguyla çıkmamız da işten bile değildir.

Mesela Hitler Almanya’sındaki Yahudilere karşı girişilen soykırımında, Alman halkının yüzyıllardır birlikte yaşadığı o insanları görme ve algılama duygularının birden ne kadar değiştiğini de tarihte yaşadık. Öyle olaylar yaşandı ki, çocuklar yıllardır gördükleri annelerinin, bilmem kaç yüzyıl önce Yahudi soyundan gelmiş olmasını duydukları andan itibaren, artık o kişiyi bir anne olarak değil de aşağılık bir yaratık, bir düşman olarak bakıp algıladılar. Hâlâ aynı bu duygularla dolu, bu sefer başka milletten, özellikle Türklere karşı Alman halkının hisleri ve davranışları pek değişmiş değildir. Ancak gerekli ortamı bulamıyorlar, belki de tek fark bu. Bir diktatör yöneticinin çalacağı melodiyle, tüm ulusun aynı tarihi tekrarlamaları hiçte olmayacak şey değil. Böyle bir şey belki hiç olmayacaksa bile, maalesef insanların sahip oldukları duygular hep bu yönde. Seninle hoş sohbet ederken, ummadığı bir anda Türk olduğunu öğrendiğinde, o Almanın yüz şekli bile değişir. Böyle olaylar çok yaşamışımdır. Hâlbuki hiçbir şey olmamıştır, o an sadece senin Türk olduğunu duyması, onun duygularını bir anda değiştirmeye yetmiştir. Devamlı konuşmaları ve sohbetleri hep bu nefreti ekme doğrultusunda olduğundan, çok da belli ediyorlar.

Başka daha bir sürü örnekler verilenebilse de ben son olarak dini çevrelerden bir örnek daha vermek istiyorum. Yıllardır bir arada yaşayıp kardeş olarak hitap ettikleri, cenneti beraber paylaşma ümidine sahip oldukları o insanın: “Allah her şeyi, geçmiş i de gördüğü gibi geleceği de görür” demesi üzerine o dinin organizasyonu, “bu bizim öğretime ters bir öğret i” diyerek onu aralarından kovar. Gördükleri yerde artık o kişiye ne selam verirler ne de onunla bir arada yemek yerler. Her gördüklerinde, artık o kişiye karşı algıladıkları duygu da birden çok farklı olmuştur.

İnsanların gördükleri şeylere karşı algılarının da hemen değişmesi veya hep aynı kalmasına sebep olan şeyler, ya o toplumdur, aldığı eğitimidir, vicdanıdır, menfaattir, zarar görme korkusudur, ya da fayda edinme hırısıdır, sevgisidir, nefretidir, güzelliğidir, çirkinliğidir falan. O kadar çok etki sayabiliriz ki. Kısacası görülen şeyleri olduğu gibi görmek, geliştirilmesi gereken ve bizler için bazen imkânsız gibi gözüken bir yetenektir. Neyse o şey onu öyle, olduğu gibi görmek. Kolay bir şey değil. Kaldı ki gördüğümüzü sandığımız ne ise, onun bile her şeyini görmemize çoğu zaman imkân dahi yoktur. Bir olaya bakarken onu ancak kendi bakış açımızdan görüyoruz. İşin içine arkasından, yanından, üstünden, altından görme farklılıkları da giriyor. Bir de o şeylerin gözlerle algılayamadığımız ama yine de görünen yanları var. Evet, bir insan çıplak gözle bunları göremese de ama var. Ya mikroskoplar, elektro mikroskoplar altında, ya ışınlarla, röntgenlerle, tomografilerle veya daha birçok cihazlarla görme imkanları, var da var. O şeyin atomlarından daha küçük parçalarına kadar algılanabilecek ama gözlerimizle görmediklerimiz yanları ise hariç. Bunlar fiziksel saydıklarımız. İşin içine birde zihinsel, ruhi, duygusal şeyleri sokmaya kalkarsak ne yaparız? Karşımızdakinin amacını ne düşündüğünü ne hissettiğini, kuruntularını, sevgisini, nefretini, yürek tutumunu falan algılamamız ise daha da farklıdır. Bütün bunları da işin içine soktuktan sonra ki, saymadan es geçtiğim bir sürü çıplak gözle görülemeyen şeyler daha varken, gelin de bir şey hakkında “ben her şeyi gördüm” deyin. Aslında bu «her şey» denilen kelimeyle, farkında olmadan kendi bilgi sınırlarımızı aşamadığımızı belirtiyoruz.

İnsanlarla konuştuğumuzda, “ben görmediğim şeye inanmam” derler ve de çok mantıklı, büyük bir laf söylemiş gibi de keyifli keyifli oturdukları yere şöyle bir daha kururlar. Onlara göre en büyük ölçü görmektir. O zavallı garibin sanki bütün bedeni sadece göz. Ne beyin ne de düşünme kabiliyeti, ruh, zekâ, mantık gibi şeyler sanki onda hiç ama hiç yok. Adeta her yeri sırf gözden yaratılmış bir insan sanki! Hâlbuki görmeden algılanan o kadar çok duyu organımız ve de algılanacak şeyler var ki. En basiti iki örnek, güzel bir yemek, ya da kötü bir parfüm kokusu diyelim. Bunları daha hiç görmeden hemen burnumuzla algılarız. Veya dinlediğimiz herhangi bir müzik. Telefonla bile konuşurken öbür tarafta konuşan kişinin sevimli mi yoksa sevimsiz biri mi olduğunu da hemen anlar, yine görmeden ayırt ederiz. Bunlar ise kulağın işi. Ya sıcaklık soğukluk farklılıklarına ne denmeli. Kim görüyor soğuk ya da sıcak olduğunu? Uykuda üstümüze yorganı bir kat daha sarılarak çekmemizi gerektiren bu duygu nereden böyle! Sıcak bir yaz günü denizden gelen rüzgârı hissetmek için hiç gözlerinizi kapattığınız oldu mu? Giden geminin en önünde ellerinizi yanlamasına açarak gözlerinizi kapattığınız olmasa da en azından bunu yapanı gördüğünüzde onun neler hissettiğini az ya da çok anlarsınız. Hâlbuki o kişiye bu zevki veren gözleriyle gördükleri değildir. Hislerimiz, bizi yöneten, esir eden, bazen de sürdüren, mahveden, ya da sevindiren, sevinçten coşturan bu hislerimize ne denmeli. “Seviyorum!” diyoruz. “Tutuldum yahu” diyerek ne yapacağımızı şaşırtıyoruz. Nedir bu duygular? Gördüğümüz kim ya da ne ise, zihnimizde de artık hep o var. Bizdeki inişli çıkışlı olan bu duyguları kim görüyor? İçimizde ne yanardağlar patlıyor da görünüyor mu? Bütün

bedenimizi saran sinir sistemimizin en küçücük noktasına kadar algılama yeteneğimiz var. Hem fiziksel hem de ruhi bir bedene sahipken nasıl olurda “ben görmediğim şeye inanmam” denilebilir. Peki, tek başına bütün bedenimiz sadece göz olsaydı ne yapardık! Kim ister böyle bir şeyi. Bu örnekleri “sadece gördüğümünden başka hiçbir şeye inanmam” diyenlere, belki de biraz abartılmış bir biçimde sunmak için veriyorum. Yine olduğu gibi gördüğümüz, önümüzde cereyan eden olayların bile çok farklı başka bir tablosu olması ve gördüklerimizin bizi yanıltması da başka bir konu. Yukarıda en basit örnekleri cambazlardan, sihirbazlardan vermiştik.

Çocukken, yaklaşık 13 yaşında, İstanbul’un Galata köprüsünde yürürken adamın karpuzla sigarasını yaktığını görmüştüm. Etrafına bir sürü benim gibi meraklı, işsiz, gariban toplamış hem o şeyin satışını yapıyor hem de karpuzla nasıl sigara yanar diye onu gösteriyordu. Sakın bunu öyle sahtekârlık, göz boyaması falan diye düşünmeyin. Gerçekten de ister karpuz ister kavun, isterse de sulu ne olursa olsun, hatta tükürerek bile sigarasını yakmıştı. Çok hoşuma gitmişti de o adamı seyrederken ne kadar zamanın geçtiğini bir türlü anlamamıştım. Onun sattığı şeyden ben de satın aldım. Aslında olay kimyasal bir gerçek. Birtakım karışımlar suyla birleştğinde yanıcı etki gösteriyor, hepsi bu. Hatta hava sıcaktı ve ellerim terlemeye başladığında o meret elimi yakacak gibi ısıtmıştı. Macun gibi krem renginde bir şeydi. Çok küçük bir parça koparıp sigaranın, ya da yakmak istediğin şeyin ucuna onu koyuyorsun. Sonra sulu bir şeyi üstüne tuttuktan kısa bir zaman sonra orası hemen tutuşuyor. Sigaraya önceden yerleştirilen küçük beyaz şeyde tütünün içinde neredeyse hiç gözükmüyor. Nasıl bir kimyevi karışım olduğu detayını şimdi bile bilmiyorum. Kimya dersinden hoşlanmama rağmen hiç aram yoktu. Çünkü öğrendiklerimiz genelde hep teoride kalıyordu. İşte bu karışımın suyla temasında yakıcı etkisi ise görünen, gerçek olan bir şeydi. Fakat kaç kişi bunu anlıyor ve de açıklayabilir? Gel bu gerçeği sen birine söyle, ama ustaca. “Ben karpuzla sigara yakarım” de. Deli diye yüzüne bakar. Ya da şaka yapıyorsun diye gülümserler. Ne delisindir ne de anlattığın şey şakadır. Bu sözleri bir kimyager duyar duymaz hemen anlar ve seninle bu konuda ciddi ciddi konuşur. Kimileri “deli” derken, bir başkası şaka yaptığını sanırken, seninle ciddiyetle bu konuda konuşan kişinin başkalarından farkı «bilgisidir». Bilen kişi hakkında: “O bu gerçeği gördü, eğitimi aldı ve onun için biliyor” diyoruz. O bilgili kişinin anlattıklarını veya şimdi benim bu yazdıklarımı okuyarak, hiç bilgisiz ve de böyle bir şeyi görmemiş kişinin bu yazılanları olduğu gibi kabul etmesine de inanç diyoruz. Dini çevrelerde «iman» derler. Görmediği şeye inanmaktır. Hatta görse de ne olduğunu tam anlatamıyor, benim gibi. Hâlâ dediğim gibi bu macunun karışımını tam olarak değil, hiç bilmiyorum. Fakat bu benim için bir gerçektir. İster o şeyi bilimsel olarak açıklayabileyim, isterse de bu konudaki bilgim sıfır olsun. Ya da o şeyi isterse de hiç görmemiş olayım. Dinlediğim, okuduğum kişilerin sözlerine inanarak bu gerçeği kabullenirim. İman herkes tarafından anlaşılacak şekilde böyle açıklanırken, Mukaddes Kitapta da iman şu şekilde tarif ediliyor:

İman, ümit edilenlere güvenmek, görünmeyen şeylerin varlığından emin olmaktır. İncil-İbraniler 11:1

Zaten görünen şeylere karşı imana ihtiyacımız yoktur. Görülen şeye iman edilmez, çünkü zaten görülüyor. İman görünmeyen şeyler için geçerlidir. İman, yani inanmak için o şey insanın elinde, gözünün önündeyse, artık ona: “Bunun varlığına inanıyor musun?” diye bir soru sorulmaz. Zaten görüyor, gördüğü şeye inanmasına, iman etmesine de artık gerek yok. Resul, görme ve anlayış konusunda apaçık bir gerçeği daha dile getiriyor:

Gerçi olgun olanlar arasında bilgece sözler söylüyoruz; ama bu bilgelik ne şimdiki çağın ne de bu çağın gelip geçici önderlerinin bilgeliğidir. Biz, Tanrı'nın gizli, saklı kalmış bilgeliğinden söz ediyoruz. Tanrı'nın, zamanın başlangıcından önce bizim yüceliğimiz için belirlediği bu bilgeliği bu çağın önderlerinden hiçbiri anlamadı. Anlasalardı, yüce Mesih İsa'yı çarmıha germezlerdi. Yazılmış olduğu gibi,

"Tanrı'nın, kendisini sevenler için hazırladıklarını hiçbir göz görmemiş, hiçbir kulak işitmemiş, hiçbir insan yüreği kavramamıştır."

Tanrı bunları bize Ruh aracılığıyla açıkladı. Ruh her şeyi, Tanrı'nın derin düşüncelerini bile araştırır. İnsanın düşüncelerini, insanın içinde olan kendi ruhundan başka kim bilebilir? Bunun gibi, Tanrı'nın düşüncelerini de Tanrı'nın Ruhundan başkası bilemez.

Tanrı'nın bize lütfettiklerini bilelim diye, bu dünyanın ruhunu değil, Tanrı'dan gelen Ruh'u aldık.

Ruh'a uyanlara ruhsal gerçekleri açıklarken, Tanrı'nın lütfettiklerini insan bilgeliğinin öğrettiği sözlerle değil, Ruh'un öğrettiği sözlerle bildiririz. Doğal haliyle kişi, Tanrı'nın Ruhuyla ilgili gerçekleri kabul etmez. Çünkü bunlar ona saçma gelir. Ruhça değerlendirildikleri için de bunları anlayamaz.

Ruh'a uyan kişi her konuda yargıda bulunabilir, ama onun hakkında yargıda bulunacak kimse yok. "Rabbin düşüncesini kim bildi ki, O'na öğüt verebilsin?"... İncil- Korintliler 1. Mektup .2:6-16

Dikkat ettiyseniz resul bu ayetler ile hep görünmeyen değerlerden, görünmeyen gerçeklerden bahsediyor. Bunları görmeden anlayabilmek için de Allah'ın ruhuna muhakkak sahip olunmasına dikkati çekiyor. Öyle ya, ben bir plan yapıp onu zihnimde kurarsam, artık onu en küçük detaylarına kadar yine bizzat ben bilirim. Çünkü ben tasarladım ve benim zihnimde ruhumda bu şeyler önceden planlandı. İnsanın zihninde ve ruhunda olan düşüncelerini, kendisinden daha iyi ancak Allah bilebilir. Aynı şey Allah için de geçerli. Allah yeryüzünü yaratmayla ilgili bütün planları önce kendisi düşündü ve hazırladı. İnsanın düşünceleriyle ilgili bütün gerçeği ancak Allah ve de O'nun dilediği kişiler bilir dedik. Peki, Allah'ın düşüncelerini kendisinden başka bir bilen olur mu? "Tanrı'nın düşüncelerini de Tanrı'nın Ruhundan başkası bilemez" diye şimdi okumadık mı? Demek ki Tanrının hediyelerini (lütfünü), yani biz insanlığa verdiği her şeyi, yeryüzünü ve bütün bunlarla ilgili olan planını bilmemiz için, bu dünyadan değil, Tanrı'dan gelmesi gereken ruha ihtiyacımız olduğuna kesinlikle inanalım. Nasıl ki bizim düşüncelerimizi bizim ruhumuz biliyorsa, Allah'ınki de farklı değil. Fark, bizden üstün birçok şeyler varsa da Allah'tan üst hiçbir şey yok.

Psikologlar insanlara sorular sorarak, uyutarak, konuşturarak onların iç dünyalarına, girmeye çalışırlar. Çünkü o insanın kendisinin bile bilmediği herhangi bir ruhi rahatsızlığını, ya da bazı gerçekleri keşfetmesi için bunlar zaman zaman uygulanır. Peki, Allah'ın iç dünyasını, düşüncelerini, amacını kendisinden başka kim bilebilir? Zaten Tanrının bizzat kendisi bu konuda şöyle söylüyor:

"Çünkü benim düşüncelerim sizin düşünceleriniz değil, sizin yollarınız benim yollarım değil", Rab diyor. "Çünkü gökler nasıl yerden yüksekse, yollarım sizin

yollarınızdan, düşüncelerim sizin düşüncelerinizden öyle yüksektir.” (İşaya 55:8-10) Aynı kitaptan üç beş sayfa gerisinde ise şu sözler yazıyor:

Rabbın Ruhuna ölçü koyan ve öğütçüsü olup O’na öğreten kimdir? Danıştığı adam, O’na anlayış veren ve adalet yolunda O’na ders veren, O’na bilgi öğreten ve anlayış yolunu O’na bildiren kimdir? (İşaya 39:13-14) Biz bu sorulara tabii ki «hiç kimse» diye cevaplıyoruz.

Bütün bu gerçeklerin yanında Allah, biz insanlar gibi despot, yani sırf emirler verip hiç kimseyi dinlemeyen bir kişiliğe de sahip değildir. O düşüncelerini, amacını yaratıklarına daima açıklamıştır. Onların sorunlarını dinlemiş, düşüncelerine de değer vermiştir. Elimizdeki Mukaddes Kitap ve Kuran gelecekte insanlığın bir dirilme olayından, ondan sonra da tam bin yıllık bir süreden bahseder. Dünyanın sonu diye halkın zihnine sokulmuş «kıyamet», ki aslında dünyanın sonu değil, Arapça «kıyam etmek» ayağa kalkmak anlamındadır. Kuranda ise bu, ölümlerin dirilip ayağa kalkacağı gün anlamında ele alınmıştır. Dünya ise ebediyen dursun diye Tanrı tarafından yaratıldı ve şekillendirildi. Kuran, Zebur kitabından bahsederek:

Yeryüzüne iyi kullarım mirasçı olurlar (Enbiya,21.sure 105ayeti) diye geçen Zebur kitabı ile Mukaddes Kitaptaki Mezmurlar kitabı kastedilmiştir. Gerçekten de kastedilen o yerde aynen şöyle yazar:

Salihler yeri miras alıp, onda ebediyen otururlar. Mezmurlar 37:29.

Dediğim gibi Yaratıcımız bize hem amacıyla ilgili gelecek hakkında bilgiler verirken, hiçbir zaman da despot bir kişiliğe sahip olmamıştır.

Bir olayda Hz. İbrahim Allah ile neredeyse pazarlığa girer. Ahlak ve her türlü insanlık konusunda çökmüş şehirleri yok etmeden önce Allah, bu amacını İbrahim’e açıklar. Gerçi o zamanki uluslardan çok daha şiddetlileri şimdiki dünyamızla dolu. Neyse, anlatmak istediğim şey Allah’ın kişiliği hakkında ve O’nun bizlere verdiği değeri göstermek. Kendisi ne kadar üstün de olsa, bizlerle ilgilenip, düşüncelerimize nasıl değer verdiğidir. Evet, o yok edilecek şehirler hakkında İbrahim’i bir kuruntu alır ve Allah’a şöyle der:

Salihî kötü ile beraber yok edecek misin? Belki şehrin içinde elli salih (doğru kişi) vardır; içinde olan elli salih için bağışlamayıp yeri yok edecek misin? Böyle yapmak senden ırak olsun, salih de kötü gibi olsun diye, salihî kötü ile beraber öldürmek senden ırak olsun; bütün dünyanın Hâkimi adalet yapmaz mı? (Tekvin-Yaratılış 18:23-25)

Bu sözleri İbrahim Allah’a söylüyor. Sizce bu sözler karşısında Allah nasıl tepki gösterir? Biz insanlar; yetkilerimiz, gücümüz arttıkça bizden aşağıda olanların tepkisine karşı nasıl bir tutum takınıyoruz? Hele birde onlar bize akıl vermeye kalkarlarsa! Hem de öyle bir akıl ki, İbrahim Allah’ın adaletiyle ilgili konularda, kendi adalet anlayışını sanki Allah’tan üstün tutarak konuşuyor. “Böyle yapmak senden ırak olsun, salih de kötü gibi olsun diye, salihî kötü ile beraber öldürmek senden ırak olsun; bütün dünyanın Hâkimi adalet yapmaz mı?” Bir insan bu sözleri en basit kasabadaki, rüşvetçi, adaletsiz bir hâkime karşı söyleyebilir mi? Söylerse bile o hâkim ne yapar? Dünyamıza bakın, onlar ne yapıyorlar? Onu öyle bir deliğe sokar ki, oradan da bir daha zor çıkar. Doğduğuna bin pişman etsin diye de elinden geleni yapmaz mı? Bunlar dünyamızda her gün yapılıyor. Biz daha okullarda cesaret edip de öğretmenlerimize

soru sormaya korkardık. Korkuturlardı da ondan korkardık. Korkmamız için ellerinden geleni de yaparlardı da onun için korkmuştuk. Bu okuldaki sahneydi; bir de devletin askeri, polisi, jandarması, kaymakamı, valisi, milletvekili, bakanı, başbakanı var. Sıkıysa sen İbrahim'in Allah ile konuştuğu gibi git de sen onlarla konuş! Akıl verircesine onların adaletinden şüphe et. O da sana senin gönlüne göre cevaplar versin! Olacak şey mi bu? Bakın Allah ise İbrahim'in bu şüphesi, hatta tahrik edermiş gibi olan sorusuna nasıl cevap veriyor:

Ve Rab dedi: “Eğer Sodomda, şehrin içinde elli salih bulursam, bütün yeri onların hatırı için bağışlayacağım.”

İbrahim bu cevaptan da tatmin olmuyor, yine aynı konuyu tekrar tekrar ele alarak sayıları elliden beşer beşer eksilterek ona kadar iniyor. Her seferinde ise Allah “o kadar kişinin hatırı için şehri bağışlayacağını” söylüyor. On kişiye kadar inerek süren bu pazarlıktan sonra İbrahim artık söz söylemiyor. Bu konu Mukaddes Kitabın Tekvin, yani yeni tercümede Yaratılış kitabının 18'inci bölümünde geçer.

Sadece İbrahim ile Allah arasındaki bu diyalog bize Allah hakkında korkunç bilgiler verir. Bazı insanlar sahip oldukları kişiliklerinden ve dünyamızın gidişinden algıladıkları bilgiyle, Mukaddes Kitaptaki bu olayın çok saçma bir yalan olduğunu savunur. Ben böyle insanlara çok rastlamışımdır. Onlara göre “Allah hiçbir insanla böyle saçma bir diyaloga girmez ve de girmemiştir” derler. Allah kendini bu kadar alçaltır mıymış! Onlar bu sözlerle aynı zamanda Allah'ı da savunduklarını sanırlar. Cevap yine onlara göre çok basittir. Mukaddes Kitap zaten değiştirilmiştir ve onun için içinde böyle saçmalıklar vardır! Saçmalığın kökünde yatan şeyler ise aslında daha ilginç. Kendilerini Allah ile kıyaslayıp aslında, “benim yapmadığım ve hiçbir zaman yapmayacağım şeyi Allah neden yapsın” demektir. Bunu ille de kötü, adaletsiz, despot, diktatör insanlar söylemiyor; Allah'ın dostum diyerek nitelediği İbrahim de bir yerde böyle düşündü. Belki şimdiki dünyamıza nazaran ters bir açıdan, yani İbrahim olaya iyilik yönünden bakarak, saf-temiz bir niyetle düşündü ve de söyledi. Öyle bile olsa düşüncenin kökünde sanki İbrahim Allah'tan daha üstün niteliklere sahipmiş gibi bir izlenim çıkarıyor ortaya. Bu yüzden, kimisi iyilik için kimisi de kötülük için “Allah böyle şey yapmamalı ve yapmaz” diyorlar. Halbuki Allah kim, bizler kimiz?!

Haydi, bu olaylar yaklaşık dört bin sene önce cereyan ettiği için, insanlığın Allah hakkında bilgileri çok azdı diyelim. İlk insan Âdem de yine yaklaşık altı bin sene önce yaratılıyor. Bu seneleri mukaddes yazılardan ispat etmek mümkün. Tam yılı yılına kadar değil, ama bizlere öğretildiği gibi, bilmem kaç milyar sene önce, bilmem kaç trilyon yıllar önce, insanlığın kafa yapısı şu kadar santim maymuna nazaran farklılıklar gösterdi palavrası gibi de değil. Neyse, o zamanlar insanlığın Allah hakkındaki bilgileri çok az. Hem Allah zaten sonsuzluktan beri var olan biri, O'nu tanımamız da sonsuz bir şeydir. Zaten hiçbir zaman, hiçbir kimse “ben Allah'ı tamı tamına biliyorum, onu tanıyorum” diyemeyecek. Bunu söylememiz için O'ndan üstün olmamız gerekir ki, bu da hiçbir zaman olmayacak bir şey. İyi ki de öyle. İbrahim'in zamanında Allah hakkında şimdi olduğu gibi yazılmış bu kadar çok tecrübelerle dolu, Kutsal dediğimiz kitaplar falan yoktu. Onlar Allah hakkında sadece kulaktan dolma bir bilgiye sahiptiler. Bunun öyle olduğunu Allah ile Eyüp arasındaki geçen diyalogdan da okuyoruz. Orada: “Senin için kulaktan işitmişim...” diyor Eyüp. (Eyüp 42:5)

İnsanlığın Allah hakkındaki cahilliğine karşılık Allah nasıl davranıyor? Peki, biz insanlar O'nun yerinde olsaydık nasıl davranırdık? Tamam, karşımızdakinin İbrahim gibi iyi niyetli ve doğru yürekle sorduğuna inandığımız bir soru bile olsa, nasıl davranırdık? En azından başkalarına da büyük bir ders olsun diye o kişinin canına okumaz mıydık? Öyle ya, bunu gören ve de duyan öbürleri de bir başka olayda, başka bir zamanda, bir daha bize karşı böyle akılsızca bir saygısızlık yapmasın diye. Bizim kim olduğumuzu öğrensinler! Öyle akılsızca zart zurtu ne hakla yapabilirler ki! Onlar kim biz kimiz! Artık şiş de şiş. Bu uğurda patlayana kadar da şişirmiş insanlar kendilerini. Patlamışlar ama yine de kendilerini şişirmekten vazgeçmemişler. Peki, Allah neden bu kadar ağır başlı ve bizlerin düşüncelerinden çok farklı cevaplar verip, böyle bir yol seçiyor?

Bilgisiz biri nasıl eğitilir? Sorduğu sorulara karşı en iyi tepki nasıl gösterilir? Hatta yine bilgisizliğinden dolayı suçlar gibi konuşsa bile ne yapılır? “En kolayı azarlamaktır. Gerekirse dayak bile atılır! Daha ileri gidecek olursa işkence yapıp, hapislerde çürütülür. Hiç olmazsa da idam edilir” mi diyorsunuz? Evet, biz insanlık bu yolları seçiyorsak ta asıl amacımız eğitmek, öğretmek değil. Bu yollarla ya kendi rahatımızı düşünüyoruz ya bir açığımızı kapayıp, pisliğimizi örtmeye uğraşırken, ya da öyle soruları ve öğütleri gururumuza ve kibrimize yediremiyoruz. Saydığım bu yöntemle insan eğitilip ve ona bir şeyler öğretilir mi? Evet, aslında bu da bir yöntemdir ve bu şekilde eğitim de öğretim de vermek mümkündür. Yoksa şimdi bizlerin “hiçbir şekilde eğitilmedik ve bizlere hiçbir şey de öğretmediler” dememiz gerekirdi. Bu da yalan olur. Eğitildik, öğretimde aldık, fakat bu saydığım yöntemlerle bize yaklaşanları hiç sevedik. Nefretle okullara gittik, nefretle öğrendik, nefret duyduğumuz birçok eğitimcilerimiz oldu. Kâbus gibiydi okula gitmek ve tatillerin bitme günü. Eğer severek, zevkle, coşkuyla öğrenmemize neden olan eğitimcilerimiz olduysa ki, belki parmakla bile sayamayacağımız kadar az olan o eğitimcilerimizi, öğretmenlerimizi ise sevdik, hem de gönülden. Onların eğitim ve öğretim metotları farklıydı. Onlar da bu metodu Allah’tan mı öğrenmiştiler, bilmiyorum. Zaten birçok şeyde olduğu gibi aslında Allah insanı iyi olarak yarattı. O iyiliğin içinden artık bizler neler yapacağımızı seçiyoruz. İyi olanı seçen ise, çok az da olsa var. «Sevgi» dedik, peki buna kim değer veriyor? Allah’ın değer verdiği kesin. Ebedi olması istenilen her şeyin kökünde sevgi yatar. Allah ise o anlık şeylere bakarak değil, ebediyete bakarak bizlerle ilgileniyor, bizleri seviyor, çünkü O’nun elinin işiyiz. Bu yüzden İbrahim’in meraklı ve acemice olan sorusunu kötü gözle görmüyor. Peki, bütün bunlardan İbrahim Allah hakkında bir şeyler öğrenip, O’nu sevdi mi? Hem de nasıl. O kadar sevdi ki, sırf Allah istiyor diye, hiç tanımadığı, bilmediği, binlerce kilometre uzaklıktaki şehirlere göç etti. Yine hiç tanımadığı doğru insanların ölüm kaygısını çekerek, Allah ile pazarlığa girişen İbrahim, gün geldi Allah’ın: “Çocuğunu bana kurban et” demesi üzerine hiç ne soru sordu ne de bu isteğe şüpheyile baktı. Çocuğunu aldı ve tam kurban edeceken Allah bu duruma engel oldu. İbrahim’in sorduğu sorular aslında çok yerindeydi. İbrahim’in hemen her şeye inanacak bir tip olmadığını, karşısındakini araştırıp tanımaya uğraştığını anlamak için, bu iki olaydaki örnekler bize yetmesi lazım. Dediğim gibi, derin düşünüp dikkat etmeyen okuyucular için bir yerde İbrahim ukala, akılsızın biriyken; başka bir yerde de körü körüne itaat eden, ahmağın teki gibi bir duruma bile düşebilir. Aslında İbrahim bu iki tipten hiçbirisi değildir. Sağlıklı bir merakı, iyi bir karakteri, kendi düşüncesini korkusuzca söyleyip ve onları savunabilen şahsiyete sahip; en çok da sevgi dolu bir insandır.

İbrahim’le olan bu örnekte eğer Allah onu hemen orada azarlasaydı, öfkesini onun üzerine dökseydi, gazaba gelseydi ve yıllar, asırlar sonra da bizler bunları okusaydık, Tanrıya karşı nasıl bir yürek tutumuna sahip olurduk? Ayrıca İbrahim’in öyle bir Allah’a karşı hisleri ne olurdu? Allah’ı yine de o kadar çok sever miydi? Zaten Allah’ın

yeryüzündeki temsilcileri olduğunu iddia edenler, bize O'nu öyle öcü gibi tanıtmadılar mı? Ya öcü diye tanıttılar ya da anlamsız bir sevgiden bahsettiler. Öyle anlamsızca boş sevgi açıklamaları ve aynı tekrarlarla geldiler ki, bu sefer de sevgi denilen şeyden kustuk. Dinlerdeki insanların birbirleriyle olan menfaat, korku, çıkar ve bağlılıklarını bir kenara atarsak, sadece Allah'ı sevdiği için kaç kişi o kuruluşlara gidiyordur? Böyle bir duygu oradaki eğitimcilerde yok ki onu üyelerine versinler! Tanıttıkları da kendilerine benzetmeye uğraştıkları biri, ama o gerçek Allah'ın kendisi değil.

Bunun yanında Allah hiç şiddet de göstermedi mi? Hiç öfkelenmedi mi? Gazabını bütün bütün o koca ulusların üzerine dökmedi mi? Evet, iyi ki de öyle yaptı. Bu da yine adaletinden ve sevgisinden ötürüydü. Ya bütün bütün sussaydı ki, Allah'a inanmayan insanların en büyük bir problemi de budur. Onlara göre bütün yeryüzündeki adaletsizlikler, açlıklar, savaşlar, pislik, hastalıklar, ani ölüm ve acılar, cinayetler, nefret vs. gibi şeylere Allah varsa neden müsaade ediyordur? Bu soruya bulamadıkları cevaptan ötürü, Allah'a olan inançlarını yitirmiş milyarlarca insan vardır. Hâlbuki Allah o kadar çok şeye müsaade ediyordur ki. Zaman zaman İbrahim'in, Musa'nın, Eyüp'ün ve daha nice peygamberlerin örneklerinde olduğu gibi Allah müdahale ettiyse, o ulusları yerinden söküp yok ettiyse, küçük çapta da olsa verdiği böyle örneklerle Allah bizlerin imanını kuvvetlendirdi. Bütün bu şeylerden nefret ettiğini gösterdi. Yine yeryüzünde sayıları az da olsa iyi insanlar yaşamıştır. Onların yaptıkları iyiliklerden ise hoşlandığını da gösterdi. Peygamberleri vasıtasıyla kaleme aldırıldığı bu kitaplar bize Allah'ın kendisini tanımamıza yardım etti. Çok az da olsa, ama bizlere yetipte artacak kadar fazla bir bilgiyle Allah kendini insanlığa tanıttı. Hem bu tanıma ve tanıma işi dediğim gibi sonsuzdur. Eğer sonsuza kadar varlığımızı sürdürmemize Allah müsaade ederse, bizler de O'nun eski ve yeni birçok yanlarını tanıyacağımızdan şüphemiz olmasın.

Bu konuyla ilgili şimdiye kadar görmekten hiç bahsetmedim. Bahsettiğim olayların içinde başka duyu organlarımızın varlığına değinmiş olsam da görmekten bahsettim mi?

İbrahim'in Allah ile konuşması. Gerçi bu verdiğim örnekte İbrahim insan kılığındaki bir melek ile konuşuyor. O ayetlerde Allah, ya da Rab diye bahsedilmesi ise, o meleğin Allah'ın temsilcisi olduğundan dolayı. Nasıl ki devlet askerini, polisini, bakanını, ya da bir işyeri sahibi seçtiği kişileri temsilci olarak gönderirse, Allah'ın da kendi meleklerini görevlendirdiği, hem de çok olmuştur. Bu yüzden de İbrahim karşısında gördüğü o melek ile konuşurken, onun verdiği rahatlık ve özgürlükten ötürü fikrini açıkça söyleyebilmiştir. İlk defa okuyanların hemen gözünden kaçacak bir gerçektir bu. Dikkatle okunduğunda ise orada bahsi geçen üç şahıs söz konusudur. (Tekvin-Yaratılış 18:1-2) Bunlardan ikisi Sodom ve Gomorra kentlerine gider. İbrahim hakkında "Rabbin önünde duruyordu" diye sözü geçen şahısta, o üçüncü şahıs olan gözle görülen, insan şeklindeki bir melektir. (Tekvin-Yaratılış 18:22 ve 19:1) Hangi melekti, kesin bir şey söylemek mümkün değil. Mikail miydi, Cebrail mi yoksa başka bir melek miydi bilmiyoruz. Kesin bir şey varsa, o da Allah'ı temsil eden görevli bir meleğin olduğudur. Yoksa İbrahim'in gördüğü şahıs gerçek Allah değildi. Aynı benzer bir örnekte Eyüp'ün olayında geçiyor. Yukarıda bahsettiğim Eyüp konusunda aslında Eyüp Allah'a:

"Senin için kulaktan işitmiştim; şimdi ise seni gözüm gördü" der. (Eyüp 42:5)

Buradaki bu ifadeyle harfi gözlerin kastedilmediği kesin. Çünkü Allah Eyüp ile kasırganın içinden konuşuyor. Bir suret ya da şekil göstererek değil. (Eyüp 38:1) Eyüp

için bu konuşmanın sonunda “Seni gözlerim gördü” demesi çok yerindedir. Gerçek Allah’ın görünmesi ve şekli hakkında ilerdeki konularda mümkün olduğunca yer vereceğim. Çünkü insanlığın içindeki bu meraka da Allah cevaplar vermiş. Fakat benim anlattığım bu olaylarda o insanlar, Allah’la olan ilişkilerinde beş duyu organlarından biri olan kulaklarını da kullanarak Allah’ı algılıyorlar. Gerçi sağar bile olsaydılar, bu sefer Allah onların zihinlerine konuşacaktı.

Bir şey gözle algılandığı gibi kulakla da algılanır. İnsanların böyle beş tane algılama organı var olduğu söylenir. Göz, kulak, dil, burun, deri. Bu sayılanların içinde ruh denilen şey nedense yoktur. Hâlbuki bütün bu duyu organlarımızı kullanarak ruhumuza hitap ederiz. İster iyi isterse de kötü yönde olsun, bunlarla ruhumuz etkilenir. Biyoloji bu konuya hiç değinmez, çünkü ‘ruh’ bir organımız değildir. Onlar bitkiler ve hayvanlar diye canlıları ikiye ayırmışlar! İnsan konusu hayvan kategorisi altında işlenir! Yani biz insanlar biyoloji bilimine göre bir hayvan türüyüz. Bakın, biyoloji biliminin hayvanlara verdiği hediyede altıncı his varken insana bu da verilmemiştir. Asıl gerçekler ise insan ruhunun bu sahip olunan beş duyu organımızdan hariç en değerlisi olduğudur. Üzüntümüz, sevincimiz, zevkimiz, içimizdeki rahatlık ya da rahatsızlık hisleri, ille de ne gördüklerimize ne duyduklarımıza ne tattıklarımıza ne de dokunduklarımızla kokladıklarımıza bağlı değildir. Bunlar vasıtasıyla ruhumuz etkilenirken, bazen bunların hiçbir etkisi olmadan da ruhumuz etkilenir. Hâlbuki ruh bilimine dünya önem verdiği halde nasıl oluyor da insanda sadece beş duyu organı var diyebiliyorlar, ben inanmıyorum. Kelimelerde hata yok, sahiden de beş organdan bahsediliyor, fakat ruhu en önemli bir algılama duyusudur diye hiç hesaba katmazlar. Bence yine insanların akılsızlığından ve bu konuda halkın çok geride olmasından dolayı olacak. Yöneticiler onların bu konularda öyle geride kalmasına da çok özen gösterirler.

İnsanlar üzerindeki her türlü deneylerin sınırsızca olanları genelde hep savaşlar sırasında yapılmış. Şimdi en basit diye bildiğimiz, hayat demek olan kan alıp verme ve bu konudaki bilgiler en çok birinci dünya savaşında gerçekleşiyor. O zaman dahi kan grubunun varlığını bilmiyorlar. Ancak 1920 yıllarında Avusturyalı bilim adamı Karl Landsteiner’in insandaki kan gruplarını bulmasıyla bu konuda büyük bir ilerleme kaydediliyor. O zaman kadar kan veriliyor ama tesadüfen. Adam ölürse ruhu şad olsun, yaşarsa biz kurtardık diye doktorlar sevinip, en çokta övünüyorlar. İlk kan faktörünün (Rh) farkına varmaya ise 1940 yıllarında başlanıyor. O zaman bile kan konusunda daha birçok şeylerin bilinmediğini, bu yüzden birçok hataların yapıldığını, ilerdeki yıllarda duyduk, gördük, yaşadık.

Hitler Almanya’sında tıp konusunda Yahudiler ve kendilerine karşı gelenler üzerinde yaptıkları deneyler ile birçok yeni yeni bilinmeyen bilgiler ortaya çıkmıştır. Onlar büyük ağırlıkla bu bilgileri savaşta başarı sağlamak için araştırdıysalar da bu arada doktorların eline geçen bu özgürlükten dolayı çoğunun Frankenstein gibi deneyler yaptığını da ispatladılar. Gerçi bu deneme durumu doktorların her zaman, daima uyguladıkları bir şeyse de işte o savaşlarda insan kobay yerine koyularak, olmadık şeylerle denendiler. Denenenlerde Almanlara göre o zamanın hep sevilmeyen milletlerin, ırkların, grupların insanıydı. Bu yüzden de Alman doktorlarının eline düşmeyi hâlâ hiç istemem. Onları Alman oldukları için değil, çoğunda hâlâ aynı kafa olduğu için sevmem ve de istemem. Seninle deney yapmasa bile en acemi, en kafasız bir doktoru ameliyata verir. Çünkü Türk olarak şimdi bizler onların gözünde en değersiziz. Ayrıca emekliler, işsizler, yaşlılar ve yabancılar onlara korkunç bir yük gibi gösterildiği için hastanelerinde onları öldürmek için ellerinden geleni yaparlar. Doktorlar ve papazlar halkın en güvendiği insanlardır. Devlet bu insanları kullanarak en pis

işlerini onlar vasıtasıyla yapar, yaptırır. Yine benim bildiğim Almanlar bu konuda bir numarada. Zaten Hitlerin “Kavgam” adlı kitabını okuyan herkes, o insanları meyvelerinden de tanıyacaktır. Tüm ülke olarak o kafadaki insanlar yönetici yapılmıştır. Herkesi bilmem ama benim tecrübelerim, gördüklerim, duyduklarım hep şahsen böyle oldu. Anlayana saz, anlamayana davul zurna da az. Çok efendi ve kendisine güvenilir ev doktorumuz da Almandı ve emekli olunca çok üzülmüştüm. Milyonda bir eskilerden kalma öyleleri de vardı. Şimdi ise kendilerinin ördüğü o iğrenç ağa yapışmayıp direnen doğru bir doktora, yaşam şansı bile vermiyorlar.

Mesela o Hitler Almanya’sında 6 yaşlarındaki bir çocuğun bütün derisini yüzüyorlar. Vücut nasıl bir tepki gösterecek diye de bakıyorlar. Adamın «Hanibal» filminde olduğu gibi kafatasını çıkarıyorlar ve canlı yaşayan adamda, üstte beyni dışarıya doğru çıplak görünür bir halde günlerce deneyler yapılıyor. O garibanlarda kendilerini hasta sanıp, doktorların onlara yardım ettiğini düşünüyorlar. Yine o zamanlar, çok yüksek basınçta insanın ne olacağını, ya da ne kadar çok yüksek basınca dayanabileceğini görmek için yaptıkları deneylerde, o insanların ağızlarından burunlarından kan gelip, ciğerleri paramparça olana kadar basıncı yavaş yavaş artırma deneyleri. O insanlarda genelde Yahudiler. Bütün bu deneyler ve bulguların raporlarını ise Amerikalılar-Ruslar geldikleri zaman harıl harıl arıyorlar. Almanların savaşta kullandıkları teknik ve daha Amerika ve Rusya’da olmayan şimdiki füze tekniğini ilerde Almanların icadından geliştirerek gerçekleştiriyorlar. Hem Rusların hem de Amerikalıların savaş tekniğinde o kadar ilerlemesi, ikinci dünya savaşından yenik çıkan Almanlardan alınan bilgilerin de çok büyük rolü olmuştur. Tıp konusunda ve ruh bilimi konusunda da durum aynı. Hitler rejimi bir iki yıl süren bir rejim değildi. Uzun yıllar süren bu diktatörlükte, doktorlar ve ruh doktorları hayallerinde bile göremeyecekleri deneyleri, devletten aldıkları emir ve yetkiyle yapıp gerçekleştirdiler.

Orta çağdan yirminci yüzyılın ortalarına varana kadar, ruh hastaları denilen insanlar ya yakılıyormuş ya da dövülüp işkence ediliyormuş. Öyle insanlara günlerce, yıllarca bedensel acılar çektirmişler. Birçok saçma metotlar uygulamışlar. Nedense insanlık görünmeyen şeylere karşı herhalde ilgi duymadıklarından olacak, çok kafasızca davranışlarda bulunmuş. İlle de görünen şeylerle haşır neşir olmayı, görünmeyen şeylere nazaran daha çok tercih etmişler. Peki, görünmeyen şeylerden hiç bahsetmemişler mi? Etmezler mi! Hem de nasıl! Bütün dünyada sayısızca olan o dinlerin, büyücülerin bahsettikleri şeylerin ne olduğunu sanıyorsunuz? Bu görünmeyen şeylere karşı o dinlerin genelde bilgisi aynı insan ruhu konusunda olduğu gibi çok cahil kalmış. Gerçeği de ya yakmışlar ya da o gerçeği yok etmek için çok uğraşmışlar. Yalanı ise öyle bir yüceltmişler ki, onu kabul ettirmek için bütün gayretleriyle, kırbaçlarıyla, işkencelerle, giyotinle, tehditlerle ve daha akla gelmeyecek bir sürü iğrenç ve çirkin yollarla insanları ona inandırmışlar. Aslında kimsenin bir şeye inandığı yokta, ancak bu yollarla o adamlar kendi rahatlarını sağlayıp, sapık duygularını tatmin edip, hâkimiyette kalmayı başarmışlar. Onların rahatı bozulmadığı müddetçe, bir tehlikeden korkuları olmadığı sürece, kimsenin neye inandığı falan zaten ilgilerini çekmemiş. İlgi alanları hep kendi menfaatlerinde kalmış. Ne kadar acı çekip, gayret göstermiş olsalar da amaçları hep kendi kıçlarına bir yer hazırlamak, kariyer yapmak ve bencil hırslarını tatmin etmek uğrunda olmuş.

Ruh biliminde en ünlü öncü isim Sigmund Freud. 19’uncu yüzyıl sonlarıyla 20’inci yüzyıl ortalarına kadar yaşamış bir ruh bilimi araştırmacısı. Naziler zamanında, Yahudi olduğu için yaşadığı Avusturya’dan kaçıp İngiltere’ye sığınıyor. Bir yıl sonra da kanserden ölüyor. Ancak onun ortaya attığı tezlerle, ruh hastalarına yapılan tedavi yöntemleri de

değişmeye başlıyor. Yani insanlık dünyasında çok yeni bir zamana kadar bu konuda rezalet bilgiler ve uygulamalarımız olmuş. Ruh hakkında bırakın başkaları üzerinde çaba göstermeyi, insanlar kendi ruhlarını bile anlamak ve tanımak istememişler. Kendi kendilerinin ruhi ihtiyaçlarını daima yok edercesine bastırmaya uğraşmışlar. Görünmeyen şeyden bahsediyorsak da zamanla bu ruhumuza olan baskıların, ilgisizliğin, açlığın etkileri görünür bir biçimde bizlerin vücudunda, işlerimizde, davranışlarımızda ortaya çıkmaya başlamış. Kısacası her ne kadar inkâr edilse de, görünmeyen şeylerin etkisi görünmeye başlamış.

Sigmund Freud'un geliştirdiği psikanaliz yönteminde, ruh hastalarıyla konuşmak ve onlarla sohbet etmenin daha iyi sonuçlar verdiği görülmüş. Hastanın iç dünyasına, bilinçaltına girmeye uğraşılmış. Buna «dinleme» tedavisi de deniyor. Bu şeylerin farkına Freud ne zaman varmıştı dedik? Neredeyse 60-80 sene önce. Hâlbuki insanlar binlerce sene önceki Allah'ın uyguladığı yönteme baksaydılar, o olaylardan örnekler alsaydılar, bu kadar geri kalmamız gerekmecekti. İbrahim ile Allah arasındaki geçen o olay, orta çağda ve hatta günümüzde İbrahim ile dindar bir Katolik arasında geçseydi, onlar İbrahim'e kimbilir ne işkenceler yaparlardı. Onlara göre İbrahim'in sahip olduğu o kötü ruhu ondan çıkarmak için, kimbilir onun hangi organlarını delik deşik ederlerdi. Bu işkenceler esnasında ve sonra, İbrahim yine aynı ruhun meyvelerini verebilir miydi? O aynı kişi, hem de binlerce sene önceki bir zamanda yaşarken, karşısında Allah'ın olmasıyla bambaşka tepkiler gösterdi. Daha bir sevgi dolu olup, daha çok inanmaya başladı. İnanması, görmesi ya da görmemesi anlamında değil; çünkü İbrahim'in Allah ile olan ilişkisinde böyle bir problemi yoktu. Benim kastettiğim inanmak, güven duymak anlamında, görmek anlamında değil. Ben çok insanı karşımda görürüm ama onların hepsine güveneceğim diye bir kaide yok. Her görünen şey güvenilirdir diye bir kaide ise hiç yok. Kısaca güven duygusunun ille de görmeyle bir ilişkisi yok. Orta çağdaki ve zamanımızdaki kafasız dindarlarla birlikte İbrahim yaşasaydı, o insan akıllıyken, onlarla olan beraberliğinde aklını başından alacak şeylerle karşılaştı. Aynı insan, Allah ile olan ilişkisindeki örnekte ise, binlerce sene arkasından nam bırakacak özellikler gösteriyor. İbrahim Allah ile konuşuyor, akıllı ya da akılsızca olsun; fakat karşısındakinden mantıklı, onu rahatlatacak, sakın, doğru cevaplar alıyor. Korkutularak, tehditle, tekme tokatla, işkenceyle, azarlamayla İbrahim Allah'ın dostu olabilir miydi? İbrahim öyle olan Allah'ı sever miydi?

Kuran Mukaddes Kitapta yazmayan bir olaydan bahseder. İbrahim'in Allah'a olan inancı hakkında, dirilişle ilgili bir konudur. Bakara suresinin 260'ıncı ayetinde bu olay şöyle yazar:

Hani İbrahim demişti ki: “Tanrım, ölüleri nasıl dirilttiğini bana göster.” Allah buyurdu ki: “Bana inanmıyor musun?” “İnandım, yalnız kalbim iyice kansın!” dedi. Allah buyurdu ki: “Dört çeşit kuş al, onları kendine alıştır. Sonra, onları (parçalayarak) karıştır her parçasını bir dağın üzerine bırak. Sonra da onları çağır. Onlar uçarak sana geleceklerdir.” Bil ki Allah'ın her şeye gücü vardır ve hikmet sahibidir. (Osman Nebioğlu tercümesi Bakara, 2:260)

Bu olayda gördüğümüz gibi İbrahim'in bir problemi olduğu belli. Bu problemini direk Allah'a açıyor. Hiçbir sürü gizlilik, entrikamsı, sinsice yollar izlemeden, problemini doğrudan olduğu gibi söylüyor. Allah'ta ona: “Bana inanmıyor musun?” diye bir soru yöneltiyor. Soru aslında çok yerinde. Bu problem ne zaman ortaya çıktı da İbrahim'de böyle bir soru sordu bilmiyoruz. Fakat oğlunu kurban etme teşebbüsünden önce olduğu kesin. İbrahim Allah'ın inanılır ve güvenilir olduğunu birçok konularda ispatlı

görmesine rağmen, bu konuda belli ki içinde eksik bir şey varmış. Mantıken Allah'a: "Ben sana inanacak nedenlere sahip değilim" diyemeyecek kadar çok nedeni İbrahim Allah'tan zaten görmüş. Fakat İbrahim'in mantığı başka; ruhu, yani sembolik olarak kalbim dediği hisleri ise bambaşka. Bunu da İbrahim gizlemiyor ve açıkça söylüyor. Peki, Allah yine ona nasıl cevap veriyor? Bu problemini kökünden nasıl hallediyor?

"Dört çeşit kuş al, onları kendine alıştır. Sonra, onları (parçalayarak) karıştır her parçasını bir dağın üzerine bırak. Sonra da onları çağır. Onlar uçarak sana geleceklerdir." demesi İbrahim için kim bilir ne kadar coşku duyulacak bir olaydı. Düşünebiliyor musunuz, sorulan sorunun cevabı aslında uzun bir zaman ve emek istiyor. Öyle uzun zaman derken, asırlar geçecek kadar da değil. Ancak yavru kuşlar bulmak, onları yetiştirmek ve kendine alıştırmak. Öyle de alıştırmaları gerekiyor ki, çağırdığı zaman sesine doğru uçarak gelsinler. Bunlar o zamanki insanlar için muhakkak hiçte öyle büyük bir problem değildi. Hayvanlar ile nasıl bir ilişkiye sahip olmaları gerektiğini onlar iyi biliyorlardı. Çünkü onlarla birlikte devamlı haşır neşir bir haldeydiler. Önemli olan, İbrahim'in bu olaydan sonra kuşları bulması, alıp yetiştirmesi ve bunlarla kendine alıştırmalarının vereceği heyecanı ve hisleri tahmin edebiliyor musunuz? Onların kendisine alıştığından iyice emin olacak kadar deneyler yaptıktan sonra ki, her hayvanın buna alışması da değişik zamanlar alır ve hepsinin hakkında emin olarak, «artık Allah'ın dediğini yapabilirim» diyeceği günün de gelmesi. Dağların üzerine tek tek, ayrı ayrı o kuşların parçalarını koyarken kimbilir İbrahim hangi duygulardaydı. En müthişi de ölüp, parçalara ayrılmış o kuşların İbrahim'in çağırmasıyla, sanki hiçbir şey olmamış gibi yine capcanlı kendisine doğru uçmalarıdır. Siz o insanın kuşkusundan dolayı, Allah'a sorduğu soruya karşılık aldığı böyle bir cevabın coşkusunu düşünebilir misiniz?

İncil'de imanlılar grubundan bahsederken, İbrahim hakkında bakın bu konuyla ilgili olarak ne der:

İmanla İbrahim imtihan olunduğu zaman, İshak'ı takdim etti; ve kendisine: «Senin zürriyetin İshak'ta çağrılacaktır,» denilmiş olan, ve vaatlere sahip olan zat, Allah'ın ölümlerden bile kıyam ettirmeye (diriltmeye) kadir olduğunu sayarak, biricik oğlunu takdim ediyordu; ve bir temsil ile onu oradan geri aldı. (İncil-İbraniler 11:17-19)

Demek ki İbrahim'in içindeki bütün kuşkuları yenecek ispatları görmesi, onun bizzat bunlar hakkında yalvarmış, bir şeyler yapmış olduğunu da gösteriyor. Eğer İbrahim içindeki kuşkuların üzerine gitmeseydi, onları içinde saklasaydı, Allah ona: «Haydi İbrahim içinde saklama, bana anlat, bak yüreğinden neler geçtiğini ben zaten görüyorum» demeyecekti. Onun böyle bir problemi olduğunu Allah zaten, daha İbrahim'in kendisi bile o problemi tanımadan önce biliyordu. Ayrıca Allah bizlerin tutum ve davranışlarına çok değer veriyor. Aynı zamanda O'nun verdiği iyi bir eğitimin parçası olduğundan dolayı da kendisine karşı açık sözlü olmalıyız. Mukaddes Kitabın Süleyman'ın Meselleri, ya da yeni Türkçe tercümesiyle Süleyman'ın Özdeyişleri isimli kitabında bakın bu konu hakkında ne diyor:

Kabahatlerini örten muvaffak (başarılı) olmaz; fakat onları itiraf edip bırakan, merhamet bulur. (Süleyman'ın Meselleri 28:13)

İbrahim Allah ile olan ilişkisinde hiçbir şüpheye yer vermeyecek kadar O'nunla içten gelerek ilgilenip, zihninde sorular ve cevaplarla mütemadiyen kendini meşgul ediyordu. Bu gibi soruları sanki bir kabahatmiş gibi o içinde gizlemedi. Bu yürek tutumunda sizce

şimdi kaç insan yaşıyordur? Bence korkunç derecede azdır. Bütün bunlardan sonra artık hiçbir soru sual sormadan, eğer Allah söylediyse, İbrahim çocuğunu da esirgemez, onu kurban etme çılgınlığına bile kalkabilirdi. Nitekim de kalktı ve Allah bununla hem ona hem de bütün insanlığa bir mesaj verdi. Yoksa Allah verdiği kanunlar ile insanların kurban olarak öldürülmesini istememiş, kabul de etmemiştir. Tam tersine, tarihte bunu yapan putperest toplumlara nefretle bakmıştır.

Bütün bunları okuyan insanlar “Allah İbrahim ile ilgilendiği gibi bizimle de ilgilenseydi, muhakkak bizler de daha başka olurduk” diye içlerinden geçirebilirler. Evet, gerçektende Allah’ın İbrahim ile olan ilişkisi görünüşte İbrahim’e ayrıcalık verilip, ona iltimas geçiliyor gibi gözükabilir. Ben yinede hiç aklınızdan böyle şeyler geçirmeyin derim. Çünkü o adamın Allah’a olan sevgisini ve bu uğurda gösterdiği itaat ve bağlılığı gösterebilecek insanlar inanın her köşe başında beklemiyor. Bundan emin olabilirsiniz. Ancak bu yine, «bizler hiçbir zaman İbrahim gibi olamayız» da demek değildir. Eğer İbrahim imkânsız, örnek alınamaz biri olsaydı, Allah da onu biz insanlığa ders alalım diye göstermezdi. Hem yalnız İbrahim mi? Nice insanlar gelmiş geçmiş, bu nice insanların içinden de birçoklarının Allah’ın yüreğine göre olduklarını peygamberleri vasıtasıyla kaleme aldirttığı sözlerinden okuyoruz. O yazıların boşuna yazılmaması, biz insanlığa örnek olsun diye asırlardır varlığını koruması, Allah’ın iradesidir. İncil’in Korintoslular kısmında bu konuda şöyle yazar:

Bu şeyler misal olarak vaki oluyordu ve devirlerin sonuna yetişmiş olan bizlere nasihat olmak için yazıldı. (1.Korintoslular 10:11)

Demek ki bütün bu yazılar insanlığa örnek olup nasihat olsun diye yazıldıysa, verilen örneklerin uygulanabilir olması gerekmez mi? Eğer biz insanlar için imkânsız, yapılamayacak kadar zor örneklerle dolu yazıların bizlere ne faydası olurdu? Ben o şeyi hiçbir zaman yapamayacaksam, o imanı, o sevgiyi, o sadakati, o efendiliği hiçbir zaman göstermem mümkün değil ise, “bu kitaplar da boşuna yazılmıştır ve Allah’ta ne istediğini bilmiyordur” dememiz gerekirdi. Bakın biraz önceki yazdığım ayetin hemen iki ayet sonrasında Allah insanlara nasıl bir vaatte bulunuyor:

İnsani olandan başka bir tecrübeye tutulmadınız; fakat Allah sadıktır, iktidarınızdan (gücünüzden) ziyade (fazla) denenmenize izin verilmeyecektir; fakat dayanabilesiniz diye tecrübe ile beraber kurtuluş yolunu da yapacaktır. (1.Korintoslular 10.13)

Bu ayetler bizlerden beklenen şeyleri yapmanın imkânsız olduğunu mu söylüyor, yoksa da tam tersini mi?

Sırf Mukaddes Kitabı okuyacak olursak, İbrahim’in ilk yaşadığı yerin Ur şehri olduğunu ve oradan da sanki babasının (Terah’ın) isteğiyle ayrılarak Haran’a gittikleri gibi bir izlenim çıkarılabilir. Çünkü orada açıkça şöyle yazıyor:

Terah oğlu Abram’ı (İbrahim’i), ve Haran’ın oğlu, torunu Lut’u ve gelini Saray’ı, oğlu Abram’ın karısını, beraber aldı ve Kenan diyarına gitmek üzere Kildanilerin Ur şehrinden onlarla çıktı; ve Haran’a geldiler, ve orada oturdular. Terah’ın günleri iki yüz beş yıl oldu; ve Terah Haranda öldü. (Tekvin-Yaratılış 11:31-32)

Bu olaydan sonraki ayetleri okuduğumuzda da sanki hiçbir şey olmadan, durup dururken Allah İbrahim’e oradan çıkmasını söylüyor gibi bir izlenim çıkarılabilir; tabii eğer sırf Mukaddes Kitabı okursak. Kuran bu konuların geçmişine de değinir. Ur

şehrinde yaşarlarken, artık o şehir bunlara tehlikeli ve sakıncalı olmaya başlar. Bütün bunların olmasına neden de İbrahim'in o şehirdeki insanların ibadet ettiği putlarına karşı gelmesidir. İşin enteresan yanı, İbrahim'in babası da o ulusun adetleri üzere putlara tapan biriymiş. Yani İbrahim babası onun Allah'a olan imanını ve bu doğrultudaki davranışlarını hiçte onaylamaz. Biz Mukaddes Kitapta İbrahim'i yaşlılığından sonra tanımaya başlıyoruz. Oysa bu işler cereyan ederken İbrahim genç bir delikanlıymış. Kuranın İbrahim'den defalarca bahsetmesine rağmen, ben bu konuyla ilgili Mukaddes Kitapta yazmayan yanına dikkati çekmek istiyorum. Enbiya suresi, yani 21'inci surede yazan bu konu 51'inci ayette başlıyor. İbrahim o toplumun inancı olan putları parça parça etmesi üzerine halk ayaklanıp İbrahim'i ateşte yakmaya kalkıyorlar. Daha doğrusu yakıyorlar. (Enbiya, 21:68-69 Ankebut, 29:24 Saffat, 37:83-98) Allah ise ateşi onun üzerinde etkisiz kılıyor. Bu olaylardan sonra İbrahim'in ve İbrahim'in yanında yer alan bazı akrabalarından dolayı hayatları orada tehlikeye giriyor olmalı ki, babaları da istemese bile mecburen onlarla birlikte o yerden çıkıp Haran şehrine gidiyorlar. Babasının bu işte İbrahim'in canını mütemadiyen sıkmış olacağını tahmin etmemiz hem yeteri kadar Kuranda hem de azda olsa Mukaddes Kitapta geçiyor. (Yeşu 24:2)

Bütün bu olayları açıp da yerinden okuduğunuz ve kendinizi o olayların içine koyduğunuz zaman, İbrahim'in daha Allah ile tek bir kelime bile konuşmadığını, hatta Allah hakkında hemen hemen hiçbir şey bilmediğini de göreceksiniz. İbrahim gençliğinde ancak mantığını kullanarak, elle yapılmış tahta putların bir yaratıcı ve Allah olamayacağını tartışmasını yaşadığı o şehirdeki insanlarla yapıyor.

Her insanın düşünme yeteneği vardır. Bu yeteneği de her insan farklı farklı yönlerde kullanır. İnsan aptal, basit, değersiz bir yaratık değildir. Muhakkak birçok etkilerin yanında, düşüncelerimize hâkim olmak ve onları meşgul edeceğimiz konuları seçmek de yine bizlerin elindedir. Bu konuda alıştırılmamış, kendi kendini disiplin etmemiş bir kişinin hemen düşüncelerine, zihnine hâkim olmasını da beklemeyelim. Kaldı ki bütünüyle düşüncelerini ve zihnini olduğu gibi kontrol altında tutabilecek insan, günahkâr olduğumuzdan dolayı yeryüzünde yaşamıyordur, bu da ayrı bir gerçek. Bütün bunlara rağmen İbrahim'in zihnini meşgul eden şeyler, genelde Allah'ın varlığını araştırmaktı. Bunu yapması için ise kimse onu zorlamadı. Tam tersine, yapmaması için zorladılar ve de ileri giderek kendisini yaktılar. Ancak Allah'ın mucizesi ile İbrahim o ateşten kurtulabildi. Hangimiz daha tamı tamına dahi bilmediğimiz, fakat karşımızdakilerin kafasızlığını da fark ettiğimizden ötürü onlara karşı gelip, tanımadığımız bir Allah'ı savunarak, canımızı tehlikeye atarız? İnsanlar toplumların koydukları kurallara karşı gelmekten ödleri kopuyor. O kuralları uygulamayan insanlara da ellerinden gelen baskıları yapıyorlar. En medeni, özgürlükten, demokrasiden, insan haklarından bahseden ülkeler, insanların başörtüsüne dahi tahammül edemiyor. Ben ne başörtüsünü savunuyorum ne de ona karşıyım. Eğer bir Yehova Şahidinin, herkesin kapısını çalarak "senin dinin yanlış benimkisi doğru" demesine karşılık, o devletler de "bu kuruluşu bir din olarak kabul etmeliyiz" diyebiliyorlarsa, bu özgürlüğü onlara veriyorlarsa ki, yalnız onlara mı, geçmişi yüzkarası ve iğrençliklerle dolu Katoliklik, Protestanlık dinlerinin rahip ve rahibeleri özel kıyafetleriyle müsamaha veya sempati görüyorsa, başörtüsü takanın dini neden görmesin? Ne o başörtüsü takan dinin geçmişi onlardan daha temiz ne de daha kirlidir. Kendi içindeki dinini tehlike diye görmüyor da bir tehlikeli olanlar o başörtüsü takan din mi? Hâlbuki kendi dinleri tarihte ve şimdi insanları binlerce yıldır ezmiş, kanlarını emmiş. Yoksa da onlar bu hakikati bilip "bizimkiler bize zaten yetiyor, bir de içimize dışarıdan yenilerini mi sokalım" diyorlar! Özgürlük taraflı kullanıldığı zaman onun adı özgürlük değildir. Vereceksen ya

bunu herkese vereceksin ya da hiç kimseye vermeyeceksin. Ama senin dinin yanlış benimkisi doğru demeye başladığın zaman adalet açısından da komikleştirdiğiniz hukuk açısından da bu doğru olmaz. Eğer başkasına veriyorsan, ona da vermek zorundasın. Gerçi dünyamızda adaletten ve özgürlükten bahsetmek masal gibi olur. Ben de şimdilik masal kitabı yazma niyetinde değilim.

Yukarıda Kurandan aldığım İbrahim hakkındaki bu olaya Hristiyanlar inanmaz. Çünkü onların kitabında geçmiyormuş ve bu yüzden de bu konuyu çok saçma bulurlar. Allah ateşten bir insanı kurtarır mıymış? “Hiç işte saçmalık” diye alay ederler. Hâlbuki ellerindeki Daniel kitabında geçen üç gencin “biz senin diktiğin heykele tapmayız” demeleri üzerine, o zamanın dünya hâkimi rolündeki kralın onları fırına attırması ve fırındaki o üç kişiye de hiçbir şey olmamasını, Allah meleğini gönderip onları ateşten kurtarmış olmasını, olduğu gibi kabul ederler. (Daniel 3. bölüm) Kiliselerinde, cemaatlerinde bu olay hakkında iman konusunda çok teşviklerde bulunmuş, vaazlar vermişlerdir. Mukaddes Kitapta geçtiği zaman bunu yapan Allah çok normal olarak gözükürken, Kuran’da yazdığı zaman o Allah onların gözünde korkunç bir saçmalık yapmıştır! En daha önemlisi de İbrahim ile ilgili böyle önemli bir olay nasıl olur onların kitabında yazmıyordur da bu Kuranda yazıyordur! Bu gibi nedenlerden ötürü Hristiyanlığın kafasına Kuran, “saçmalıklarla dolu bir kitap” diye sokulmuştur. Saçmalıkların nedenleri de bunlar!

Şimdiye kadar bizlerin görme organlarımızdan bahsetmiştim. Zaman zaman gözlerimizin önünde dahi gördüğümüz şeylerle de büyük yanılgıya bile düşebileceğimizi söylemiştim. Gelelim işitme konusuna, acaba bu konuda nasılız? Biraz önceki verdiğim örnekten açıkça ne kadar akılsız olduğumuz görünmüyor mu? Aynı şeyleri duyuyoruz, inanıp ya da inanmıyoruz. Bizlerin inanıp inanmamasını gerektirecek hiçbir ispat da olmadığı halde, bunu sadece etiketlere bakarak yapıyoruz. Kim neyi hangi etiket altında söylüyor, işte biz insanlığın en önem verdiği şeyler bunlar. İbrahim’in zamanındaki uluslarda bunlara önem vermiş. İbrahim ise onlar gibi kendini satmaktan yana değilmiş. İbrahim tek başına da olsa inandığı yolda yürümeye hazır biriydi. O hiçbir zaman ulusu hakkında “aman birlik bozulmasın, adetlerimizi koruyalım, ne olursa olsun toplumun düzenine kendimizi entegre edelim” falan demedi. Bu yüzden de yakmaya kalktılar. Nedense bu insanları yakma işi tarihte en çok Hristiyan toplumlarında görülür. Öbürleri de neler neler yapmışlardır ama insanları canlı canlı yakma işini, İbrahim’in zamanındaki putperest toplumlar gibi bu Hristiyanlık da pek çok sevmiştir. Şimdi de entegrasyon modeliyle Almanlar Türkleri yakarak karşımızdalar. Alman başbakanı Merkel hanım da kilise imamının kızı olduğundan, aldığı o eğitime göre de normaldir diyoruz! Osmanlılar ise Çelebi uçtu diye (1623-1640) “vay sen nasıl uçarsın, şeytan işi bu yaptığın” demişler ama yakmamışlar. Kellesini uçurmuşlar! Hangisi daha merhametli bilmiyorum, ama herhalde Osmanlının odunu bence daha değerliymiş! Odunlarını insan yakmak için kullanmamışlar. Onlar öyle boşu boşuna çalı çırpıyla, odunla falan uğraşmamışlar! Bizler Çelebinin kellesinin vurulduğunu çocukluktan beri öğrenmemize rağmen, zamanımızda bu hakikatin yerine “Çelebi Cezayir’e sürgüne gönderildi” diye tarihi de değiştirmişler! Umarım gerçektende öyle olmuştur. Peki, öyle bir adam Cezayir’e gidince uçmaktan neden vazgeçmiş? Yoksa sırf Galata kulesinden mi uçulduğunu ispat etmeye uğraşmış. İnsanlar kendilerine leke gelecek diye bırakın tarihleri, her şeyi değiştirme uğraşındalar.

Bu satırları kimler okur bilmiyorum. Hangi toplumun insanları, hangi dinden olanlar okur, yine bilmiyorum; amma her okuyanın öfkeleneneğine de inanıyorum. Ya taraf tutup bana öfkelenecek ya da olaylara tarafsız bakabiliyorsa yazdıklarına hak verip, o

insanlara öfkelenecek. Yani her iki şıkta da kafası bozulacak. Dilerim insanlık bunu tarafsız açıdan bakarak yapar.

Yine bütün bunlardan sonra, azıcıkta olsa İbrahim hakkında zihinlerinizde bir resim yapabildiyseniz ne mutlu bana. Hâlâ: “Allah onun tarafını tutmuş ama bizlerin yüzüne bakmıyor” diyebilir misiniz? Böyle bir şeyi yapması için ne Allah’ın bir nedeni var ne de böyle bir iddiada bulunmak için bizlerin geçerli bir hakkı. İbrahim o kadar çok denendi ki. Bunun ille de Allah tarafından olduğunu da düşünmeyin. Bu dünyada yaşayan her insan deneniyo. Allah’ın İbrahim’i denemesi ancak bir olayda oluyor. O da oğlunu kurban etme konusunda. Yoksa ben hiçbir yerinde Allah’ın İbrahim’i denediğini okumadım. Yalnız İbrahim’i değil, kimseyi kötü ve yanlış şeylerle denediğini okumadım. Bu konu hakkında Resul Yakup İncil’de şöyle yazıyor:

Tecrübe olunduğu zaman kimse: “Allah tarafından tecrübe olunuyorum” demesin; çünkü Allah kötü şeylerle tecrübe olunamaz, kendisi de kimseyi tecrübe etmez; fakat herkes kendi arzusu tarafından sürüklenerek ve aldanarak tecrübe olunur. Sonra arzu gebe kalarak günah doğurur; ve günah kamil olunca (olgunlaşınca), ölüm hâsıl eder (ortaya çıkarır). Yakup 1:13-15

Bu ayetlerden de açıkça gördüğümüz gibi, denendiğimiz şeyler hep kendi arzularımıza yenilmek oluyor. Bu zayıf yanlarımızda bile, Şeytan denilen ruhi yaratık bizlerin kolundan tutarak, o şeyi zorla yaptırtmıyor. Ancak önümüze bizlerin takılıp da düşeceği arzu edilir şeyleri koyuyor, bizlerde onlara tamah ediyoruz. Bazen para, ya da başka bir menfaat, zevk, hırs, gurur gibi şeyleri önümüze koyarken, bazen de bu canımız dahi olabiliyor. “İnsan kendi canına tamah etmez mi” diyeceksiniz. Bunu bildiği için İsa Mesih’te bir keresinde şöyle söyledi:

Canını bulan onu kaybedecektir; benim uğruma canını kaybeden onu bulacaktır. (Matta 10:39)

Bu ayetler bizleri doğruluğa, Allah’ın iradesi olan şeyleri bilip de yapmak için sınırsız bir fedakârlığa teşvik ediyor. Bu ayetleri kullanarak dini kuruluşlar insanları genellikle Allaha değil de kendilerine fedakârlık yapmaya zorlamışlardır. Gerek vicdan zoruyla, gerekse de beden zoruyla. Bu nedenle İbrahim’in örneğinde olduğu gibi, ne yapıyorsak, bu şeyleri toplum korkusuyla, onlar öyle öğretti diyerek, dinimizin, milletimizin baskısına dayanarak yapmayalım. İbrahim tek başına da olsa, yaptığı şeylerden ötürü ateşe dahi atılmaktan korkmadı, hayatından vazgeçti, fakat tam o zaman ise onu buldu. Yukarıdaki ayet ille de böyle mucizelerin olacağını da kastetmiyor. Bizim fiziksel ölümümüzden ziyade, asıl gerçek hayatımızın Allah’ın elinde olduğunu vurguluyor. Ölse dahi onu diriltmek, yine sadece Allah’ın iradesiyle mümkündür. Hem dünyamızda vatan millet diye bağırınlar, kendi refahı için haksızlıkla başka ülkenin insanlarına savaş açtığı zaman, o askerleri nasıl yüreklendiriyorlar sanıyorsunuz? Ölüme gönderdikleri o askerleri sadece vatan kahramanları olarak yüreklendirmeleri bile yetiyor ve onlarda ölüyorlar. Peki, bunlarla o insanları yüreklendirenlerin, ölümleri de diriltme kudretleri var mı? Muhakkak yok ve bunu da herkes biliyor. Ben boş ve hatta zararlı şeyler için ne kadar çabuk ölüme gittiğimize ve kolay şeylerle kandırıldığımıza dikkati çekmek istiyorum. Her savaş kendi ulusuna başında haklı gösteriliyor. Aradan yıllar, asırlar geçince, aynı milletin insanları, başkanları, başbakanları, meclisleri onları saçmalık ve yüzkarası olarak niteliyor. Peki, o zaman ölenlere şimdi ne oldu? Kahraman olacağız diye gittiler, öldüler ve zaman

geçti, insanlık tarihindeki onların kahramanlık gösterisine acıyla, aptallık olarak bakmaya başladı. Gerçekten de öyleydi. Hem de bu düşüncelerin gelişmesini öyle asırlar sonra olacak diye de beklemeyin. Bir yönetim gider yerine o yönetime karşı başka bir yönetici gelir, başlar geçmiştekinin kirli çamaşırlarını halkın önüne çıkarmaya. Bizler de: “Ah! Vah!” demeye o zaman başlarız, iş işten ise çoktan geçmiştir. Bu yüzden de:

Rab şöyle diyor: İnsana güvenen ve beşeri (insanı) kendisine bazı (kuvvet) edinen, ve yüreği Rabden ayrılan adam lanetlidir. Yeremya 17:5

Sizi teselli eden benim, benim; sen kimsin ki, ölecek insandan, ve ot gibi olacak adam oğlundan korkuyorsun... (İşaya-Yeşaya 51:12) demesi boşuna söylenmiş sözler değildir.

Bu ayetler bizleri isyankâr edip, her düzene baş kaldırmamız anlamında yazılmadı. Üstün değerleri, hayata götürecek değerleri satmamak için söylendi. Bir yönetime karşı gelip, başka, rengi değişik ama yine aynı olacak yönetimin başa gelmesi için savaş çıkarmak, hayati değerlerden biri değildir. Ya da ülkesinin refahı için başka ülkeleri soymak ve savaşmak da vatan kurtarmak ve hayati değildir. Tam tersine bu uğurda canımızdan oluruz, hem de boşu boşuna. Para için öldürmek ve ölmek ise daha büyük bir akılsızlıktır. Ya da dinimiz, vatanseverlikteki gelenek ve göreneklerimiz eğer yanlışsa, bunları bile bile takip etmek de bizi hayata değil ölüme götürecektir. Bunlara karşı «hayır» demekten korkmamayı özellikle Allah emrediyor. Hem gerçekten bizler neden yaşıyoruz? Sadece yemek, içmek, seks için mi? Bunu hayvanlarda yapıyor. Peki, bizlerin onlardan farkı ney? Gerçekten de bu soruyu herkes kendine sormalı. Her doğru olanı satıp, hangi nedenle olursa olsun yanlış ve ikiyüzlülüğü savunmakla ne elde edebiliriz? Arkamızdan nasıl bir isim bırakacağız? Bunların bazı insanlar için hiç önemi yok. Alışlagelmiş düşünce tarzından yola çıkacak olursak benim için de hiçbir önemi yok. Ancak ebedi olan kalıcı isimleri insanların değil de Allah'ın verdiğini de biliyorum. Bu anlamda arkamızdan nasıl bir ad bırakacağız dedim. Yoksa sırf tarih kitaplarında geçen, bizlere öğretilen isimleri kastetmedim.

En değer verdiğimiz şey

Maalesef, insanlık için yeryüzündeki görülen en değerli şeyin para olduğunu her zaman belirtiyorum. İnsanların dayanamadıkları en değerli şey bu. Bunun dışında değer verdikleri şeylerin de hemen hemen hepsi yine parayla bağlantısı olan şeyler. Mesela sanatçı geçinen birinin değer yargısı dahi, o resimlerin, tabloların, kitapların ancak piyasadaki maddi değerine göre ya azalır ya da çoğalır. Kafalarındaki en değerli ölçü hep para. Bir şeye iyi ya da kötü demek için bu ölçüyü kullanırlar. Bir ressamın kendisi hayattayken yaptığı resmin değeri restoranda bir tabak yemek fiyatı dahi etmezken, aradan yüz sene sonra aynı resim 80 milyon Amerikan dolarına satılırsa şaşırmanın. Sakın o resmi alanın da resimden anladığını, ya da o resmi sevdiğini falan yine düşünmeyin. Benim gibi cahiller için herhangi bir portreden daha fazla olmayan bir resim işte. Zamanımızda birçok cadde-sokak sanatçıların kaldırımlara yaptıkları resimler bence daha güzel. Asıl işin içinde vergi entrikalarından tutun da her türlü görgüsüzlüğe kadar varan şeyler yine zamanımızın bu sanat sevgisinin içinde bulunabilir. Ya da seçilen Papanın eski arabasının asıl değerinden 40 misli fiyata satılması da yine o arabayı ya da Papayı sevmekten kaynaklanmıyor. Parayla aldıkları bu şeylerle, insanlar kendilerini özel ayrıcalıklı bir kişilik içinde görüyorlar. Yoksa arabanın koltuğuna oturmuş olan Papanın ne o kıcı mukaddestir ne de daha önce mukaddesti. Onu şimdi böyle değerli kılan sadece etikettir.

Evet, insanların gözlerinde paradan sonra, hatta bazı durumlarda paradan daha değerli gibi görünen bir şey de etikettir. Biz insanların en değer verdiği şeylerden bahsediyorum. Bu yüzden bazıları ya parayı seçiyor ya da etiketi. Kariyer yapmak için insanların birbirlerine karşı acımasızca olan o iğrenç, her türlü çirkinliklerin en büyük nedeni de işte bu etikete sahip olmak. Önünde insanların eğilmesi, emrinde bir sürü insanın çalışması, gerektiğinde istediğine istediğini yapabilme hakkı, onun bunun sırtına binip pis işlerini yaptırtmak, bir sürü dalkavukların çevresini kuşatması falan onlara korkunç derecede zevk verir. İster para isterse de etiket sahibi olsun, insanların bu iki şeyden de beklentileri temelde hep aynıdır. Bunun yanında tek tük istisnalarda olmamış mı? Tabii ki olmuş. Sanatçısı olsun, askeri olsun, bakanı ya da başbakanı olsun, zengin varlıklı veya fakir olsun, bu insanların içinden de sahip oldukları ne o etikete ne de zenginliğine değer vermeyen idealistler de çıkmış. Çok az da olsa, böyle istisnaların çıkmasıyla, dünyamızı yok edecek etkilerin zamanı biraz daha uzamış. Benzetmek gerekirse, pislik içinde olan bir evin halkı, bulaşıcı hastalıklardan kırıılırken, dışarıdan birinin gelip, elini kolunu sıvayarak o insanlara ve o ortama yardım etmesi gibi. Aslında pislik de o ölümcül hastalıklara davetiye çıkaran da evin halkıdır. Tam yok olacakken birinin yardımıyla hepsinin kısa bir zaman içerisinde ayağa kalkıp, yeni temiz bir ortamı tekrar aynı pisliğin içine sokmaya çalışmaları da muhakkak o yok olma işini ancak bir müddet daha uzatır. İstenildiği kadar onlara yardım edilsin, o kafalar ve ruhlar değişmedikçe yardımın da bir anlamı pek olmayacaktır. Ancak süre belki uzatılabilir o kadar. Bu gerçeğin yanında, ne olursa olsun insanın da görevi yardım etmektir, kendini Allah yerine koyup hükmetmek değil. Ben bu örneği tek tek şahıslar adına vermedim. Verdiğim örneği dünyamıza bakarak tarih kitaplarından esinlenerek aldım. O pis ev dünya, bulaşıcı hastalıktan ölmek üzere kıvranan insanlar da bizleriz. Acı bir gerçek ama iyi olanı yapmamak, yılmak için de bir neden değil.

Bununla ilgili en güzel örnekleri Mukaddes Kitap tarihinde okuyabilirsiniz. İnsanlar o dik kafalarıyla değersiz şeyleri değerli, değerli olan şeyleri de ayaklar altında

çiğnedikleri sırada Allah elini uzatmış. Bunları o pisliklerinin, kusmuklarının içinden ister ceza vererek olsun, isterse de kurtarıcılar göndererek olsun, ama kurtarmış. İçlerindeki o yamukları da temizlemişler ve “Oh!” Denmiş. Bu durum ne zamana kadar sürmüş tahmin edin. Bazen 40 gün bile sürmezken bazen de en çok yeni bir nesil türeyene kadar öyle gitmiş. (Çıkış 32; Tesniye-Yasanın Tekrarı 9 ve Hâkimler kitabının tümü) Genelde 20 sene bile sürmüyormuş. Bunları kökten düzeltten de insan falan değil, Allah. Allah’ın da bir şeyi kökten nasıl düzelttiğini yine siz düşünün. Hiç ama hiçte uzun sürmeden, eski durumdan daha beter bir duruma düşmek için o insanlar adeta korkunç bir mücadele vermişler. Nitekim de aradıkları aynı pislik ortamı kurmaları hiçte zor olmamış.

Bütün bunlara neden olan şeyler insanların değer yargıları. Nedense değerli şeyleri yalnız ayaklar altında çiğnemekle kalmamışız, o değerleri duymaya dahi tahammül edememişiz. Söyleyenleri de toplum dışına itip, hapislerde, ya da işkencelerle öldürmüşüz. Bütün bunların hepsi de yine kusmuğumuzda yuvarlanmaya dönmek için. Zaman zaman Allah’a dahi: “Sen bize karışma, bizi rahat bırak” deme küstahlığına bile sahip olmuşuz. O’nun yollarında yürüdüğünü iddia eden ve kendi kendilerini Allah’ın yeryüzündeki temsilcileri atayanlar ise, uzaktan doğru gibi gözüküp, her türlü yamuklukları halka nasıl yuttururum diye, yattıklarında ve kalktıklarında hep bunları düşünmüşler. Bütün kendilerinde geliştirdikleri bu cambazlık artık onların sanatı olmuş. Nerede nasıl cevap vermeyi, verdiği o cevapla hem doğruyu söylemediği gibi, ama ille de gerekmiyorsa yalan da söylemeden, o insanları nasıl kandırmalı diye kafalarında kurmuş durmuşlar. Hedef hep aldatmak, sırta binmek, ezmek ama bunu nasıl yapacak da kılıfına uyduracak diye uğraşır durur artık. Eğer saçakları geniş bir dinse, onlar bu yollara bile tenezzül etmemiş. Ne yapacaklarsa, kendilerini hiç sıkmadan, utanmadan yapmışlar.

Bütün bu görülen şeylerin yanında, asıl görülmeyen değerlerin biz insanlara çok daha gerekli ve mutluluk getirdiğini nedense pek düşünmek istememişiz. Aklıma geldiği kadarını şöyle bir sıraladığım zaman, bu değerlerin hep görünmeyen, ama görünmedikleri halde görünen şeylerden daha değerli olduğuna inanıyorum ki okuyunca siz de farkına varacaksınız. Gelin, bunu yine parayla elde edilebilecek şeylerle kıyaslayarak yapalım:

- Parayla birçok değerli hediyeler satın alabilirsin, ama sevgi değil,
- Parayla en iyi ilaçları satın alabilirsin, ama sağlık değil,
- Parayla istediğin yemekleri satın alabilirsin, ama iştah değil,
- Parayla seks satın alabilirsin, ama zevk değil,
- Parayla insan satın alabilirsin, ama dost değil,
- Parayla belki dünyayı satın alabilirsin, ama mutluluk değil.
- Parayla doktorları ve hastaneleri satın alabilirsin, ama hayatı değil.

Muhakkak böyle daha çok benzetmeler sayılabilir. Benim aklıma şimdilik bu kadarı geldi. İlk defa bu konuyla ilgili bir konuşmayı dini içerikli bir kongrede duymuştum ve çok hoşuma gitmişti. Gerçi onların kendileri bu konuda zehir gibi konuşmalar verseler de paraya ancak üyelerinin değer vermelerini istemiyorlardı ki, kaynak o dinin yönetim kuruluna aksın. Aslında kendileri ise bu uğurda bence herkesten çok daha zayıftılar. Yani böyle şişkin sözler söyleyenlerin, bizzat kendilerinin bu konuda daha hırslı ve tamahkâr olması bizleri yine şaşırtmasın. Fakat yukarıdaki sözlerin anlamını düşünecek olduğumuzda, paranın ne kadar sınırlı bir gücü olduğunu görmemek için kör olmak lazım. Bütün var güçleriyle onu elde etmek isteyenler bu gerçekleri

muhakkak ya bilmiyorlardır ya da bilmek istemiyorlardır. Yukarıdaki sözlerdeki paranın değerini bir kenara atıp, insan için gerekli olanlarının hepsini birleştirerek şöyle bir cümle de kurabiliriz:

«Sevgi dolu dostlarla birlikte, sağlıklı, zevk ve mutluluk içinde geçen ebedi bir ömür» gibi bir anlam çıkar ki bunu kim istemez? Sadece bu cümlede geçen şeylerin gözle görülür değerlerle elde edilmediğinin farkına vardınız mı? Etkileri muhakkak gözle görülecektir. O etkileri sağlayan şeyler ise ille de para olmayacaktır.

Elle tutulup gözle görülmeyen değerlerin üzerinde duruyorum, peki ben bunlarla kör olmayı mı savunuyorum? Aslında asıl amacım iki türlü görme yeteneğimizin olduğunu belirtmek. Birincisi harfi gözlerimizle görüp algıladıklarımız, ikincisi ise ruhi gözlerimizle görüp algıladıklarımız. Çok kişi bu harfi gözlerin dışındaki bir görmeyi kabul etmez, etmekte istemez. Ruh dünyasına da bir girmeye kalkarsanız, işte yeryüzümüzdeki on binlerce dinlerin ne işe yaradığını hemen fark edersiniz. «Allah birdir» diyoruz ama on binlerce, çeşit çeşit bu kuruluşlar da peki ne? İşte onlar bizim bu ruhi gözlerimizi açmaya çalışan dinler, mezhepler, organizasyonlar, örgütlermiş. Ben ise tam tersine, onlar bizlerin bu ruhi gözlerimizi kapamaya, ya da görülmesi gerekeni bozarak, yanlış şeyler göstermeye çalışan usta cambazlar diyorum. Nasıl ki daha önce bahsettiğim sirk cambazları, sihirbazlar insanların harfi gözlerini boyayarak, bir şeyi olduğundan farklı gösterme ustalığına sahipse, işte bu dinlere baktığımız zaman da insanlığın ruhi gözlerinin kör olmasına, ya da şaşı görüp baştan sona tersi pers görerek sapıtmış olmasına da şaşırmıyoruz. En büyük etkinin ruhi öğretmenlerimizin sayesinde de olduğu kesin. Tamam, her ne kadar kötü çırak, tembel öğrenci, kafasız talebe varsa da fakat eğer öğrencilerin tümü bu kategoriye giriyorsa, o zaman öğretmenlerden de şüphe etmek aslında daha mantıklı değil midir? Bir öğrencinin öğretmeni ne kadar kötü olursa, aldığı eğitim de o kadar bozuk olacaktır.

Neyse diyelim ve biz dinleri bir kenara bırakıp tekrar her iki türlü görme yeteneğimize dönelim. Biz insanların harfi gözleriyle görme yetenekleri de aslında epeyce sınırlı. Mesela çıplak gözlerle suyun altında görmemiz imkânsızlaşır. Karanlıkta da görme yeteneğimiz, karanlığın şiddetine göre sıfır dahi olabilir. Yine çıplak gözlerle bir bakteri, mikrop gibi şeyleri kesinlikle seçemeyiz. İlle de gözleriyle gördüğünün dışında olan şeylere inanmayan bilim adamları sayesinde de çok insan ölmüştür. Onlar, bizlerin gözleriyle görülmeyecek canlıların da var olacağına inanmakta zorluk çekmişler. İyi ki mikroskoplar falan icat etmişler de durumu kurtarmışlar. Fakat bazıları gözleriyle görmediği halde, mantıklarını kullanarak böyle varlıkların olduğunun farkına varmış. Çünkü onlar bu şeylerin etkilerini görmüşler. Kalın kafalı olanları ise bu durumu çok zor kabullenmiş, ya da hiç kabullenememiş. Yine insan ateşin içinde çıplak gözle bir şey göremez. Belli dereceyi geçmemek şartıyla, özel elbiselerle ateşin içine girerse ancak o zaman. Duman, sis gibi durumlarda da gözlerimiz iflas eder. Çıplak gözlerle güneşe baktığımız zaman, kör olmamız için ancak saniyeler sayılır. Her gün başımızın üzerinde bizi ısıtan güneşin, çok kısa bir zaman içerisinde kör etme etkisi olduğunu kim düşünür. Güneş gözlükleri bu durumlarda gözümüze çok gereklidir. O kadar çok çeşitlileri var ki, bazı insanlar güneşten, göz sağlığından vazgeçmişler, sırf süs olsun diye gece bile takanlarına rastlamak mümkün. Bazıları da hava atacağı korkusuyla onu takmaktan utanıp, kızgın parlak güneşte gözlerini kısar da kısar, başını da yerden kaldıramaz. Yağmurda hiçbir zaman şemsiye kullanmayan insanlar gibi.

Bir şeyin harfi anlamda içyapısını da görmemiz olanaksızdır. Röntgenler, tomografiler (kesityazarlar), ışınlar gibi bazı teknik yardımlarla ancak o şeyleri görebiliyoruz. Yine gözlerimizle sınırsız bir uzaklığı ayrıntılarıyla seçemeyiz. Kaldı ki bütün bunların

yanında birçok göz hastalıklarını da işin içine sokarsak, görme duyu organımızın sınırları daha da bir daralır.

Ruhi gözlerimizle de görmemiz aynı bu harfi gözlerle görmek gibi sınırlıdır. Ruhi dediğimiz zaman, hemen akla gelen hayal dünyamızı da sınırsız sanmayın. Aldığımız eğitim, bilgimiz, mantığımız, inancımız, sağduyumuz falan bu ruhi gözlerimizi çok etkileyecektir. Birde sınırlı olan bir beynimiz var. İster harfi gözlerle olsun isterse de ruhi gözlerimizle olsun, algıladığımız şeyler önce beyinde gerçekleşeceğine göre, orada da bir sınırın olduğunu kabul etmemiz gerekiyor. Görüyor ya da duyuyoruz ama aslında beynimizle görüp, beynimizle duyuyoruz. Göz kulak gibi organlarımız beynimiz olmasaydı hiçbir işe yaramazlardı.

Mesela tam teşekküllü çalışan kablolu bir mikrofon düşünün, onun da kablosu hiçbir yere bağlanmadığı müddetçe kendi kendine işitip sesleri algılayamaz. Ya da bir objektifi düşünelim. Eğer objektif fotoğraf makinesine takılmadığı zaman görüntüleri algılamayacaktır. Objektifte olsun mikrofonda olsun her ikisinin de özellikleri vardır ama yalnız başına bunlar bir işe yaramazlar. Gözlerimiz, kulaklarımız, el, ayak ve bütün vücudumuz da beynimiz olmazsa hiçbir işe yaramazlar. Aslında çok karışık bir yapıya sahip olup, birçok görevleri olan beynimizin ancak %6 ila 10 oranında bir bölümünü kullanıyormuşuz. Bu oranda sıradan normal insanlar içinmiş. Çok çok akıllıları, beynini bilgiyle depolamakla geçirmiş olanlarının bile oranı %20 bile olamamış. Demek ki beynimizin büyük bir bölümünü kullanmıyoruz. Tümünü kullandığımız zaman ise o küçük insan beyninin hafızaları durduracak kadar büyük yeteneklere sahip olduğunu okuyoruz. Hem beynimiz sadece bilgi deposu da değil. Ellerimiz, kaslarımız, parmaklarımız ve onları kullanarak süratle yapılan şeyler, yeteneklerimiz falan hep beynimizin sayesinde, onun gönderdiği emirlerle mümkün oluyor. Bunların o kadar süratli ve otomatik gibi olması beyne verilen eğitim ve alıştırmalarla mümkün. Ancak beyin öğrendikten sonra, biz o işlerde yeteneklerimizle ilerliyoruz. En çok hangi organımızı kullanırsak, beynimizdeki o bölüm de daha çok çalışıp zamanla daha da çok gelişme gösteriyor. Mesela tavşanla köpeğin koku alması, insana nazaran çok daha gelişmiş olduğundan, insanın beyindeki bunu algılayan yer, köpek ve tavşana kıyasla çok daha küçüktür. Bunun yanında insan düşünce ve zekâsıyla köpek ve tavşandan çok daha üstün olduğu için, beyindeki kıvrımlar bu hayvanlara nazaran daha belirgin ve daha girintili çıkıntılıdır. Tavşanın beyni neredeyse dümdüz bir böbreğe benzerken, insan beyni ceviz gibi girintiler ve çıkıntılarla dolu. Beyin ne kadar düz olursa, o kadar da az yetenekler gösteriyor anlamında. İşin enteresan tarafı, beynimizin aynı zamanda ruhumuzu da etkiliyor olmasıdır. Zaten ben de bu açıdan bakarak beyin konusuna değindim. Yoksa beyin hakkındaki bilgim hiç yok denecek kadar azdır. Çok kişiye göre bu durum yazdığım kitaplardan, yazılardan da anlaşılıyormuş!

Evet, insanlar bir vakitler ruhu, harfi kalp ile birleştirerek bağlantı kuruyorlardı. Sanki bütün ruhumuzdaki bilgiler, inanç, sevgi, nefret, kıskançlık gibi her türlü duyguların kalpten geldiğine inanıyorlardı. Aslında Mukaddes Yazılarda geçen kalp, ya da yürek gibi harfi organımızla, ruhi tutum ve davranışlarımız kastedilmektedir. İnsanlar bu düşünceden yola çıkarak olacak, ruhumuzdan, içimizden çıkan duyguların kaynağını kalbimiz olarak görmüşler. Hâlbuki kalbimiz sadece vücudumuzdaki kanı emer basar. Yani benzetecek olursak bir emme basma pompa görevine sahiptir. Aynı zamanda da isteğimiz dışında çalışır. Dediğim gibi çok karmaşık olan beynimiz ise daima algılama yapısına sahip olduğu gibi, vücuda emirler de gönderir. Bu emirleri neye dayanarak gönderir, neden bizler şöyle ya da böyle davranırız, şu ya da bu şekilde düşünürüz,

bütün bunlarla da mutlu ya da mutsuz oluruz gibi bir sürü etkilerin nedenlerini anlamaya da ruh bilimi mi deniyor? Basitçe belki böyle de tarif edilebilir. İnsanlık olarak bu konuda çok az bilgilere sahip olduğumuzu zaten belirtmişim. Eğer bu konuda kütüphaneler dolusu bilgiler varsa da çoğu ya varsayım ya da dediğim gibi savaşmak amacıyla, işkence amacıyla, insanlara yaptırım amacıyla, onları uzaktan kumandalı nasıl robotlar yaparız amacına dayanarak yazılıp, araştırmalar bu doğrultuda yapılmış. Bu bilgiler neredeyse hep insanlığa zarar verici yönde. Belki çok ama çok azı insanı mutlu etmeye yöneliktir. Onu da insan ancak kendi cebinden ödeyeceği parayla, ama yine de belki elde edebilir. Psikiyatrilik, bu da zengin, varlıklı insanların giderek artan problemlerine çareler aramak ve onların paralarıyla geçinmek için, bazılarının hoşlanarak seçtiği mesleklerden biri olmuş. Onların hastalarına tavsiye ettikleri mutluluk da kişiye bir zaman sonra arkasından ya çok daha korkunç bir bunalım getirmiş, ya da o insanı intihara bile sürüklemiş. Çok dikkatli bir doktorsa hastayı ancak rahatlatmaya uğraşmıştır, ama mutlak bir çözümü doktorların kendileri bulamamış ki hastalarına versinler. Çok az istisnaların olmasına rağmen, işini severek yapan, başarılı psikiyatristlerin de varlığını kabul etmek gerek. En önemlisi de hastanın düzelmeye çabasına bizzat kendisinin sahip olmasıdır.

Bu konuları bilgim olmadan yazıyorum, onun için ukalalık etmek istemem. Bilgim ancak sıradan bir insanın araştırması kadar. Bunları insanlığın rezalet bir durumda olduğundan dolayı dikkatinizi çekmek için yazdım. Şunu da unutmamak gerekir; çok değerli bilgileri, bulguları, araştırmaları insanlık dünyası zaten elinin tersiyle ittirip, insana ne kadar zararlı şeyler varsa daima onlara sarılıp, öylelerine de Nobel ödülleri vermişlerdir. Fakat biz insanlık hep boş, zararlı şeyler üzerinde de çalışmamışız tabii. Ancak iyi olanlarını, insanlığa faydalı olacak o bilgileri, icatları bozarak, insanlığın zararına, savaşlarda başarı sağlamak için kullanmışız. Bunu yapanlar da genelde hep yenmiş, iyiler ise yenilmiş. İşte benim anlatmak istediğim bilgilerin ana fikrinde bu düşünce yatıyor. Her ne kadar bu konularda ukalalık ediyorsam da anlatmak istediğim konularla yakından çok ilişkisi var da bunu onun için yapıyorum. Yoksa bütün kitabımda geçen her bir konuyu ele alarak ne göz doktoruyum ne kulak ne deri ne röntgen ne de bilgisayar uzmanıyım. Ruh doktoru, psikiyatrist ise hiç değilim. Ancak sıradan bir gözlemciyim ve gördüklerimi, yaşadıklarımı, okuduklarımı, duyduklarımı, algıladıklarımı ve hissettiklerimi yazıyorum.

Hiç kendi kendinize konuştuğunuz olmuş mudur? Muhakkak, hem de herkesin yaptığı bir şeydir bu kendi kendine konuşmak. Tabii bu durum da yalnızlık oranına göre değişir. Yalnız yaşayan insanlar kendileriyle daha bir haşır neşir olurlar. Hatta kendi kendine kavga bile eden insanlar vardır. Bu insanlar ruh hastası falan da değildir. Sizler de muhakkak az ya da çok kendi kendinize kavga etmişsinizdir. Mesela öyle bir şey yapmışsınızdır ki, sonunda çok pişman olmuşsunuzdur. “Niye onu öyle yaptım da şöyle değil” diye kendi kendinizi yersiniz artık. Bu işe insanları teşvik etmeyi reklam firmaları çok daha iyi beceriyorlar.

Almanya’da bir radyo kanalı, dinleyicilerin sayısını artırmak ve dolayısıyla kendine daha fazla reklam çekmek için, halktan şu istekte bulunur: “Kim telefonu çaldığı zaman açıp ta, o radyo kanalının tam olarak ismini söyleyerek “alo” derse 50 bin euro kazanacaktır”. Yapılacak iş için korkunç bir rakam. Sözde tesadüfen her saat birinin telefon numarası çevrilip radyoda da dinletiliyor. Aslında ben bu işin namuslu yapıldığına hiçbir zaman inanmasam da bildiğim bir şey vardı. Bu telefonu açan, normal bir şekilde kendini tanıtarak, ya da sırf “alo” diyerek cevap verdiyse oh, yandı artık! Spiker artık ballandıra ballandıra onun nasıl 50 bin euroyu kaçırdığını ahizede o

kişiyi ve herkese anlatır da durur. Karşı taraftaki şahsın bundan sonra o günü, belki de bütün bir ömrü artık zehir olacaktır. Bundan sonraki yaşamında muhakkak zaman zaman kâbuslar görerek uyanacaktır. Rüyalarında telefon elinde ya defalarca o elli bin euroluk sözleri söyleyecek, ya da söyleyemediğinin acısını bir de uykularında yaşayacaktır. Hâlbuki işin içinde o kadar büyük bir üçkâğıtçılığın olması hiç işten bile değildir. Spiker bir telefon numarası çevirir ve karşı taraf 50 bin euroluk cevabı verdiyse hiçbir şey demeden tekrar kapatır. Karşı tarafta bunu hiçbir zaman anlamaz. Yanlış aranmış olabileceğini sanır, ya da numara düşmedi diye derinlemesine düşünmez bile. Çünkü spiker zaten hiç konuşmuyor, karşı taraf ne diyecek diye ancak bekliyor. Elli bin euroyu da her saat başı verecek hali yok ya, verdiği zamanda, zaten istediğine önceden bilerek verir. Hemen banda kaydettiği bu konuşmayı, birkaç saniyeler içinde de yayınlar. Herkes de naklen sanır. Sahip olduğumuz teknikle her şey mümkün. Aslında benim bu örnekle anlatmak istediğim şey, insanın yaptığı hatadan sonra kendisini suçlaması ve hatta kendisiyle nasıl kavga bile edeceğini vurgulamaktır. Diyorum ya reklam yapma şeklimiz bile insanları ruh hastası edecek cinsten, bu da ayrı bir konu. Bu içlerindeki basit bir örnekti.

Muhakkak herkesin başından geçecek cinsten hatalar da yaparız. Mesela çok sevdiğimiz birini akılsızca davranışımız ya da sözümüzle kırarız ve ilişkimiz kopuverir. Bir anda yapayalnız ortada kalırız. Ya da öyle bir şey yaparız ki, vicdanımız bizi rahatsız eder. Hatta Mukaddes Kitapta kral Davut'la ilgili bir konuda "vicdanı onu dövdü" diye geçen tercümeler bile var ki, orijinal yazılardaki anlam da böyleymiş. Bizim elimizdeki Türkçe tercümelerde "yüreği onu kötöledi" ya da "kendisini suçladı" şeklinde yazılmış. (1.Samuel 24:5; 2.Samuel 24:10) Kendi kendimizle konuşurken ille de hep böyle kavga dövüşte olması gerekmez. Kendi kendimizle saatlerce sohbetler bile etmişizdir. Yeter ki şartlar ve durumlar elverişli olsun. Bu yetenekte insanlarda olan bir özellik. Bir şeyi içimizden okur gibi konuşabiliriz. Hiç ses duyulmuyor ama onu sadece biz duyuyoruz, anlıyoruz, algılıyoruz, zevk alıp ya da öfke duyuyoruz falan. Aslında insan olarak ne kadar ilginç özelliklere sahibiz. Doğduğumuzdan beri yaptığımız için, hiç farkında olmadan, ya da hiç öyle kıymetini falan bilmediğimiz özelliklerimizden biri daha. Yine bu da elle tutulup gözle görülmeyen değerler arasında.

Zaman zaman Allah da böyle insanlarla konuşmuş. O insanlar da bu sesin kendilerinden olmadığını hemen anlamışlar. Aynı kulaklıkla bir şey duyar gibi. Kimse duymuyor ama beyninizin içinde sanki biri konuşuyor. Hem de çok net, fakat bu ses sizin değil. İşte benzetmek gerekirse Allah da insanlarla buna benzer bir şekilde konuşmuş. Konuşulanları sadece o kişiden başka kimse duymamış. Bu yüzden de birçok peygamberleri öldürüp, hapislere atıp, işkenceler etmişler. Bazılarını ise deli olarak nitelemişler. Allah'ın sözlerini söylediler diye genelde bu insanlara o gözle bakılmış. Aslı ise, o toplumların kendi değer yargıları, düşük ahlâki ölçüleri ve anlayışları yanında, çirkin, pis ve iğrenç işlerinden dolayı o peygamberlere deli demiş ya da onların yaptıklarını ve söylediklerini kötü gözle görmüşler. İnsanlık onlara tahammül edememiş, çünkü peygamberler onların işlerini mahkûm edecek sözlerle gelmişler. Allah da hep böyle peygamberlerin kulaklarına fısıldamamış. Bir keresinde yaklaşık 6 milyondan fazla insanla açıkça konuşmuş. Bu olay Musa vasıtasıyla İsraililerin Mısır'dan, kölelikten kurtulmalarından sonra, Sina dağının eteklerinde, bir kerede olmuş. On emir diye bilinen kanunları, bütün bu insanların hepsi kulaklarıyla duymuşlar ama kimseyi görmemişler. (Mukaddes Kitabın Çıkış 3:1-2 ve 12; Çıkış 19'uncu bölümün tümü ve 20'inci bölümün (babın) 19'uncu ayetine kadar) Burada da kimse Allah diye birini görmemiş ama O'nun sözlerini hepsi işitmiş. Hem de bu işitmeden sonra hepsini öyle bir korku almış ki, gelip Musa'ya:

“Bizimle sen söyleş ve dinleyelim; fakat Allah bizimle söyleşmesin, ta ki, ölmeyelim” diyorlar. (Çıkış 20:19)

Demek ki bu insanlar Allah’ın sözlerini işittikleri zaman dehşete düştüler, ölecek kadar da korktular. Allah da bunun öyle olmasını istedi ki kendisinden korkmayı, saygı duymayı, itaat etmeyi öğrensinler. Bir ara, ‘Allah kimseyi korkutarak değil sevgiyle kendisine gelmelerini ister’ demiştim. Bu söylediğim korkuyu da Allah onlara ebediyen verdi sanmayın. Yine bu korkuyu alışlagelmiş hâkimiyet kurma, menfaat elde etme, diktatörlük gibi cinsten de sanmayın. Çünkü bizler çoğu şeylerden korkarız ama bunlar bize bir koruma ve aynı zamanda da hayat demektir. Yüksekten korkmak, süratten korkmak, ateşten ve daha bir sürü şeylerden tabiatıyla korkmamız bizleri koruyucudur. Bunlar bizlerin dikkatli olmamızı gerektiren duygulardır. Allah’ın o insanlarla dehşet verici konuşması, onları hayata götüren bir koruma, hatta bu yüzden de bir hediyeymiş diye de niteleyebiliriz. Öbür yandan da onların bu duygularını Allah içlerine zorla perçinledi diye de düşünmeyin. Herkes isterse bu korkuyu ya benimseyip içinde saklayabilirdi ya da kendisinden uzaklaştırabilirdi. Nitekim de bu kadar büyük huşu uyandıran bu olaydan çok kısa bir zaman sonra o insanlar altından bir buzağı yapıp, ona taparlar. Hem de ne kadar bir zaman sonra biliyor musunuz? Onların o buzağıyı yapıp, ona da tapıp, kurbanlar bile vermeleri kırk gün bile sürmez. (Çıkış 20:20-21; Çıkış 24:18; Çıkış 32’inci bölümün tümü)

Allah’ın konuştuğu insana peygamber denirse, bir yerde o insanların tümüne Allah bu rütbeyi vermiş oldu. Onların buna layık olmadıklarını göstermeleri ise çok ama çok kısa bir zaman sürüyor. Hem bu insanlar sadece bir söz işitmediler. Onlar Sina dağına gelene kadar, ister Mısır’da isterse de Mısır’dan çıkarıldıktan sonra olsun, yeryüzü kurulduğundan ve insan yaratıldığından beri gözleriyle gördükleri mucizeleri ve harikaları hiçbir neslin insanı bir kerede görmemiştir. (Tesniye ya da Yasanın Tekrarı 34:10-12)

O mucizevî olaylar hem göze hem kulağa hem deriye hem buruna hem de dile; yani insanların beş duyu organlarının tümüne hitap ettiği gibi, gözle görülmeyen ruhlarına da hitap etmiş. Eğer Allah’ın Musa vasıtasıyla Mısırdaki yapmış olduğu alametleri ve harikaları okursanız ki, o kadar uzun değil, yaklaşık 15 sayfada bütün bunların böyle olduğunu göreceksiniz. Mukaddes Kitabın Çıkış bölümünün en başından 16’ncı bölüme kadar. İsrail’i kölelikten bırakmak istemeyen Mısır kralı Firavuna ve ülkesine karşı Allah’ın bütün suları kana döndürmesi ve bütün ülkenin kan kokması, ülkeyi basan kurbağaların hamur teknelerine kadar girmeleri, gökten ateşli dolu yağması, üç gün üç gece koyu karanlık, tatarcık, insanların derilerinde iğrenç çibanlar ve yaraların çıkması... En son bela da Allah’ın bütün Mısırdaki yaşayan ilk doğanları vurması olur. İnsanlar bütün bu olaylar olurken, bunları bütün duygularıyla, hisleriyle, benlikleriyle, gördüler, duydular, kokladılar, tattılar. Buna rağmen onlar Allah’ı Allah olarak gerektiği gibi yücelttiler mi? Okuduğumuz zaman “maalesef hayır” diyoruz. Demek ki bırakın sırf görmeyi, bütün etkileriyle birlikte yaşanan o olaylara rağmen bu insanlar değişmemiş, kötü olan işlerini bırakmamışlar. Allah’a inanmamışlar demiyorum, çünkü bu mümkün değildi. İnsanlık kötü olan işlerine sarılmak için «inanmadıklarını» ancak bir bahane olarak kullanmıştır. O neslin böyle bir bahanesi bile olamamış, ancak ondan sonraki nesiller için zaman zaman bu “inanmıyorum” bahanesi ortaya atılmış. Bütün bu harikalara rağmen ileriki nesillerde, öyle şüpheli halkın akılsızlığına dahi Allah yine merhametle davranıp, kendi varlığını o insanlara ispat etmiş. (1.Krallar 18:21-40)

Bir kralın, kraliçenin gerçek Allah'ı bırakıp putlara dönmesiyle, neredeyse bütün halkın da onlarla birlikte olması, hiçte zor olmamış. Biraz önce bahsettiğim İsrail halkı, Allah'ın onlara göstermiş olduğu yakınlık ve ispatlara rağmen, onların torunları ya da torunlarının çocukları bütün bunların hepsini unutuvermiş. Gün gelmiş Allah İlyas (İlyas) peygamber vasıtasıyla, bütün o putlara dönmüş halkın önünde yine kendi varlığını ispatlaması, o kadar güzel ve mantıklıdır ki, gelin yerinden okuyalım.

İlyas halka doğru ilerleyip, “Daha ne zamana kadar böyle iki taraf arasında topallayacaksınız?” dedi, “Eğer RAB Tanrı'ysa, onu izleyin; yok, eğer Baal Tanrı'ysa, onun ardınca gidin.” Halk İlyas'a hiç karşılık vermedi. İlyas konuşmasını şöyle sürdürdü: “RAB'bin peygamberi olarak sadece ben kaldım. Ama Baal'ın dört yüz elli peygamberi var. Bize iki boğa getirin. Birini Baal'ın peygamberleri alıp kessinler, parçalayıp odunların üzerine koysunlar; ama odunları yakmasınlar. Öbür boğayı da ben kesip hazırlayacağım ve odunların üzerine koyacağım; ama odunları yakmayacağım. Sonra siz kendi ilahınıza yalvarın, ben de RAB'be yalvarayım. Hangisi ateşle karşılık verirse, Tanrı odur.” Bütün halk, “Peki, öyle olsun” dedi.

İlyas, Baal'ın peygamberlerine, “Kalabalık olduğunuz için önce siz boğalardan birini seçip hazırlayın ve ilahınıza yalvarın” dedi, “Ama ateş yakmayın.” Kendilerine verilen boğayı alıp hazırlayan Baal'ın peygamberleri sabahtan öğlene kadar, “Ey Baal, bize karşılık ver” diye yalvardılar. Ama ne bir ses vardı ne de bir karşılık. Yaptıkları sunağın çevresinde zıplayıp oynadılar. Öğleyin İlyas onlarla alay etmeye başladı: “Bağırın, yüksek sesle bağırın! O Tanrı'ymış. Belki dalgındır, ya da helâdadır, belki de yolculuk yapıyor! Yahut uyuyordur da uyandırmak gerekir!” Böylece yüksek sesle bağırdılar. Adetleri uyarınca, kılıç ve mızraklarla kanlarını akıtıncaya dek bedenlerini yaraladılar. Öğlenden akşam sunusu saatine kadar kıvrandılar. Ama hâlâ ne bir ses ne ilgi ne de bir karşılık vardı. O zaman İlyas bütün halka, “Bana yaklaşın” dedi. Herkes onun çevresinde toplandı. İlyas RAB'bin yıkılan sunağını onarmaya başladı. On iki taş aldı. Bu sayı RAB'bin Yakup'a, “Senin adın İsrail olacak” diye bildirdiği Yakup oğulları oymaklarının sayısı kadardı. İlyas bu taşlarla RAB'bin adına bir sunak yaptı. Çevresine de iki ölçek (26 litre; yaklaşık 30 kg.) tohum alacak kadar bir hendek kazdı. Sunağın üzerine odunları dizdi, boğayı parça parça kesip odunların üzerine yerleştirdi. “Dört küp su doldurup yakmalık sunuyla odunların üzerine dökün” dedi. Sonra, “Bir daha yapın” dedi. Bir daha yaptılar. “Bir kez daha yapın” dedi. Üçüncü kez aynı şeyi yaptılar. O zaman sunağın çevresine akan su hendeği doldurdu. Akşam sunusu saatinde, Peygamber İlyas sunağa yaklaşıp şöyle dua etti: “Ey İbrahim'in, İshak'ın ve İsrail'in Tanrısı olan RAB! Bugün bilinsin ki, sen İsrail'in Tanrısı'nın, ben de senin kulunum ve bütün bunları senin buyruklarınla yaptım. Ya RAB, bana yanıt ver! Yanıt ver ki, bu halk senin Tanrı olduğunu anlasın. Onların yine sana dönmelerini sağla.” O anda gökten RAB'bin ateşi düştü. Düşen ateş yakmalık sunuyu, odunları, taşları ve toprağı yakıp hendekteki suyu kuruttu. Halk olanları görünce yüzüstü yere kapandı. “RAB (Yehova) Tanrı'dır, RAB (Yehova) Tanrı'dır!” dediler. 1.Krallar 18: 21-39

Halkın böyle Allah hakkında şüpheli olmasına en büyük neden başlarındaki kraliçe ve onun tarafından yönlendirilen kraldı. Kralları ve kraliçeleri yüzünden İsraililer tarihte çok büyük suçlar işlemiştir. Bununla onların suçsuz olduklarını söylemek istemiyorum, muhakkak kendileri de suçluydu, fakat kralın emrinden öte geçme korkusu onları bir kat daha suça itmiş oldu. Çünkü bu insanların başına iyi bir kral geldiği zaman iyi olurlarken, kötü bir kral geldiği zaman da hemen hemen hepsi kötü oluveriyordu. Olabilir, olabilir de bu işin en kötü yanı, bir kişinin hastalığının hemen herkese bulaşmamasıydı. O kral neyse ney denmiyordu. Zaten halkı yönlendirenlerde genelde bu yöneticiler değil midir? Bu, gelmiş geçmiş yönetim tarzlarının tümünde böyleydi. Sakın krallıkta öyleymiş de demokraside öyle değildir falan diye düşünmeyin. İster demokrasi ister krallık ister komünistlik, isterse de diktatörlük, ya da hangi yönetim tarzı olursa olsun, halk hep bunların yönlendirmesiyle kendi hayatlarına çizgi çekmiştir. Her kral da yine herkes gibi kendi düşüncesinin ve inancının en doğru olduğunu iddia etmiş. Yalnız iddia etmekle de kalmamış, birde herkesi onu yapmaya zorlamışlar. Bazen sırf krallık elden gitmesin diye de ellerinden gelen entrikaları çevirmekten geri durmamışlar. Kısacası bütün dünya insanlığının, yöneticilerinin yaptığı şeyleri, İsraililer ve onların kralları ve kraliçeleri de yapmış. Yani, “İsraililer ne kadar kötüymüş de bizler olsaydık öyle olmazdık” demek en büyük akılsızlıktır. Onların yerinde bizler olsaydık, büyük çoğunluk bizler de aynı şeyleri yapacaktık, nitekim de yapıyoruz. Ancak çok az insan yapmamış, “hayır” demiş. Bu konuyu «**Din Mafyaları ve Biz**» adlı kitapta da yazdığım için, aynı konuları tekrarlamadan, fakat olaylara farklı açılardan bakarak anlatmak istiyorum. Bu konunun da zaten ilginç yanı, o milletin gün gelipte başlarına ille de öbür milletler gibi bir kral istemesiyle başlıyor.

O millet böyle başlarına bir kral isteyene kadar üzerlerinde hiçbir insan hâkimiyeti yoktu. Peki, onları yöneten hiç kimse yok muydu? Aslında iş sırf bizzat yönetilmekse, herkes kendi kendini yönetiyordu. Bundan, onların kuralsız bir hayat yaşadıkları anlamı çıkmasın. Kuralları, kanunları muhakkak vardı ve bu kurallar ve kanunlar Allah tarafından verilmişti. Sakın bu kurallar ve kanunlarla da yine baskı altında yaşadıklarını düşünmeyin. Tam tersine, ne zaman ki onlar “ille de başımıza öbür milletler gibi bir kral isteriz” dedikten ve o krallara sahip olduktan sonra, üzerlerine korkunç bir yük, hatta başlarına dert ve çoğu zaman da bela almış oldular. Çünkü Allah’ın da o zamanın peygamberi Samuel’e dediği gibi:

“...Çünkü reddettikleri sen değilsin, ancak üzerlerine krallık etmeyeyim diye beni reddettiler” 1.Samuel 8:7

Bundan sonra da üzerlerine istedikleri kralın neler yapacaklarını Allah onlara açıkça, yine o peygamberi vasıtasıyla söyletiyor. Bakalım o krallar onlara ne yapacaklarmış okuyalım:

Samuel kendisinden kral isteyen halka Rab'bin bütün söylediklerini bildirdi:

“Size krallık yapacak kişinin yönetimi şöyle olacak: Oğullarınızı alıp savaş arabalarında ve atlı birliklerinde görevlendirecek. Onun savaş arabalarının önünde koşacaklar.

Bazılarını biner, bazılarını ellişer kişilik birliklere komutan atayacak. Kimisini toprağını sürüp ekinini biçmek, kimisini de silahların ve savaş arabalarının donatımını yapmak için görevlendirecek. Kızlarınızı ıtriyatçı (baharattan anlayan ve onları karıştıran), aşçı, fırıncı olmak üzere alacak. Seçkin tarlalarınızı, bağlarınızı,

zeytinliklerinizi alıp hizmetkârlarına verecek. Tahıllarınızın, üzümlerinizin ondalığını alıp saray görevlileriyle öbür hizmetkârlarına dağıtacak. Kadın erkek kölelerinizi, seçkin boğalarınızı eşeklerinizi alıp kendi işinde çalıştıracak. Sürülerinizin de ondalığını alacak. Sizler ise onun köleleri olacaksınız. Bunlar gerçekleştiğinde, seçtiğiniz kral yüzünden feryat edeceksiniz. Ama RAB o gün size karşılık vermeyecek.” 1Samuel 8:10-18

Tabii durum sırf bu kadarla da kalmadı. Aslında o krallar, yöneticiler bunları Allah’tan tutun kendi şahsiyetlerine, benliklerine kadar onlardan çaldılar. Çalmak kelimesi biraz hafif oluyor, çünkü çalan kişi yaptığı hırsızlığı gizli ve göstermeden yapmaya bakar. Bunlarda da gizlilik varsa da yaptırmak ve almak istedikleri şeyleri zorla ve açıkça yaptılar veya yaptırdılar. Karşı gelenleri ise her türlü baskılar ve işkencelerle yok ettiler. Öyle bir yok etme ki, öbürlerine de ders olup, aynı şekilde onlar da baş kaldırmalarını diye, suçsuz insanları en kötü suçluymuş izlenimini vererek haince katlettiler. Bir hiç için insanları testerelerle biçtiler, çarmıhlarda çivilediler, ateşe atıldılar, derilerini yüzdüler, boyunlarını vurdular, aç susuz zindanlarda ölüme terk ettiler. Bu insanlık tarihinde günümüze kadar hep böyle geldi ve böyle de gidiyor. Neden? Siz biliyor musunuz? Kendi kendimizi yönetmekten aciz olduğumuz için mi?

Allah insanı yaratırken, kendi kendisini yönetecek kafayı, zekâyı, bedeni vermedi mi? Yoksa onları sadece belli başlı kişilere mi verdi? Olabilir, her insanın yeteneği de bilgisi de, aklı da, zekâsı da, bedeni de, gücü de aynı değildir. Kimisi çok akıllıyken kimisi çok aptal da olabilir. Kimi çok kuvvetliyen bir öbürü çok çelimsiz olamaz mı? Bütün bunlar bizleri o insanlar üzerinde hâkimiyet sahibi mi yapmalı? Kim başkasının üzerine binipte kendisini onların kralı, kraliçesi, bakanı, başbakanı yapma sevdasında değildir? Böyle sevdada olmayan insanlar neredeyse yoktur. Hemcinsleri içinde üstün olma sevdası, insanın daima en büyük arzusu olmuştur. Hem de her konuda. Ayrıca insanlar bunları birbirlerine iyilik yapma açısından, yarışmak için yapmıyor; maalesef ezme ve kan emme açısından, böbürlenip etrafını küçük görme açısından yapılan bir yarış bu. İlerde İsrail’in de içinden zaman zaman bazen iyi krallar çıkacak olsa bile, Allah onların kral istemelerine nefretle baktı. Kendisini bıraktıklarını kışkırttığı için değil, Allah onların isteklerindeki bu akılsızlıklarına nefretle baktı. Bütün Mukaddes Kitabın tarihini okuduğumuzda ise, onların kralları yüzünden başlarına çok daha büyük belaların geldiğini açıkça görüyoruz. (2.Krallar 17:7-8)

Amaç hep başlarında görünen biri olsun, onun önünde eğilsinler, o da onları ezsin. Nefret bile edecekse, yine görünen biri olsun. Görmediği şeyden nefret bile etmenin anlamını kavrayamamış insanlık. Hâlbuki Şeytan denilen ruhi yaratık hakkında herkes bir şeyler duymuştur. Çoğu bunu duyduğu zaman ya güler ya da bu ruhi yaratık hakkında hiçbir şey bilmez ve bilmekte istemez. Görse durumun çok farklı olacağı kesin. Görmüyor ya, bu yüzden umurunda bile değildir. Onun için ne sever ne de nefret eder. Nefret ettiğini söyleyen dinciler bile ancak o isimden nefret eder, ama o şahıstan değil. Bu da ne demek? O isimden nefret edecek ama o şahıstan değil!

Ben Mukaddes Kitabı ve Kur’anı okuyup da araştırdığım zaman, bir şeyin farkına varıyordum. Bunu da kendi kendime sorular sorarak yaptım. Çünkü etrafımda tanıdığım ve işlerinden soğukluk duyup, hatta o işlerden nefret ettiğim insanlar da Allah’a inanıp, O’nu sevdiğini söylüyorlardı. Dini çevrelerde yaşayan dünya geneline baktığım zaman, Allah’ı ve Şeytanı sanki tanımayan ve bilmeyen yok gibiydi. Bu dış görünüşten, sadece şöyle bir bakıldığında, öyleymiş gibi gözükür. İnsanların

ağızlarından çıkan sözlerle yüreklerinden gelerek uyguladıkları, ya da uygulamak için yanıp tutuştıkları şeylerin, çoğu zaman farklı olduğunu da bilmem bilmeyeniniz var mıdır? O insanlar etiketleri sevip, yine anlamını bile bilmedikleri o etiketlerden nefret edip, dahası sadece rütbesine bakarak görmedikleri, tanımadıkları insanlara körü körüne, ölüme gidecek kadar itaat etmekle, aslında Allah'a değil, bir avuç adama kulluk ediyorlardı. Bunları görmemek için kör olmak gerekirdi. Bu yüzden de kendi kendimi imtihan etmeliydim, kendimi tanımalıydim. İnsanların en çok korktukları şeylerden biri de kendisini tanımasıdır. Şişirmeyle, pohpohlanmayla övülmekten hepsi hoşlanırken, gerçek anlamda kendilerinin ne olduğunu bilmek onları bazen çılgına bile çevirebilir. Ben de tam tersine kendimi tanımayı çok severim. Çünkü ben kim olduğumu, neler isteyip, neleri kendime gerçek hedef yaptığımı aslını bilmezsem, o yürüdüğüm yol da bana ancak bir hayal dünyası olur. Eğer yalanı değil de gerçeği seven biriysem, bilinçsizce yürünen bir yolun sonunda da beni korkunç bir hayal kırıklığı ve mutsuzluk bekleyecektir. Bence bu herkes için geçerli bir kural. Ne istediğimizi, neler beklediğimizi, neleri sevip nelerden nefret ettiğimizi kendimize hiç çekinmeden açık açık sormalıyız. Bu kendini tanıma işinin nasıl yapıldığına dair kesin bir kural koymak saçmalık olursa da dediğim gibi insan derin düşünerek, kendi kendine sorular sormaktan ve yine kendi kendine doğru cevaplar vermekten kaçınmamalıdır. En basit bir yol bence bu. Ben de bunu zaman zaman kendime hiç olmadık sorular sorarak hâlâ yaparım. Mesela Allah, ama benim Mukaddes Kitap ve Kuranda tanıdığım Allah, o özelliklerle Şeytan olsaydı; Şeytan da yine benim Mukaddes Kitapta ve Kuranda tanıdığım özelliklere göre Allah olsaydı, o zaman da sadece o Allah diye, şimdiki özellikleriyle Kutsal Kitaplardan tanıdığımız Şeytanı mı severdim? Burada sadece rütbelere değışecek. Şeytan Allah, Allah'ta Şeytan olacak. Ben hiç düşünmeden, kim olursa olsun, nasıl bir etikete sahip olursa olsun, sadece o Allah'ı Allah olduğu için mi seviyordum? Yani sahip olduğu pozisyona, Kadiri Mutlak (onun için her şey mümkün) oluşuna falan mı bakıyordum? Bilmem hiç kimse içinden böyle bir soru sormaya cesaret etmiş midir? Sorduğum soruya o zaman ben kendim bile şaşırmıştım. Tabii bu sorunun cevabını da kendimi kandırarak vermek istemiyordum.

Şeytan denilen varlık Allah'ın yaratmış olduğu ruhi bir melektir. Bir zamanlar kendisinde suç bulunana kadar da böyle biriydi. (Hezekiel 28:11-19) Ancak Allah'a isyan etmesiyle, insanlığa düşman olmasıyla, isyankâr, baş kaldıran anlamına gelen «Şeytan» unvanını alıyor. Müslüman âlemi Şeytanı Allah'ın yarattığına, ama başından beri Şeytan olarak yaratıldığına inanırlar ve de öyle öğretirler. Bu aslında Allah'ı suçlayıcı bir öğretilir. Allah öyle birini yaratacak ki, özellikle kendisine karşı gelip O'na düşman olsun! Evet, yeryüzünde ve gökyüzünde zamanla böyle bir durum geliştirse, bu yine de Allah'ın kendi kendisine karşı gelecek, O'nu O isterse sevecek, istemezse nefret edecek robotlar yarattığı anlamına gelmez. Allah insanları ve melekleri hem seçme hem de karar verme hürriyetiyle yarattıysa ki, buna özgür irade diyoruz; o zaman bu özgür denilen iradenin de asıl varlığına da" yok" dememiz gerekir. Öyle ya, mademki Şeytan zorla kötü olanı yapacak şekilde yaratıldıysa, bu o zaman Şeytanın elinde olan bir şey değildir. "Allah onu öyle, isyankâr ve Şeytan olarak yaratmıştır" denilen öğretinin sonu bu kapıya çıkar. Bu da Allah'ın işinin kötü olduğu sonucunu çıkarır, hem de kasıtlı. Allah ise böyle bir şey ne yapar ne de ister. Ancak yaratmış olduğu yaratıklarına verdiği özgür iradeyle, Allah'ın robotlar yaratmayıp, bunu da arzulamadığını görmüş oluyoruz. Allah'ın kendisinden verdiği özelliklerin sonucunda insan ve meleklerde böyle risklerin olabileceğini Allah'ın önceden bilip ve de gördüğü kesin. Bu ise apayrı bir konu. Yehova Şahitleri ise bu konuya ayrı değil de aynımış gibi bakarlar. Ha Allah birinin ne yapacağını önceden görmüş, ha ona bunu yap ya da yapma demiş, onlar için bu aynıdır. Yani onlara göre Allah Âdem'e: "Bu meyveden

yemeyeceksin” dediği zaman, eğer onun bu meyveyi yiyeceğini önceden görebiliyorsa, o zaman Âdem’in yapmayacağı şeyi neden yasaklıyor olsun? Problemden zaten burada. Allah Âdem’in yapamayacağı şeyi değil, yapabileceği şeyi emredip yasaklıyor. Eğer bunu özgür iradesiyle Âdem yapmayıp tam tersini yapacaksa ve bunu da Allah önceden zaten görüyorsa, o zaman Allah öyle bir emir vermekten kaçınmalı mıydı? Eğer Allah kendine böyle sınırlar koymaya başlasaydı, o zaman biz insanları ve melekleri özgür iradeyle yaratmaya gerek duymazdı. Hem o şeyi Âdem’in yapabileceğini Allah bilecek ama Âdem sadece zevki için ya da kandırıldığı için ya da spor olsun diye yapmadığı şeyden dolayı Allah kendine sınırlar koyup, “aman Âdemciğe böyle bir emir vermeyeyim, çünkü beni dinlemeyecek” diye amacından vazgeçecek! Bu Allah’ın kendi kendini inkâr etmesi demektir. Ben veya bizler, insan olarak kendimizi kandırmak istemiyorsak, kendimize sorular sormamızın anlamı da bu zaten. Hem Allah neden kendini kandırmaya uğraşsın ki? Kim ondan hesap sorabilir! Birinden yapamayacağı bir şeyi istemek başka bir şey, yapabileceği, hem de çok kolaylıkla yapacağı şeyi istemek başka bir şeydir. Âdem Allah’ın o emrine, hem de çok kolaylıkla itaat edebilecek bir yaratılışa sahip olarak yaratıldı. İtaat edebilirdi ama etmedi. Kandırıldı, sahip olduğu o özelliğini ters bir şekilde kullandı falan. Ben burada Allah’ın bir yanlışlığını göremiyorum. Nitekim İsa Mesih’i ki, bir zamanlar göklerde yaşayan melekti, onu Âdem’e eş değerde biri gibi yeryüzüne göndermesi, Allah Âdem hakkındaki beklentisinde yanlışlık yapmadığını ispatlamış oldu. Çünkü İsa Mesih yeryüzündeyken hiçbir günah işlemeyen, Âdem’in şartlarından çok daha zor şartlar altında Allah’a itaat etmekle, Şeytana ve onun gibi düşünen bütün zekâ sahibi yaratıklara cevap vermiş oldu. Allah yarattıklarından ne beklerse; onları, beklentisini yapabilecek özelliklerle sahip olarak yaratmıştır. Bunu ister yapsınlar isterse de yapmasınlar; onu Allah’ın da önceden görmesi-bilmesi, Allah’ı değil bizzat o şahısları sorumlu yapar. Çünkü o sorumluluğu taşıyabilecek kapasiteyle yaratıldık.

Hristiyan âleminin Âdem’in günahı konusuyla ilgili yorumu ise çok daha komiktir. Onlara göre yasak olan meyve cinsel ilişkiymiş! Kutsal kitaplardaki “Meyve” kelimesi sembolik anlamda kullanılmış. Hem Allah Âdem ve Havayı bereketleyecek ve: “Çoğalın yeryüzünü doldurun” diyecek, ama cinsel ilişkiyi de yasaklayacak! Böylelikle de “bu ne perhiz bu ne lahana turşusu” denilen bir yorum cinsi ortaya çıkıyor. (Tekvin-Yaratılış 1:27-28) Burada tekrar «Din Mafyaları ve Biz» adlı kitapta yazdığım aynı konuları işlemek zorunda kaldığımı görüyorum.

Şeytanın ortaya attığı iddia ve Allah’ın Allah olarak her şeye gücü yettiği halde ona meydan vermesi de şaşırtıcıdır. (Eyüp1:6-22; 2:1-6 Araf Suresi (7):11-22; Hicr Suresi (15):28-37; İsrâ Suresi (17):61-64) Ortaya atılan davanın da Şeytan tarafından ispatı çok ilginçtir. Şeytanın ispat etmek istediği şeyler, daima insana acı ve mutsuzluk verecek şekilde olmasıdır. Eğer başlangıcı heyecan ve mutluluk verici gibi gözükse de varsa da sonu muhakkak acıyla biter. Allah’ın ise insana ve hatta kendisine itaat etmeyenlere bile yaklaşımı çok farklıdır. Haklı olduğu halde daima sevecen, merhamet edici, anlayışlı, eğiten, öğreten biridir. Daha birçok niteliklerinin yanında da iyilik zafiyetiyle donanmış biri de değildir. Gerektiğinde öç alabilen ve adil olan gazabı da korkunçtur. Kısacası Allah daima ölçülü, erdemli, insanı seven ve çok üstün özelliklere sahipken, Şeytanın daima basit, iğrenç, yalancı, sinsice, en çok da insanlığa karşı nefret dolu özelliklerini görmemiz, bütün söylediğim bu Mukaddes Yazılardan mümkün. Ben sizlere bir tek konuyu ele alarak Allah ile Şeytanın farkını göstermeye çalışıyorum. Bütün konuları anlatmaya kalkarsam, tekrar Mukaddes Yazıların kopyasını buraya çıkarmam demek olur ki, bu da anlamsız olur. Bütün çirkinlikleri saymadan yine yeryüzümüze bakalım ve her yalanın, iğrençliğin, kötülüğün, acının, işkencenin

arkasında Şeytanın temsilci olarak durduğundan emin olabileceğimiz deliller yine Kutsal Kitaplarda açıkça yazılı.

Gelelim benim kendi kendime sorduğum sorunun cevabına. Allah'ı sahip olduğu rütbesine göre mi seviyordum? Şeytandan da sahip olduğu kötü namına göre mi nefret etmeliydim? Düşünüp de kendi kendime dürüstçe değerlendirmeler yaptığım zaman, cevap ağzımdan o kelimelere alışık olmasam da şu şekilde çıktı: "Eğer bu sevdiğim Allah Şeytan olsaydı, ben o zaman yine O'nu, unvanı Şeytanda olsa severdim" dedim. Ya da Şeytan Allah olsaydı "ben öyle Allah'tan nefret ederdim" diyebilirdim. İnsanı zorlayan ve şaşırtan rütbeler, sıfatlar oluyor. Ben de onların esiri miydim? Yoksa beni harekete geçiren, hakkında öğrendiğim o özellikleri mi sevdim ya da nefret ettim? İşte bunları bilmek istedim. Hâlbuki tümüyle Şeytanın özelliklerine sahip olup, onun yollarında giden birçok insanın, tam tersine ağzından Allah'a olan sevgi ve bağlılık ilanları hiç eksik olmaz. O insanlar aslında sahip olunan rütbeyi seviyorlar, onun özelliklerini değil. Çünkü Allah'ı sevdiğini söyleyen kişinin, O'nun istediği, sahip olduğu özellikleri de göstermesi gerekir. Nefret ettiğini söylediği Şeytanın özelliklerini gösterdiği müddetçe, aslında o kişinin Allah'a olan sevgisi de boş ve anlamsızdır. Allah'ı seviyor sanıyor ama hoşlandığı ve arzu ettiği şeyler daima nefret ettiğini söylediği şahsa ve onun iradesine ait. Bu durumlar nakâmil, yani kusurlu olduğumuz için hepimizin içinde kıvrır kıvrır kıvranıyorsa da o şeyleri sevmek veya yapmak farklı şeylerdir. Nefret ettiğimiz şeyleri de zaman zaman yaptığımız olmuştur. Bizlerin içindeki günah dürtüsü, ya da birçok nedenlerden dolayı yapmak zorunda bile kaldığımız nefret duyulacak şeyler vardır. (Romalılar 7:15) Bunlar da her ne kadar Allah'ın gözünde doğru değilse de anlaşılabilir. Fakat o şeyleri zevkle ve severek yapmak başkadır, istemeden, o anki frenleyemediğimiz duygularla yapmak daha farklıdır. Bazı insanlar ise o şeyleri yapmaz ya da yapamaz, ama yapanları seyretmekten büyük bir zevk alır. (Vahiy-Esinleme 22:15) Nefret duyulacak şeyleri hiç yapmamak ve onlardan istekle uzak durmak ise, herkesin erişmek istediği en üstün bir hedef olmalıdır. (Levililer 19:2)

İster Allah isterse de Şeytan olsun, bunlar biz insanların gözlerine görülmeyen varlıklardır. Peki, görünen şeylere gösterdiğimiz sevgi bu yukarıda verdiğim örnekten farklı mı? Ruhi varlıklar değil de cismani varlıklar, yani biz insanlar birbirimizi ne kadar seviyoruz? Ya da sevdiğimizi söylediğimiz kişileri gerçekten tanıyıp da mı seviyoruz? Yoksa onlara olan sevgi ya da nefretimiz de mi bizler için etiket, rütbe, bayrak, ırk, menfaat, renk, dil gibi şeylere bağlı? Seviyoruz ama aslında gerçekten sevdiğimiz için değil. Karı koca, ağabey kardeş olmuşuz, annemiz babamızmışlar, başımıza başkan-başbakan olmuşlar. Din kardeşimizmişler, bizlerle aynı cemiyeti paylaşıyorlarmış, aynı milletin aynı vatanın çocuklarıymışız, aynı ırktanmışız, ortak menfaatlerimiz varmış, aynı kulübe gidiyormuşuz vesaire vesaire. Bu insanlar birbirlerini hiç sevmese de onları seviyormuş gibi gösteren şeyler sırf bunlar mı olmalı? Özelliklerine bakarak birbirini seven insan yok gibi bir şey. "Zorla sevgi olmaz" denir, fakat genelde herkes saydığım bu nedenlerden ötürü zorla birbirini sevdiğini söyler.

Nefret etmemiz de pek farklı değildir. Şimdi gelin onun nedenlerine bir bakın: Bizim aileden değil yabancıymış. Bizim partiden değil karşı partidenmiş. Bizim milletten değil bilmem ne milletinden geliyormuş. Aynı cinslerden, ırklardan, soylardan gelmişler. Bizim klüpe üye değilmiş. Aynı dili konuşmuyormuş. Aynı şeyleri düşünmüyormuş. Dinimiz ayrıymış. Mezhebimiz farklıymış. O bilmem ne kilisesine, öbürü bilmem ne camisine gidiyormuş. Biri kışını açarken öbürü başını bile örtüyormuş. Onun altı silindirli arabası, öbürünün sadece el arabası varmış. Artık uzatalım da uzatalım.

İnanın, bitmez tükenmez nedenlerden ötürü insanlar birbirlerinden nefret ederler. Birbirlerine yakınlaşmaktan bile ödleri kopar. Hâlbuki o saydığımız nedenlerden ötürü uzak durduğu insanlar, aslında tanıdığı zaman kendisine çok daha yakın ve sevip hoşlanacağı özelliklere sahip kişiler olamazlar mı? Olsalar ve birbirlerini yıllarca tanısalar bile yok, bu yukarıda saydığım nedenlerin biri yüzünden onlar bir türlü birbirlerine ısınamazlar. Isınamaması, soğukluk duyması inanın sırf bu etiketler, sıfatlar, rütbeler, renkler, örtüler, giyim kuşam ve tabii ki toplumların bunları değerli veya değersiz görmesindendir. İçlerinden biri adım atıp o kişiyi bağrına basacağı zaman dahi, yaşadığı toplum o kişinin önüne daima tökez kor. Fakat o tökezi de atlar ve o kişiyle yaşamayı göze alır da kabul ederse, artık kesik bir kolu gibi, kesik bir bacağı varmış gibi daima toplum ona bu eksikliği hissettirecektir. Nedende, nefret edilecek diye yukarıda saydığım safsataların herhangi birinin yüzündendir. Hepsi bu. Sevgi diye saydığım şeylerle bile birbirlerini zaten samimiyetle sevmiyorlarsa, nefret edilmesini gerekli gördükleri şeylerde siz bu insanların gayretini bir düşünün! İşte biz insanların sevgisi, işte biz insanların nefreti. Bir de bunların üstüne gerçekten nefret edilecek özelliklerimizi de koyarsak, ne olacağını düşünmemize gerek yok sanırım. Dünyamızın günlük haberlerini dinleyin, anlarsınız. Hem de kaç kere filtre edilmiş o haberleri. Rezalet denilecek bir haldeyiz de ne utanıyoruz ne de farkındayız. En çok da bu durumlar o zengin, ilerlemiş denilen ve insan hakları diye bağırان toplumlarda görünür. Öyle ya, nasıl ki herkes kendinde olmayan şey için savaşırsa, bunlar da kendilerinde olmayan özellikler için bas bas bağıyorlar. Öbür memleketlerde bu konuda pek ses seda çıkmaz. Sanki onlar daha mı insancıldır ve insan haklarını bilir? Hayır. Biri bas bas bağıyor ama içi aslında nefret, kin ve her türlü insanlık dışı özelliklerle dolu; bağırması ancak ikiyüzlülüktен, yani palavradan ötürü. Öbürünün bu konuda çıtı çıkmıyor ama o da insanlık dışı özelliklerle dolu. Fark sadece güçsüzlüğünde. O güçsüz olan kendine öbürleri gibi etiket bastırıp reklamını yaptıramıyor. Denerse de o güçlü olan bunu bozuyor. “Benden ya da bizden başka kimse bu unvana sarılamaz” diyor. Böylelikle kendisini hep büyük gösterecek. Acaba içlerinde hangisi daha iyidir diye haydi siz şimdi düşünün durun.

İkinci dünya savaşında Amerikalılar kendini üstün görerek Almanlarla savaşıyor ve insan haklarından bahsederek Yahudilere yapılanları kınıyor. Aynı zamanda Alman esir kampındaki Amerikalı askerler, zenci diye aynı millettен olan Amerikan subayıyla bir masada yemek bile yemiyor. Hem de ikisi de aynı savaşı verip, aynı ülkeye hizmet ettikleri halde. Acaba hangisi daha az ya da çok insancıl! Alman mı Amerikalı mı? Biri Yahudi’den nefret ediyor, öbürü siyah diye renginden! Irak’a demokrasi götüreceğiz diye adamların başlarına çuval geçirip kafalarına işeyen, bok döken, yüksek gerilim veren İngiliz ve Amerikan askerleri, onları işkencelerle öldürüp yüz binlercesini katlederken, kendi ülkelerinde patlayan birkaç terör bombasıyla şoke oluveriyorlar. Televizyonlarda onlardan öç alacaklarını ilan ediyorlar. Kim kötü ve kim daha iyi diye siz yine düşünün. Hristiyanların inandığı kitaplarda “Düşmanlarınızı da sevin” diye yazar. (Matta 5:44-46) Müslümanların inandığı kitapta ise: “Sizlere saldırırlarsa sizlerde aynı misliyle saldırın” diye yazar. (Bakara (2):178; Maide (5):45) Birinin kitabı “düşmanlarınızı da sevin” diyor ama o kendi kat be kat düşmanlık gösterip saldırıyor; öbürü ise, “sana saldırırlarsa sende karşılık ver” diyor ve saldırırlarsa ancak bir zerreye karşılık verebiliyor. Kim daha iyi diye yine düşünün. Bunun gibi zamanımızda ve tarihte insanlığın birbirlerine karşı yaptıkları o kadar çok iğrençlikler vardır ki. Al birinden vur öbürüne.

Ne sevgimiz sevgiye benziyor ne de nefretimizin bir anlamı var. Ne gördüklerimizi seviyoruz ne de görmediğimiz değerleri tanımaya uğraşıyoruz. Ne nefret ettiklerimizi

tanıyoruz ne de o nefretin anlamını biliyoruz. Ne için savaştığımızı bilmediğimiz gibi, öldürdüklerimizi tanımıyoruz bile. Belki de en çok seveceğimiz insanları öldürürken, bizlerden gerçekten nefret edip, zararımızı arayanlara kendimizi kul köle ediyoruz. Ne insanlığın içinde dostluk var, ne de o dostluğun anlamını bilen insanlık. ‘Dostluk, arkadaşlık’ dedikleri ancak birbirlerinin pisliklerini örtmek, gizlide yaptıkları şeyleri açığa çıkartmamak. Gerçek dostlar varsa, onların da sesini soluğunu duymuyoruz, hem duyurmuyorlar ki duyalım. Şimdiki yeni moda nefret hedefi «teröristler». Eski Nazi Almanya’sında Yahudi olmak gibi. Hoşlanmadıkları kim olursa olsun gece yarısı alır götürürlermiş ve bir daha da onları kimse görmezmiş. Nerelerde yakıp, nerelerde keser biçerlermiş bilinmez; kimse bilmek de istemezmiş ki. Sesleri çıkmadan herkes birbirinden korkarak yaşarmış. Gerçi o günlerin yine hasretini çeken o kadar çok Alman var ki. Onların sesleri çıkmadıkça, korktukça, daha sık sık gelip alır gider olmuşlar. Binler, on binler derken sayıları kat be kat milyonlar olmuş. Herkes susmuş, korkmuş, “oh bu sefer de kurtuldum” demiş. Kendisine o an bir şey olmadı ya, oh! Şimdi de her evinden alınıp, bir daha geri gelmeyen «terörist» oluyor. Kimsenin çıtı çıkmıyor. Vaay demek neymiş be! Belliydi zaten! Onu tanıyan öbürleri korksun ve sussun. Sıkıysa da konuşsun! “Yok ya iyi biriydi, hiçbir kötülüğü yoktu, yıllardır aramızda yaşadı, neden böyle diyorlar?” desin. Akşamüstü o da alınır götürülür, bir daha da hiç gelmez. Sonra o da kayıplara karışan terörist olur. İçlerinden biri de o teröristlere ne yaptıklarının fotoğraflarını çeker de etrafa dağıtırsa, o artık biraz zor olur ama diyelim ki olsa bile, en fazladan bir özür dilemek yeter de artar bile. Özü de o insanlara ve yapılanlara değil, neden o fotoğraflar piyasaya dağıldı da milletin midesi bulandı diye ona. Bunları ne kadar gizli yapsalar da artık bizler bile görüyoruz, ya Allah; O görmüyor mu?

“Kulağı yapan işitmez mi? Gözü yapan görmez mi?” (Mezmurlar 94:9) diye yazdığına göre demek ki hem işitiyor hem de görüyor. Tahammülünün sonuna ise ancak çok az bir zaman var.

Hz. Eyüp hakkında muhakkak çok duymuşsunuzdur ama çok kişide bu isimden başka bir şey bilmez. Eyüp’ün sabrı diye belki işitenleriniz de olmuştur. Ben de Mukaddes Kitabı okumasaydım Eyüp hakkındaki bilgim sıfır denecek kadar az olurdu. Kuran Mukaddes Kitapta geçen konulara ancak yüzeyden değinerek, ya da hatırlatma şeklinde bahsederek geçer. Kısacası Kuran Mukaddes Kitabın bir kopyası değildir. Her ne kadar gâvura kızıp oruç bozanlarımız çoksa da Mukaddes Kitap da Kuran da ayrı ayrı kitaplardır. Mukaddes Kitabın içinde 66 küçük kitapçık vardır. Hepsi Mukaddes Kitap adı altında bir kitapta toplanarak kolaylık olması düşünülmüştür. Yoksa Mukaddes Kitap dediğimiz ve Müslümanların Tevrat-Zebur-İncil diye bildiği bu kitabın içinde üç değil, birçok peygamberlerin kitapları vardır. Müslümanların çoğu “kendi kitabımız” dedikleri Kurani okumadıkları gibi, hele birde “Mukaddes Kitap” denilince iyice zorlanırlar. Ben hayatım boyunca bu kitapların hepsine inanan insanı ne duydum ne de gördüm. Bilgisizlikle hepsine inandığını söyleyenler çok var, var da onların inançları bir temele dayanmıyor. Hepsine inandıklarını ancak içki masalarındaki sohbetlerde, sözüm ona kendilerinin dar görüşlü olmadıklarını belirtmeye çalışmak için söylerler. Fakat iş ciddiye bindiği zaman ne Mukaddes Kitabı eline alır ne de Kurani okuyup araştırır. Nasıl ve nelere karşı sevgi ve nefret duyduğumuzu biraz önce anlatmıştım. Şimdi de bütün insanlığın inandığı şeyleri anlatmaya kalkarsam, inanın o nefret ve sevgi konusundan çok daha komik bir durumda olduğumuzu fark etmeniz daha kolay olacaktır. Ben bu kitaptaki konunun ağırlığını harfi ve ruhi gözlere çekmek istediğim için, aynı zamanda geçen kitabımda da bu konulara değindiğimden ötürü, gelin şimdilik biz sadece Eyüp hakkında konuşalım derim.

Mukaddes Kitapta bu konu onun ismi altında işlenir, yani Eyüp kitabı olarak bilinir. Allah yazılmasını istediği ve günümüze kadar koruduğu o yazılarla sadece eski tarihlere verdiği önem değil, o yazılardan her insanın kendine hisse çıkarıp ders almasını da amaçlamıştır. (1.Korintoslular 10:11 2.Timoteos 3:16 Enbiya (21):83 Sad (38):41 ve 44) Eyüp'ün başına gelenler, onun sabrı, acılar ve öfke içinde kıvranırken dahi Allah'a olan sevgisini anlamamak imkansızdır. Eyüp aynı zamanda Hristiyan âleminin de insanları teşvik etmekte, acılara göğüs germekte, dayanıp tahammül göstermekte çok kullandıkları bir vaaz konusudur. Çok da güzel ve anlamlıdır. Yalnız bu kitabı eğer baştan sona kadar okuyacak olursanız, ilk iki sayfası hariç çoğunu hemen hemen hiç anlayamayabilirsiniz. Bu kitabın anlaşılmasını zorlaştıran en büyük nedenlerden biri de oradaki şahıslardan kimin doğruyu, kimin yanlışını söylediğini ayırt edecek bilginin şart olmasıdır. Çünkü Şeytan Eyüp'ü hedef alıp, onun Allah'a olan sevgisinin sadece menfaate dayandığını ispat etmeye uğraşmaktadır. Bu uğurda da gerçekten de elinden gelen her şeyi yapar. Eyüp'ün bütün çocuklarını bir kerede öldürür. Bütün servetini ki, Eyüp çok zengin bir adammış, yine bir günde kaybettirir. Bütün vücudunu kötü çibanlarla vurur. Bunların hepsine rağmen Eyüp Allah'a olan bağlılığını bırakmaz ve onu sevmekten geri durmaz. (Eyüp Kitabının 1. ve 2. bölümün tümü) İşte bu olaylar olduktan sonra bunu duyan üç dostu Eyüp'ü ziyarete gelirler. Dostlar da sözde dost. Akılsızca, bilgisizlikten ötürü Eyüp'ün moral durumunu daha da zorlaştırırlar. Onlara göre, Eyüp'ün başına gelen bütün bu belaları Allah yapmıştır. Onlar, "Eyüp'ün de muhakkak birçok kötü yanları olduğu için, Allah bunları ona ceza vermek için yapıyordur" derler. Her ne kadar Eyüp doğru bir insan gibi gözüküyorsa da yine o dostlarına göre: «Demek ki Eyüp'ün sahtekâr ve ikiyüzlü tarafları Allah'tan kaçmamıştır»!!!

Hâlbuki biz bu olayları kitaptan okurken, göklerde Allah ile Şeytan arasındaki geçen konuyu biliyoruz. Dolayısıyla da Allah'ın kendi sözlerine göre, Eyüp gibi birinin o zamanki yeryüzünde eşi benzeri olmayan özelliklere sahip olduğunu da okumamız, bizi Eyüp hakkında daha iyi bir kanaat sahibi yapıyor. (Eyüp 1:8) Eyüp'ün sözlerini okuduğumuz zaman, onun Allah hakkındaki anlayışı ve hikmeti bizleri çok şaşırtıyor. Çünkü o zamanlar ne şimdiki kadar kitaplar ne de Allah hakkında bilgi vardı.

Gerçi zamanımızdaki insanların Allah hakkındaki bilgileri sıfırın altındaysa da bu o bilginin bulunamayacağı anlamına gelmiyor. Çünkü Mukaddes Yazılar günümüzde bazen iki paket sigara fiyatına elde edilebilecek kolaylıkta. Çoğu zaman da ücretsiz dağıtılıyor. O kitaplar binlerce yıllık insanlık tarihini içerdiği gibi, insanların Allah ile olan ilişkilerini de konu ediyor. İnsanın nasıl yaratıldığından tutun da bütün yeryüzüne ve Allah'ın insanlıkla ilgili amacına, ondan sonra da bin yıllık geleceği bildiren peygamberliklere kadar olan bilgileri o kitaplarda bulmak yine mümkün. Tabii en önemlisi de bu yazılar vasıtasıyla Allah'ı tanımak mümkün. Ancak mümkün diyorum, tanınır demiyorum. Her ne kadar bilgi bakımından Eyüp'ün zamanıyla kıyas edilmeyecek kadar çok bilgi ve malzemeye sahipsek de anlayışa erişmek ne kitapları ezberlemeye ne de onları her gün yanımızda taşımaya bağlıdır. O kitapları ezberleyecek kadar çok bilsek bile, anlayacağımızın garantisi olmayacaktır. Muhakkak okunmalıdır, gerekliyse daima yanımızda da bulundurabiliriz, fakat bunlar ancak bir malzemedir. Herkes belki ev yapabilir. Aynı malzemelerle, çekiçten, çimentodan, demire kadar ne gerekliyse o insanlara vermekle hepsinin aynı evi bina edeceği söylenemez. Hatta bazılarının bina ettikleri daha çatıya gelmeden bile yıkılabilir. Hâlbuki hepsinin elindeki malzeme aynıdır. Ya da iki ev kadınına aynı malzemelerle yemek yapması söylendiğinde, her ikisinin de o yemekte erişecekleri lezzet farklı olacaktır. Kiminin yaptığı yemeği zarla zorla, ayıp olmasın diye çiğnemedi yutarken,

öbürünün hazırladıklarını adeta "parmaklarımızı yedik" tabirine göre iştahla yeriz. Demek ki sahip olunan şeylerden ziyade, onları nasıl değerlendireceğimiz, bu ise bizlerin özelliklerine bağlıdır. Yeteneklerimiz, dikkatimiz, o şeye karşı istekli olmamız, bilgimiz, yürek tutumumuz, gayretimiz, sabrımız falan muhakkak çok büyük rol oynayacaktır. Hikmet (bilge) ve anlayış elde etmek de belki verdiğim bu örneklerle benzetilebilir.

Eyüp verdiğim örneklerle kıyasla bizleri bu yüzden çok şaşırtıyor. Çünkü elinde hiçbir malzeme olmadığı halde, onun erişmiş olduğu hikmeti ve Allah hakkındaki anlayışı gerçekten de şaşırtıcıdır. Eyüp'ü bir peygamber olarak tanımak bizleri belki aldatır. Muhakkak anlayış ve bilgeliğin kaynağı Allah'tır ve onu dilediğine verirse de Allah ancak Eyüp'ün ta acılarının sonunda onunla konuşana kadar, Eyüp'ün Allah'la hiçbir şekilde sözlü sohbeti ya da aldığı vahyi falan olmamış. (Eyüp 42:5) Eyüp Allah hakkındaki bütün bilgisini, anlayışını, hikmetini ancak kulaktan duymayla geliştirmiş. Ne olursa olsun, bir şey üzerinde anlayış da bilgi de hikmet de elde etmenin bence en büyük sırrı, yine dediğim gibi o şeyi ne kadar sevdiğimize, arzu ettiğimize bağlıdır. Eyüp'ün Allah hakkında kulaktan duyma çok az bilgisi olsa da o bu bilgiyi içinde, ruhunda işledi, geliştirdi, sevdi ve Allah tarafından ödüllendirildi. Hem manevi hem de maddi şeylerle.

Atom molekülleri gözle görülmez, fakat atomun çekirdeğini patlatmanın etrafa saçtığı enerji ise korkunçtur. Ya da bir sebze tohumunu düşünecek olursak durum pek farklı değildir. Bazen 12-15 kiloya ve hatta rekorlarda çok daha büyüğüne rastlanmış karpuzun ya da kabağın başlangıcı, ancak kendi içinde olan tek bir çekirdeğidir. On beş kilo ağırlığındaki karpuzun sahip olduğu su, büyüklüğü ve yüzlerce çekirdeğe dönüşmesi, tek bir çekirdekten başlamıştır. Ne zamanki o çekirdek patlayıp gelişti, işte o zaman da gün gelip bir karpuz oldu. Tabii ki havadan aldığı karbondioksit, su, güneş, toprak karpuzun gelişmesinde kullandığı malzemelerdi. Biz insanlar da sahip olduğumuz bilgileri, içimizde, zihnimizde nasıl çalıştırıp, sonradan da o bilgilerin zihnimizde, yüreğimizde nasıl parçalanıp, ya da filizlenip ne gibi etkiyle ortaya çıkacağına yön verebiliriz. Bir kabağın ya da bir karpuzun elinde olmayan şey, istersek biz insanların iradesi altında, gelişmesinde ve kontrolüyle şekillendirilebilir. İstersek deyince ortaya sanki bir iş, sanki bir zorlama gibi algılama çıkıyor. Anlayış ve bilgelik de her ne kadar disiplin, istek, çalışma, gayret, sabır, tahammül gerektiriyorsa da, çekirdeği patlatan en önemli güç o şeye olan sevgimizdir. Geri kalan şeyler yine dediğim gibi ancak bir malzemedir. Karpuz olsun, ya da başka sebzeler olsun, uygun bir ortamı bulduğu zaman tohumunu patlatıp gelişme göstermesi için, kendi kendini zorlamaz. O şey kendi kendine olur. Çünkü sahip olduğu ortamı sevmiştir. Ancak onu da sevmediği bir ortama sokarsanız, gelişmesi donar ve öylece de kuruyup yok olur. Bu konuda İsa'nın meşhur bir örneği var. Hemen hemen her Hristiyan'ın neredeyse ezberlediği bu benzetme aynen şöyle:

İsa onlara benzetmelerle birçok şey anlattı. "Bakın" dedi, "ekincinin biri tohum ekmeye çıkmış. Ektiği tohumlardan kimi yol kenarına düşmüş. Kuşlar gelip bunları yemiştir. Kimi, toprağı az olan kayalık yerlere düşmüş. Toprak derin olmadığından hemen filizlenmişler. Ne var ki, güneş doğunca kavrulmuşlar, kök salamadıkları için kuruyup gitmişler. Kimi, dikenler arasına düşmüş. Dikenler büyümüş, filizleri boğmuş. Kimi ise iyi toprağı düşmüş. Bazısı yüz, bazısı altmış, bazısı da otuz kat ürün vermiş. Kulağı olan işitsin!" Matta 13:3-9

Bu benzetmeyi İsa'nın yanındaki öğrencileri (havarileri) anlamıyor ve O'na soruyorlar. İsa da anlamını açıklıyor.

"Şimdi ikinciyle ilgili benzetmeyi siz dinleyin. Her kim Göksel Egemenlikle (Allahın Krallığı) ilgili sözü işitir de anlamazsa, Şeytan gelir, onun yüreğine ekileni söker götürür. Yol kenarına ekilen tohum işte budur.

Kayalık yerlere ekilen ise işittiği sözü hemen sevinçle kabul eden, ama kök salamadığı için ancak bir süre dayanan kişidir. Böyle biri Tanrı sözünden ötürü sıkıntı ya da zulme uğrayınca hemen sendeleyip düşer.

Dikenler arasında ekilen de şudur: sözü işitir, ama dünyasal kaygılar ve zenginliğin aldaticılığı sözü boğar ve ürün vermesini engeller.

İyi toprağa ekilen tohum ise, sözü işitip anlayan birine benzer. Böylesi elbette ürün verir, kimi yüz, kimi altmış, kimi de otuz kat." Matta 13:19-23

İnsanlar iyi şeyleri yapmak için adeta zorlanırlar. Bu baskıyı en çok da dini çevrelerde görmek mümkündür. Ben Allah'la ilgili olduğu için dini çevreler diyorum. Aslında bütün organize edilmiş çevreler dersem daha doğru olur. Öyle ortamlarda insanlar o dinin, o organizasyonun menfaati için daima bir şeyler yapmaya itilirler. İster bu din ister bilim, isterse de askeriye olsun. Yine ister hastane, isterse de hapisane olsun. Bütün buralarda görevli, hasta, mahkûm, öğrenci, öğretmen, doktor ya da ne olursa olsun, o insanlar hep o kuruluşlar için bir şeyler yapmaya teşvik edilir, zorlanır, hatta bu uğurda cezalar bile verilir. Artık ortamına göre. Ceza vererek mi, okşayarak mı, severek ya da döverek mi bunu yaptırırlar bilinmez. İşte benim anlatmak istediğim Allah sevgisi bunların hiçbirisiyle elde edilemez. Ceza vermekten tutun, doğru ve iyi olan şeyler için her türlü uygulanan baskı, belki eğitim için gerekli olsa da sevgi yolunda hiçbir rol oynayamazlar. Bununla da sevgi olmadan hiçbir şey elde edilemez mi sanıyorsunuz? Muhakkak değil. Zorla, baskıyla, korkutularak, rüşvetle ki, rüşvetle insanların önüne konulan şeyleri kast ediyorum. Bu genelde maaş anlamında para oluyor. Bazen bir kadın, kariyer, isim, koltuk da olabilir. İşte bunlarla da çok şeyler yaptırılabilir. Allah ise bunların hiçbirine değer verip tenezzül bile etmediği gibi, kendisine yaklaşımda uygulanan böyle yollardan özellikle nefret eder. Allah'ın en değer verdiği özelliğimiz sevgimizdir. Çünkü bizde olan en güçlü şey odur. Nefret, yaptığı işlerle ürkütücü ve iğrenç gibi gözüküyorsa da güçlü olanı sevgidir, nefret değil. Yine Mukaddes Yazılarda kalıcı ve ebedi olan şey için ne imandır ne de ümittir ancak sevgidir diye geçiyor. (1.Korintoslular 13:13)

İnsanların gördükleri şeylere daha çok değer vermeleri ve ille de gördüğünü sevmesi, aslında gerçek sevgi değildir. Sevgi zaten gözle görülen bir organımız, ya da elimizde tuttuğumuz bir şey değildir. Sevgi duygudur, histir. Kişi bunu benliğinde yaşar. Aynı zamanda sevgi korkunç büyük bir dürtüdür. İçimizden gelir ve o dürtü bizi gözü kapalı ölüme, ateşlere, işkencelere ve daha her türlü belanın içine çekinmeden atar. Çünkü sevgide korku yoktur. Bakın Resul Yuhanna bu konuda neler yazıyor:

Sevgide korku yoktur; ancak kâmil (kusursuz) sevgi korkuyu dışarı atar, çünkü korkuda işkence vardır; ve korkan adam sevgide ikmal edilmemiştir (yani yetkinliğe, ya da olgunluğa erişmemiştir). 1.Yuhanna 4:18

Yine her kendini ölüme atıp, yakanlar da bunu sevgiden kaynaklanan bir dürtüyle yaptığı anlamına gelmemeli. Geçen kitabımdaki konulara tekrar dönmek zorunda

kaldım. Anlatmazsam da bu sefer yazdığım şeylerin anlamı kopuk olacak. Bu yüzden sevgi hakkında geçen şu sözleri olduğu gibi İncil'den alıp tekrar yazayım ki, konuları anlamamız daha kolay olsun.

Eğer insanların ve meleklerin dilleriyle konuşsam, ama sevgim olmasa, ses çıkaran bir bakır ya da çınlayan bir zilden farkım olmaz. Eğer peygamberlikte bulunabilsem, bütün sırları bilsem ve her türlü bilgiye sahip olsam, eğer dağları yerinden oynatacak kadar büyük bir imanım olsa, ama sevgim olmasa, bir hiçim. Eğer bütün malımı sadaka olarak dağıtsam ve bedenimi yakılmak üzere teslim etsem, ama sevgim olmasa, bunun bana hiçbir yararı yoktur. Sevgi sabırlıdır, sevgi şefkatlidir. Sevgi kıskanmaz, övünmez, böbürlenmez. Sevgi kaba davranmaz, kendi çıkarını aramaz, kolayca öfkelenmez, kötülüğün hesabını tutmaz. Sevgi haksızlığa sevinmez, ama gerçek olanla sevinir. Sevgi her şeye katlanır, her şeye inanır, her şeyi ümit eder, her şeye dayanır. Sevgi asla son bulmaz. Ama peygamberlikler ortadan kalkacak, diller sona erecek, bilgi ortadan kalkacaktır. Çünkü bilgimiz sınırlıdır, peygamberliğimiz de sınırlıdır. Ama mükemmel olan gelince, sınırlı olan ortadan kalkacaktır. Çocukken, çocuk gibi konuşur, çocuk gibi anlar, çocuk gibi düşünürdüm. Yetişkin bir adam olunca çocukça davranışları bıraktım. Şimdi her şeyi aynada silik bir görüntü gibi görüyoruz, ama o zaman yüz yüze görüşeceğiz. Şimdi bilgim sınırlıdır, ama o zaman, bilindiğim gibi tam bileceğim.

İşte böylece, kalıcı olan üç şey vardır: iman, ümit ve sevgi. Bunlardan en üstün olanı da sevgidir. 1.Korintliler 13.bölüm

Allah'ın ruhuyla esinlenmiş bu yazının anlamı gerçekten çok büyüktür. Bütün Mukaddes Yazıların özetinde Allah sadece sevgi ister. Bakın bu konuda İsa Mesih açıkça ne söylüyor:

..." 'Tanrının olan Rab'bi bütün yüreğinle, bütün canınla ve bütün aklınla sev.' İşte ilk ve en önemli buyruk budur. İlkine benzeyen ikinci buyruk da şudur: 'Komşunu kendin gibi sev.'

Kutsal Yasa'nın tümü ve peygamberlerin sözleri bu iki buyruğa dayanır."

İncil-Matta 22:37-40

Düşünebiliyor musunuz, yazılmış olan o kadar yazının özeti aslında sadece bu iki emre dayanıyor. İnsanlığın belki ağzından düşürmeyip, her yerde de konu ettiği bu duyguya hiç ama hiç değer vermemeleri ise başka bir gerçektir. Her metodu deneyip uğraşsalar da sevgiye gerçek anlamda, samimi ve içten gelerek önem vermemişler. Papa bile seçildiği zaman sevgiye değil, önce insanları nefret etmeye davet etti. Alman olduğundan olacak, başa gelir gelmez önce Türklere düşmanlık sözleri söyleyerek o koltuğa oturdu. Papa bile derken, kullandığım "bile" kelimesiyle o insanların böyle bir şey yapacakları imkânsız olduğu anlamında yazmıyorum. Tam tersine, tarihteki bütün nefretler, ulusları savaşa ve nefrete yönlendirenler, insanlara acılık, işkence, kin, öç alma ve katletme duygularını eken grupların içinde papalık ve Hristiyan dinciliği çok büyük rol oynamıştır. Hâlbuki bu kitapta ve bundan önceki yazdığım Din Mafyaları kitabında, devamlı Mukaddes Kitaptan değindiğim ayetlerle, Allah'ın ve İsa Mesih'in insanlığa ve bilhassa inananlara verdiği mesaj ise çok farklıdır.

Bu etiket dindarlarının sevgisiyle Eyüp'ün Allah sevgisi arasında yerle gök kadar fark olduğu kesin. İnsanlar acı ve baskı altındayken, sözlerini bütün yüreklerinden gelerek söylerler. Zaten Eyüp kitabında da okuduğumuz gibi, Şeytan bu iddiada bulunarak Allah ile çekişiyor. Çünkü Şeytan insanların baskı altındayken pek öyle numaralar yapamayacağını da tecrübeleriyle bilen biri. Eyüp'ü her türlü belalarla vurmasının nedeni de bu zaten. Onu sıkıntılara düşürerek, Allah'a karşı nefretle isyan etmesini istiyor. (Eyüp 2:4-5) Eyüp kitabını başından sonuna kadar okuduğumuzda, onun sevgisinin, zenginliğe, refaha, baskıya, organizasyona, gittiği cemaate, milliyetçiliğe, çıkara, menfaate, sevdiklerine, korkuya, acıya; daha doğrusu hiçbir şeye bağlı olmadığını açıkça görüyoruz.

Görme konusunda Eyüp'ün de arzusu Allah'ı görülebilecek bir yerde bulabilmektir. Bu hangimizin arzusu değildir? Her istek ve arzumuzun doğru olamayacağı gibi, bu konudaki Eyüp gibi zaman zaman olan isteklerimiz de doğru değildir. İyi ki Allah belli bir yerde değil. Ya öyle olsaydı? Onu görmek ve konuşmak için sıra beklemek zorunda kalsaydık! Sıkıntımızı anlatmak, yüreğimizi açmak için dünyanın kimbilir neresine gitmemiz gerekseydi! Orada da kimlere rüşvetler vererek ön sıralarda yer almak için mi uğraşırdık! Ya gidemeyenler ne yapardı, güçsüzler, hastalar, hapiste ya da hastanede olanlar, parası olmayanlar! Eğer böyle bir şey olsaydı, inanıyorum ki yine en önde o kan emiciler olurdu. Onlar daima O'nun kapısında yaltaklanıp bizleri de oraya hiç sokmamak için uğraşırlardı. Bütün bunlara iyi ki bir kâbus ve saçmalık diyoruz. Allah'ı nerede istersek, işte orada, nerede çağırırsak, bizi orada duyuyor. Hangi dille konuşursak, bizleri anlıyor. Hiç konuşmasak da hislerimizi biliyor. Daha O'nunla söyleşmeden, ne diyeceğimizi bilen biri. Hangisi daha güzel? Biraz önce anlattığım o kâbus gibi olanı mı, yoksa bu şekilde olanı mı? Bunları mantığımızla, aklımızla düşündüğümüz zaman, anlayabiliyor ve "iyi ki böyleymiş" diyoruz. Fakat Eyüp gibi acılar içinde kıvranırken, insan ille de o an bir çözüm istiyor. Acılarımızı dindirecek o Allah'ı görmeyi arıyoruz. Sıkıntılarının içinde Eyüp:

“Keşke O’nu nerede bulabileceğimi bilseydim de O’nun tahtına kadar varsaydım” der. (Eyüp 23:3)

Ben de çoğu zaman bu duyguların içine girmişimdir. İlle de Allah'ın önünde konuşmak istemişimdir. Göz göze görüp, cevaplar alarak. Eyüp Allah'ı belli bir yerde değil ama her yerde olduğunu da ruhuyla gören biriydi. Biraz önceki sözlerinin devamını okursak orada da şöyle devam ediyor:

“İşte ileri gidiyorum ve orada yok; arkaya da gidiyorum ve O’nu sezemiyorum. Solda işlerken de O’nu seçemiyorum; sağda gizleniyor ve O’nu göremiyorum”. (Eyüp 23:8-9)

Eyüp'ün Allah'ın varlığından hiç şüphesi yoktu, fakat O'nun gözlerle görülmediğini de idrak etmiş, anlamıştı.

Eyüp her şeyi görmenin, hatta her yere bakmanın ille de faydalı olacağına zaten inanmayan biri. Allah'ı görmekle ilgisi olmadığı halde, fakat görme konusuyla ilgili olduğu için belirtmek istediğim bir yer daha var. Hatta bu konuda Eyüp kendine göre tedbirler bile almış. Bakın kendi sözleriyle Eyüp neler diyor:

“Gözlerimle bir ahit (antlaşma) kestim, ben kıza nasıl göz atarım?” (Eyüp 31:1)

Gözlerle görmenin, bizlerin iç dünyasında büyük hareketlere neden olduğu kesin. Zihnimize giden birçok şeylerden görüntüleri ancak gözümüz vasıtasıyla depoluyoruz.

İstediğimiz kadar güçlü olalım ve o gördüğümüz şeyi zihnimizden silmek için uğraşalım, bu o kadar kolay olmayacaktır. Zihnimize giren görüntüyü o anda silmek, ya da atmak maalesef bizlerin elinde değil. Bu konuda gayretler sarf edebiliriz, ama silip yok etmemiz zamana bağlı olan bir şeydir. Yine de yok olması bazen korkunç uzun bir zaman alabilir. Çok yıllar geçse bile hatırlandığında o görüntü sanki bilgisayarın bir yerine kaydedilmişse, öylece birden önümüze çıkıvermiş gibi bir durumla karşılaşabiliriz. Tabii bunlar iyi ki zihnimizde oluyor da herkes görmüyor! Hatta bazı görüntüler bilinçaltına bile yerleşiyormuş. Bizler farkında olmasak da bilinçaltımızda olan o gördüklerimizden dolayı ruhi rahatsızlıklar çekebiliyormuşuz. Psikologlar bu konuda çok şeyler yazmışlar ve de anlatırlar. Eyüp ise bu durumun farkına kendiliğinden varmış ve hemen de önlemini almış. Eyüp muhakkak beynindeki o düşünme odasını kullanan biriydi. İnsanlar derin, bina edici şeyleri düşünmek hiç istemiyorlar. Azıcık bir zaman boşluğu bulsa bile yine de düşünmesin diye vaktini her şeyle geçirmeyi deniyor. Eğer düşünürlerse de iyilik için değil, kötülük için düşünüp, onu da nasıl yaparım diye kuruyorlar. Nuh peygamberin zamanında insanlık aynen yazdığım bu durumdaymış. O günler hakkında Allah'ın görüşü aynen şu şekilde:

Rab gördü ki, yeryüzünde adamın (insanın) kötülüğü çoktu ve her gün yüreğinin düşünceleri ve kuruntuları ancak kötü idi. (Tekvin-Yaratılış 6:5)

Zaten bundan sonra Allah yeryüzünde yaşayan insanı, Nuh ve ailesi hariç bütün bütün silip yok ediyor. Yaptığımız kötülükler bir yana bir de zihnimizi ve yüreğimizi sadece bunlarla doldurmaya çalışmak, adeta ateşe benzin dökerek söndürmeye benziyor. Hiçbir kanun, kural, şeriat olmadığı halde Eyüp ise gözleriyle antlaşma yapıyor, ta ki o gözler vasıtasıyla zihninde bile olsa yanlış olan bir şeyi düşünmesin. Bu adamın kanuna, kurala, başka birinden gelecek baskıya, disipline ihtiyacı olabilir mi? Özgür, ama özgürlüğünü en sıkı disiplin ve kurallar altında olan birinden çok daha faydalı, verimli ve rahat kullanıyor. Çünkü seviyor ve severek yapıyor. Bu yüzden Resul Pavlus Koloselilere yazdığı mektubunda Allah'ın ruhuyla şöyle diyor:

“...dünyada yaşayanlar gibi niçin, "Şunu tutma", "Bunu tatma", "Şuna dokunma" gibi kurallara uyuyorsunuz? Bu kuralların hepsi, kullanıldıkça yok olacak nesnelerle ilgilidir; insanların buyruklarına ve öğretilerine dayanırlar. Kuşkusuz bu kuralların uydurma dindarlık, sahte alçakgönüllülük ve bedene eziyet açısından bilgece (hikmetlice) bir görünüşü vardır; ama doğal benliğin düşkünlüğünü önlemekte hiçbir yararları yoktur.” (Koloseliler 2:23)

Eyüp ile bu yazıyı yazan peygamberin arasında yaklaşık 1700 yıllık bir zaman farkı var. Zamanımızdaki şeriat, kanun, kurallar koyma meraklıları, organizasyon düşkünlerini de işin içine katacak olursak, 3700 sene geçmesine rağmen hâlâ bu sözleri anlamayan, ya da anlayıp içine yediremeyen insanlarla dünyamız dolmuştur. Şeriat kanunları dediğimiz kuralları “tutun” diye veren Allah, sonradan peygamberine yazdırttığı bu hakikat vasıtasıyla artık insanların bir şeyi anlamalarını istiyor. Dışarıdan gelen kanunlar ne kadar sert ve de disiplin edici olursa olsun, içimizden biz onları kabullenmediğimiz sürece bir faydası olmadığı gibi, tam tersine bedensel arzularımız ve zayıflıklarımız daima bu kuralları çiğneme arzusuyla çoğalır. Allah ise bizlerin yapamadığı, yapamayacağı kurallarla daima suçlu olmamızı değil, merhametiyle; yani bizleri bağışlamasıyla, iyi bir vicdanın yüreklerimize verdiği cesaretle kendisine kulluk etmemizi istiyor. Peki, bu ne demek?

Şeriat kanunlarını alan insanlar o kanunları tuttuğu müddetçe suçsuzdur. Fakat o kanunların birinde, bilerek ya da bilmeyerek hata yapan kişi ise suçludur. Âdem, tutması gereken ve bizim bildiğimiz sadece tek bir kanunu yerine getirmiyor. İyilik ve kötülüğü bilme ağacından yemeyecekti. Hepsi bu. Fakat o kanunu çiğnediği zaman ölümsüzlüğü elinden gidecek ve ölümlü olacaktı. Nitekim de Allah “o gün mutlaka ölürsün” demekle 24 saatlik bir zamanı değil, bin yıllık bir zamanı kast ettiği açıkça ortada. Bizlerin bin yılının Allah’ın gözünde bir gün gibi olduğunu, defalarca hem Kuran’da hem de Mukaddes Kitapta okuduk. (Mezmurlar 90:4; 2.Petrus 3:8; Hac (22):47; Secde (32):5) Nitekim Âdem bin yılın içinde, 930 yaşındayken de ölüyor. (Tekvin 5:5) Ayrıca onların ebedi hayatı kaybetmeleri ise, yasak meyveden yedikleri anda gerçekleşiyor. Ancak yaşlanarak ölmeleri zaman alıyor o kadar.

Şeriatı göre de her suçun muhakkak bir bedeli ödenmeliyse, Allah şeriatı ortadan kaldırmakla kime iyilik yapmış oluyor? İnsana mı, kendine mi? Bunu tabii ki bizler, yani insanlık için yaptı. Çünkü şeriatı tutmayan her adam Allah’ın izzetinden mahrum kalır. (Romalılar 3:22-23) Allah ise bizleri kendinden uzaklaştırmak değil, bağışlayarak kendisine çekmek istiyor. Hiçbir insan şeriat işlerinden salih (doğru) sayılmayacaktır. (Galatyalılar 2:16) Neden? Çünkü onları yapamıyoruz da onun için doğru sayılmıyoruz. Bazı insanlar ille de “ben şeriat, kanun, kural tutacağım” diyerek diretmekle, bir yerde Allah’ın merhametini istemeyip, onu reddettiğini vurgulamış oluyor. Kitapta açıkça yazıyor: “Şeriat imandan değildir; fakat onları yapan onlarla yaşayacaktır.” (Levililer 18.5; Galatyalılar 3:12) Hiç kimse de onları yapamadığına göre, o zaman da hiç kimse yaşama hakkına sahip değildir. Yine açıkça:

“Zira günahın ücreti ölümdür” diye Romalılar 6:23 yazıyor. Bizleri ille de şeriat tutmaya, kanun ve üzerimize kurallar koymaya uğraşan organizasyonlar, dinler ve daha kim ise, aslında onlar bizleri Allah’ın merhametinden uzaklaştırmaya uğraşıyorlar. İnsanlar da bilmeyerek bön bön onların arkasından gidiyor.

“Madem durumlar böyle ise, şeriat niçin verildi?” diye bir soru çıkıyor ortaya. Cevap ise çok basit. Allah bizlerin günahkâr olduğumuzun bilincinde olmamızı istediği için şeriatı verdi. Yine açıkça:

“Çünkü O’nun huzurunda hiç kimse şeriat işlerinden salih (doğru) sayılmayacaktır; çünkü günah bilgisi şeriat vasıtası ile dir” der. (Romalılar 3:20)

Nedense bu hakikatleri Yahudiler ve Müslümanlar bir türlü yutamazlar. Hâlbuki Müslümanların inandığı kitap şeriatı falan dönün hiç demediği halde, onlar Yahudilerden etkilenecek ille de şeriat kanunlarına sarılmak isterler. Hem: “En son kitap Kuran gelip öbürlerinin hükmü kalkmıştır” derler, hem de İncil’in hükmünden bile daha geriye giderek Musa kanunlarını tutmayı Kurana mal ederek, bir mecburiyet ve doğruluk yapıyorlarmış gibi göstermeye çalışırlar. Çünkü Kuran’da şeriat yoktur. Yoksa Musa’ya verilen kanunları değil de başka neye dayanarak şeriatı tutacak?! Kuran tek tük öğüt şeklinde örtünme, antlaşma, boşanma, dedikodu gibi konulardan bahsediyorsa da bunlarla insanlık, devlet mi yönetilir? Buna mı onlar «şeriat» diyorlar? Bilmedikleri, cahili oldukları konuları sanki Şeriat âlimiymiş gibi konuşmakla Allah’ı hiçte memnun etmiyorlar. Allah’ın Yahudilere yüzlerce, binlerce sene önce anlatmaya çalışıpta, onların bir türlü kabul edemedikleri ve sarıldıkları yalana biz Müslümanlar da sarılmakla, Allah’a ne demek istiyoruz? Yahudilerin inatçılığından dolayı üzerlerine çektikleri nefrete bizler de mi layıgız demek için uğraşıyoruz? Şeriatı tutma sevdalarında olanlara binlerce sene önce resul Pavlus bakın ne diyor, tekrarlayalım:

...Sizden yalnız bunu öğrenmek istiyorum, ruhu şeriat işleriyle mi, yoksa iman haberiyle mi aldınız? Bu derece akılsız mısınız? Ruh ile başlamışken, şimdi bedenle mi bitiriyorsunuz? O kadar şeyleri boş yere mi çektiniz? Gerçekten boş yere ise. O halde size ruhu veren ve aranızda kudretli işler yapan, bunu şeriat işleriyle mi, yoksa iman haberiyle mi yapıyor? Nitekim İbrahim Allah’a iman etti, ve kendisine doğruluk sayıldı. O halde bilin ki, imandan olanlar, İbrahim oğulları onlardır. Ve kitap Allah’ın Milletleri imanla salih (doğru) sayacağını önceden görerek İbrahim’e: «Bütün milletler sende mübarek sayılacaktır» diye önceden müjdeledi. Şöyle ki, imandan olanlar, iman eden İbrahim ile beraber mübarek sayılırlar. Çünkü şeriat işlerinden olanların hepsi lanet altındadırlar; çünkü: «Şeriat kitabında yazılmış olan bütün şeyleri yapmak için onlarda durmayan her adam lanetlidir,» diye yazılmıştır. Bellidir ki, Allah indinde kimse şeriatla salih sayılmaz; çünkü: «Doğru kişi, iman ile yaşayacaktır» ve şeriat imandan değildir; fakat: «Onları yapan onlarla yaşayacaktır.» İbrahim bereketi Mesih İsa’da milletlere gelsin diye, Mesih bizim uğrumuza lânet olmuş olarak bizi şeriatın lânetinden kurtardı; çünkü yazılmıştır: «Ağaç üzerine asılan lânetlidir.» İncil-Galatyalılar 3:2-14

Yine aynı yerde şöyle yazıyor:

...İman gelmeden evvel, keşfolunacak iman için kapatılmış olarak şeriat altında muhafaza olunuyorduk. Şöyle ki, imanla doğru sayılalım diye, şeriat Mesih için öğretmenimiz oldu. Galatyalılar 3:23-24

Bu açıklamalar bize açıkça şeriatın belli bir zaman için insanları eğitmek ve günahın bilincinde olmalarını sağlamak için verildiğini gösteriyor. Yine Romalılar 3:20 de: «...Çünkü günah bilgisi şeriat vasıtası ileler.» diye yazar. Yahudilerle Müslümanların bir türlü anlayamadıkları, Mesih İsa’nın bütün insanlığın günahlarına karşılık kurban olmasıdır. Aslında tüm insanlık olarak bir türlü bunu yürekten kabul edemedik. Sakın etiketi “Hristiyan” olanların anladıklarını da pek sanmayın. Yeryüzünde bunun bilincinde olan gerçekten çok az insanın olduğuna inanıyorum. Allah’ın sahip olduğu prensibe bizler saçmalık demeyle Allah’ı mı, yoksa kendimizi mi saçmalaştırıyoruz? İncil’in Romalılar kitabı bu konuda çok güzel bir adalet ve mantıkla yazmıştır. Bu konular o zamanki Yahudilere bir uyarı olması için yazılmışsa da aynı hülyalarda olan şimdi biz Müslümanlara da çok büyük bir uyarı ve hayati bilgiler içerir. Benim yazılarımı okuyanlar ne olduğumu anlayamıyorlar. Bu adam Müslüman mı, Hristiyan mı yoksa da Musevi mi diye içlerinden geçiriyorlar. Harfi anlamda, yeryüzünde bu isim altında kendilerini tanıtan hiçbir dine ait değilim. Fakat Allah’ın anlattığı anlamda hem Hristiyan hem Müslüman hem de bir Musevi’yim; ayrıca yürekten gelen bir samimiyetle. Otomatik onlardan birine ait olarak doğmuş olsam da bu imana sonradan özgür irademle sahip oldum. Yine ben ne kimsenin tarafını tutuyorum ne de her taraftan olmak gibi bir akılsızlığa sahibim. Ancak açıklamaya uğraştığım o kitaplardaki gerçekleri de ben yazmadım. Binlerce sene önce yazılmış olan o kitapların yazarı yine ben değilim (Tevrat-Zebur-İncil-Kuran). Ancak gizli kalıp saklanmış, çarpıtılmış, yanlış inandırılmış konular hakkında insanlara yardımcı olmak istiyorum. Böyle bir yardımı ben kendim için yürekten isterdim, öyleyse başkalarına neden vermeyeyim? Bu yüzden bazıları benden nefret edecekler diye de susmalı mıyım? Bu yazılanları ben kafamdan uydurmuyorum ki. Yine de doğru mu yanlış mı

diye sonunda herkes kendi adına karar verecektir. Allah indinde geçerli olan da zaten bu değil mi?

Dediğim gibi, bu şeriat konusunda Hristiyanları da farklı sanmayın. İsa'ya inandıklarını söylemeye otomatikman Allah'ın arzuladığı şeyleri ne işleriyle ne de bilgileriyle uygulamış olmuyorlar. Her ne kadar yukarıda yazdığım ayetler onların inandıklarını söyledikleri kitaplarda yazılıysa da uygulamaları başka isimler altında, daima insanları ezici, kuralcı, kanunlar koyucu, organize edici, baskılar dolu olmuştur. Sadece şu son yüzyılımıza bakarak, Hristiyanlık dinini hep böyle serbestlik vardı gibi değerlendirmeyelim. Ayrıca bu serbestlikleri de sadece dışarıda olanların gözünü boyamak içindir. İçlerine bir giderseniz, o korkunç orta çağ kafalarını ve yeni tekniğin savaşlarda kullandığı malzemelerin en daha katısıyla insanlığı yok edenlerini, yine onlarda bulmanız mümkündür. Onlar sömürgelerindeki insanları vaftiz etmeyi ellerindeki kırbaçlarla başardılar. Kısacası "onlar ellerinde tuttukları Mukaddes Kitaptaki yazılanları hiç yerine getirmediler" dersek, pek de abartmış olmayız. Müslüman-Yahudi ile Hristiyan arasındaki şeriat anlayışı hakkındaki tek fark, kelimelerdir. Biri: "Şeraitten yana olalım başımıza müftü, başkâhin atayalım ve onun dediklerini yapalım" der, öbürü ise: "Allah bize merhamet ediyor, ama yine de başımıza Papa, kardinal, yönetim kurulu başkanları atayıp, onların dediğini yapalım" der. Her iki grubun da arzusu, Allah'ın merhameti ve O'nun insana verdiği hür irade özgürlüğünün dışındadır. Amaç Allah'ın adıyla insanları ezmektir. Hedef ise, insanları Allah'a değil, kendi gibi olan insana köle etmektir. Binlerce yıldır da ancak asalaklar nasıl yaşarsa, onlar da insanların sırtına binerek kendilerini öyle baktırmışlar, kanlarını emip durmuşlardır. Lütfen sizlere ve bütün dünyaya sorarım, onların binlerce yıldır insanlık âlemine ne faydaları oldu? Dünyamıza, insanlığa bakıp kendi kendinize cevap verin.

"Yok kimi alkolikmiş, kimi karısını dövüp evine bakmıyormuş, kimi hırsızmış, kimi de serkeşmiş de sonradan kendine uzatılan herhangi bir din grubunun elini tutmuş ve akıllanmış!!!" Yeni yeni son yüzyıllardaki ortaya çıkmış mezhep ve tarikatlar kendi reklamlarını bu şekilde yaparlar. O insanlara sevgiyle yaklaşan kim olsaydı, muhakkak onlarda da böyle değişiklikler olurdu. Eğer böyle değişikliklerde o dinlerin insanlar üzerinde gücü varsa, bunu o din insanlara ancak yem diye, reklam olsun diye yaparak kullanır. İsteselerdi gerçekte insanlığa çok hizmet verebilirlerdi ama istemediler, hem de kasten.

Eyüp ise kendi zayıflıklarına göre kurallar koyuyor. O her şeyi kanun kitaplarında arayan biri değil. En iyi nasıl yapabilirim sorusunu kendi kendine düşünen biri. Sahip olduğu Allah sevgisini de ona hazır bir pakette, doğuştan zorla verildi sanmayın. O da her insan gibi doğup, her insan gibi aynı şartlar altında yaşamını sürdürmeliydi. Eğer bir sevgi, eğer bir merak, eğer hikmet ve anlayış Eyüp'e sarıldıysa, bütün bunlarla da o Allah'ı sevdiyse, bu Eyüp'ün sadece kendi istek ve kararıydı. Hiç kimse onu zorlamadı. Kimse onu Allah'ı sevmesi için baskı yapmadı, kurallar koymadı. Hiçbir dini organizasyonun eğitiminden geçmedi. Eğer baskı yapıldıysa, o da Şeytan tarafından, Allah'ı bırakması, O'na lanet etmesi için yapıldı. O her şeyini kaybedip, acılar içinde bir çukurda kıvranırken de karısının Allah hakkında Eyüp'e verdiği nasihat ise çok daha enteresandır. O kadın:

"Sen hâlâ mı Kemallini (bütünlüğünü) sıkı tutmaktasın? Allah'a lanet et de öl" der. (Eyüp 2:9)

Bundan sonra da onu ziyarete gelen o üç dostunun verdiği nasihat ve akıllar Eyüp'ün karısından daha beterdir.

Sırf okumuş olmak için değil, ama o ruhun ve o acıların içine girerek Eyüp'ü anlamaya çalışırsanız, belki onun hakkındaki yazılardan bir anlam çıkarabilirsiniz. Eyüp'ü anlamak için sevgi şart, çünkü o Allah'ı her şeyden çok sevdi. Bu kitabı süratle, roman okur gibi okursanız, sizlere çok sıkıcı gelecektir. Ben her seferinde okurken hoşuma giden yerlerin altını çizmiştim. Her okuduğumda altını çizdiğim yerler gittikçe çoğaldı. Bazı yerler de var ki her satırı bütün bütün çizmek istemişim ama yapmadım. Mesela Eyüp'ün doğduğu güne lanet edişi 3.bölümde başlar. Hayatımda hiç doğum günü kutlamayıp kutlamakta istemediğim için (Yehova Şahitlerinin anladığı gibi değil), Eyüp'ün bu sözleri çok hoşuma gidiyordu. Her şeyden ziyade Şeytanın Allah ile olan çekişmesinde, en büyük rolü insan oynar. Şeytanın Allah ile olan davası insan yüzündendir. Eyüp kitabı ise bu konuya çok büyük bir açıklık getirir ve o davanın özetini daha ilk iki bölümde hemen ortaya kor. İnsan olan herkesi gerçekten de ilgilendirecek bir kitaptır. Çünkü insanlar istese de istemese de otomatik olarak bu davanın içinde doğuyorlar, yaşıyorlar, mücadele veriyorlar ve ölüyorlar. Bu davayı ben sırf meraktan ötürü de olsa okuyup öğrenmek isterdim ve de yaptım, hem de sayısız kereler.

Bizim gibi toplumlarda yaşlılara değer vermek, saygı göstermek ve onların bilgisiyle tecrübelerinden faydalanmak için gençlerin alçak gönüllü, en çok da saygılı olmaları devamlı öğretilir. Bu öğreti kötü bir şey değildir. Fakat bunu bir kural yapmak akılsızlıktır. İnsan herkese karşı saygılı ve alçak gönüllü olmalıdır. Bunu en azından karşısındaki için olmasa da kendine olan saygısından ötürü de yapmalıdır. Eyüp'ün kendisine gelen o üç dostundan ayrı bir genç dostu daha vardır. Üç dostu konuşurken o daima susup dinlemiştir. Sonunda onların akılsızlığına ise cevabı şu sözlerle vermeye başlar:

“Hikmetli olanlar büyükler değil, doğruyu anlayanlar da yaşlılar değil”. (Eyüp 32:9)

İsmi Elihu olan bu gencin Allah'a olan sevgisi, anlayışı ve de O'nun hakkındaki bilgeliği de gerçekten çok değerlidir. Zaten sırf onun hakkında Allah kötü bir şey söylemiyor. Allah ancak o üç dosta karşı öfkelenip, Eyüp'ün de Allah'ın kendisine karşı suçlamalarında bilgisiz olduğunu vurguluyor. (Eyüp 42:7-9)

Bütün saydığım bu insanlar iyi olsun kötü olsun, doğru ya da yanlış olsunlar bir şeyin farkındaydılar. Onlar insanın gözlerine görünmeyen canlı varlıkların mevcudiyetine inanıyorlardı. Kendilerini yaratan büyük bir gücün farkındaydılar. Düşünme yeteneklerini kullanarak bu konuda da çok hikmet elde etmişlerdi. Aradan geçen binlerce yıla rağmen, onların bu bilgilerine ve en çok da anlayışlarına hiç mi hiç erişmemiş, fakat insanlar tarafından çok yüceltilmiş milyonlarca din adamlarıyla yeryüzümüz dolmuş ve de taşmıştır. Bilgisi olanlarına da rastlarsanız, kütüphanelerdeki eski, soğuk, tozlu kitaplar gibidirler. Kendilerinde sevginin, alçakgönüllülüğün eseri bile yoktur.

Ne yani dünyada doğru bir adam hiç mi yok? Harfi anlamda aslında dünyada gerçekten de doğru bir tane bile adam, ya da insan yok. Bakın, başlangıçta beni bile şaşırtan ve üzen şu sözler, Allah'ın bizler hakkındaki görüşlerini dile getiriyor:

“Anlayışlı ve Allah’ı arayan kimse var mıdır görsün diye, Allah âdemoğulları üzerine göklerden baktı. Hepsi geri döndüler; birlikte murdar oldular, İyilik eden yok, bir kişi bile.” (Mezmurlar 14:1-3 ve 53:2-3)

Maalesef ne kadar acı sözler, ama gerçek. Peygamber İşaya ise çok anlamlı şu sözlerle Allah’la konuşuyor:

“Çünkü hepimiz bir murdar gibi olduk (bedensel ve ruhsal kirlilik anlamında), ve bütün doğru işlerimiz kirli elbise gibidir ve hepimiz yaprak gibi soluyoruz; bizi bozukluklarımız rüzgâr gibi alıp götürüyor”. (İşaya 64:6)

Peygamber burada bizlerin doğru işlerini bile kirli bir çamaşıra benzetiyor. Allah’ın önünde gerçekten de öyleyiz. Kendi kendimize dürüst olursak, kendi gözümüzde de öyle olduğumuzu göreceğiz. İnsanlık olarak şimdiki zamanda, hem de her devirden daha fazla kirliyiz.

Bazen görmekle ilgili farkında olmadan ne kadar çok tabirler kullandığımızın farkında mısınız? Harfi gözlerden başka gözlere de sahip olduğumuzu kim inkâr edebilir? Ne mutlu o gözlerle de görüp, kör kalmayanlara.

Görüş açıları

Ensemden yukarıya doğru o kadar başım ağrıyor ki. Hiç baş ağrısı bilmezdim. Her yerim ağrımıştır da hayat boyu başım hiçbir kere bile olsun ağrımamıştır. Migreni olup baş ağrısı çekenler bu durumumu belki kıskanabilirdi. Çocukken babamın bir yorgunluk, ya da küçük bir sıkıntıda hemen “başım ağrıyor” deyip yorganı başına çekmesini hâlâ unutamam. Herhalde ben anneme çekmiş olacağım, benim de onun gibi başım hiç ağrımamıştı. Kitaplarımı yazarken burnumla problemim vardı. Devamlı ardı arkası kesilmeyecek şekilde hapşıırıyordum. Bir şeylere karşı muhakkak alerjim var sandık. Sonunda dayanamayıp doktora gittim. Doktorlara gitmeyi pek sevmem. Hele Almanya’da hiç mi hiç sevmem. Türk doktorları, moral verir, ilaç verir de Alman doktorları hemen neştere, bıçağa sarılır. Benim de şansına mı, yoksa Almanya’daki düzen bu mu bilmiyorum, her ameliyatımda raporlarda yazılı olmayan muhakkak bir aksilik, laubalilik, boş verdilik oluverir. Ayrıca onların Türklere olan nefretleri ve yaptıkları iş, maksatlarını bir o kadar daha belli eder. Bir de ellerindeki istatistiksel rakamlar onların kimin hayatta kalıp kalmamasına karar veririr. Zaten Almanya’da Doktora giden herkesin de bildiği gibi, doktorlar senin rahatsızlığından ziyade, bir sürü özel sorular sorarlar. Hastalığına göre değil de o soruların cevaplarına göre ne yapılacağına karar verilir. Mesela benim elimde şöyle istatistiksel rakamlar var. Almanya’da 2007 yılında yaşayan:

42 057 327 kadın, 39 954 835 erkek, 17 713 394 emekli, 6 084 973 çalışan, 10 069 146 öğrenci, 2 736 032 genelde kocasız çocuk büyüten (Alleinerziehende), 1 838 455 yüksel okula giden, 343 556 doktor varmış. (Evangelisch-Freikirchliche Brüdergemeinde e.V Frauenweg 7 74072 Heilbronn- 2007)

Onlar bu yaklaşık 18 milyon emekliyi, işsizleri, yabancıları ve bilhassa da Türkleri ülkeye zararlı görürler. Bunlar Hitler’in o zamanki politikasını, Merkel’in zamanında leb demeden leblebi denmek istediğini anlayarak tekrar uygulamaya başladılar. Eskisi gibi onu bunu öldürün emri şimdi direk olarak verilmiyor. Hitler kendini akıllı sanan aptallardanmış. Onların çocukları şimdi bu işi kimsenin ispat edemeyeceği şekilde yapıyor.

Bendeki ilk ameliyatı 21 yaşımıdayken yaptılar. Apandisit patladı sanıp çok iğrenç bir kesimle karnımın sağ tarafını açtılar ama apandisit falan değilmiş! Doktorlarda boş elle çıkmayı hiç sevmediklerinden, benim sağlam apandisitimi de aldılar. Fakat beni o ameliyata zorlama şekillerini ve terbiyesizliklerini sizlere anlatsam, anlamsız yere yazım uzayacak. İnsan onları dinlediği zaman, sanki her an ölecekmişsin gibi bir etkiye kapılır. Hele o yıllarda, Almanya’da doktorlara iki kere “başım ağrıyor” diyenin hemen başını keserlerdi. Ben o genç yaşta ki, karın kaslarımın üzerinden sanki araba bile geçirebilirim duygusuna sahipken, ameliyattan çıktıktan sonra aynen bir aç Afrikalı, savaş zamanındaki Vietnamlı çocuklar gibi karnım dışarıya doğru patlamıştı. Ne kadar uğraşıysam da bir daha da onu eskisi gibi içine sokamadım. Ameliyat bittikten sonra da beni ameliyat masasından yere düşürmüşler! O kadar kötü uyandım ki. Bir de başhemşire hemen daha ertesi gün ille de ayağa kalkmalısın diye başımda tutturmaz mı? Kalkmak için denedim ama sanki öleceğim sandım. Bu ise durmadan başımda söyleniyor. «Lütfen şunu başımdan alıp gidin» diyebildiğimi hatırlıyorum ki neredeyse bayılmışım. Birkaç gün sürmedi bütün vücudumda çürükler çıkmaya başladı. İçlerinde sadece bir hemşire, o da sırf akşam nöbetlerinde çalışıyordu ki, aradan 8 gün geçtikten

sonra bu olayı anlattı. Öbürlerinin ve doktorların hiç ama hiç çıtları bile çıkmıyor. Dediğim gibi, böyle şeyler onların ameliyat raporlarında hiç geçmez.

Karın kaslarımı o şekilde kesmelerinden bir iki sene sonra bel fıtığı oldum. O şekildeki bir ameliyattan sonra gayette normal olunabilecek bir şey. Karında kas yok, bütün yük bele biniyor. O ağrılarla ve bir gün gelipte sol bacağımdan topallayana kadar yaklaşık 13 sene idare ettim ve yine ameliyat dediler. Ameliyat olduktan sonra bu sefer hiçbir şey olmadığı halde sağ bacağımda korkunç bir ağrı vardı. Çorap falan giyemiyordum. Bir sene sancılarla yürüyerek, jimnastik yaparak falan azaldı ve daha sonra tam geçti. İstedikleri kadar Almanlar kızıp köpürsünler, ben bunun adına “düşmanlık” diyorum, “isteksizlik” diyorum, “değer vermeme” diyorum. Onlar ise bu duruma “vatanseverlik” diyorlar. Dediğim gibi hele bir de özellikle Türk, ya da onlara göre başka aşağı bir sınıfın milletinden olursan! Kobay gibi görüyorlar seni. Sırf senin sigortandan alacağı para için bir yerini kesiveriyor. Bizim Türkler de her ne hikmetse ameliyat meraklısı bir millettir. Kendini acındırmak ve çalışmamak için her yerinin kesilmesine bile razıdır. Türkler Almanların o pis ve ağır işlerinde çalışmasınlar diye ölüme bile razı ya neyse. Para için köle olmak kolay mı? Onlar ameliyat meraklısı oldukça Almanlar da onları kesti biçti, kobay yerine onları denediler. Türklerin hepsi Almanya’ya para kazanıp memleketimde sefasını sürerim hayaliyle geldi, ben ise bir tanesinin bile bunu gerçekleştirdiğini görmedim. Ancak Almanya’dan gidenler değil ama -hani tabiri yerindeyse- kaçanlar da oldu. Bu garipelerin bazıları da sonradan pişman oldu. En çokta çocuklar tabii. Uzun yıllar bir türlü Türkiye’ye uyum sağlayamadılar.

Bizim Almanya’da kaldığımız 35 senede köklü iki ev doktorumuz oldu. Biri Almandı ama değerli bir insandı. Almanlar onu hiç sevmezdi. Hem bilgiliydi hem de aşırı merhametli. Kısacası insanlık değerleri fazla olan bir insandı. O emekli olunca biz artık nereye gideriz, kime gideriz diye neredeyse ağlayacaktım. Yakınımızda Arap doktor dedikleri biri vardı ama ben ona hiç gitmemiştim. Hangi ülkeden geldiğini hâlâ ne biliyorum ne de sordum. O da değerli biri gibiydi. Zona denilen hastalığa yakalandığımda, tekrar bel fıtığı sanmıştım da ortopedi doktoru beni oradan buraya gönderirken, son çare buna gitmiştim ve hastalığımı hemen anlamıştı. Hem de sadece dinlemekle. Öbürleri demek ki dinlemeye bile tenezzül etmemişlerdi, ya da bilgisiz, kafasız doktorlardı. Artık ailecek hep biz bu doktora gitmeye başladık. Gelelim yine benim burnuma. Burnumda bir yara vardı. İçi sanki jilette kesilmiş gibi bir çizik ama bir türlü geçmiyor. O kadar da acıyor ki. Yemek yerken ağzımın hareketleriyle kasların ileri geri oynamasıyla olacak, o burnumdaki acı bazen gözümünden yaş getirip, hiç çekilmez oluyordu. O bahsettiğim hapşırıkları da belki o yapıyor diyorduk. Ben bizim ev doktoru olan bu Arap doktora gittim. Bakar bakmaz “senin burnunun sol tarafı tıkalı” dedi. İlaç verdi ve “bunları al ama ameliyat olmalısın” diye de ekledi. “İlaçlarla iyeleşmesi ancak kısa bir müddet sürer ve sonra yine yapar” diyor. İlaçları aldım, dediği gibi birkaç gün iyi gibi oldu o kadar. Yine hapşırıklar, acı devam etti. Bu sefer doktor beni kulak-burun-boğaz doktoruna havale etti. O da bakar bakmaz hastaneye havale etmez mi! Hay Allah, hiçte aklımda yoktu diyorum ama bu durumda çekilir bir şey değildi diye kendimi teselli ediyorum.

Benim hapşırıklar o kadar ilerledi ki, hatta hastaneye yatacağım günün sabahı gözlerim kıpkırmızı olmuş ve devamlı da hapşıırıyordum. Hanıma bile: “Bak ne haldeyim görüyorsun, en son çarem bu” diyerek hastaneye gittik. Hemen, yanılmıyorsam ikinci günü de ameliyat ettiler. Ben narkozdan uyanırken korkunç ağrılarla uyandım. Çok ağrım var ama ağrının nerden geldiğini, neremin ağrıdığını anlayamıyorum. Baş bölgesinden, ensemden doğru olduğu kesindi ama burnumdan ameliyat olmama

rağmen acılar burnumdan gelmiyordu. Her gün de burun ameliyatı olmadığım için bu konularda da tecrübem yoktu. Devamlı narkozun da etkisiyle kendimi zorlayarak uyumaya çalışıyorum ki o ağrıları unutayım. Hemşireler bu ağrım için “normaldir, başınıza baskı uygulandı ve burnunuzda tamponlar tıkalı, bu yüzden de basınç yapar” diyorlar. Ne diyeyim onlar muhakkak doğrusunu biliyordur diye düşünüyordum. Hem desen bile kimin ne kadar umurunda!

İnsanın burnu tıkalıyken hiçbir şeyi yutamıyor. Yutarsa da burnumuzdan çıkması gereken hava çıkamadığından, her seferinde burna bir basınç oluyor. Bu durum yemek yerken o kadar olmuyor da su içerken korkunç. Çünkü su içerken bütün ağız kapanıyor, her yutkunmayla burna basınç biniyor ve bir acı ki sormayın. İki gün mü ne tamponlar burunda kalırmış. Onu alacakları gün bazılarına acı yaparmış. Bunu da hastanede pansumanlarda kim hangi doktora düşerse o yapıyordu, yani tesadüf. Çünkü dört beş doktor olup ve neredeyse her seferinde de başka biri pansumanları yapıyorsa da içlerinden bir tanesi, boyu iki metre gibi olan ince bir kamış şeklindeki o doktor veterinerden çok daha kabaydı. Burun deliklerini açıp içine incecik bir ilaçlı bez koyuyorlar ki orası iltihap falan yapmasın. Hepsisi de normal bir şekilde o burun deliğini açıp bunu yapıyor. Bu kamış gibi olan doktor ise burnumu öyle bir açtı ki sanki bütün bedenimle içine girmek istiyordu. Bir anda acıyla kendimi geri çekmiştim. Bir de sırtarak acıdı mı diye soruyor! Bir daha çok şükür ki onun eline hiç düşmediysem de muayene odasında bir çok doktorların arasından nedense beni öyle süzüyordu. Gerçi onun bana pansuman yapmasını kesinlikle reddedeceğimi zaten kafama da koymuştum. Hâlâ benim bu başıma gelen durumdan, içimde sanki kasıtlı o yapmıştır duygusu var. Gel de bunu ispat et!!! Belki hiç ameliyata bile girmede, ya da kısacık bir girdi, raporlarda gözükmeyecek şekilde beş dakika arkadaşlarına yardım etti ve gitti. Olamaz mı? Hem onun kasıtlı gözünün tutmadığı adamları sakat edeceği kimin aklına gelir. Kolay mı, adam vatanına hizmet veriyor! Ne kadar çok yabancı, bilhassa Türk sakat ederse, o kadar çok hizmet vermiş olacak. Yapamasa bile bu zihniyette ve arzuda olan o kadar çok Alman var ki. İmkânı olanın da göz kırpmadan yapacağına ben şu son zamanlarda kesinlikle inanıyorum. Ayrıca Sollingen'deki Türkleri uyurken yakan o gençlerin birinin babası da Alman doktor. Eskiden ben bu insanlara inanıp bütün yüreğimle de güvenerek 40 sene Almanya'da yaşadım. Bütün bu suçlamalarım bazılarına göre yersiz bile olsa, bu inancı bize onlar kazandırdı. Tarihe ve başıma gelenlere baktığımda ise pekte öyle yersiz konuştuğumu sanmıyorum. Tarihte her ülke zamanla alt üst olmuş, birçok değişikliklere uğramıştır. Fakat o milletin temelleşmiş düşüncelerini onlardan bir türlü çıkaramazsınız. Ben bu tecrübe ve bilgileri hem Mukaddes Kitaptaki binlerce sene süren İsrail tarihinde okuduğum gibi, tanıdığım her milletin geçmişteki bozuk ve onların başlarını yiyen özelliklerinden bir türlü kurtulamadıklarına da şahit olduğumdur. Yönetim tarzları, başlarındaki idareciler ile birçok dış görünüşten değişiklikler yapmış olsalar bile, o ulusları kemiren, bitiren, yok edip, sonunda mutsuzluğa ve mahva sürükleyen bu özellikler, birçoğunun zihinlerinden ve yüreklerinden bir türlü gitmemiştir. Bir Alman köşe yazarı kendi milletin bu duygularını çok güzel kaleme almış. Tesadüfen bir yerde okuduğum yazısı aynen şöyle:

...Neden? Bilmiyorum. O da her işsizliğin otomatikman utanç verici bir biçimde sağcılığa, milliyetçiliğe dönüşmesi. Bu konuda Henry M. Broder açık bir ifade tarzı kullanmış: ‘En çok sevilen ve yaygın olan bir sosyal felsefe de, devamlı ağıt gibi söylenen, işsizliğin aşırı sağcılığa götürdüğüdür.’(aslında ispatlanmamış bir iddia)

Fakat neden? İşsiz bir İngiliz balık tutmaya gider, işsiz bir Hollandalı Bilardo oynar, işsiz bir İtalyan kendine bir sevgili ararken, sadece işsiz kalan bir Alman neredeyse otomatikman bir Nazi olur. Yoksa bu genetik bir miras mı?

Mantıksızlığın mantıklı oluşu, ona herkesin inanması yüzündendir. Uzmanlar ise, herkesle her şeyin konuşulması gerektiğini savunurlar. Bir şeyi anlamak onun onaylanması anlamına gelmediği gibi, o şeyin motifleri sadece yapılan şeyden ziyade neden yapıldığını da araştırmalıdır. Bir Nazinin diskoteğe girdi diye Afrikalıyı dövmesi, onun kavgacı biri olduğunu, şiddetten zevk aldığını göstermez. O muhtemelen işsizdir ve bulunduğu durumun şüpheliğinden kendini başka türlü gösteremiyordur.

Ama bu hep neden yabancılar, evsizler, özürllüer olsun? Neden, bu durumu kötü olanlar, öfkelerini devletin bir koluna ya da Süper zenginlerin toplandığı bir galada, üçüncü dünya ülkelerindeki yoksullara karşı yardım edilmediğini protesto şeklinde göstermiyorlar?

Jörg Kachelmann

Geçekten de Almanların bu durumunu iyi bir şekilde, ama olayları tarafsızca görebilen yine bir Alman böyle anlatmış. Gerçi Almanlar için böyle insanlar en büyük vatan hainleridir. Onlar Hitler'in zamanında da böyle birçok vatan hainlerini kurşuna dizmişlerdi! Tarihin gelişimindeki kim kaybetti kim kazandı durumuna bakmadan, sadece meyvelerine bakarak, asıl o kurşuna dizilen insanların vatanlarını gerçekten sevdiklerini anlamamız hiçte zor olmuyor.

Neyse ki hastanede tesadüfen benim burnumdaki o koca tamponları alan doktor ise - Alman olmasına rağmen- çok efendi, dikkatli biriydi. Önceden beni uyarmaya başladı. "Sakın tamponları çekerken bir acıyla falan öksürmeye kalkmamalıyım, yoksa benim ağzımdan ve burnumdan gelen kanla bütün bunun yüzü gözü kan olurmuş". "Eğer bu söylediklerinizi yapmayabilirsem ben de öksürmem" dedim. "İstersen yapabilirsin" dedi. Tamam deyip anlaştık ve o da tamponları çekti. Sanki tereyağından kıl aldı gibi bir durumdu bu benim için. Aman efendim bir rahatladım ki hiç sormayın. Kardeşim ne büyük bir belaymış o burundaki tıkanma! Hele tamponların büyüklüğünden olacak, onlar çekilince insanın burnu soba boruları gibi oluyor. Oh! Ne biçim nefes alınıyor ve hava giriyor burundan. Fakat sonra burun etleri tekrar eski haline dönünce o kadar hava alınamıyor. Ayrıca çok hava girerse de burun kokarmış. Onun için burun delikleri fazla büyümemeliymiş. Bunları bana doktorlar söyledi. Sonra düşündüm ve ne demek istediklerini herhalde anladım. Çünkü kişi o zaman havanın büyük bir bölümünü burundan alacağı için, havadaki bütün her şey de burundan geçecek. Burundaki kıllarda zaten filtre vazifesi yapıyor, birçoğu da orada tutulup kaldığından, bu sefer de orası daha çabuk kirlenecek. Demek ki burnunu çok karıştırıp, daima hap çıkaranların, burun delikleri ya çok büyük onun için de hap yapıyor, ya da çok küçük de burnu onu rahatsız ediyor ve delikleri büyütür mü sanıyor, bilmiyorum. Kötü bir alışkanlık da dersek doğru olur.

Pek neşeli bir konu değil. Benim derdim ise o ameliyattan sonra başladı. Adamakıllı bu ağrıların ensem kökünden geldiğinin farkına hastaneden çıkınca daha çok varmaya başladım. Bir de ayaklarımın altında bütün yer kayıyor gibiydi. Hastaneden sonra da daha iki hafta beni oraya gönderen kulak-burun-boğaz doktoruna gidip pansuman olmalıydım. Ben bu durumu doktora söylediğimde "anlattıklarımın tehlikeli olabileceğini" söyledi. Fakat bir dahaki seferde ise bu konuyu açtığımda "o kadar

önemli olmadığını ve geçeceğini” söyleyince ne yapayım, inanmıyorum ama bir şey de yapamıyorum. Hem yalnız Almanlarla yaşarken değil, dünyanın belki her yerinde bu böyledir. İnsanlara hoşlanmadığı bir şeyi söyledin mi savaşa hazır olmalısın. Bu söylediklerinle doktor neden hoşlanmasın ki diyeceksiniz. Almanlar için bir yabancıнын doktorların yaptığı yanlışlık hakkındaki şikâyeti ve o doktorun bu durumun üzerine gidip hastaya yardım etmesi, düşünülemez bile. Onlar için bu durum dediğim gibi vatan hainliğidir. Ellerinden geldikleri kadar o hastayı deli, akılsız, yersiz kuruntularla dolu, devamlı şikâyet eden ve yalancı biri gibi göstermeye çok uğraşırlar. Böyle yapmakla sözüm ona tanımadıkları ve tanıdıklarında ise birbirlerinden nefret ettikleri doktor arkadaşlarını ve vatani kurtarıyorlar. Ayrıca Alman doktorları son yıllarda çok iyi organize edildiler. Her organizasyon gibi bunlarda önce kendilerinin haklarını korumakta birleşti. Organizasyonların çalışma şekli de ne olursa olsun, kendisini korumaktır. Yalan söyler, inkâr eder, sahtekârlık yapar, adam öldürür ve akla gelmeyecek, elindeki bütün güzel ve çirkin kozları kullanır. Kendilerine karşı yönelik her türlü suçlamayı olduğu gibi bütünüyle reddeder. Aynen Yehova Şahitleri, ya da her organizasyon gibi. Onlar da dini organizasyonlarına karşı yöneltilen bütün her ne suçlamalar olursa olsun tek bir tutum takınırlar, karşı tepki göstermek. Haklı haksız, doğru yanlış ayrımı falan hiç yapılmaz. Bu uğurda ellerinden gelen her şeyi de yaparlar. Yalansa yalan söyler, gördüyse görmedim der, hatta o kadar da ileri giderler ki, kendi kendilerine “böyle yapmazsak yok oluruz” diyerek kendilerini de o şeye inandırırılar. Aslında organizasyonları onların bir putudur. Bu durumu yalnız Yehova Şahitlerinde değil, dediğim gibi her organize edilmiş kuruluşlarda görmemiz mümkündür. İster polis olun ister asker ister doktor ister öğretmen ister hâkim, isterse de savcı, bütün bunlar birbirlerini korumayı kendilerine görev olarak üstlenirler. Tabii ki karşısındakine de bakarak. Eğer karşılarında kendilerinden üstün, sesini duyurabilecek, itibarlı biri varsa, o bütün bu organizasyonların üstündedir. Fakat bizim gibi olanlara ellerinden gelen kahramanlığı gösterip, siyaha beyazdır demek ve de inandırmak için gerekirse basit ve bayağı her türlü çirkinliğe bile hazırdırlar. Sakın onların rütbelerine, etiketlerine, kartvizitlerine bakarak aldanmayın, insandırılar ve her insan gibi aynı özelliklere sahiptirler. Üstün ve erdemli şeyleri bu uğurda ayaklar altında çiğnemekle de kalmazlar, tam tersine onları savunanları da yok etmekle “bir görev daha başardım” deyip yataklarında rahat rahat uyurlar. Eğer bu söylediklerimi başaramazsa, işte uykusu o zaman kaçır. Eğriyi doğruymuş gibi gösteremezse bu onun için yenilgi ve ölüm gibi bir şeydir. Bu duyguların aşırısını Alman halkında ve Yehova Şahitlerinde çok görmüşümdür. Bizim Türkiye’de ve başka ülkelerde de muhakkak var, ama bence organize edilip disiplini sıkı ülkelerin insanlarında bu özellikler çok daha aşırı ve Şeytani zekâyâ sahip bir biçimde. Fazla disiplinin düzenin getirdiği düşünce ve inançlar ile bunlar profesyonelce sahtekârlık yapmakla vatana mı hizmet ediyorlar, dinlerini mi kurtarıyorlar, yoksa da Allah’ı mı savunuyorlar? Hâlbuki Allah ise tiksiniyor ve bakın ne diyor:

Kötülük için çokluğun peşinde olmayacaksınız; ve bir davada adaleti bozmak için çokluğun ardınca saparak söylemeyeceksin; fakiri davasında kayırmayacaksınız. (Acıdığı için onun tarafını tutmak)

Eğer düşmanın kaybolan öküzüne yahut eşeğine rastlarsan, mutlaka onu kendisine geri getireceksin. Eğer senden nefret edenin eşeğini, yükü altında çökmüş görürsen, onu haline bırakmaktan çekineceksin; kendisiyle beraber mutlaka onu kurtaracaksın. ...Yalan şeyden uzak ol; suçsuzu ve doğruyu öldürme... Mısırdan Çıkış 23:2-7

Diyarınızda bir garip seninle misafir olursa, onu mağdur etmeyeceksiniz (zor duruma düşürmek). Sizinle misafir olan garip aranızda yerli gibi olacak, ve onu kendin gibi seveceksin... Levililer 19:33

...Kardeşleriniz arasındaki davaları dinleyin, ve bir adamla kardeşi, yanında olan misafir arasında adaletle hükmedin. Hükümde şahıslara itibar etmeyeceksiniz; küçüğü de büyüğü gibi dinleyeceksiniz. İnsan yüzünden yılmayacaksınız; çünkü hüküm Allah'ındır... Tesniye-Yasanın Tekrarı 1:16-17

Adaleti ve hakkı yapmak, Rabbe kurbanlardan daha makbuldür. Süleymanın Meselleri 21:3

Cumhur (hepiniz) için, size ve aranızda misafir olan garip için bir kanun olacaktır; Rabbin önünde siz nasılsanız, garipte öyle olacaktır. Sizin için ve sizinle misafir olan garip için şeriat bir ve usul bir olacaktır. Sayılar 15:15-16

Kötüye iyi ve iyiye kötü diyenlerin; karanlığı ışık yerine ve ışığı karanlık yerine koyanların; acıyı tatlı yerine ve tatlıyı acı yerine koyanların vay başına! Kendi gözlerinde hikmetli (bilge) olanların ve kendilerini dirayetli (Akıllı, mantıklı, becerikli) görenlerin vay başına! (İşaya-Yeşaya 5:20-21)

Sadece altı yerden yazdığım bu ayetler Hristiyanların kutsal kitabında Tevrat'ta geçer. İncil'de geçen, İsa Mesih'in hiç ayırım yapmaksızın bütün insanları sevmenin hakkındaki ayetlerden birini bile daha burada yazmadım. Okumak isteyenler için İncil'den Matta 5:43-48 Yuhanna 13:34; 15:16-17 ve 1.Yuhanna 4.10-11 gibi ayetlere açıp bakabilirler. Çok insana göre bu yazılanların tam tersini uygulamak, bazen vatan-millet sevgisinin yanında, muhakkak ille de yapılması gereken bir görevdir! Fakat hepsi de bunu yaparken yalana, dolana, sahtekârlığa başvurur. Çünkü kendi yazılı kanunları da bu yönde onları desteklemese de maalesef hâkiminin, savcısının, avukatının da içinde yanan ateş, kanunlara, doğruluğa göre değil, kanunları ve adaleti zorlayıcı, onları çiğneyicidir. Benim burada kullandığım «hepsi» kelimesi ancak genel anlamdadır, genellemelerim dışında olanlarına rastlamak ise gerçekten de çok zordur. Yoktur demek kafasızlık olur. Her insan kendini satmaz. Hitler Almanya'sında Nazilere karşı gelenler ne kadar çoktuysa, bu anlattığım durumlarda doğruluktan, adaletten yana olanlarda o kadar çoktur. Yani hiç yok denecek kadar azdır. Çünkü Almanlar, hele şu son zamanlarda, bir yabancıyı savunmak, ya da ona karşı komşular arasında dahi arkasından yöneltilecek suçlamalara karşı gelen kişi, onlar göre açıkça vatanını milletini sevmiyordur ve bir haindir. Yabancıları ve bilhassa Türkleri her türlü yönden kötülemek için, kişi Alman ise o da buna katılmalıdır. Bu da toplumun kendisinin koyduğu, zamanla süratle geliştirdikleri bir kural olmuştur. Bu çirkin, insanlık dışı adaletsizliklerde payı olmayan insanlar da susarlar. "Neden durup dururken kendi üzerime öfke ve nefret çekeyim" diye düşünürler. Kafalarını çevirip o tarafa bakmaz ve kulaklarını tıkayıp o şeyleri duymak istemezler. Hem her insanın hatası ve yanlışlıkları zaten vardır. Büyüteciler sadece belli bir sınıfın üzerine tutmak, onlar hakkında negatif konuşmakla bence ne vatan kurtulur ne de millet. Ama tarihe baktığımızda bu kafayla o vatan da o millet de o din de bir gün gelip yıkılmış, yok olmuştur. Yok olmasa da bedelini korkunç bir fiyatla ödeyerek nefret görüyordur.

Türkiye'den dönen bir Alman turistle beraber havaalanında konuşuyordum. Tek başına 55-60 yaşlarında bir adamdı. Devamlı Türkiye'yi kötülüyordu. Yok, otelde buna denizi

gören değil de arka tarafa bakan odayı vermişler, bu da çekişerek yine de deniz gören bir oda almış. Aynı otelde kaldığımızdan biliyorum, bana da aynısını yapmışlardı ve bir şey dememiştin. Yok, garson çatal bıçak getirmişte kaşık getirmemiş. Bu ise böyle şeylere hiç tahammül etmezmiş. Bana bunları anlatıyordu. Orada kaldığı bütün günlerce odasından gördüğü denizi, bedava denilecek fiyata, sayısız kereler kuyruklara girerek yediği yemeği, personelin onun her söylenmesine sabırla karşılıklarını, otelin rahatlığını falan hiç anlatmıyordu. Bu kral oraya geldi ya, zaten onlar mecburen buna öyle hizmetkâr ve sempatik davranmalıydılar. Kafa ve beklenti bu. Lütfen, Almanya'daki bizim en kötü dediğimiz Türklerden bu adamın ne farkı var biri söylesin. Karakteri de tatminsizliği de söylenmeleri de bence çok daha beter. Çok az da olsa Türkler onlardan bazen çok efendi desem taraf tutmuş olacağım, onun için demiyorum. Biri turist öbürü yabancı işçi, köle. Hem de açıkça ezilen işçilerden. Ben Türk'ü savunmuyorum, Almanı da yalan yanlış yere methetmek istemiyorum, fakat fark ney. İnsanları farklı kılan şeyler ırkları, milliyetleri, paraları, etiketleriye; bence bu farksa da bunlar insanı ne insan ne de insanlık dışı yapar. İnsanı insan, ya da insaniyetten mahrum yapan şeyler onların özellikleridir. Eğer gösterilen özelliklerle göre değerlendirme yapacak olursak, doğru, dürüst, adil, merhametli, sevecen insanları topyekûn bir devlette, ya da millet olarak dünyamızda bulmak imkânsızdır. Hepsinin içinde çoğunlukla kötü olanları vardır ve iyiler çok azınlıktadır. Bu durumun da ırkla mırkla, kültürle, renkle, saç şekliyle ilgisi yoktur. Ancak şartlar insanları değişime sokuyor. Fakat en çok, ırk, renk ayırımları, faşist milliyetçilik nedense hep bu Hristiyanlardan çıkmış bir pisliktir. Amerika'da yüzyıllardır süren zencilere karşı kölecilik, baskı ve onları katletmeler, Almanların top yekûn Yahudileri, çingeneleri, yaşlıları, özürlüleri yok etme girişimleri, köle ticareti, insan çalmak, dünya savaşları genelde hep bu Hristiyanların marifetleridir dersek yalan olmaz sanırım. Kölelik belki de insanlık yeryüzünde yayılmaya başladığından beri var, fakat ben Hristiyanların sahip olmaları gereken inanç doğrultusundan yola çıkarak, onların bu konudaki gösterdikleri tam ters gayretlerini dile getirmek istiyorum. Bazı Müslümanlar, Hristiyanlardan gördükleri bu düşmanlıkların nedenini, sahip oldukları kendi İslam dinine bağlıyorlar. O bahane varsa da hâlbuki Amerika'daki zencilerin neredeyse hepsinin Hristiyan olmasına rağmen, yüzyıllardır gördükleri nefret, din ayrımlığına dayanmıyordu. Birinci ve ikinci dünya savaşları da çoğunluğu Hristiyan ülkeleri arasında gerçekleşti. Yine aynı dine ait olmak onları dost yapmadı. Yahudilere gösterilen soy kırımında da birçok Yahudi Hristiyan'dı. İnsanların içine ayrılıkları, düşmanlığı, nefreti, kini, dincilerin ektiği, ya da daima desteklediği kesin bir şey; fakat tarihte onlar bu işleri yaparlarken politik menfaatleri doğrultusunda ille de insanların aynı, ya da ayrı dinde olmalarına da pek bakmamışlar. Çıkarları, korkuları doğrultusunda daima her türlü pislği yapmışlar. Geçmişe baktığımızda onların böyle meyveler ürettiğini görüyoruz. Bakın İsa Mesih onlar gibileri hakkında ne söylemiş:

“Sahte peygamberlerden sakının! Kuzu postuna bürünerek gelirler size, ama özde yırtıcı kurtlardır. Onları meyvelerinden tanıyacaksınız. Dikenli bitkilerden üzüm, devedikenlerinden incir toplanabilir mi? Bunun gibi, her iyi ağaç iyi meyve verir, kötü ağaç ise kötü meyve verir.

İyi ağaç kötü meyve veremez. Kötü ağaç da iyi meyve veremez. İyi meyve vermeyen her ağaç kesilip ateşe atılır. Böylece sahte peygamberleri meyvelerinden tanıyacaksınız. 'Beni, 'Rab! Rab!' diye çağıran herkes Göklerin Egemenliğine girecek değildir. Ancak göklerde olan Babamın isteğini yerine getiren girecektir. O gün birçokları bana diyecek ki, 'Rab! Rab! Biz senin adınla peygamberlik etmedik mi? Senin adınla cinler kovmadık mı? Senin adınla birçok

mucize yapmadık mı?' O zaman ben de onlara açıkça şöyle diyeceğim: 'Ben sizi hiç tanımadım. Çekilin önümden, ey fesat işleyenler!''' (Matta 7:15-23)

Bu sözleri okuduktan sonra da adil olarak kendi kendinize şunu sorun: Bu sözlere uygun olarak yeryüzünde acaba hangi din iyi meyve vermiş? Ben açıkça «hiçbiri» diyorum. İyi bir başlangıç yapanları olmuşsa da sonunda hepsi bu dünyaya yenilmiş. İsteyerek de istemeyerek de olsa, gün gelip Allah'tan ve O'nun emirlerinden sapmışlar.

Bazı insanlar da nefretin, geçmişte yapılan olaylardan kaynaklandığını savunurlar. Gerçi nefret etmek için insanlar daima bir neden bulmakta hiç zorluk çekmemişlerse de bunun da nedeni ille de geçmişe dayanmamış. Yine Amerika'daki zenci köleleri ve Almanya'daki Türkleri düşünecek olursak, tarihte bu iki millette kendilerinden nefret etmelerini gerektiren hiçbir şey yapmamışlardır. Tam tersine ülke olarak Türkler hep Almanlar ile daima aynı moku yediklerinden Türklerin başı beladan kurtulmamış. Zenciler ise kendi vatanlarından çalınıp, en adice, zararlı dediklerimiz hayvanlara bile yapılmayan şeylere maruz kalarak, asırlarca o ülkelerde yaşamaya, köleliğe zorlanmıştır. Adamların o ülkeye karşı ne savaşları olmuş ne de o insanlara karşı kötü davranışları. Eğer yaptıkları bir kötülük ise, o da ya köleyken canlarını kurtarmak, özgürlük uğrunda kaçmak, ya da aç, çaresizken çalmak için olmuştur. Çok daha sonra, zencilere verilen özgürlükten sonraki beyazların nefretiyle zencilerin arasında gitgide kanunsuzluk arttıysa, onu da toplumun bu insanları dışarı ittirilmesi ve yine nefretiyle gerçekleşmiştir. Türklerin Almanya'daki yaşantıları gibi. Alman toplumu Türkleri ne kadar sıkıştırdıysa da onlara hayatı ne kadar acı edip horladıysa da onlar da hayret ki ne düşman oldular ne de Almanya'da yaşamaktan bıktılar. Fakat çoğu o toplumda problem oldu. Aynı şeyler bir Almanya, Amerika'ya, İngiltere'ye yapılsa, onlar da o toplumda problemlili olurdu. Asıl problem olan ve insanlık dünyasında problem yaratanlar ise, hep bu insanları sınıflandıran ve aşağılayan zihniyetin milletleri olmuş. Hiçbir neden olmaksızın insanların tipine, şekline, eteğine, saçına, başörtüsüne bakarak nefret etmeleri, onların savunduğu en geçerli nedenleridir. İnsanlığın bu çirkin tarafını hiçbir zaman anlayamadım. Kürtler Türkiye de aşağılanıyorlarmış diye Alman, İngiliz, Fransız ve daha bütün Avrupa ülkelerinden destek alarak savaş başlattılar. Onların çoğu da Türkiye'de bomba atıp bu ülkelere iltica ettiler. Eğer iltica etme nedenleri ekonomik zorluksa bunu onların da insanları dışlama sorunuysa işte bunu anlayamam. Kürt Türkiye'de ceketini omzunda, elinde rakısı, topuğuna bastığı sivri burunlu ayakkabısıyla sokaklarda nara atarak dolaşabiliyordu. Bunu Almanya'da, İngiltere'de yapsa ya! Ben böyle bir özgürlüğü onların hiçbirine verildiğini görmedim. "Böyle bir özgürlüğü onlar kendi halkına vermiyor ki Kürde versin" diyeceksiniz. Evet, evet de Kürt için bu davranış tarzı ona göre özgürlük anlamındaydı. Bunu Türkiye'deyken buldu, ama sığındığı o ülkelerde bulamadı. Et yedi, karnı doydu, araba alıp Mercedes'e bindi ama yüzü gülüyor mu? Alman olsun İngiliz olsun senin yüzünü güldürür mü? Ancak ağladığın müddetçe onların içi rahattır, gülmeye başladığın zaman bütün o halklar önce senden nefret eder. Kendi gülemiyor ki senin güldüğüne katlansın. Köle diye, işçi diye, muhtaç eşek diye ülkesine aldığı adamın durumunun zamanla iyi olduğunu görürse, hele birde bazılarının kendisinden de mutlu, iyi bir duruma geldiklerini görmeleriyle o millet ne yapar? Sobalarda, fırınlarda yakıp sabun yapar. Nitekim de yaptılar. Dediğim gibi zaman hiçbir şeyi değiştirmede. Nefret insanların içinde yok, nefret insanlara öğretiliyor. Bu durumlar ne derlerse desinler, inandıkları kitaplarda tam tersi yazdığı halde, çoğunlukla bu düşmanlıklar hep Hristiyan denilen ülkelere çıkıyor. Bir Alman'a yardım et ve muhtaç ise ona bir şey ver, eğer bunu yapan sen yabancıysan senden en çok o nefret eder. Kendisini çok aşağıda olmuş gibi görür. Ölmek belki de ona daha acı gelmez. Bu konuda ne kadar iğrenç duygular varsa da birbirlerine aşılacaklardır. Aynı duyguların içine kendimi de

sokmaya uğraşmışımdır, «acaba ben de mi böyle düşünüyorum» diye. Gerçi Hitler'in "Kavgam" adlı kitabındaki felsefeye göre yetiştirilen bir toplum için bütün bunlar normaldir.

Bizim evimize anneme yardımcı kadınlar gelirdi. Onlara yardımcı diye hitap ediyorum, çünkü hizmetçi kelimesini hiçbir zaman kullanmadık. Bu kelimeyi kimse yasaklamadığı halde bizler için günah gibiydi. Evimizde daima böyle hizmetkârlarımız olmuştur. O insanları zamanla bizden çok daha zengin olduklarını görmüş ve duymuşuzdur. Hatta onlardan birinin, çok zor durumunda öğrenciyken bana verdiği parayı hâlâ unutamam. Ben bunu kendimize karşı bir aşağılanma diye değil bir onur diye gördüm. Demek ki o insanların içine ne kadar sevgi vermişiz ki, hiçbir şey beklemeden bana böyle bir yakınlık göstermişti, hem de ben ondan istemeden. İyi davranmak ve insanların nefreti yerine sevgisini kazanmak beni mutlu eder, bu yüzden de sevinirim. Ya o kişi zor bir durumunda bana lanet edip küfür etseydi? Bir de: "Sen ve sizler de bana neler yapmıştınız, şimdi sen de belanı bul" dese daha mı iyi olur? Tabii ki yoksulluğuma, düşkünlüğüme, sefaletime sevinecek değilim. Fakat bana yardım eden o insanın, bir zamanlar bizde hizmet etmiş olmasından dolayı ondan nefret etmek, aklımdan değil hiçbir yerimden geçmiyor. Yaşadığım Türkiye'de ve kendi izlenimlerimle bu nedenden dolayı o kişiden nefret eden insan pek görmedim. Yok mudur? Muhakkak vardır da ben görmedim, aramak lazımdır. Fakat Almanya'da yaşarsan her yerde görürsün, fark burada. Böyledir diye Almanlar, gururlu, şerefli de ben gurursuz şerefsiz miyim? Bakın tam bu iki kavram üzerinde ille de durmak gerek.

Bir kere gurur denilen şeyden en çok Allah nefret ediyor. Ben bunu Mukaddes Kitapta ilk defa okuduğumda çok şaşırmıştım. Hâlbuki her toplum insanına ilk önce öğretilen şey gururdur. Gurur kibir ile onurlu, şerefli ve haysiyetli olmayı birbirlerine karıştırmayalım. Bunların uzaktan ve yakından eş anlama gelecek bağlantıları aslında hiç yok. Bilmeyenlere aynı ya da birbirine bağlı şeylermiş gibi gelebilir, fakat ayrı kavramlardır.

Sözlükte Gurur: 1.İnsanın kendine değer verme duygusu 2.Büyüklenme, çalım, kurum olarak açıklanırken;

Onur: 1.İnsanın kendisine karşı duyduğu saygı (eşanlamı haysiyet, izzetinefis) 2. Başkalarının bir kimseye karşı gösterdiği değer davranışı: Mesela, Onuruna yemek verilecek gibi. (Temel Türkçe sözlük, Kemal Demirey)

Gurur adı altında sözlükte geçen bu «insanın kendine değer verme duygusu» ile onurdaki «insanın kendine karşı duyduğu saygı» sanki aynıymış gibi gözükmesin. İnsanın kendine duyduğu saygıda onur, haysiyet yatarken; gururlu kişinin kendine değer vermesi sadece bencil ve egoistçe bir anlamdadır. 'Öyle değil' diyenler de gururun anlamını bilmiyor demektir.

Dikkat ettiyseniz gurur daima negatif yönde, kendini düşünen, beğenen, bencilce bir duygu; fakat bunun yanında onur saygıyla eş anlamda açıklanıyor. Kişinin kendine olan saygısı, haysiyeti ve şerefi, o kişiyi erdemli, değerli, merhametli, sevgi dolu, adil, kısacası üstün olan şeyleri yapmaya yöneltirken; gurur ne yaptırırsa yaptırırsın hep o kişinin sadece bencil duygularına hitap edicidir. Kendini beğenmesinden tutun da bütün üstün değerleri ayaklar altında çiğnetmeye bile yönelten duygunun altında gurur, kibir yatar. Onur sabırlıdır, dayanıklıdır, tahammül ve de merhamet eder. Anlayışlıdır acır, sever çünkü onur sadece kendini düşünen bencil bir duygu değildir. Gurur ise tam tersine, ölür, öldürür, acımaz, merhamet etmez, sevse bile onu içinde boğar. Bütün iyi

ve erdemli özellikleri çiğnemeye daima yatkın bir duygudur. Onur alçak gönüllüken, gurur yine tersine kibirle eş anlamlı, yüksek ruhlu, kendini beğenmiştir. Türkçe sözlüğün dışında Almanca'da baktığım sözlükte gurur aynı zamanda, «gösterilen başarıdan ötürü duyulan sevinç» olarak da açıklanıyor. (Alman kafasına göre bir sözlük açıklaması ama hakikat. Çünkü onlar aynen o duygulardadır.) Mesela kendisinin ya da tuttuğu spor takımının, sporcunun/sporcuların kazanması sonucu duyulan bir sevinç. Ya da kendi kızının/oğlunun başarısı hakkında duyulan gurur da o kişinin sevinci anlamına gelebiliyormuş. Ülkesinin gösterdiği başarıdan dolayı duyulan gurur, ülkesinin kazandığı savaştan ötürü duyulan gurur ve tabii ki sevinci falan. Bu örneklerin biri hariç hiçbirisi sözlükte yazmıyor. Ancak örnekleri açıklamalara bağlı olarak çoğalttım ki anlamamız daha kolay olsun. Görünüşte bu cümleler insana makul ve yerinde olan hisler gibi geliyor. Altında yatan sinsice duygu ise daima yine kendi kendimizi beğenmekten kaynaklanır. Amaç izzeti kendi üzerimize çekmektir. Hiç kimsenin bunu fark etmesine gerek de olmasa, duygularımız bu yöndedir. Mesela bir baba kızının/oğlunun getirdiği çok güzel notlardan ötürü onunla “gurur duyduğunu” söylemesi, bütün dünyada verilen eğitim moraline göre bu normaldir. Hâlbuki eğer o kişinin gururu sevincini gösteren hisler ise, aynı zamanda bütün herkesin oğlu ve kızının başarısından dolayı da sevinmesi, gurur duyması gerekmez midir? Eğer hepsi bir grubun üyesi, bir organizasyonun kolları, aynı spor kulübüne aitler ise durum gerçekten de bazen böyle olur. Fakat hiç ilişkisi olmayan, hatta sevmediği milletin, şahsın birinin kızı ya da oğlu başarı göstermişse, bu sefer de o kişi hâlâ onlarla gurur duyduğunu söyleyebilir mi? Tam tersine, sahip olduğu gurur duygusu onu bu kişilere karşı öfkeli ve daha nefret dolu yapacaktır. Hem oğul hem de kız olsun, karı olsun koca olsun, ya da akrabalarımız olsun, bunlardan duyduğumuz gurur ancak yine kendi izzetimize yöneliktir, ille de sırf onları sevdiğimize bağlı değil. En çok yükseltmek istediği veya yükseltmiş birinden ille de pay almak isteyen şahıs, gurur duyma hissi ve isteğiyle bunu yapar. Bununla da aslında kendini de yükseltmek ister.

Spor müsâbakalarını düşünün. Hele bir de futbol dendi mi, akla milli takımlar ve dünya kupası geliverir. Almanlar bu konuda çok mu çok ateşlidirler. Ben bu yaşıma geldim, bir kere olsun kimsenin karşı takımındaki veya başka ülkenin daha efendi, daha iyi oynadığı için o takımı tuttuğunu görmedim. Düşünün ki öyle efendi bir takım var ve bütün futbolcuları da çok daha üstün yeteneklerde, Almanlar da dökülüyor ve de çok terbiyesizce faullü oynuyorlar. Böyle bir durumda da hiçbir Alman öbür takımı tutmaz ve de bunu söylemez. Bu onlara göre korkunç bir vatan hainliğidir. Eğer bunu stadyumda yaparsa oradan da sağ çıkamaz. Bu sırf Almanlar için değil, her millet için, şekli üç aşağı beş yukarı değişikse de aynıdır. Gurur sözlükte 'bazen bir başarıdan ötürü duyulan sevinç' gibi gösterilirken, aslında bu sevinç daima bencil ve tek yönlüdür demiştim. Gururlu insana ancak kendi tuttuğu, kendi arzu ettiği, kendi istediği, kendi sevdiği, kendi ülkesinin takımı, sporcusu, askeri, bilmem necisi başarı gösterirse, ancak bu ona bir sevinç olur. Karşı taraf ne kadar efendi de olsa, adil ve haklı da olsa, yetenekli de olsa, doğru dürüst de olsa, sevinmeyi bırakın, onun bu erdemli özelliklerinin karşısında gururlu insan kendini daha da bir alçalıyor gibi gördüğünden, o tarafa karşı çok daha büyük bir nefrete kapılır.

Yanılmıyorsam bir dünya kupası maçında Almanların yenilmesi üzerine antrenörleri öfkeli bir şekilde hemen sahayı terk edip gitmişti. Hâlbuki o çocukların tam şimdi ona ihtiyacı vardı. Çok yıllar önce onun atası Hitler de bir maçta Almanların kaybetmesiyle tribünleri terk etmişti! Bütün dünya basınında bu durum o antrenör hakkında negatif yönde yazıldı. Bu davranış tarzını o adama yaptıran sadece gururdur.

Yine düşünün ki oğlunuz futbol oynuyor. Onun bir hatası yüzünden bütün takım da maçı kaybediyor. Bir baba ya da anne olarak çocuğunuza ne dersiniz? Eğer onun başarısından ötürü maç kazanılsaydı ne diyeceğiniz mâlumdu. Sarılıp: “Baban (ya da annen) olmakla seninle gurur duyuyorum” demeniz çok büyük bir ihtimaldi. Hâlbuki bu sözlerle açıkça kendimizi yükseltip, farkında olmadan da o çocuğu yerin dibine sokma yolunu hazırlıyoruz. Ne demek yani, kazanınca babası olmakla övünürken kaybedince utanacak mıydık? Çoğu zaman akılsızca, çocuklarımızın zihinlerine böyle imajlar sokuyoruz. Diyelim ki bu sefer durum kötü gitti ve maç, hem de çocuğunuzun hatasından dolayı kaybedildi. Çocuğunuz zaten üzgün, takımdakiler de ona karşı mırıldanıp duruyorlar. Sizin de ona muhakkak bağırıp çağırmanız gerekmesi de ki, bunu yapan da çok babalar vardır, en azından siz de üzgün bir halde sessiz, ya da en fazladan isteksizce teselli sözleri söylüyorsunuz. Hâlbuki erdemli, onurlu bir insan için bunlar hiç önemli değildir. Kaybetse de o çocuk yine sevilir ve öbür takımın da kazanma sevinci birlikte paylaşılır. Çünkü bu bir spordur ve de muhakkak bir taraf kaybedip öbür tarafta kazanacaktır. Hem amaç sadece ve sadece kazanmak ise, kimse spor müsâbakalarına da katılmasın. Çünkü altın madalya ya da kupa, sadece bir tarafa verilecektir. Geriye kalanlar için bu bir gurur ya da ölüm demekse, o zaman bu işe hiç başlanmasın. Fakat amaç o spordan duyulan sevinçse, kişi bu duygusunu o oyunu oynadığı müddetçe zaten yaşar. İster kaybetse isterse de kazansın. Gurur, eğer sevinci paylaşmaksa, neden bu hep belli kişilerin kazanmasıyla, başarısıyla bağlantılı? Dünyamızda o kadar çok oyunlar, eğlenceler, düğünler, geziler ve hobiler var ki, amaç zevk almaktan ziyade her yerde ve her şeyde birinci gelmekse, o zaman her şeyden elimizi ayağımızı çekelim. O on binlerce, yüz binlerce kişinin bir kerede girdiği maraton koşullarına hiç katılmayalım. Sayılabilecek bütün sporların hiçbirine başlamayalım. Çünkü yine diyorum, o en büyük madalyayı sadece biri kazanacaktır. Belki diyeceksiniz ki “futbolcular o işi para karşılığında, hem de büyük paralar karşılığında yapıyorlar, bu öyle hobi gibi görülemez.”

Birincisi o çok para kazanan futbolcuyu seyirci zengin etmiştir. Hiç seyirci olmazsa futbolcu da para kazanamaz. Peki, hangi çocuk futbolu ilerde bu yolla para kazanmak için oynamaya başlamıştır? Bırakın çocukları, koskoca yaşlı adamların mahalle takımları kurarak yorucu bir işten sonra devamlı antrenman yapıp, hafta sonunda da yağmurda, çamurda maça gitmeleri sizce nedendir? Bu insanlar bir de bütün masrafları kendi ceplerinden karşılarlar. Muhakkak spor denilince işin içinde korkunç paralar dönüyor. Bu yüzden de dünyamız birçok değerli insanları, yetenekli insanları yok ediyor. Spor bizlerin gözlerinde eski Roma arenalarındaki gladyatörlerin dövüşü gibi olmuşsa, bu bizim suçumuzdur. Esiri olup da sevinç denilen duyguları yok edişimizin nedeni ise gururumuzdan dolayı. Herkes de o Alman antrenörü gibi de çiğ değil tabii. Bu yüzden de maç sonunda takımlar triko değiştirip, birbirlerine sarılmak gibi gösterilerle sevinçlerini paylaştıklarını ifade etmeye uğraşırlar. Çoğu zaman bu sadece bir şov da olsa yapılır. Kısacası gurur sadece bencildir, çirkindir, kendini düşünür. İster bu çocuğu hakkında olsun ister ülkesi, isterse de mahalle takımları arasındaki bir oyunda; gurur daima taraf tutup sonuçta kendi izzetini arar, sevgiye ise hiç yer vermez.

“Sevinenlerle sevinin; ağlayanlarla ağlayın” diye yazar İncil’in Romalılar kitabının 12:15 ayetlerinde. Burada gurura yer yoktur.

İşin başka açıdan bakılarak kökenine inildiği zaman, aslında bu gibi şeylerde gururdan başka, taraf tutmak da büyük rol oynar. Dünyamız, insanlığı daima taraf tutacak zihniyetle yetiştirir. Onlara göre kötü de olsa ille de bir yerin tarafı tutulmalıdır. Politikadan, milliyetçilikten tutun, toplumun en küçük bireyleri denilen aileye varana

kadar insanlar birbirlerinin tarafını tutmalıdır. «Taraf tutmayan insan kadar kötü bir şey olamaz». «En büyük karaktersizlik tarafsızlıktır» gibi öğretilerle besleniriz. Fakat bir gerçek vardır, o da **taraf tutmak insanı kör eder**. Taraf tutmanın altında yatan gerçekte zaten «kör ol» demek vardır. Tabii bu körlükte de sırf o tarafı tutulacak kim, hangi grup, parti, takım, millet, ordu, aile, patron varsa, işte onların her türlü hataları, yamuklukları, pislikleri, çirkinlikleri görülmemelidir. Eğer herkes tarafından görülme tehlikesi bile varsa, o da örtülmelidir. Taraf tutan insanlar çok kolay yönlendirilir. Çünkü kör bir insanı da yanlış yola yönlendirmek nasıl kolaysa, bu da öyledir. Bütün o medya dediğimiz gazete ve tüm basın, radyo, televizyon gibi araçlar, taraf tutan insanları tüm kitle olarak istenildiği yere yönlendirmekte çok büyük bir kolaylık sağlar. Hitler Almanyasındaki bütün bir ülke halkını tek bir düşünce ve nefrette birleştiren ruh, taraf tutma ve tutturma ile gerçekleştirmiştir. Savaş sonrası mahkemelerde o insanların «biz hiçbir şey bilmiyorduk, görmedik» gibi sözleri harfi anlamda yalandıysa da ruhi anlamda doğrudur. Onlar duymak, bilmek, görmek istemediklerinden dolayı bir yerde de doğruyu söylemişlerdi. Bu hakikatler yöneticiler tarafından iyi bilindiğinden, onlar bırakın taraf tutmayı, toplumu belli gruplara karşı kötü gözle baktırmaya bir de açıkça körüklerler. Hâlbuki taraf tutmak yalnız bizdeki görme yeteneğini değil, öbür duyu ve algılama yeteneğine sahip olduğumuz organlarımızı da kör eder. Gerçi yöneticiler, dünyayı parmağında yönetmek isteyenler de işte tam bunu ister. Çünkü kör bir toplumu istenilen yere çekmek çok daha kolaydır.

Sıradan bir insan bile, «eğer beraber çıktığım arkadaşım benim yanlışlıklarına göz yummayacaksa, benim için o adam değildir» gibi sözlerle burada iyi bir dostun, ya da arkadaşın taraf tutmasını kastetmiştir. Bunu da sakın, yardım etmek, duygudaşlık göstermek, fedakârlık gibi şeylerle birbirine bağlamayalım. Adam vardır taraf tutmuyordur ama insanlık için canını bile verir. Mesela Allah'ın değer verdiği, hatta «çok» değer verdiği birini, ona düşman olanların bile hangi sözlerle kendisine yaklaştığını gelin yerinden okuyalım.

Onlar geldikleri zaman, kendisine dediler: Muallim (öğretmen), biliriz ki, sen doğrusun ve kimseyi kayırmazsın; (tarafını tutmazsın) çünkü insanların şahsına bakmıyorsun; Allah'ın yolunu doğrulukla öğretiyorsun. (İncil-Markos 12:14 ve Luka 20:21)

Yazıda hemen fark edilmese de bu övünç dolu sözleri o kişiye düşmanları söyledi. Bizim dünyamızdaki anlayışa göre böyle insana ne derler? Hiç kimsenin şahsına bakmadan, insanlar arasında taraf tutmayan, ama onlara doğrulukla yaklaşan bu insan Allah'ın çok sevdiği biri nasıl olabildi? Böyle özelliklerden bizler nefret ediyoruz, Allah ise çok seviyor. Zamanımızda Allah ile insanlığın arasında korkunç bir ayrılığın olduğunu anlamak için ben inanıyorum ki görmeye bile gerek yok. Kör de olsak anlaşılacak kadar net. Tabii eğer yine anlamak istiyorsak.

Mahkemelerde hâkimlerden tarafsızlık beklenir. Yoksa adalet olmaz. Ben Almanya'da Almanlarla olan her mahkememde, ne kadar haklı da olsam, apaçık kaybettim. Ne kadar haklı olursam olayım, yine kaybettim. Ancak karşımda bir Türk'le davalıysam o zaman adil davrandılar. Çok yıllar önce de haksız Türkler haklı çıkıyordu. Seksenli yılların başında bir arkadaşımın iş mahkemesine gitmişim ve bunları bizzat yaşadım. Kendi bile haksız olduğunu bildiği halde mahkeme onu haklı çıkardı. Gerçi hukuken belki haklıydı. Hem o zamanlar komünist blok dimdik ayakta idi ve Türk de olsa işçilere çok haklar veriliyordu. Bu da adalet değildi. Yine hep taraf tutmakla ilgili olan şeyler. İnsanlar: «Taraf tutmuyoruz» diye istedikleri kadar bağırırlar, bu duygularını yenemiyorlar. Yenmek de istemiyorlar ki. Allah'ın ise beklentisi açık.

Hükümde haksızlık etmeyeceksiniz; fakirin hatırını saymayacaksın ve kudretlinin hatırına itibar etmeyeceksin. Levililer 19:15

Bu sözler bize açıkça, ne fakire fakir olduğu için acıyacaksın, ne de itibarlı kudretli birinin hatırını gözeteceksin diyor. Çünkü her ikisi de taraf tutmaktır, bunlar da insanı kör eder. Toplumların çökmesi, güvensizlik, nefret, kötü olan şeyleri yapmaya cesareti insanlar bunlardan alır. Benim bu yazdığım şeylerin farkına Alman halkı daha varmadı. Doğu batı birleşmesinden ve Amerikalıların çekilmesinden sonra, kanunların taraflı bir şekilde kendi arkalarında olduğunu bir anarlarsa, o zaman Türklerin o zor durumları çok daha çor olacak. Nitekim de oldu. Bu yüzden adaleti bırakarak taraf tutmak, tek bir tarafı tutarak haksızlıkla öbürünü ezmek, ister bu Türk-Alman isterse kadın-erkek veya siyah-beyaz ilişkilerinde olsun, adaleti ayaklar altına almakla, devletler, milletler hiçbir zaman bizzat kendi mutluluklarını sağlamaz ve de sağlayamamıştır. Her milletin, devletin, hükümdarlıkların yıkımından önce, o milletin, devletin, hükümdarın ahlaki çökmüştür.

Yine gurur konusuna gelip, gurur hakkında başka bir örneği de misafirperverlik anlayışından ele alarak verelim. Mesela bir Türk'ün bir kürdün veya Asyalı başka bir insanın misafirperverlik anlayışına göre, doğru olanı ev sahibinin o misafirin önünde kendini alçaltması ve hizmetkâr olmasıdır. Elinden geleni yapıp, yeteneklerine göre yaptığı her şeyle misafiri memnun etmek ister. Hepsi böyle yapmasa bile, bu onlara göre çok doğru bir davranış tarzıdır. Bu davranış şekli vicdanen onun için de rahatlatan bir duygudur. Bunun yanında bir Almanın misafirperverlik anlayışı çok farklıdır. Saatlerce onun işi için evinde otursanız bile, bir kahve ya da su vermek dahi istemez. Verirse de çok isteksiz yaptığını belli eder. Bir misafir için, hele de tanımadığı, menfaati olmayan biri için kendini öyle yerden yere atarcasına koşturup, o kişiye hizmet etmek, o Alman için korkunç büyük bir alçalma ve enayiliktir. Onlara göre bunlar gurursuz insanın yapacağı şeylerdir. Tabii ki bir şeyler vermek cömertlik ister, hizmet etmekte tembelliğin zıttı şeylerdir. Fakat cimrilikten ve tembellikten ziyade gurur duygusu hepsinden ağır basar. Alman ise gururlu olmakla övünür. Karşısında öyle hizmet eden birini gördü mü, hemen o kişi gözünde çok küçülür. Yalnız küçülmekle kalmaz, ondan adeta tiksindir bile. Kendisine öyle yapıyor diye değil, kendisi öyle olmaktan tiksindir. Onlara göre, gururlu olan insan değerlidir. Türk'ün, Kürdün gösterdiği misafiri karşılama şekli ise kendisi için yanlış ve çirkindir. Aksi gibi de herkesin onlara böyle alçak gönüllü ve hizmetkâr bir şekilde davranmalarını istemeleri de başka bir gerçektir. Kendisinin hoşlandığı bu hizmetkâr davranış şeklini onlara göre ancak aşağı sınıftan kişiler yapmalıdır. Onlar zaten gururlu da olamazlar. Gurur ancak üstün ırklara verilmiş bir hediyedir. Bu yüzden de pazar günleri, hele birde hava güneşliyse, bir kerede 20-30 kilometrelik sağlık yürüyüşleri yaparlarken, birbirleriyle beraberken evde birkaç metre uzaklıktaki mutfaktan bir su ya da bira isteyen eşine, "git kendin al, gelirken bana da getir" demeleri şaşırtıcı değildir. Eşlerin bu gibi istekleri, onlara göre korkunç kötü bir alışkanlığa dönüşebilir korkusu daima içlerinde yatar. Hem o hizmetçi midir ki böyle şeyler yapsın! Bütün bunlar hep gurur duygusunun meyveleridir ve asla sevgiye dayanmaz. Canı o şeyi yapmak istese bile kendini zorla frenler ve yapmaz. Gururu ona bunu yaptırmaz. Eğer kendinden üstün saydığı, iş için, menfaati için, ya da sevip tanıdığı biri dahi olsa, onu da bir Restorana götürmeyle yine bu hizmet etmeyle alçalıyor duygusundan kurtulur. Eğer durumu müsait değil de o kişiler kendisine göre bir restorana götürülmeye layık değillerse ve kendisi de belki en azından on kere o kişinin evinde yiyerek içerek ağırlanmışsa da adeta borç ödemek için belli bir gün yapar ve gururunun borcunu ödemek istediği bütün tanıdıklarını da aynı günde çağırır ki

hepsi bir arada çıksın. Hâlbuki bu «sözde Hristiyanların» inandıklarını söyledikleri kitaplarda geçen misafirperverlik anlayışı ise çok farklıdır. Sakın bunu sırf Almanlar için söylediğimi sanmayın. İnanıyorum ki bir İngiliz, bir Amerikalı, bir Fransız ya da zengin olan her milletin insanları genelde böyledir. Kişi fakir bir ülke insanı olarak orada zengin biriye, o da öyle olur. İster Kürt olsun ister Türk olsun, onlar da zengin, varlık içindeyseler, üç aşağı beş yukarı hemen o gururlu dediğimiz milletlerin özelliklerini gösteriverirler. Çünkü varlık sahibi olmakla artık onların da yürekleri yükselmiştir.

Bunun yanında Mukaddes Kitapta her varlıklı ve zengin insanın ille de gururlu olup, başkalarına hizmet etmeyi aşağılanmak olarak görmediğini de okuduk. En bilinen meşhur örneklerden biri, Allah'ın dostu İbrahim hakkında geçer. O hiç tanımadığı insanları, doğunun yakıcı sıcağında gördüğü zaman, çadırının önünden kalkıp koşuyor ve o insanların önünde eğilerek, yanına misafir olarak uğramaları için bir de yalvarıyor. Birçok hizmetçisi ve uşağı olduğu halde, o hiç tanımadığı insanlara yapılması gereken ekmekleri de karısının yapmasını söylüyor. Bahsettiğim bu insanın özelliklerini ben neredeyse 40 sene içlerinde yaşadığım hiçbir Almanda ve onların koyu dindarlarında bile görmemişimdir. İbrahim'in bu davranışı sözde Hristiyanlarda takdir gören bir davranış değildir, işin aslında bu onlara göre köpekliktir. (Tekvin-Yaratılış 18:2-8) Tabii ki bunu hiçbir zaman bu şekilde açıkça dile getirmezler. Gururlu bir insan hiçbir zaman böyle şeyler yapmamalıdır. Doğrudur, çünkü gururlu insan böyle şeyler zaten yapmaz. Dediğim gibi, istese de yapamaz. Bütün Allah adamları dediğimiz kişilerde ise gurur neredeyse hiç yoktur. Ne zamanki onlara da böyle bir duygu geldiyse eğer, işte bu da onları yıkıma, bir felakete, ya da onları Allah'ın korumasından uzaklaştırmıştır. (1.Samuel 18:6-9)

Gururun gerçekten de hiçbir pozitif yanı yok. Savaşmak için, din için, vatan için, milliyetçilik için, başarı elde etmek için, gurur insanları harekete geçiren faydalı bir duygu gibi gösteriliyorsa da bu duygu Allah'ın nefret ettiği bir özelliktir. Yalnız Allah değil, bu duyguyu bir başkasında görmekten insanlar da nefret eder, kendisi severek yaptığı halde. Peygamberlerin en büyük özellikleri, gururlu değil alçak gönüllü olmalarıdır. Tarihte de örnek alınacak en büyük isim yapmış insanların özellikleri gurur olmamıştır. Ahırda doğan İsa Mesih ile Allah'ın bizlere verdiği mesaj da bu doğrultudadır. Biz insanlara göre ahırda çocuk doğurmak, Allah'ın bereketi değil de laneti olarak nitelenirken, Allah'a ve meleklerine göre bu ayrıntının hiçbir önemi yoktur. Tam tersine, onlar Allah'ın işleriyle ve doğan o kişiyle sevinç duymuşlardır. (Luka 2:1-14) Bizler ahırda doğum yapmayı sadece zorluğundan dolayı değil, onu aşağılanmak olarak niteleyip, gururumuza yediremediğimiz için bu durumu bir lanet olarak algılarız. Yine birçok peygamberler -yetkileri olduğu halde- kendilerine akılsızca büyüklük taslayan insanlara karşı onlar gurura kapılmayı korkunç bir günah olarak görmüşlerdir. (Luka 9:52-55) Onların yüzlerine tükürüldü, kırbaçlanıp lanet gördüler, kovalandılar, hapislerde, işkence çekmeyi onlar gurur meselesi yapmadı. Hâlbuki bunların hepsi doğru, dürüst, mert, onurlu kişilerdi. Gururlu, kendini beğenmiş insan, bir gün gelip başkalarından her türlü nefret ve hakaretle birlikte, düşmanlık görmeyi de cebine koymalıdır. Alçak gönüllü, onurlu insanların da başına aynı şeyler gelebilir. Fark, gururlu insan layık olduğunu alıyordur, ama onurlu insana yapılan ise haksızlık olarak nitelenir. Allah indinde ise biri utanca ve ölüme giderken, öbürü ebedi hayata ve mutluluğa gider. Daniel 12:2

Bakın Hikmetli Süleyman vasıtasıyla İsa Mesih neler söylemiş yerinden okuyalım:

Rab korkusu şerden (kötülükten) nefret etmektir; Kibirden gururdan, şer yolundan ve eğri sözden nefret ederim. (Süleyman'ın Meselleri 8:13) Gurur ve kibir hakkında daha çok güzel sözler var. Mesela:

Kırgından önce kibir ve düşmeden önce mağrur (gururlu, kendini beğenmiş) ruh gelir. Süleyman'ın Meselleri 16:18

Gurur gelince utançta gelir; fakat hikmet alçak gönüllüler iledir. Süleyman'ın Meselleri 11:2

Kuranda da gururla ilgili hiç iyi şeyler yazmıyor. Bazı Mukaddes Kitap tercümelerinde gurur yerine övünme kelimesi kullanılmış veya övünme yerine gurur. Bazen de gurur yerine kibirlendi kelimesini. Belki de gurura karıştırılabilecek pozitif ve negatif iki anlamı olabilecek kelime ancak «övünme» olabilir. Fakat övünme bazen pozitif anlamda kullanılabilirse de gururda bunu da bulamıyoruz. Mesela insan Allah ile övünebilir. Burada izzeti övündüğüne, O'nun özelliklerine vermek istemektir. Yalnız burada da dikkatli olmak gerek. Allah övünmede de sınır koyarak resulü vasıtasıyla şunları söylemesini vahiy ediyor.

Bunun için kimse insanlarla övünmesin... (1.Korintoslular 3:21) Rab şöyle diyor: Hikmetli (bilge) adam hikmetiyle övünmesin ve yiğit kendi gücüyle övünmesin, zengin adam zenginliğiyle övünmesin; ancak övünen şununla, anlayışlı olmakla ve dünyada inayet (iyilik, lütuf, bağışlama), adalet ve salah (doğruluk) işleyen Rab ben idiğimi bilmekle övünsün; çünkü BEN bunlardan hoşlanırım, diyor RAB. (Yeremya 9:23-24, Romalılar 2:23)

Bu ayetler bize açıkça sadece Rab ve O'na ait şeylerle övünebileceğimizi vurguluyor. Peki, Rab ile gururlanılır mı? Böyle bir ifade tarzı, Rab ile gururu birleştirilerek ben Kutsal kitapların hiçbir yerinde okumadım. Kısacası böyle bir şey yazmaz. Yine dediğim gibi, çünkü gururda bencillik vardır, fakat Allah ile övünen kişiyle Allah ile gururlanan kişi arasındaki fark; gururlanan izzetten kendine de pay alır, fakat O'nun işleriyle övünen bütün izzeti, yüceliği O'na, yani bu durumda Allah'a verir.

Kutsal Kitaplarda yine gurur yerine bazı tercümeler «azgınlık ettiler» kelimelerini kullanmış. Gururla azmayı bir ve eş anlamda kullanmakla pekte yanlışlık yapmamışlar. Bazen de gurur yerine «büyüklenmek», «kibir» gibi sözcükler kullanılırken, hatta bir yerde “gururla cevap verir” yerine “sert cevap verir” ifadesi kullanılmış. (Süleyman'ın Meselleri 18:23) Gururun acımasız olduğunu, bu şekildeki tercümelerden de görmek mümkün. Başka bir tercümede cümleyle uyum içinde olduğundan olacak, gurur yerine «hayâsız», yani utanmaz, sıkılmaz, arsızca anlamına gelen kelimeyi kullananlar da var. Çok da doğru. Çünkü gururlu insan bu özelliklere sahiptir. Doğduğumuzdan beri bizlerin gözüne gururu çok üstün, erdemli bir his gibi gösterdiyseler de Allah'ın anlayışına göre bu duygu gerçekte çok korkunç bir şeydir. Gurur insanı utanca, nefrete, edepsizliğe, hatta namussuzluğa bile iten bir nedendir. Ordulara, savaşa gidenlere, insan katledeceklerle bu duygu önceden aşırı miktarda verilir. Oralarda yapılabilecek çirkinlikler ancak bu duyguya sahip olmakla mümkündür. Mukaddes Kitaplara göre yüreğin yükselmesiyle de eş anlamlı olan gurur, Şeytanı Şeytan yapan en büyük bir özelliktir. (Hezekiel 28:13-19) Kim Şeytanın haysiyetli ve onurlu olduğunu söyleyebilir? Gururu ise ondaki bütün değerleri çiğnemeye neden olmuştur. Sözde gurur kendine değer veriyormuş gibi açıklansa da tam tersine; gurur kişinin sahip olduğu en küçük değeri bile alıp yok eder. Kudret sahibi gururlu insanlara bakarak

kendimizi aldatmayalım. Onlara gösterilen izzet, hürmet, saygı, sadece menfaat ve nefretle karışık korkuya dayanır. Yani sahtedir. İlk fırsatta da en acımasızca onlar yok edilir. Bu yüzden de öyle insanlar sokağa bile korunmasız, yalnız çıkamazlar.

Gururu dindar çevrelerde kötü bir özellikmiş gibi gösterirlerse de tersi olan alçak gönüllüğü, genelde o da sahtece, ancak birbirlerine karşı gösterilmesinden yanadırlar. Dışarıdakilere ise tüm davranışları gururlu, kibirli, kendini beğenmişçedir. Tarihe baktığımızda savaşların büyük bir çoğunluğu din adı altında yapılırken, o insanları ölmeye ve öldürmeye gönderen duygu çoğunda yine gurur olmuştur.

İnsanlar bu yazdıklarımı, almış oldukları eğitim ve öğretimle kolay kolay birbirlerine bağdaştıramazlar. Fakat derinlemesine, yalnız Mukaddes Yazılara bakarak da değil, bu kelimenin sözlük anlamını düşünecek olursanız, yine de gururu pek öyle iyi şeylerle birleştirmemiz hiçte mümkün olmayacaktır. Kendi kendinize sizler sorarak karar verin. Daima gururlu bir insanla mı yaşamak istersiniz, yoksa alçak gönüllü, onurlu biriyle mi? Dikkat etmeden, anlamını tam bilmeden ve de düşünmeden, bizlere verilen eğitim ve öğretimlerin çoğunda olduğu gibi, araştırma zahmeti göstermeden, tepside hazır aldığımız bilgilerden biri de bu olsa gerek. Gün gelip bu kelimelere ağızımız alışmakla kalmamış, o kelimeleri tam anlamlarına yaraşır bir şekilde de uygulamışız. Hem de “en doğru şeyi yapıyorum” düşünce, inancı ve vicdanıyla.

Yine benim burun ameliyatına dönecek olursam, korkunç denek şekilde ilerleyen bu ağırları on dört ay çektim. Sonunda dayanamadım ve tomografide boynumun resimlerini çektiler. Nitekim de başından beri tahmin ettiğim şey ortaya çıktı. Boynumdaki kıkırdak fıtıklaşarak dışarı patlamış. Yani boyundaki kıkırdaklardan biri dışarıya, beyinden gelen sinirlerin olduğu kanala doğru fırlamış. Ameliyat esnasında başımı o kadar arkaya bastırmışlar ki, hani biraz daha zorlasalardı bütün bedenimin felçli olarak ameliyattan çıkması hiçte işten bile değilmiş. Bu resimleri çeken doktor beni odasına çağırdı ve ilk olarak ne sordu biliyor musunuz? Hangi hastanede ameliyat olduğumu. Ben hastanenin adını o an hatırlayamadım ve “bilmiyorum” dedim. Bu sefer ameliyatı Almanya’da olup olmadığını sordu. Evden çıkmadan ben bu sorularla karşılaşacağımı tahmin ediyordum. Yalan söyleyip de “Türkiye’de oldum” deseydim kim bilir nasıl bir rapor yazardı! Onu da biliyorum. Bunlar bizlerin burada her gün yaşadığı olaylar. Diyorum ya, bu adamlar vatan sevgisinden ötürü böyle davranıyorlarmış! Yapılan yanlışlık başka bir devlette, hele bir de Türkiye’ye karşı olursa, her şey mikroskop altında, en içten gelen aşağılayıcı duygular ve hislerle incelenir, üzerine de katılarak. Ona göre de rapor yazılır. Bu her Almandan beklenen ve de onlara göre gayette normal olan bir davranış tarzıdır. Onlara göre anormal olanı tarafsız olmaktır. Bana ne diyorlar biliyor musunuz? “Bu ameliyattan değil belki de önceden ya da sonradan olmuştur!” Bunu sadece doktorlar değil, fizik tedavisine gittiğim terapiciler bile, hiç ilgisi ve anlamı bile olmadığı halde beni devamlı bu hakikatten uzaklaştırmak için adeta büyük bir uğraş veriyorlar. Çok mantıklı ve akıllı diye geçinen milletin insanları bazen o kadar çok akılsız ve de mantıksız oluyorlar ki. Onlar böyle yaptıkça, tüm güven ve saygı bir yana, insan tüm insanlık sevgisini bile kaybedebiliyor. “Taraf tutmak ve rüşvet insanın anlayışını kör eder” diye Mukaddes Yazılarda boşuna söylenmemiş. Din, vatan sevgisi ve milliyetçilik, yalana, dolana, ikiyüzlülüğe, sahtekârlığa, katliama, adaletsizliğe dayanıyorsa, bunun adına ben ne vatan sevgisi ne de millet sevgisi derim, bu düpedüz şerefsizliktir. Bunlar ancak kendini de vatanını da satan, kendi kendine saygınlığı olmayan insanların gösterdiği sevgi türüdür. Yine aynı şeyleri tekrarlayacağım. Hitler’in emirlerine uymayan Almanlara vatan haini denildi ve onları kurşuna dizdiler. Tarihe ve gelişen olaylara baktığımızda

kimlerin vatan hainleri olduğu açıkça belli oldu. Bunları da savaşta Almanya kaybetti diye söylemiyorum. Üstün değerleri ayaklar altına alıp kendini satan her milletin er ya da geç sonu öyle olduğuna ve olacağına dikkati çekiyorum. Ayrıca etiketin, rütbenin, gücün önemi olmadığını, Allah ve Şeytanı birbirine kıyaslayarak yapmışım. Almanlar ikinci dünya savaşında yenilmeyip yenerek dünyaya hâkim olsaydılar, çok mu sevimli olacaktı? O zamanki Amerika ve Amerikalılara dünya çapında duyulan sempati sırf savaşı kazandıklarından dolayı mı olduğunu sanıyorsunuz? Ben tüm bunlara hayır diyorum.

Düşünebiliyor musunuz, eğer ben: “Bir doktor geldi, arabama çarptı ve 50 bin Euro’luk arabamı hurda yaptı; ayrıca itiraz ediyor, zararı ödemeyi kabul etmiyor” desem bunu hepsi anlar. Yabancı olduğumdan dolayı istemeseler bile, beklide hak vermek zorunda kalırlar. Kanunlar da ondan o parayı yine belki alır. Fakat konu insan sağlığıyla ilgili olduğu zaman anlamakta neden zorluk çekiyorlar? Hele hak vermek ise oldukça imkânsızlaşıyor. Hâlbuki eğer iş hatada ise, örnekteki iki olayda da hatadan kaynaklanan bir zarar verme vardır. Birine gösterilen anlayışla öbürüne gösterilen neden bu kadar farklı oluyor? Doktorları organize eden kuruluş o doktorun özel hayatına karışmıyor da ondan mı onu korumuyor? Eskiden Texas’ta at hırsızlarını hemen astıkları, adam öldüren birine de çok daha tolerans gösterdikleri gibi bir durum bu. Ata insandan daha mı çok değer veriliyordu. Haydi, eskiden at demek o insanın geçimi demekti, ya şimdi, sağlıkla arabayı kıyaslayacak olursak hangisi daha değerli ve o insan için hayatı? Almanların da insan canına verdikleri değer ve gösterdikleri özen çoğu zaman bir köpekten daha azdır. Göstermelik yaptıkları şovları kastetmiyorum. Bu yazdıklarıma birçok Almanın öfkeleneneğini sanki şimdiden görüyorum. Tekrar ve tekrar belirterek, ben ise ancak gördüklerimi, yaşadıklarımı, algıladıklarımı dile getirmeye uğraşıyorum diyorum. “Doğru ama biz bunları sırf siz Türklere yapıyoruz!” derlerse de inanmasam bile bakın şaşırmam. Baştaki bir avuç kişinin yönetimiyle organizasyonlar menfaatinden başka kimseye bakmazlar. Bakalım bunu ne zaman anlayacaklar. Yanımda oturan Alman komşumu emekli olduktan sonra harfen 10 kere ameliyat etmişler ve adam 100’ün üzerinde kilosu varken 55’e düşmüş de hala öldüremediler! O da vatan millet diyerek ölüme bile razı, ama benim bu söylediğim hakikatleri kendi bedeninde yaşadığı halde, hâlâ bir türlü kabullenip de yutamıyor.

Yaklaşık üç ayda zorla randevu alabildiğim uzman bir ortopedi doktoruna boynumla ilgili çekilen resimleri verdim. Bu ağrıların burun ameliyatından sonra peyda olduğunu söyledim. Sanki hiçbir şey bilmeyen biri gibi de «ne yaptılar da böyle oldum, yoksa beni düşürdüler mi?» diye soru sormam üzerine, «olur mu canım, ameliyatı uzun zamanda yapıp, başınızı da arkaya doğru bastırmaktan olmuş» demesine, «bu söylediklerinizi bana yazılı da verebilir misiniz» diye ricada bulundum. Hemen: «Kim istiyor?» diye sordu. Sigortam dedim ki, doğrudu, onlara ilk olan şikâyetimden dolayı raporu da onlar tutuyordu. Avukatım demedim, çünkü ne olacaktı biliyordum. «Onlar bana yazsınlar ben onlara veririm» dedi. Oh bir sevindim. Bak ne doğru ve kendini satmaya tenezzül etmeyen doktorlar, insanlar da varmış diyerek karıma anlatıyordum. Eve gelir gelmez de ilgili hastalık sigortasını açtım ve durumu doktorun adıyla anlattım. Telefon numarasını ismini verdim. Avukatıma da aynısını söyledim. Adam onlara bana söylediğinin tam tersi bir rapor yazmaz mı! Burun ameliyatından böyle bir şey hiç olmazmış. Hem ben zaten kronik olarak omurilik kemiklerinden hep hastaymışım. Bir de bu sahtekâr o yazdığı sözlere 25 Euro ücret istiyor. Aynı zamanda bu Doktor Schwäbisch Hall’de Diakonie denilen, dini bir hastanenin çatısı altında bu yalanları hem de hiç çekinmeden rapor diye yazıyor. O en iyi dediğimiz Arap ev doktorumuz bile

«burun ameliyatındaki böyle bir hatayı hiç doktorluk hayatında duymamış olduğunu» rapor etti. Yine de alçak gönüllülük yapıp «bir de uzmanına sorun» diyor. Üç doktor da aynı bir ağızdanmış gibi bu durumu “imkânsız olamaz” diye rapor ettiler.

Aklıma yine Yehova Şahitleri geldi. Bunlar altı milyondan fazla üyesi olan dini bir organizasyondur. Üyelerin hepsini de organizasyonlarının bir hatası yüzünden mahkemeye çağırsalar, inanıyorum ki hepsi de önceden öğretilmediği halde kesin bir dille ve yalan da söyleyerek o organizasyonu savunur. Ne olursa da olsun bunu yapmayı bir görev bilir. Kısacası 6 milyondan fazla göz kırpmadan yalancı şahitlikte bulunan o insanları, organizasyon düşüncesinin verdiği eğitim başarmıştır. O doktorlara da organizasyonları ve devlet ne gibi konferanslar veriyorlar sanıyorsunuz ki. İnsanlık olarak çok korkunç bir yolda gidiyoruz, sonumuz bütün insanlık için hiçte hayırlı olmayacak. Düşünebiliyor musunuz, doktorlar ne yaparsa yapsın hasta olarak hiçbir hakkınız yok. Hak diye çok koşturursanız da en fazla avukatlarınızın parasını bile zannetmem alabilesiniz. Ben iki sene oldu hiçbir şey elde edemedim. Şimdilik ne bir iş yeri kurmaya ne de çalışmaya sağlığım yeterli. Şu yazdığım kitapları da zor canımla tamamlamaya uğraşıyorum. Öbür yandan da doktorlara hak vermek istiyor, acaba bunlardan biri bana bu pisiği özellikle kasten mi yaptılar diyorum ki, başından beri inandığım şey de bu zaten. Gel de bunu ispat et! Yine diğer taraftan da eğer böyle bir şeyin hiç olma tehlikesi yoksa ameliyattan önce neden “başınız ağrır ve aylarca bile sürebilir” denilen risk hakkında imza attırıyorlar? Olmayacak bir risk için insanlardan neden imza alıyorlar?

Tesadüfen uçakta o havayollarının çıkardığı mecmuanın bir konusunda, halkın bu boyun fıtığından şikâyetleri hakkında bir cerrahla yapılan sohbet geçiyordu. Bu hastalık en çok neden olur sorusuna uzman profesör cerrah şöyle cevap veriyor: “Tavan boyarken, perde takarken, ampul değiştirirken, hatta bu merete ani bir hapşırıkla bile sahip olunabilir” diyor.

İşin şaşkınlığına bakın ki, ameliyatta iki saat bir insanın boynunu arkaya doğru bastırmakla bu iş olmazmış! Bunu da Alman doktorları rapor ediyor. Daha sonra Türkiye’de bir arkadaşın hanımına da guatrı ameliyatını yaparken doktorlar aynı şekilde boyunda fıtıklaşmaya neden olmuşlar. Benim de başıma aynı olaylar geldiğinden sordum: “Ne yaptınız, hakkınızı aramadınız mı?” diye. O da: “Aradık ama böyle bir ameliyatta bu iş olmaz diye itiraz ediyorlar” deyince hemen Alman doktorları geldi aklıma. Pislik işler aynı bir virüs gibidir, hemen ne kadar çabuk yayılıvermiş olmasına hiçte şaşırmadım tabii.

Ben ise yedi tane avukata giderek, mektupla ve telefonlarla durumumu açıkladım. Hepsinin ilk sorusu, bu davanın masrafını karşılayacak sigortamın olup olmadığı oldu. Olmadığını söylediğimde ise yine hepsi beni doktorlar komisyonu önüne çıkmamı öğütleyerek, davayı daha başka bahanelerle alamayacaklarını söylediler. Hem de bu komisyon ücretsizmiş. Eğer onlar hastalığımın nedenini onaylarsa durum çok daha kolay ve masrafsız olurmuş. İnternet’te bu doktorların komisyonları sayfa da düzenlemiş. Okuduk ve bana göre en önemli yerlerini aynen yazmaya çalışacağım. Rakamlar üç aşağı beş yukarı olabilir, ben yuvarlak yazarak anlaşılmasında kolaylık olmasına uğraşacağım.

Yaklaşık 1100 olaydan 75’i hariç hepsi bu komisyonlarda çözüme ulaştırılmış. Ben içimden aceleyle hemen bir ohhh! dedim. Bazı hak verdikleri olaylardan örnekler de yazmışlar. Hep en fazla iki üç tane. Daha sonra devam ediyor, bu gelen 1100 kişiden

750'si inanılmaz, yani yalancı olarak kabul edilmiş. Geriye kalan büyük çoğunluğa da sağlık durumlarıyla ilgili hak vermişler ama bunun doktorların hatası olarak kabul edemezlermiş. Yani senin bu hastalığın var doğru, ama buna ameliyat esnasında değil de başka bir yerden sahip olmuşsundur diyerek göndermişler. Yani benim durum gibi. Bu sayı ile tam olarak hak verdikleri insanların sayısını nedense vermemişler. Ne kadar kendilerini kurnaz da sansalar aslında bu ilanları çok aptalca. Bence o hak verdikleri kişilerin sayısı 30-40'dan daha fazla değildir. Onlar da genelde hep kadınların doğum ve bebekleriyle ilgili problemlerde. Alman halkının soyu tükeniyor korkusuyla olacak, anlaşılan bir bu konuya çok değer vermeleri gerekiyor. Yoksa hiçbirini tanımayacaklar ya, neyse. Yani komisyona başvuran o kadar insandan tatmin olamayıp sadece 75 kişi mahkemeye gitmiş! Bu adamlar bu yazıları başarıları olarak görüyor ve de bu nedenle o sayfaları düzenliyorlar. O hak verdiklerini de siz şimdi "haklarını almışlardır" diye düşünüyorsunuzdur. Ben de öyle sandım. Hak vermekle o insana ancak moral, fizik tedavisi ve belki de biraz para veriyorlar hepsi bu. Sonunda onların da hata yapabileceklerini, insan olduklarını, böyle durumların kaçınılmaz olduğunu anlata anlata karşı taraf yumuşatılıyor. Dediğim gibi, bunlar hakkında rakam vermemiş olsalar bile, çok ama çok az insan için bu böyle. Bu komisyonun önüne de hemen öyle kolay kolay, zırt pırt diye çıkacağınızı sanmayın. Bütün dosyaların, ameliyat raporlarıyla ellerine geçmesinden sonra, eğer itiraz etmezlerse, en erken 9 ayla bir buçuk sene bekledikten sonra ancak onların önüne çıkabiliyorsunuz. Bazen bu zaman daha da uzayabilirmiş tabii. Hesap vermek zorunda da hiç değıllermiş! Çünkü kişi oraya gitmek zorunda değılmış. Ayrıca onlar sözüm ona size yardım ediyor pozundalar. Ben o yazıları okuduktan sonra böyle bir şeyi zaten hiç yapmayacağıma kesin kez karar verdim. Bu adamlara gelen o insanların bence yüzde 80'den fazlasının gerçekten haklı olduğı kesin. Bunu ben yaşayarak anlattığım kendi tecrübelerimden ve doktorların nasıl yalan söylediklerini ispatlı olarak biliyorum. O kulak-burun-boğaz doktoru bana hastalığımı içeren en basit bir bilgiyi bile yazılı olarak vermedi. Ancak sigorta kasası yazılı olarak istemesi üzerine zorla vermiş oldu. Bu zorluklar sadece bir iğne başı gibi küçük olan bir konu hakkında böyle, diğerklerini siz düşünün. Onu da doğruyu yazarak değil, yalan yanlış şeyler yazarak gönderdi. Diğerk yalan rapor yazan ortopedi doktorunu da tekrar tekrar yazmama gerek yok. Bütün bunlar ve çok daha fazlaları o komisyonun önüne çıkanların yaşadığı bir gerçek. İstatistikler ise ortada. Bunları da ben değil, sayfalarında onlar: "Bakın olayları mahkemeye yansıtmadan nasıl becerdik" diyerek övünmeyle anlatıyorlar. Çünkü hangi dava olursa olsun mahkemeye yansıdığı zaman, o olay korkunç masraflı oluyor. Hem de her iki taraf için. Her ne kadar hâkim karşılarında bir sürü yalancı uzman şahitleri dinliyorlarsa da bütün onlar aynen Yehova Şahitlerine ve Katolik papalığına üye insanlar gibi. Bu yüzden ne kadar şerbetli bile olsa hâkimin de midesi bulanmıyor değil. Hem olaylar apaçık ortada. Her ne kadar bu hâkim bunların bin tanesini karşısında görse de onlar gibi 750'sini inanılmaz ve yalancı damgasıyla göndermiyor, gönderemiyor. En kötüsünden hastaya hak vermese bile ki, kolay kolay zaten hak vermeyi pek sevmezler, herkes mahkeme masraflarını kendisi ödemeli demesi dahi doktorlara büyük yenilgidir. Bir düşünsenize, 1100 davanın bütün avukat ve mahkeme masraf zararını. En küçüğü 5-10 bin Euro'dan başlıyor. Bu onların 1100 davası için böyleydi. Yüz binlerce böyle dava var. Bu yüzden de o doktoru, o hâkimi, bir toplantıda, bir partide birbirlerine öğütler vererek, kendi pisliğinizi kendiniz halletmeye bakın diyerek, devletin de ittirmesiyle, o doktorları komisyonlar kurmaya, organize etmeye teşvik etmişlerdir. Kısacası o 1100 kişide belki 50 kişinin içine girmeye hak kazanırsan da yıllarca uğraştırarak insanın o canını başka bir yerinden yine çıkarırlar. Benim gibi hiç gitmeyen ya da gidemeyenlerin sayısı ise hesapsız. Başarıları gerçekten de övülmeye değer, bravo onlara. Bu anlattıklarım organize edilmiş dinler değil, organize edilmiş doktorlar için. Ben inanıyorum ki biz insanlık böyle olduğumuz

müddetçe başımıza gelenler de az bile. Haydi, sıkıysa doktora git de narkoza yat ve hayatını ona teslim et. Hasta olarak hiçbir hakkın yok ki, adamlar bir yanlışlık yapmaktan korksun. Ayrıca vatani temizleme işini de bunlar üstlenmiş. Hem adamların sırtlarına böyle pis bir işi yükleyip bir de onlardan hesap mı soracaklar! Tövbe tövbe!

Benim bildiğim Almanya'da ve genellikle böyle gelişmiş denilen ülkelerde hiçbir doktor başka bir doktorun aleyhine olacak yazıyı vermez ve de veremez. O hastanın yüzde bin haklı olduğunu bilse de bunu ona yaptırmazlar. Çünkü onlar organize edilmiş olmakla bazı kuralları izlemek zorunda, hatta mecburiyetindedirler. Eğer içlerinde karar verecek ve bir hata olup olmadığını araştırarak yetkili olanları varsa, bunu da ancak o sözünü ettiğim komisyonlar yapmalıdır. Bu mantık bütün doktorlara aşılanır. Bunun ilerisine geçen doktor o organizasyondan dışarı atılır. Artık ona hayatı ve o mesleği kendisine zehir ederler. Ancak o ülkeden kaçıp çok uzaklarda belki şansını tekrar deneyebilirse dener. Fakat nereye giderse gitsin, dünya pisliklerle doludur ve mücadelesini her yerde vermek zorunda kalacak veya pes edip onlara boyun eğecektir. Organizasyonlarla ilgili çok kısa bahsettiğim bu konuyu merak edenler **“Din Mafyaları ve Biz”** kitabını okuyup, orada bahsi geçen dini organizasyonların yerine, alıp bu doktorların organizasyonlarını koysunlar, tıpa tıp tutar ve de işleyişleri aynı prensibe dayanır. Nasıl ki doğru bir adım atmak isteyen ve “o organizasyona artık boyun eğmeyeceğim” diyen Yehova Şahidine vaftiz sırasındaki verdiği söz hatırlatılırsa, doktorlara da bilmem ne ilahlarının ismiyle ettiği Hipokrat yemini hatırlatılır. Onların çoğu bu organizasyonlara ait olmakla, kendilerini korumaya, hayatlarını da garanti altına aldıklarını sanırlar. Aslında kendilerini o organizasyona ait etmekle, kendilerini satıp köle ederler. Ben buna gönüllü eşek olmak diyorum. Sanıyor musunuz ki bu yolla onlar mutlu olacaklar? Hepsi kendini sattığı ve satmak zorunda gördüğü için de hayatları zehir oluyor. Ayrıca onları da ezen başları, bu işten her yönetici gibi sadistçe bir zevk duyabilir. Eskiden bir doktorun saygınlığı ve de en çok halk arasında sevgi duyulan bir değeri vardı, şimdi ise çok insan onlara güven dahi duymuyor. Anlaşılan “ne ekersen onu biçersin” sözü hiçbir zaman eskimeyecek ve de geçerliğini koruyacak.

Hastane çevresinde yaşadığımızdan, bunlarla daha bir haşır neşir oluyoruz. Bizim sokağa taşınan doktor, taşınma sırasında falan epeyi bir canı çıkmış olacak ki, tam o sıralar bu ameliyat ederken bir hastası masada öldü. Hem de basit bir ameliyatta. Ben doğrusu adama hak verdim! Adamın iki tane deve gibi oğulları var ama hiçbiri suyunu bile alma zahmeti göstermeyen tiplerden. Anne ise daha bir beter. Bütün yükü “ailem” diyerek bu adam taşıyor. Hem burası Almanya, Türkiye gibi her iş için hamal falan tutulup, eli kılıcında kimse pek taşınmaz. Ayrıca bu garip bir değil iki evi birden tuttu. Bütün bu işler için aldığı kısa tatilde işi bitirip, yaklaşık 1,90 boyunda 120 kiloluk karısını ve dev gibi kılıklı bebelerini rahat ettirecek ki hemen de çalışmaya gitsin. Ben onun cerrah olduğunu yıllar önce üvey babamı ameliyat etmesinden biliyorum. Hem de sağ olsun çok iyi yapmıştı. Ben o taşınma sırasında bizim hanıma demiştim, bu adam bu yorgunlukla ameliyat edemez diye. Yok, ama onlar makine gibi ameliyat yapıp hastaneye para kazandırmalıymışlar. Nitekim de tam o günlerde bir adam bunun hatasından dolayı inna binna oluverdi. Yani taşınma, yorgunluk, moral kurbanlarının kanını bunlar o masalarda döküyorlar. Mezbahhaneye gidecek değil ya, kasap mı bu adamlar, doktor! Herkes işini kendi yerinde yapmalı, öyle değil mi ya!

Annemin daima hayvan sevgisi olduğundan bizim de küçük bir köpeğimiz vardı. Onu çok sıkılsam da bazen ben de sokakta dolaştırmaya götürürdüm. Aman efendim siz o soğuk Almanları bir göreceksiniz! En fazla her beş kişiden biri muhakkak ya bakıyor ya

da durup bizim köpekle konuşup, onu seviyor. O zamanlar da ben çok gencim, yaşıım 21-22. Hayret, hâlbuki kimse benimle konuşmaz, yüzüme bile bakmazken, elimde köpek olduğu zaman durum değişiyordu. Ben de bana köpeğin hatırına bakılmasını hiç sevmiyordum. Bir de Almanlar küçük bebek çocuklara karşı hiç görmemiş gibi sevgi göstermeye bayılırlar. Hâlbuki asıl insan ilişkilerini ise derin dondurucularda muhafaza ederler. Hem de şok dondurucularında. Çözmeye de uğraşmayın, çünkü içinden ne çıkacağını bilemezsiniz.

Alman olsun Türk olsun yazdığım şeylere öfkelenen çok insan gördüm. Ankara'da mühendis olan amcama kitabımın yayını için yardımcı olmasını istemiştım de kitabımı herhalde şöyle bir okuduktan sonra onun da Türk milliyetçilik duyguları ve din sevgisi kabarmış olacak ki, bana Neyzen Tevfik'in son satırları "şerefsiz" diye biten ve inanıyorum ki bu satırları kendi sözleriyle değil de o şairin sözleriyle bana söylemek isteyen maili yollamıştı. Yıllardır tanıdığım sonradan doktor olmuş arkadaşım ise aynı kitabı, Din Mafyalarını okuduktan sonra sırı kadem bastı. Gerçi okuyup okumadıklarını bile tenezzül edip söylemediler. Yani kitabı eline alan bir acayip oluyor! Yehova Şahitleri ise bana selam verenleri, bir de yazdığım bu kitap yüzünden cemiyetten bile atıyorlar. Alman olupta bu kitaplarımı okuyanlar ise sırf Almanlar hakkında yazdığım görüşlerimden dolayı benden nefret ediyorlar. Amacım ne Almanı ne de Türk'ü kötülemek ne Yehova Şahitlerine ne de bütün dinlere savaş açmak. Fakat gerçekleri tarafsız bir şekilde, gördüğüm, yaşadığım, duyduğum gibi yazmakla ben mi kötü oluyorum? Eğer ben susarsam, o susarsa, bizler susarsak kim konuşacak? Herkes gibi masal kitabı mı yazmalıyım?

"Haksız fermanlar çıkaranların ve eğri şeyler yazan yazıcıların vay başına!" (İşaya-Yeşaya 10:2) diyor RAB.

Hem benim amacım insanların memnuniyetini, izzetini aramak da değil ki. Her öfkelenen kendi kendine şunu sorsun: «Yazdıkları yalan mı yoksa doğru mu?» Eğer doğruysa bana öfkelenmekle ne değiştirebilir? Benim sadece kaleme aldığım bu olayları, gerçekleri, öbür diğer insanlar da sanki görmüyorlar ve de bilmiyorlar mı? Susuyorlar diye herkesi kör, memnun ya da suçlu olduğundan dolayı mı sustuğunu sanıyorlar? Yok, ama eğer yazdıklarım yalansa, o zaman da yazdıklarımı bir masal kitabı diye kabul etsinler. Masal kitaplarına ise öfkelenilmez. Masal kitabı yazmış birine selam verdi diye insan cemiyet dışı edilmez! O kişi vatan haini falan da olmaz. Dinler sözüm ona insanlara Allah sevgisini öğretirler! Kimi vatansever olup neler neler yaparsa, kimi de öyle Allah'ı sevip neler neler yapmaz ki! Herhangi bir şey, ne olursa olsun, onu sevdiğimizi söylüyorsak, onların değeri ancak üstün, erdemli, adil, sevgi gibi kavramlarla yoğrulursa lezzetli olur ve değeri artar. Yalanla, sahtekârlıkla, adaletsizce, taraf tutarak, şerefsizlikle o şeylerin değerini ancak düşürürüz ve onları yok etmek için uğraşırız demektir. İster bu vatan olsun ister dinimiz, isterse de bağlı bulunduğumuz hangi organizasyon olursa olsun. Tarihten ders alsaydık, aynı şeyleri tekrar etmezdik. Bazı insanlar tarihi, loto, piyango sayıları gibi değerlendiriyorlar. Yani onlar için bu bir şans işidir. Geçmişte olmuş şeyler için onlar: "Bizim de şansımız olsaydı o zaman daha iyi olur, yenilmez, yok olmazdık" diye düşünüyorlar. Hâlbuki bütün Mukaddes Kitapta ve Kuran'da Allah, "şansınız varsa şöyle olursunuz, şansınız yoksa böyle olursunuz" diye bir ifade hiçbir zaman kullanmamıştır. Yeryüzünü ve bütün gökleri yaratan şahıs, işlerini şansla yapmamıştır ve yapmıyordur. Albert Einstein'ın dediği gibi "Allah zar atmaz". "Tarihteki olaylarla Allah'ın ne ilgisi var ki?" diyenler olabilir. Allah her ne kadar birçok şeylere müsaade ediyorsa da yeryüzünü sahipsiz ve Şeytanla insanların çılgınlığına da bırakmamıştır.

Kimseden bir şey istemeden ama çok kişilere elimizden geldiği kadar vermeye çalışarak Almanya'da 40 senemi geçirdim. 25 sene önce işsiz kalıpta, işsizlik yardımı verecekleri zaman onu istemediğimde memur şaşırmış, benimle iddialaşmıştı. "Mecbur muyum yardım almaya?" demiştim de şaşkın şaşkın yüzüme bakıp gidip şefini çağırmıştı. Kendi isteğimle ben yardımı reddettiğime dair birtakım kâğıtlara imzalar atarak zor kurtardım canımı. Bir daha da hiç mi hiç, iş aramak için bile uğramadım o kurumun kapısına. Bunları da çok iyi, ya da melek gibi biri olduğum için yaptığımı sanmayın. Çünkü biri size bir şey veriyorsa artık onu da burnundan getirir. Bunu da biliyordum. Eğer deriniz kalınsa ve birazda yüzünüzseniz, ancak o zaman bir şeyler alabilirsiniz. Benim inancıma göre de büyük bir çoğunluk gerçekten yardıma muhtaç olanlar değil de gerçekten muhtaç olup da yardım görmeyenler. Onlar zaten seslerini çıkarmıyorlar, çıkarılırsa da doğduklarına pişman ediliyor. Derisi kalın olanlar ise başarılı oluyor. Çok ilticacılar Almanya'dan aldıkları sosyal yardımlarla evler yapmışlar, iş yerleri açmışlar diye duyuyoruz. Hiçbirini mutlu görmediysem de öyleymiş. Beni ilgilendirmiyor da dikkati adil dünyamıza, insanların din ve vatanseverliğine, milliyetçilik duygularındaki uygulama şekillerine çekmek istedim.

Hâlâ aklımın ve mantığımın almadığı şeyi de anlatmadan geçemeyeceğim. Baş ağrılarımın korkunç olması yüzünden, fizik tedavisindeyken başımı asmaları beni çok rahatlatıyordu. Aslında çok basit bir araç. İplerle tavana asılı bir bezi yatar durumda boynunun altına koyuyorlar. İnsanın başı sanki havada gibi askıda duruyor. Fizik tedavileri de bedava olmadığı gibi, bizlerin ödediği paradan çok daha fazlasını sigorta kasası ödüyor. Bu fizik tedavileri muhakkak çok faydalıysa da benim ağrım 24 saatlik bir ağrı olduğundan, bu askıyı beni rahatlattığı için alıp evde tavana takmak istedim. Nereden alınacağını sorduğumuz fizik tedavicilerinin hiçbirisi de bize bunu söylemek istemiyordu. "Muhakkak onların bu yolla iş imkânlarını kısıtlamış olabileceğimi düşünüyorlar" dedim ve kendim aramaya başladım. Fakat bulamadık. Hastalık sigortasına söyledik, onlar doktor yazarsa kabul edeceklerini söylediler. Hepsinin akli da vereceği parada. Ben ise nereden bulunur, belki onlar bilir diye soruyordum! Gittik ve doktor da yazdı. Gel gelelim biz o şeyin aynısını bulamıyoruz. Peki, bu fizik tedavisi yapanlar nereden alıyor diye sorduğumuzda ise kimse yardımcı olmuyor. Ne hastalık sigortası, nede tedavi yapan yerler. Sakın bu aradığımızı da öyle tehlikeli bir alet falan sanmayın. Ben fizik tedavisindeyken başımın altına konulan bu askıdan zamanı dolunca her seferinde kendim kalkıp gidiyordum. Dediğim gibi bu askının yataktan da üç beş santim rahat edilecek bir yükseklikte olması gerekiyor, hepsi bu. Masajla birlikte böyle bir tedavi terapisine her on seferinde, emin değilim ama 200-300 Euro arası bir parayı sigorta veriyordur. Doktora da git ne kadar istersen yazdır dur. Kimse bir şey demez, hele bu durumda diyemez de. Üç kerelik on seanslı böyle bir reçetenin yaklaşık 700-800 Eurosu hastalık kasasından çıkarken, bizim cebimizden de çıkan en azından kendimize düşen hisse yaklaşık 100 Euro ve de oraya gitmek için zaman ve yol masrafları da cabası. Sonunda arayıp Internet'te bulduğumuz bu eletin tümü 50 Euro bile değil. Ismarladık ve de geldi. Alman sigortaları bas bas bağıyor, "tasarruf edelim, kasalarda para kalmadı!" diye. Bağırmaya devam etsinler! Bana da yanlış bir şey yaparsam kaygısına düştükleri için yardımcı olmuyorlarmış! Peki, evde ben çok yüksek ya da anormal alçak eğri bögürü bir yastıkta yatarsam, bu boynum için yanlışlık değil midir? Sonunda da "doktor yazarsa biz öderiz" dedikleri bu elli Euro'luk aletin parasını, "gerekli değildir" diye ödemeyip reddettiler. Gerekli değil dedikleri aleti fizik tedavisinde bana uyguluyorlar, on misli parasını veriyorlar, fakat ben alınca, beni rahatlatan, acılarımı hafifleten şey için "gerekli değildir" diye utanmadan bir de mektup yazıyorlar. İşte disiplinli Alman kafası! Bu sistem aynı komünistlikteki mantığa benziyor. Almanlar

doğu tarafıyla birleşince “biz onları da düzeltiriz” diye elleri kolları sıvamışlardı. Zaman geçipte Almanya’ya baktığım zaman, kimin kimi düzeltmiş, kimin kimi bozmuş olduğunu görmemek için de yine kör olmak lazım diyorum. Komünistlikteki organizasyon zihniyetine sahip o insanlar, batıda her biri yönetici pozisyonuyla görev aldı. O zihniyetin batırdığı ülke şimdi de bunları aynı yere çekiyor. “Aman kültürümüz bozulacak” diyerek Türklerden çok korkmuş olan Almanlar, vatan millet, birleşme adı altında yedikleri böyle bir kazıkla, korkarım daha çok şeyler kaybedecekler. Her millet yaptığı haksızlığın da nefretin de düşmanlığın da karşılığını bir gün gelip alıyor. Tarihler bunu gösteriyor. Mukaddes Kitabın, İsrail ve milletler hakkındaki tarihine şöyle bir bakanlar bunu hemen anlayacaklardır. Bizler çocukken annem Almanların üstün meziyetlerini ve insancıl davranışlarını çok anlatmıştı. Gerçekten de ağızımız açık saatlerce bu olayları dinlerdik. Başkaları para, iş için Almanya’ya gelmişse de bizim en büyük nedenimiz bu özellikleri taşıyan bir ülke halkıyla yaşamaktı. Dedğim gibi, Almanların sevgiyle ilgili her zaman problemleri olmasına rağmen, o zamanki adil, insancıl kanunlarını geldiğim yıllarda çocuklukta hissediyorduk. Şimdi ise hiçbirinden eser bile yok.

Bütün bunları anlatışımın başka bir nedeni de yine görmekle ilgili. Fiziksel görmekten, ruhi görmekten bahsetmiştim. Bu yazdıklarımla da insanların görüş açılarına dikkati çekmiş olayım. Ben gördüklerimi, yaşadıklarımı yazarak, mümkünse insanlığı uyarmak istiyorum. Muhakkak sonunda bütün bu yazdıklarım da nihayet benim kendi görüş açımdır. Nasıl ki harfi gözlerimizle gördüğümüz nesnelere karşı hepimizin tepkisi az çok farklı olabiliyorsa, işte bu fark bizlerin görüş açısından da kaynaklanır. Bu görüş açısı denilen şey, ruhi gözlerle olduğu gibi harfi gözlerle de olur. Elimdeki bir sözlük görüş ve görüş açısını şu iki anlamda açıklamış.

Görüş: 1.Görmek tarzı ya da eylemi. 2.Olaylar, düşünceler ve şeyler hakkında varılan yargı. **Görüş açısı:** 1. Bir şeyi değerlendirmek için düşünüş tarzı. 2. Gözün kendi doğrultusunda görebildiği alan. (Temel Türkçe Sözlük-Kemal Demiray)

Mesela bir kazayı seyreden, caddenin karşısındaki ve arkasındaki insanların o olayı görme açıları farklı yerlerdendir. Arkadan bakan kişi arabanın fren lambalarını da görür. Önden bakan ise belki sürücünün tepkisini görmüştür. Yandan bakanlar yine çok daha farklı gözlemlerde bulunmuşlardır. Bazen üst taraftan, bir apartman katından kuş bakışı da kazaya tesadüfen bakanlar olabilir. Hepsinin görüş açısı birbirlerinden farklıdır. Bütün bunlar dikkate alınarak olay değerlendirildiğinde, hakikati anlamak daha kolay olur. Hiçbir şahit bu olayda yalan söylemese de o ifadeleri yine de farklı yapan, insanların bulundukları yerler ve dolayısıyla da olaylara bakış açılarıdır.

Bir de ruhi gözlerle bakma açıları vardır dedim. Bununla da ortaya farklı görüşler çıkacak demektir. Bunu ille de birbirlerine zıt düşünce ve inançta olanlar arasında meydana gelmelidir diye düşünmeyelim. Aynı düşünce ve inanca sahip olup, yine aynı değerleri kendilerine hedef yapmış insanların da görüş açıları, olayları değerlendirmeleri, dikkat ettikleri şeyler, aynı biraz önceki kaza örneğinde olduğu gibi farklıdır. Mesela İncil’in ilk dört kitabını yazan resuller aynı olayları anlatırlar, fakat farklı görüş açılarından bakarak. Her ne kadar onlar gördüklerini ve işittiklerini tarafsız bir şekilde olduğu gibi yazdıysalar da ruhen aynı görüş açısının etkisindeydiler. Birinin dikkat edipte önem verdiği konuya, öbürü hiç değinmemiş fakat daha başka bir konunun ayrıntısına dikkati çekmiştir. Bununla da onlar yalan değil tam tersine hakikatleri yazdılar. Olayları bazen çok farklı açılardan ele alarak yazmış olsalar bile, hepsi sonunda İsa Mesih’ten ve onun hayatından bahseder. İlk defa İncil’i okuyan biri

için, bu dört kişinin yazıları gereksiz tekrarlardan ibarettir. Yine kimileri İncil'i çürütmek ve onun değiştirildiğini ispat etmek uğrunda araştırma yapıp, o kişilerin görüş açılarını dikkate almadan, sadece yüzeysel değerlendirmeler ile bire bir kelimeleri kıyaslama yoluna giderler. Aynı şeyi Hristiyanların, Kur'anı Mukaddes Kitapla kıyaslayarak yaptıkları gibi. Gerçeği araştırmak ise çok farklı yöntemlerle olur. Bu konuyu biraz daha etraflıca yine "**Din Mafyaları ve Biz**" adlı kitapta işlemiştim.

Görüş açılarının değişik olabileceğinin farkında olan insanlar, daha dikkatli davranırlar. Olayların birçok yönden görülebileceğinin farkında olan biri, atacağı adımda, alacağı kararda, söyleyeceği sözlerde daha bir ihtiyatlı olacaktır. Hikmetli (bilge) insanın en büyük özelliği de olayları, kişileri ve ilerde neler olabileceğini önceden tartabilmesidir. Bunlarla da kişi hem kendini hem de başkalarını değerlendirebilmelidir. Bu işin de o kadar kolay olmadığını hikmetli biriye zaten bileceğinden, ne olursa olsun hemen o anlık gördüklerine, işittiklerine ve en önemlisi de duygularına göre davranmayacaktır. Hele hele kendini her şeyin hâkimi hiç yapmamalıdır. Bir şeyi her yönden tartabilmek için tarafsız bir araştırma, olayları birçok açılardan ele alma, en önemlisi de doğru ve yanlışın ne olduğunu ayırt etme bilgisi gerektirdiğini, sanırım herkes kabul edecektir. Sırf o anlık gördüklerimize göre davranmaya kalkarsak, "hurra!" diye bağırarak insanları linç etmeye kadar gidebiliriz. Bu çapulcu sınıfının bir görüşü ve davranış tarzıdır. Yazın Türkiye'deyken, neredeyse her gün haberlerde halkın birilerini linç etme hareketlerini dinledim. Haklı mıydılar, haksız mıydılar bilmiyorum. Tek bildiğim şey, linç etmekte hak diye bir şeyin zaten olmadığıdır. Linç etmeye kalkmak; o devleti, o hâkimi, o kanunları hiçe saymak bir yana, aynı zamanda da korkunç hikmetsizliktir. Ayrıca da katliamdır. İstenildiği kadar olay bizlerin gözünde linç etmeyi haklıymış gibi gösterse de hikmetlice bir davranış tarzı olduğu hiçbir zaman savunulamaz. Eğer bir haksızlık, eğer yapılan apaçık bir yanlışlık varsa da senin de insanları linç edecek kadar kuvvetin varsa bile, bu gücü o kişiyi kanunlara, yetkili insanlara teslim edip, onlardan davacı olmaya kullanabilirsin. Olabilir, bu işler çok yorucu ve sonuç almakta insanın moralini yok edecek kadar uzun sürebilir. Hatta sonunda haklının haksız, haksızın da haklı çıkması işten bile değildir. Almanya'daki hastaların başına gelenlerle ilgili tecrübelerimden bahsetmiştim. Ayrıca kim bilir, belki de o kişi senin sandığın ya da gördüğün gibi suçlu biri de hiç değildir. Eğer onu linç edersen, durup dururken suçsuz birinin kanından suçlu olacağın gibi, kendi duygularını ve akılsızlığını frenleyemediğin için, onun canı yerine kendi canından da olabilirsin. O canı senden kanunlar ve insan talep etmese bile, gün gelir ummadığın bir zamanda Tanrı talep eder.

Görünüşe göre hükmetmenin yanlışlığı hakkında Kuran enteresan bir hikâyeye anlatır. Bu konu Mukaddes Kitapta hiç işlenmemiştir. Daha doğrusu Mukaddes Kitapta Musa hakkında biz en çok onun İsrail'le olan ilişkilerini okuyoruz. Hâlbuki kırk yaşına kadar Mısır'da olan yaşantısının ve ondan sonraki tekrar bir 40 sene Midyan'daki yaşantısının ayrıntıları hakkında hemen hemen hiçbir şey bilmiyoruz. Mukaddes Kitap kayıtlarının az ve öz olarak yazılmasına çok özen gösterildiği belli. Kuranda ise birçok Mukaddes Kitap olaylarından bahsedilirken, orada geçmeyen bazı ayrıntılara da değinilir. Hristiyanların ve Yahudilerin gözünde, bir yandan bu bire bir kopyayken, öbür taraftan da değişik ayrıntılara girilmiş olması nedeniyle, bu sefer de «uydurma» bir kitaptır. Bir şeyi ille her ne pahasına olursa olsun çürütmek için laf mı yok. Seçimlerden önce politikacıları bir dinleyin de görün. Aynı anda birbirlerine karşı olan suçlamalarında ve dolayısıyla sıkıştıklarında, ustaca ve hiç akla gelmeyecek şekilde kendilerini savunmaları gerçekten de bir sanattır. Belki sahtekârlık sanatı, ama yine de o işi öyle anında icra etmek herkesin harcı değildir. Evet, görünüşe göre hükmetmenin

yanlışlığı hakkında gelelim Musa'nın başından geçmiş o ilginç hikâyeye. Bu sefer de Kurandan, yine aynen yerinden yazmak istiyorum:

...Sonra kullarımızdan birini buldular ki biz ona kendi rahmetimizden vermiştik ve kendimizden bir ilim öğretmiştik. Musa ona dedi ki: "Sana öğretilen gerçek ilimden bana da öğretmen için seninle gelebilir miyim?" O (Hızır) dedi ki: "Sen benimle beraber olmaya sabredemezsin. Bilgisizce kavrayamadığın bir şeye nasıl sabredersin?" dedi. O dedi ki: "Allah dilerse beni sabırlı bulursun. Sana hiçbir işte karşı gelmem." O dedi ki: "İyi o halde, mademki benimle gelmek istiyorsun ben sana kendim açıp söyleyinceye kadar bana hiçbir şey üzerinde soru sorma!" Böylece kalkıp gittiler.

Bir gemiye bindiler. O (Hızır) içerde bir delik açtı. (Musa) dedi ki: "İçindekileri boğmak için mi bir delik açtın' Muhakkak ki korkunç bir şey yaptın! " O dedi ki: "Ben sana, benimle bulunduğun zaman sabırlı olamazsın demedim mi?... " (Musa) dedi ki: "Unuttuğum şeyden dolayı beni azarlama. Bu yüzden bana güç bir yük yükleme." Böylece yola devam ettiler. Bir erkek çocuğa rastladılar. O, onu öldürdü. (Musa) dedi ki: "Sen masum bir canı öldürdün. O hiçbir can öldürmemişti. Gerçekten sen çok kötü bir iş yaptın! " O da dedi ki: "Ben sana, benimle bulunduğun zaman sabırlı olamazsın, demedim mi?" (Musa) dedi ki: "Eğer bundan sonra sana bir şey sorarsam artık beni arkadaş tutma. Bu sana son özür dileyişim olacaktır." Böylece yola devam ettiler. Bir şehrin halkına rastladılar. Şehrin halkından yemek istediler. Oysa onlar bunları misafir etmek istemediler. Orada yıkılmak üzere olan bir duvar buldular. Ve o bunu doğrulttu. (Musa) dedi ki: "Dileseydin bu iş için bir ücret alırdın." O dedi ki: "İşte bu, benimle senin ayrılışımdır. Sana sabredemediğin işlerin iç yüzünü anlatayım. O gemi denizde çalışan yoksul kimselerindi. Gemiye biraz kusurlu yapmak istedim. Çünkü arkalarında her gemiyi zorla alan bir hükümdar vardı. Çocuğa gelince, onun ana ve babası mümin kimselerdi. Onun ana ve babasını azgınlığa ve kâfirliğe düşürmesinden korktuk. Onların Tanrısından buna karşılık kendilerine temizlikçe daha hayırlısını ve merhametçe daha yakınıni vermesini diledik. Duvara gelince: O şehirdeki iki öksüz erkek çocuğun idi. Altında da onlara ait bir define vardı. Babaları da doğru bir adamdı. Tanrın diledi ki ikisi de erişsinler ve definelerini Tanrının bir rahmeti olarak çıkarsınlar. Ben bunları kendi dileğimle yapmadım. İşte sabredemediğin şeylerin anlamı budur." Kehf (18):65-82 (Osman Nebioğlu tercümesi)

Burada görünüşe göre yargılamanın yanlışlığını okuduk. Musa ile o kişinin arasında geçen o üç olayda da kişinin "ben bunları kendi dileğimle yapmadım" diye belirtmesi, yaptığı şeylerin Tanrıdan olduğunu açıklıyor. Muhakkak olan bir şey varsa da Allah'ın Musa ile doğduğu günden beri ilgilendiğidir. (Çıkış 2:1-10) Onun hikmetli ve anlayışlı olması için kendisine birçok olaylar yaşatmış olduğundan da şüphemiz yok. Çünkü olaylar öyle geliyor ki, Musa söz verdiği halde kendini tutamayıp karşı geliyor. Mesela o duvarın yapımına gelince. Duvar yapılmadan önce o şehir halkından bunların yiyecek istedikleri yazıyor. Demek ki paraları yoktu ve karınları da açtı. Şehir halkının ise pek misafirperver olmadığı belli. Bitkin ve sıkıntılı bir haldeyken, yanındaki adamın

bir duvarı karşılık beklemeden yapması Musa'nın mantığına sığmıyor ve öfkelenerek “dileseydin bu iş için bir ücret alırdın” demekle bir yerde; “bizim karnımız aç ve bu adamlar bize hiçbir şey vermediler, üstelik paramız da yok. Eğer bu iş için en azından bir şey isteseydin, karnımız da doyardı” demek istiyor. Bence bu gibi olayları Allah ilerde olacak bir peygamberi yetiştirmekte kullandı. Musa'nın kendisine peygamberlik gelene kadar yaptığı araştırmaları, Mukaddes Kitapta çok kısa geçen kayıtlarla bilmemiz mümkün değil. Kuran bile çok fazla değinmiyor. Fakat Musa peygamberin hayatıyla ilgili konunun özünde, onun daima araştırma içinde olduğunu görürüz. Peki, Musa neyi araştırıyordu?

En azından Mısır gibi dünya hâkimi ülkenin, en iyi şart ve standartlarında büyüüp eğitim almasına rağmen, Musa tatmin olmamıştı. Onlar Musa'nın ruhi isteklerine cevap vermemişti. Tarihte ve zamanımızda da genelde yönetimlerin insanlığın ruhi açlığına hakikati içeren cevapları pek vermediklerini zaten biliyor ve görüyoruz. Eğer Musa Allah tarafından peygamberliğe layık görüldüyse, bu Musa'nın kendi iradesini kullanarak, Allah'ın hoşuna gidecek şeyleri yapmasından kaynaklanmıştır. Allah'ın hoşuna gidecek şeyleri onun yapacağını bildiği için Allah onun yaşantısını başından beri kaleme aldırıyor. O olmayıp başkası olsaydı, bu sefer onun yaşantısını başından beri kaleme aldıracaktı. Yani bizlerin inandığı gibi, kişi otomatik olarak peygamber olarak doğmuyor. İyi olsun kötü olsun o insanların yapacakları önceden programlanmış şeyler de değil. Ancak bu olacakları önceden görüp bildiği, daha doğmadan önce o insanları tanıdığı için Allah onları seçiyor. Yaşar Nuri Öztürk'ün «Cevap Veriyorum» adlı kitabındaki bir cümle geldi aklıma. Ayrıca Yehova Şahitlerine de çok ders olması gereken bir hakikat. Orada aynen şöyle yazıyor:

“Allah bildiği için biz yapmıyoruz, biz yaptığımız veya yapacağımız için Allah biliyor.”

Çok güzel ifade edilmiş bu gerçek ile insanların kaderci anlayışı ve “bizim kaderimiz böyle yazıldığı için bizler böyleyiz” düşüncesi de çürütülmüş oluyor. Bizim kaderimiz eğer önceden yazılmışsa, bu önceden programlandığı için değil, sadece Allah'ın geleceği olduğu gibi görme özelliğinden kaynaklandığından dolayıdır. O gördü, ama bizler ne yaptıysak onu gördü. Ne “yap!” diye zorladı, ne de baskı yaptı. Sonuçta ne yapmış olursak olalım, ancak kendi irademizi kullanarak yaptık. Anlaşılabilir özürlerimiz belki olabilir, buna da sebep yine Allah değildir. Yani biz Allah'a lanet ediyorsak, onun varlığını hiç saymıyorsak, bunu Allah istediği için yapmıyoruz. Ne de Şeytan ve cinleri bizlerin kollarından tutup istediklerini yaptırıp, istediklerini söylettiriyor. Eğer bizler vasıtasıyla konuşuyorlarsa da biz müsaade ediyoruz da ondan. Ya da Allah'tan uzaklaşmayla içinden çıkılamayacak o uçuruma, akıntıya kendimizi biz atıyoruz. Yine kendi irademizle, başkalarının bizlere hâkim olma zeminini bizler önceden hazırlıyoruz. Ondan sonra da ne yaptığımız ne de söylediğimiz şeyleri kontrol altında tutamıyoruz. (Luka 4:33-35; Luka 22:3)

İnsanların görüş açısını ve duyguları belirten kelimeler halk dilinde de kullanılır. Yine, kıskanç gözler, kengöz, kibirli gözler toplumlarda kullanılan deyimlerdir. Burada harfi görmekten, bakmaktan ziyade, kişinin görüş açısına, dolayısıyla da sahip olduğu yürek tutumuna dikkat çekilmektedir.

İnsanları kendi gözünde küçültmek ya da tam tersine büyütüp şişirmekte başka bir sanattır. Zaman zaman, insanlar elde etmek istedikleri şeyler doğrultusunda, bu gibi yöntemlere başvurmuşlardır ve hâlâ da çok uygulanır, işe yarar bir yöntemdir. Bu da

psikolojik bir tür telkin gibi bir şey. Yakın bir zamanda olan bir olayla belki de bu durumu daha iyi açıklayabilirim.

Dünya kupası maçlarına hazırlanılıyor ve elemeler yapılıyor. Maç Almanya'da yapılacak ve öbürleri misafir takım. Almanlar da futbolda yenildiler mi, kendilerini camlardan bile atabiliyorlar. Neyse, Meksika ile Almanya'nın maçı var. Meksikalılar ise iyi oynuyorlar. Almanlar ise o zamanlar dökülür haldeler. Kampta hazırlık yapıldığı sıralarda tesadüfen televizyonda birde ne gösterebilirler, Almanlar taa Meksika'dan "sizlere okul yapmanız için yardım edeceğiz" diye oranın belediye başkanını falan alıp kampın ortasına getirtmişler. Bütün televizyon ekibi, Almanlar yardım pozunda ve arada bir de fakir Meksika'nın içler acısı durumu ve okulsuz Meksika çocuklarını gösteren manzaralarla, televizyon tekrar kamptaki futbolcu gençlere dönüyor. Almanlar onlara yardım eden ağabeyler pozisyonunda, o gençleri psikolojik olarak yerle bir ediyorlar. Bunların Meksikalılara çok büyük aşkları kabarmış ki böyle yapıyorlar demek imkânsız. Hem yardım mı edeceksin, kardeşim yer ve ortam mı kalmadı da sen bunu gencecik, kendine göre onurlu o sporcuların önünde boru öttürerek, "bakın biz size yardım ediyoruz ha!" diyorsun! Amaç yardım falan değil, psikolojik olarak o gençleri kendi gözlerinde küçültmek ki, maçta canlarına okuyabilsinler. Artık Alman sporcularını bir göreceksiniz, onlara sarılıyorlar, kol kola yardımsever ağabeyler gibi. Hâlbuki Almanlar erkek erkeğe kimseye sarılmaz, onlar için bu bir homoseksüelliktir! O çocukların da kimi utanıyor kimi sevinçle utanç arasında bir duygularla şaşkın vaziyetler. Hâlbuki böyle yardımseverlere karşı İsa Mesih çok güzel ve yerinde sözler söyler.

Sakının, insanlara doğruluğunuzu onların önünde gösteriş için yapmayın; yoksa göklerde olan Babanızın önünde karşılığınız olmaz.

İmdi, sen sadaka verdiğin zaman, ikiyüzlü adamların insanlardan hürmet görmek için, havralarda (ibadet yerlerinde) ve sokaklarda yaptıkları gibi, önünde boru öttürme. Doğrusu size derim: "Onlar karşılıklarını aldılar." Fakat sadaka verdiğin zaman, sol elin sağ elinin ne yaptığını bilmesin de sadakan gizlide olsun; gizlide gören Baban da sana ödeyecektir. (Matta 6:1-4)

Bunlar ise bırakın o mahallede boru öttürmeyi, televizyon kanallarında dünyaya boru öttürerek gösteriş halindeler. Alman antrenörü sporcularına güvenemiyor ki anlaşılan bu yola başvurmuş. O ülkesine yardım yapılan çocukların moralini artık siz bir düşünün. Bundan sonra çık ve sana yardım eden o takımı yen! Olacak şey mi? Nitekim de yenildiler. Anlayacağınız bu politika işe yaradı. Adamlar sadece kendileri gelip "size yardım edeceğiz" deseler, belki de Meksikalı antrenör bu duruma engel olacak. Onun içinde ta Meksika'dan hayır diyemeyecekleri onların adamlarını da getirtiyorlar ki elleri kolları bağlansın. Peki, bunu kim anlamıyor? Ben Almanya adına da Meksikalı o gencecik çocuklar adına da utancımдан sırtımdan sular aktı. Yazıklar olsun böyle kazanılacak spora demekten de kendimi alamadım.

Bu insanları kendi gözünde küçültmek, birde tam tersinden bahsettim ki, bu da o insanları kendi gözünde büyültmektir. Biz bazen sevdiklerimize, bunu o kişiye cesaret vermek, gayrete getirip teşvik etmek için yaparsak ta, bunu da dikkatlice yapmak gerekir. Benim aklıma genelde, insanların bu duyguları hep nasıl kötüye kullanabildikleri geliyor. Mesela askerler savaşta düdüklene gitmeden önce, komutan, ya da başkan bir konuşma verir. Artık o yüzüne bile bakmadığı, daima canına okuduğu ve her birini ancak bir robot olarak gördüğü askerleri şişirir de şişirir. Konuşma

kabiliyeti ne kadar büyükse, onları bir o kadar da büyüterek şişirir. Ondan sonra yallah ölüme. Muhakkak böyle konuşmaları yapanların hepsi de şerefsiz değildir. İnsanlar kişiyi **kendi gözünde** aşağılamakla ya da yükseltmekle, bir şeyler elde edilebilir olduğunu çok iyi bilirler. Görmeye ilgili ne kadar çok şeyin olduğunu belki ben de bu kitabı yazmakla farkına varacağım. O kadar çok çeşitli anlamları var ki.

Yine görmeye ilgili merak her insanda vardır dedik. Musa peygamber de her insan gibi görme merakında olan biriydi. Allah'ı görmek istiyordu. Bu onun Allah'ın varlığından şüphe ettiği anlamına gelmez. En azından Allah'ın onunla devamlı konuşması, yaptığı mucizeler ve şaşılacak daha birçok olaylardan ötürü, Musa Allah'ın varlığından hem de hiç şüphe edemezdi. Musa'nın görme isteği bence sadece meraka dayanıyordu. Allah da insanların bu merakını bildiğinden dolayı, Musa'nın başından geçen bu olayı kaleme aldirtti. Hem de aynı duygulara sahip olan bizlere bir cevap verdi. Musa Allah'a:

“Yalvarırım (niyaz ederim) kendi izzetini bana göster” der. (Çıkış 33:18) Allah şöyle cevap verir:

“Yüzümü göremezsın; çünkü insan beni görüp de yaşayamaz.” (Çıkış 33:20)

Ben bu sözleri ilk okuduğumda pek anlayamamıştım. “Allah için mümkün değil midir, o insan ölürse bile yine diriltemez miydi?” gibi düşünceler geçmişti aklımdan. İnsan zihni Allah'ı alacak kadar bir yapıya sahip değil. Yani sınırlı bir yaradılışa sahibiz. Kaldı ki gördüğümüz ve göreceğimiz şeylerde de büyük sınırlar var. Suyun altında görmek, güneşe bakma, bakterileri seçmek, patlayan atom bombasına seyretmek, çıplak gözümüzle mümkün olmayan, ya da çok kısıtlı olan şeylerdir diye zaten önceden de söylemiştim. Bırakın Allah gibi bir enerjiye bakabilmeyi, acaba Allah bize hangi şekilde gözükmeli ki biz de “O’nu gördük” diyebilelim? Biz insanlara Allah denilince karşımızda elle tutulur, sarılıp, kucaklanılır birini mi arıyoruz? Bu duygular yanlış olmamasına rağmen, Allah ile ilgili olunca imkânsızlaşıyor.

Mesela akvaryumdaki o küçük balıkları elimize alıp sevmeye, onları okşamaya kalkmamız, o hayvanlar için ölüm demektir. Ya da rengârenk bir kelebeğin havadaki uçuşları, sanki içimize bahar sevinci doğdurur. Onu elimize alıp da sevmeye kalkarsak, bu da o kelebek için ölüm demektir. Almanya’da yaşayanlar güneşin kıymetini çok bilirler. Güneşi onların üzerine yaklaştırmak da o insanlara sevinç ve zevk değil, ancak acı ve ölüm getirecektir. Demek ki bazı şeyleri sevmek için onunla ille de kucaklaşmak ve onu görmek gerekmiyor. Güneşe gidip onun içinde araştırmalar yapmak isteyen insanlar bile var. Bu konuyu anlatırken aklıma şimdi bir fıkra geldi. Karadeniz fıkralarından.

Amerikalılar bir proje için Karadeniz’e gelmişler. Bizim temel Amerikalı Mühendislerin aydan, uzaydan ve yaptıklarıyla övüne övüne anlatmalarından altta kalmamak için birden “ha bizde güneşe gideceğüz” der. Amerikalı mühendis “yok yahu nasıl olur, daha oraya gidemeden eririsiniz” demesi üzerine Temel, “ha sen bizu aptal mi sandun, biz gece serinliğunda gideceğüz” diye karşılık verir.

Allah'ı görme isteğimizin de ancak bize zarar verici olduğunu Allah bildiğinden, “Yüzümü göremezsın; çünkü insan beni görüp de yaşayamaz” diye karşılık veriyor. Bu konuyu bazı İsraililer yanlış anlamış olacaklar ki, zamanla insan şeklinde gördükleri bir melekten ötürü korkuya kapılıp “Allah'ı gördük ve öleceğiz” derler. Onların bazıları için Allah'ı gören insanın yaşayamaz olması sanki bir tılsım anlamındaydı. Gördüysen, yaşıyorsan bile, ille de ölmelisin gibisinden. Yeryüzünde fiziksel olarak dünyanın en

kuvvetli çocuğuna sahip olacak bu anne baba için mucizevî olaylar olur. Bu konu Mukaddes Kitabın Hâkimler kitabının 13'üncü bölümünde şöyle geçer.

Dan oymağından Soralı bir adam vardı. Adı Manoah'tı. Karısı kısırdı ve hiç çocuğu olmamıştı. RAB'bin meleği kadına görünerek, "Kısır olduğun, çocuk doğurmadığın halde gebe kalıp bir oğul doğuracaksın" dedi, "Bundan böyle şarap ya da içki içmemeye dikkat et, murdar bir şey yeme. Çünkü gebe kalıp bir oğul doğuracaksın. Onun başına ustura değmeyecek. Çünkü o daha rahmindeyken Tanrı'ya adanmış olacak. İsrail'i Filistliler'in elinden kurtarmaya başlayacak olan odur. " Kadın kocasına gidip, "Yanıma bir Tanrı adamı geldi" dedi, "Tanrı'nın meleğine benzer görkemli bir görünüşü vardı. Nereden geldiğini sormadım. Bana adını da söylemedi. Ama, 'Gebe kalıp bir oğul doğuracaksın' dedi, "Bundan böyle şarap ve içki içme, murdar bir şey yeme. Çünkü çocuk ana rahmine düştüğü andan öleceği güne dek Tanrı'nın Adanmış olacak."

Manoah RAB'be şöyle yakardı: "Ya Rab, gönderdiğin Tanrı adamının yine gelmesini, doğacak çocuk için ne yapmamız gerektiğini bize öğretmesini dilerim." Tanrı Manoah'ın yakarışını duydu. Kadın tarladayken Tanrı'nın meleği yine ona göründü. Ne var ki, Manoah karısının yanında değildi. Kadın haber vermek için koşa koşa kocasına gitti. "İşte geçen gün yanıma gelen adam yine bana göründü!" dedi. Manoah kalkıp karısının ardı sıra gitti. Adamın yanına varınca, "Karımla konuşan adam sen misin?" diye sordu. Adam, "Evet, benim" dedi. Manoah, "Söylediklerin yerine geldiğinde, çocuğun yaşamı ve göreviyle ilgili yargı ne olacak?" diye sordu. RAB'bin meleği, "Karın kendisine söylediğim her şeyden sakınsın" diye karşılık verdi, „Asmanın ürününden üretilen hiçbir şey yemesin, şarap ve içki içmesin. Murdar bir şey yemesin. Buyurduklarımın hepsini yerine getirsin.”

Manoah, "Seni alıkoymak, onuruna bir oğlak kesmek istiyoruz" dedi. RAB'bin meleği, "Beni alıkoysan da hazırlayacağın yemeği yemem" dedi, "Yakmalık bir sunu sunacaksan, RAB'be sunmalısın." Manoah onun RAB'bin meleği olduğunu anlamamıştı. RAB'bin meleğine, "Adın ne?" diye sordu, "Bilelim ki, söylediklerin yerine geldiğinde seni onurlandırırım." RAB'bin meleği, "Adımı niçin soruyorsun? " dedi, "Adım tanımlanamaz." Manoah bir oğlakla tahıl sunusunu aldı, bir kayanın üzerinde RAB'be sundu. O anda Manoah'la karısının gözü önünde şaşılacak şeyler oldu: RAB'bin meleği sunaktan yükselen alevle birlikte göğe yükseldi. Bunu gören Manoah'la karısı yüzüstü yere kapandılar.

RAB'bin meleği Manoah'la karısına bir daha görünmeyince, Manoah onun RAB'bin meleği olduğunu anladı. Karısına, «Kesinlikle öleceğiz» dedi, «Çünkü Tanrı'yı gördük.» Karısı, "RAB bizi öldürmek isteseydi, yakmalık sunuyu ve tahıl sunusunu kabul etmezdi" diye karşılık verdi, „Bütün bunları bize göstermezdi. Bugün söylediklerini de işitmezdik.” Ve kadın bir erkek çocuk doğurdu. Adını Şimşon koydu. Çocuk büyüüp gelişti. RAB de onu kutsadı. RAB'bin Ruhu Sora ile Eştaol arasında, Mahane-Dan'da bulunan Şimşon'u yönlendirmeye başladı. (Mukaddes Kitap, Hakimler 13.bölüm)

Allah'ın sözlerini yanlış anlayan ne ilk insan o kadının kocasıydı, ne de sonuncusu olacaktırlar. İlk insan Âdem'in de Allah hakkındaki bilgisinin yanlış olduğunu kayıtlardan okuyoruz. Âdem yememesi gereken, iyilik ve kötülüğü bilme ağacından yedikten sonra ayıp yerlerini görmeye başlar ve utanır. O zamana kadar ise onlarda hiç böyle bir duygu yoktur. Bahçede Allah'ın geldiğini işittiği zaman ise saklanır. Allah'tan saklanmanın saçma olduğunu Âdem bilmiyor muydu? Belki bilmiyordu ve belki de utanç ona bu durumu otomatik olarak yaptırdı. Bu konuları okurken dikkatimi çeken yan Allah'ın davranışı. Âdem ile olan ilişkisinde Allah'ın Âdem'e olan sevgisi. Hâlbuki Allah her yerde, her yerden de herkesi ve her şeyi görüyordur. Böyle olmasına

rağmen bu özelliğini insanları rahatsız edecek bir biçimde yapmıyor. Yaratılış kitabında bu konu şöyle geçiyor:

Kadın gördü ki, ağaç yemek için iyi ve gözlere hoş, anlayışlı kılmak için arzu olunur bir ağaçtı; ve onun meyvesinden aldı, ve yedi; kendisiyle beraber kocasına da verdi, o da yedi. İkisinin de gözleri açıldı, kendilerinin çıplak olduklarını bildiler; incir yaprakları dikip kendilerine önlükler yaptılar. Günün serinliğinde bahçede gezmekte olan Rab Allah'ın sesini işittiler; ve adamlarla karısı Allah'ın yüzünden bahçenin arasına gizlendiler. Tekvin-Yaratılış 3:6-8

Bu kayıttan da Allah ile Âdem arasında devamlı bir ilişkinin olduğunu anlamak mümkün. Yazıya göre Allah'ın bahçede harfi anlamda gezdiğini falan düşünmeyelim. Herhangi bir şekilde görüldüğünü de düşünemeyiz. Allah Âdem ile konuşmak istediğinde, muhakkak belli başlı seslerle kendisinin varlığını ona hissettiriyordu. Ancak bu sesleri duyduktan sonra Âdem Rabbin geldiğini anlıyor ve saklanıyor. Allah onların o meyveyi ta başlangıçtan beri yediğini gördüğü gibi, daha onlar yemeden önce bile bunu gören ve bilen biridir. (Eyüp 35:14; İncil-İbraniler 4:13; Mezmurlar 33:13) Bütün bunlara rağmen Allah'ın, hem de suç işlemiş insanlara karşı davranışı ne kadar sevgi dolu. Önce kendi geldiğini yavaş yavaş belli ediyor. "Neredesin" diye soruyor ki, Âdem artık saklanmasın. Ancak bütün bunlardan ve aldığı cevaptan sonra Allah konuşmaya ve sorular sormaya başlıyor.

Üst rütbeli biri alt rütbeli birinin odasına gireceği zaman kapısını çalmadan, rap diye açar ve içeri girer. Devlet memurları ve organize edilmiş kurumlarda çalışanlar bu durumları iyi bilirler. Bu çok normaldir. Bir iş yerinin sahibi, patron, şef artık neyse, o da o iş yerinin her yerine bu şekilde girer. Alt rütbeden gelen biri ise önce kapıyı çalar, içeri gelmesine müsaade alacak sesi duymadığı zaman da girmeden öyle bekler. Sıkıysa da bir girsin! Bu örnekler dünyamızda gayette normaldir ve ille de ahlâk kuralı olarak yapılması gerekli bir düzen, tertip, saygı şeklinde insanlara öğretilir. Allah ise bizlere kıyasla çok korkunç farklı özellikler gösteriyor. O yaratmış olduğu insanla konuşmadan önce geldiğini belli eden sesler çıkarıyor. Hâlbuki o sonsuz ve korkunç uzaydaki insan kim, Allah kim? Ayrıca günah işledikten, o Allah'ın en küçük gibi gözüken emrine itaat etmedikten sonraki insanın değeri sizce daha ne olmalıdır? Allah ne olursa olsun, her zaman üstün ve erdemli özellikler gösteriyor. Bizler ise Allah'ı bir Allah, bir efendi, bir baba gibi hiçbir zaman örnek almadık. Kendi koyduğumuz iğrenç kuralların içinde kendimizi övüp şişirdik ve birbirimizi ezip yok etmek için de hâlâ uğraşıyoruz. Hem de en terbiyesiz bir şekilde.

Allah'ın Musa'ya kâhinlik kuralları hakkında verdiği kanunlarda da bu konuyla ilgili ilginç bir şey daha görüyoruz. Başkâhin denilen kişinin giyeceği elbisenin alt saçaklarında küçük küçük çingiraklar olmalıydı. Ta ki yürüdüğü zaman çıkaracağı ses duyulsun. Hâlbuki o zamanki başkâhinlik Allah'ın insanlar arasında verdiği en büyük rütbeydi. Allah ise bu gibi kanunlar ve kurallarla hem o kişiye gösterilecek saygıyı hem de kimsenin o kişinin karşısında zor bir duruma düşmemesini sağlamış oluyor. (Çıkış 39:22-26) Yine bir ayette:

Gerçek yeryüzünde iyilik edip suç işlemeyen doğru adam yoktur. Hem de kulunun sana sövdüğünü işitmeyesin diye, söylenilen bütün sözlere yüreğini verme; çünkü senin yüreğin de bilir ki, sen de çok kereler başkalarına sövdün. Vaiz 7:19-22

Benim Allah'tan öğrendiğim saygı anlayışı bu. Peki, bizlerin çocukluktan beri öğrendiği, sevgi saygı anlayışı ve uygulanışı nasıl? Rütbesi büyüyen kişiler bizim zamanımızda nasıl davranıyorlar?

Demek ki görmede ve işitmede de Allah insanlara sınırlar koyarak, birbirlerine olacak sevgiyi ve saygınlığı arttırmak istiyor. Her üst rütbeli birinin ille de aniden ses çıkarmadan ortada belirmesi gerekli değildir. Bu en azından iyi bir niyet değildir ve bina etmez. Bu davranış tarzı insanın kendi adına da saygınlığını arttırmaz. Zamanımızda ise bırakın aniden içeriye girmeyi, her yere yerleştirilmiş kameralar var. Hepsi de bizlerin güvenliği için! Peki, Allah ise her zaman ve her yerde bizleri zaten görüyorsa, bunu neden Âdem'e o zamanlar direk olarak belli etmedi de böyle bir yol seçti? En büyük ilk neden Âdem'e rahatlık vermektir. Aslında Allah'ın yaptığı şeylerden bizlere daima örnekler, mesajlar verdiğini gerek İbrahim'de olsun gerek Musa, ya da diğer peygamberlerde olsun, istersek görüyoruz. Ya bizlere uygulanması gereken örnekler bırakıyor, ya da anlamamız gereken dersler veriyor. Ayrıca bizleri hissetmemiz gereken duyguların, vicdanın içine de sokuyor. Çünkü Âdem'den sonraki gelişen zaman zarfında, Allah'ın insanlarla olan ilişkisinde, o ilk insan çiftinde olduğu gibi aynı şeyleri görmüyoruz. Zamanla insanlar yavaş yavaş Allah hakkında çok şeyler öğrenmeye başlıyor.

Bir çocuğun her geçen sene büyümesi ve anne babasının da o çocuğa olan davranışlarının değişmesi gibi. Bebekken "hadi attaya gideceğiz" diyen anne baba, 15 yaşındaki çocuğuna aynı şeyleri söyleyerek bir yere gideceğini ifade etmez. Bununla karaktersizlik anlamına gelecek şekilde ne o anne baba değişmiştir, nede bu davranış değişikliği yanlıştır. Karşımızdakinin bilgisine ve almış olduğu eğitime göre davranmak gerekli ve de doğrudur. Bu gibi ayetler hakkında bilgisizce düşünmeye başlayan çok insan, Allah'ı suçlarcasına, sanki Allah ikiye bölünmüş gibi başka başka anlamlar çıkarmaya uğraşıyorlar. Allah ise bizlerle olan ilişkisinde ve bizleri yargılamasında adil olup, hiçbir zaman bizlere haksızlık yapılmasından yana değildir. Tam tersine, daima bizleri her türlü pislikten kurtarmak için de her şeyi gören bir Tanrıya sahibiz. Mukaddes Kitabın Eyüp bölümünde, hikmetli ve anlayışlı biri olan Elihu'nun, suç işlemiş insana karşı Allah'ın tutum ve davranış şeklini şu şekilde ifade ediyor:

İnsan için doğru olan nedir ona bildirsin diye, onun yanında bir melek, bir şefaatçi (aracı olacak), binde biri bulunursa eğer, o zaman Allah ona lütfeyler ve der: 'Onu çukura inmekten kurtar, ben kefareti buldum.' Eti çocuğunkinden körpe olur; gençliği günlerine döner. Allah'a dua eder, O'da ondan razı olur, ve sevinçle O'nun yüzünü görür; ve doğruluğunu insana geri verir. İnsanlar önünde terennüm eder, (sevinçten şarkı söyler) ve der: 'Ben suç işledim, ve doğruyu eğilttim, ve bana yaramadı; çukura gitmekten canımı O kurtardı, ve hayatım ışığı görecektir.' İşte, canını çukurdan getirsin de yaşayanların ışığı ile aydınlansın diye, bütün bunları iki kere, üç kere, Allah insanla işler. (Eyüp 33:23-30)

İşte Allah'ın her şeyi görmesindeki yürek tutumu, yani saiki bu şekilde. Bizlerin suçlarını, fesatlarını ararcasına değil, tam tersine o suçlardan ve fesatlarımızdan bizleri nasıl kurtarırcasına olan bir yaklaşımla.

Yine sonraki nesillerde başka bir örnekte, Davut peygamber Allah'ın görmesiyle ilgili konuda şu ilginç gerçekleri dile getiriyor:

Çünkü böbreklerimi sen teşkil ettin; anam karnında beni ördün. Sana şükreylerim; çünkü heybetli ve şaşılacak surette (şekilde) yaratılmışım; işlerin aciptir (şaşılacak harikadır); ve canım bunu pek iyi bilir. Gizli yerde yaratıldığım zaman, dünyanın derin yerlerinde şaşılacak surette kurulduğum zaman, bedenim sana gizli değildi. Gözlerin beni cenin iken gördü; ve daha onlardan hiç biri yokken, benim için tayin olunan günlerin hepsi senin kitabında yazılmıştılar. (Mezmurlar 139:13-16)

Bu ayetlerden zamanla insanlığın Allah hakkındaki bilgilerinin artmış olduğunu açıkça görüyoruz. Bu bilgileri sağlayan da bizler değil bizzat Allah'ın kendisi oldu. Yani Allah yaratıklarına kendini gizlemedi. Yalnız kendi hakkında bilgiler vermekle kalmayıp, bizlerin mutlu olacağı kanunlar ve örnekler de bıraktı. Zaman zaman Allah hakkındaki bilgilerimiz, tasavvurlarımız, beklentilerimiz çok yanlış olsa da O daima kendisini tanıtan, beklentilerini açıklayan ki, o beklentiler sırf bizlerin sevinci içindir ve daha sayısız çok bilgilerle Allah biz insanlığa seslendi. Bizler ise kulaklarımızı tıkadık, bakmamak için ruhi gözlerimizi kör ettik, hissetmemek için vicdanlarımızı dağladığımız da O bizlere seslenmeye devam edip, eli de hâlâ uzanmış duruyor. (İşaya-Yeşaya 5:25 ; 9:12 ; 9:17 ; 9:21 ; 10:4 ; 14:26!)

Bu bilgilerden ve açıklamalardan sonra, aradan epiğice bir zaman geçmesine rağmen, hâlâ insanlarda Allah'ı görme isteği ve arzusunun olduğunu görüyoruz. Bunu da İncil'de geçen kayıtlardan okuyarak biliyoruz. İsa Mesih ölümünden önce öğrencileriyle (şakirtleriyle) konuşurken, aralarında şöyle bir konuşma geçiyor:

...Eğer beni tanımış olsaydınız, Babamı da tanımış olurdunuz; şimdiden O'nu biliyorsunuz, ve gördünüz. Filipus ona dedi: “Ya Rab (öğretmenim), Babayı bize göster, ve bize o yeter.” İsa ona dedi: “Bu kadar zaman sizinle beraberim de, beni tanımadın mı, ey Filipus? Beni görmüş olan, Babayı görmüş olur; sen nasıl: Babayı bize göster, diyorsun? İman etmiyor musun ki, ben Babadayım, Baba da bendedir? Ben size söylediğim sözleri kendiliğimden söylemem; fakat bende duran Baba kendi işlerini yapar. Bana iman edin, ben Babadayım, Baba da bendedir; hiç değilse o işlerden dolayı iman edin.” (Yuhanna 14:7-11)

Baştan sona kadar bütün Mukaddes kitabı okuyan biri için, Filipus'un İsa'dan olan bu isteği insana çok çocukça geliyor. Onu anlıyoruz, merakını paylaşıyoruz ama yine de çocuksu geliyor. Mesih'in cevabı ise ilerde Hristiyan dinlerinin ve insanların zihninde karışıklıklara neden olmuş. İsa: “Beni görmüş olan, Babayı görmüş olur” demesiyle Hristiyanlık İsa'yı Kadiri Mutlak Allah yapar. Bu ayet de onların “üç Allah vardır” iddiaları hakkında kullandıkları ispatlardan biridir. Hâlbuki ayetleri dikkatlice okuduğumuzda, İsa açıkça:

“Ben size söylediğim sözleri kendiliğimden söylemem; fakat bende duran Baba kendi işlerini yapar” demekle, İsa'nın hiçte öyle Kadiri Mutlak bir Allah olacağı anlayışı ortaya çıkmıyor. Tam tersine, kendisinin diğer peygamberler gibi, bütün yaratılmış melekler gibi Allah'ın iradesini yaptığına dikkati çekiyor. Allah'ın başka bir Allah'ın iradesini yapmasına ne gerek vardır? Hem hangisi hangisini dinlemeli? Hristiyanların öğretilerine göre, eğer üç Allah var ise üçünün de sözlerinin kendilerinden olması beklenmez mi? İsa ise: “Ben size söylediğim sözleri kendiliğimden söylemem; fakat bende duran Baba kendi işlerini yapar” diyor. İsa burada üç tane

Allah'ın değil tek bir Allah'ın iradesine dikkati çekiyor. Yapmış olduğu işlere de dikkati çekerek, "gördüğünüz bütün bu işler Allah'ındı" demek istiyor. "Allah'ı da gözlerle görmekten ziyade, gördüğünüz O'nun işleriyle sevinip, bu konuda fiziksel bir görüntü yerine ruhi gözlerinizle algılamaya değer verin" demek istiyor. Davut peygamber gibi.

Gökler Tanrı'nın görkemini açıklamakta, Gök kubbesi ellerinin eserini duyurmakta. Gün güne söz söyler, Gece geceye bilgi verir. Ne söz geçer orada, ne de konuşma, Sesleri duyulmaz. Ama sesleri yeryüzünü dolaşır, Sözleri dünyanın dört bucağına ulaşır. Mezmurlar 19: 1-4

Bu sözlerden beklenen inanç, harfi gözlere hitap eden şeylerin arkasındaki yaratıcı şahsa dikkat çekmektir. O da Allah'tır. Nasıl ki bir insan işleriyle kendini yansıtırsa, Allah'ın da yansımasını O'nun işlerine bakarak görebiliriz. Sakın yeryüzündeki cehenneme dönmüş dünyamıza bakarak, o işlerde Allah'ı aramayalım. Onları Allah değil, bizler yaptık. Daha doğrusu yapılmış olanları bozduk. Nasıl ki Allah'ın işleri bir yerde Allah'ın bir yansımasıysa, yeryüzünde başardığımız işler de biz insanların ve Şeytanın ruhunun bir yansımasıdır. Ben Şeytanı hiç görmedim ve böyle bir merakım da yok. Fakat onda görmüş olduğum işlerin yansımasıyla, nasıl biri olduğunu tahmin etmem hiçte zor olmuyor. Nasıl bir görüntüye sahip olduğunu demek istemiyorum. Çok güzel bir yaratılışa sahip olduğu ve bu yüzden de gurura kapılıp Şeytan (Asi, başkaldıran) olduğunu zaten Mukaddes Kitap ve Kuran'dan okuyoruz. (Hezekiel 28:11-19 Araf Suresi (7):11-13) Beni ilgilendiren yanı onun dış görünüşü değil. Aslında tüm insanlığın Şeytan hakkındaki bilmeleri gereken şey, onun insanlara karşı olan büyük nefreti ve düşmanlığı olmasıdır. Bu nefretin kökünde yatan nedenler de, gurur, kibir ve kendini beğenmişlikten kaynaklanan nefrettir.

Allah Şeytanı yaratırken de gururlu olsun diye yaratmadı. Gurur Şeytan hakkında kullanılırken, "o gurura kapıldı ve isyankâr oldu" gibi sözler kullanılır. Aslında bizleri tehlikeye götürecek her şeye kendimizi kaptırmamız bu şekilde olur. Başlangıçta hoş hatta gereклиymiş gibi bile gelebilir. Fakat sonu aynen bir şelalenin akıntısına kapılmak gibidir. Eğer kendimizi kurtaramazsak, paramparça olmaya kadar bile gidebiliriz. Akıntı şiddetlendikçe kişi artık kendi arzu ve isteği olan şeyleri de yapamaz olur. Haliyle de bundan sonra kurtulmak için yapacağı şeylerle, dışarıya yansıtacağı görüntü de bir hayli anormal olacaktır.

Görmek hakkında ve Şeytandan bahsederken şu gerçeği de belirtmek gerekir. Biz insanlar görme konusunda sınırlı bir yapıya sahipken, melekler dediğimiz ruhi yaratıklar ki, bunların arasında Şeytanın peşinde gitmiş olan cinler de vardır, onların görme yetenekleri bizler kadar sınırlı değildir. Gece, gündüz, karanlık ve duvar gibi şeylerin arkasında da onlar bizleri gördüğü gibi, zihinlerimize bile fısıldama yeteneklerinin olduğunu, yine bu kutsal yazılardan okuyoruz. Mesela Araf (7) suresinin 27'inci ve 201'inci ayetlerinde Şeytan ve cinler hakkında:

...O da onun sürüsü de sizin göremeyeceğiniz yerden sizi görüyorlar. Kötülükten sakınanlara Şeytan kötülüğü fısıldadığı zaman (Allah'ı) hatırlarlar ve doğruyu görmeye başlarlar.

Herkes bu fısıldamalarda Allah'ı muhakkak hatırlamıyor ve de doğruyu görmeye de çalışmıyor. Her ne kadar Şeytan ve cinleri dediğimiz, insanlığa düşman olan bu ruhi yaratıkların bizlerden avantajlı bir durumda oldukları görünüyorsa da onların bizler

zerindeki yaptırımları sınırlıdır. Kısacası Şeytan da cinleri de hiçbir insanı kolundan tutup sürükleyerek “ille de bu kötülüğü yapacaksın” diye fiziksel bir baskı kullanamaz. Bunun yanında eğer biz müsaade edersek, zihnimize hâkim olmayla bizlere çok daha fazla Şeyler yaptırabileceğinden de emin olabilirsiniz. Bu yüzden zihnimize kendimiz hâkim olarak, kime tâbi olmak istediğimize karar vermeliyiz. Resul Yakup’un:

O halde Allah’a tâbi olun; fakat İblise karşı durun ve sizden kaçacaktır. (Yakup 4:7) dediği gibi.

İblis denilen Şeytanın bizlerden kaçmasını sağlamak, onun hoşuna gitmeyen Şeyleri yapmakla mümkün olur. Bu da Allah’ın iradesi olan Şeylerdir. Şeytan bizlere ne kadar hâkim olduğunu görürse, bu iş ona bir o kadar daha zevk vereceğinden ötürü, bizlerle de beraber olacaktır. Çocuklar bile beraberken hem fikir oldukları müddetçe bir arada dururlar. AnlaŐmazlıklar st üste gelmeye başladığında onlar da birbirlerinden uzaklaŐırlar. Çünkü artık bu durum onlara zevk vermez olur. Yukarıdaki ayet bize bunları anlatmak istiyor. Yoksa drakula filmlerinde olduğu gibi, vampire ha tutmakla Şeytan bizden kaçmaz, tam tersine daha çok yaklaşır. Kurtuluşu veya korunmayı, putlaŐtırdıĖımız tılsımlarda falan aramayalım. Ne Hristiyan’ın haçı ne Müslüman’ın nazar boncuğu ne de Yehova Şahitlerinin dillerinden düŐürmedikleri «Yehova» kelimesi bizleri Şeytandan korumaz ve ondan uzaklaştırmaz. EĞer Allah’ın ismi Yehova diye inanıyorsak, ancak O’nun iradesini yapmakla Şeytanı kaırabileceğimizi söylüyor Resul Yakup. (Yakup 4:7) Ayrıca ezbere söylediğimiz ve anlamlarını bile bilmediğimiz duaları tılsımmıŐ gibi kullanmakla da başarı sağlayamayacağız.

İnsan görür de Allah görmez mi?

Zamanımızdaki teknikle insanlar başka bir odayı, ya da evin etrafını, hatta binlerce, on binlerce kilometre uzaklıktaki yerleri kameralar vasıtasıyla görüp, seyredebiliyorlar. Bizzat orada olmadan, canlı bir şekilde anında bu şeyleri çok uzaklardan gözlemek mümkün. Yine uzaya gönderilen uydular vasıtasıyla, bir kişiyi evinin önünden nereye gittiğine kadar takip etmek bile mümkün. Hatta kapalı bir çadırın içinde bile olsanız, yine o uydular vasıtasıyla içeride kaç kişi olduğu görülüp, her hareketleri de kaydedebilirler. İnsan gözü, tekniğin de yardımıyla neredeyse her yerde. Bu bizim bildiklerimiz, bizlere duyurulmayan çok daha büyük imkânların olduğunu da kabul etmek gerek. Büyük şehirlere, insanların topluca biriktikleri garlara, havaalanlarına, limanlara ve daha birçok yerlerde yerleştirilmiş kameralar vasıtasıyla hep bir gözler bizleri izliyor. Bunun adına güvenlik deniyor. Yani insanlar bunları bizlerin iyiliği için yapıyorlarmış. Bazen belki evet bazen de hayır. Çünkü ne de olsa bütün bu değerlendirmeler nihayetinde insan eliyle yapılıyor ve neyin doğru neyin yanlış olduğuna da o karar veriyor. Bu yüzden de kimse “bunlar daima iyi niyetle, kimseye zarar vermeden yapılıyor” diyemez.

Biz insanlar görme konusunda bu kadar ilerlediğimiz halde, anlayış ve hikmette (bilgelikte) nedense çok gerilerde kaldık. Yukarıda sadece kabataslak bir şekilde bahsettiğim bu teknikle neredeyse her yeri gören insan ne Allah’ın varlığını ne de O’nun her yeri görüp işitebileceğini bir türlü kabul edemiyor. Bu onlara göre imkânsız. Altı yedi milyar insan aynı anda görülüp, bir de işitilene bilir miymiş hiç! Allah ise biz insanların bu konudaki şüphelerimize, binlerce sene önce şu bilgilerle karşılık veriyor:

Yıldızların sayısını hesap eder; hepsini adları ile çağırır. Mezmurlar 147:4

Akılsızlıklarımızla, anlayışsızlığımızla Allah hakkında ne kadar yanlış düşüncelere sahibiz ki, yaklaşık 3 bin seneden fazla bir zaman önce yazılmış bu sözlerle Allah bizlere kendi hakkında bilgiler veriyor. Ben önceki ve sonraki ayetleri yazmadan kitabımda belirttiğim bir gerçek daha vardı. Gelin hepsini yazarak okuyalım ki, yazımız daha anlamlı olsun.

Ey halkın içindeki budalalar, dikkat edin; Ey aptallar, ne zaman akıllanacaksınız? Kulağı yaratan işitmez mi? Gözü yapan görmez mi? Ulusları yola getiren yargılamaz mı? İnsanı eğiten bilmez mi? Mezmurlar 94:8-10

Bazı insanlar da var ki, bizzat gözleriyle görse de kulaklarıyla işitse de yine anlayamıyorlar. Onlara ne kadar ispatlar getirirseniz getirin, yok, anlamak istemiyorlar. Bazı durumlarda bunun böyle olmasını da bir yerde Allah istiyor. Yani biz insanların anlayışsız olmasını, daha doğrusu anlayışsız iken bu durumu değiştirip de bize bilgelik, anlayış ruhunu vermeyi Allah istemiyor. Haksız da değil. Bütün yapmış olduğumuz pisliklerden, taş yürek ve kafalı halimizden bizleri bir anda kurtarıp, “cennete giden yola hoş geldin” demek Allah’ın gözünde adaletsizlik oluyor. Bu o kişilerin ne yaparlarsa yapsınlar bağışlanamayacağı anlamına gelmiyor. Çünkü Allah: “Ne yapmış olursanız olun, tövbe eder de kötü yollarınızdan dönerseniz, Ben’de sizi kabul ederim” dediğini açıkça okuyoruz. (Hezekiel 18:1-23) Bazı tip insanları Allah’ın çekmeyişi, tövbe ederek kendilerini düzeltmediklerinden dolayıdır. Onlar sadece menfaatleri uğrunda veya çektikleri sıkıntılar ve facialardan sonra o anlık bir değişiklik gösteriyorlarsa da bu

tövbe, ya da değişmek demek değildir. Böylelerine karşı İsa Mesih önceden söylenmiş şu peygamberliğe dikkati çekti:

Bundan dolayı onlara mesellerle söylüyorum; çünkü gördükleri halde görmezler, işittikleri halde işitmezler ve anlamazlar. Onlar için İşaya'nın:

“İşittikçe işiteceksiniz de hiç anlamayacaksınız ve gördükçe göreceksiniz de hiç seçmeyeceksiniz; çünkü bu kavmin yüreği kalınlaştı ve kulakları ile ağır işittiler, gözlerini de kapadılar; olmaya ki, gözleriyle seçeler ve kulakları ile işiteler, yürekleriyle de anlayalar ve tekrar dönerler de Ben de onlara şifa vereyim.” diyen peygamberlik yerine geliyor. Matta 13:13-15 ve İşaya-Yeşaya 6:9-10)

Çünkü bu insanlar kurtuluşa giden yolu ve Allah'ı sevmediler. O'nu anlamak, sevmek istemediler. İşleriyle bu dünyayı cehenneme, içerisinde yaşanmayacak hale getirdiler. Allah da onlardan tabii ki razı olmayacak. Dış görünüşte sözde Allah'ı sevip O'nu sayıyorlarmış gibi gözüken dindarlar da çok. Yeryüzümüzde dinlerine bağlıymış gibi gözükp, santim şaşmadan liderlerine itaat etmekle övünen insanlarla dolu bir sürü din ve mezhep var. Onlar hakkında da Allah yine şöyle söylüyor:

Rab dedi: Mademki bu kavm bana yaklaşıyor ve ağızları ile ve dudakları ile Beni sayıyorlar ve yüreklerini Benden uzaklaştırıyorlar, ve Benden korkmaları da kendilerine öğretilmiş olan insanların emridir; bundan ötürü, işte, Ben yeniden bu kavmin arasında bir harika, evet bir harika ve şaşılacak bir şey yapacağım; ve hikmetli adamlarının hikmeti yok olacak, ve dirayetli (becerikli) adamlarının anlayışı örtülecek.

Vay başına o adamların ki, niyetlerini Rabden derin saklarlar ve işleri karanlıktadır ve onlar: “Bizi kim görür? Ve bizi kim bilir?” derler! Ah sizin sapıklığınız! Çömlekçi balçıkla bir sayılırimi ki, yapı kendini yapan için: “Beni o yapmadı,” desin; ve kendine şekil verilen şey, şekil veren için: “O'nun anlayışı yoktur,” desin? İşaya-Yeşaya 29:13-16

İnsanlık olarak tam da aynen böyle bir halde değil miyiz? Aslında ne kadar acınacak bir haldeyiz de farkında bile olmak istemiyoruz. Neden Allah'ın bizi daima gördüğü hakkında insanlık olarak bir problemimiz var? Neden bu gerçekten bu kadar sıkılıyoruz? En çok sıkıldığımız bir gerçek de Allah sadece bizleri daima görmekle kalmıyor, bir de bütün zihnimizden ve yüreğimizden geçenleri bildiği gibi, gelecekte de ne yapacağımızı tamı tamına bilen biri. Bütün bunlar, evet sırf bunlar yüzünden Allah'ı inkâr eden birçok insan var. Onlar Allah'ın sahip olduğu bu özellikleri kendi özel hayatlarına tecavüz gibi mi görüyorlar? Yoksa bu onların gözünde bir haksızlık mıdır? Acaba bu zihniyette olan insanlar neden kendi tabiiyeti altında oldukları hükümetlere bu konuda kafa tutmazlar? Çünkü dediğim gibi, güvenlik adı altında o hükümetler kişinin her şeyini, ağzının içindeki dişlerin sayısından tutun da hangisinin takma olup, nerede izin yaptığınıza, hangi uçağa bindiğiniz ve nelerden hoşlanıp hoşlanmadığınıza kadar bilecek kayıtlara sahipler. Halkın telefonları ve bilgisayarları ise devamlı gözetim altında. Hatta bağırsaklarına kadar biliyorlar dersem yalan söylemiş olmam. Hele bu terörist modasını başlattıklarından beri, bir de bunları kendilerini haklıymış gibi görerek yapıyorlar. Hiç kimseden müsaade almadan herkesin tüm özel hayatlarına kadar burunlarını soktular. Güvenlik adı altında yaptıkları o harcamaların bütün masrafları da bizlerin sırtından çıkıyor. Kendi kışkılarını korumak için harcadıkları paraları, kendi

ceplerinden bile vermeyecek kadar da utanmazlar. Ben bunları, Allah'ın bizleri her yerde görme özelliğine karşı "ben öyle Allah'a inanmam" diyenler için söylüyorum. İnsanlık bir avuç adamın korunması için kendini sıkıntıya ve zarara sokacak nelere katlanırken, ki o bir avuç denilen kişiler daima insanlığa zarar vermekle meşguldür; her şeyin sahibi ve yaratıcısı, o da sırf onların iyiliğine ve menfaatine yönelik olan görme özelliğine neden biz düşmanca bir gözle bakıyoruz?! Ya tam tersine Allah bizi göremiyor olsaydı, o zaman ne yapardık? Sözüm tabii ki, O'nunla iyi bir ilişkiye sahip olup, en küçücük bir sıkıntılarında hemen O'nu çağırmaktan da geri durmayanlar için. Peki, yaşantısı boyunca kim hiç sıkıntıya düşmemiştir? Komünistlikte yetişip hiç Allah bilmeyen pilotlar bile, kaza ya da savaşta uçağı zarar görüp, kesin ölüme gideceklerini anladıklarında, son birkaç saniyede ağızlarından "Allah" diye bağıldıklarını kaydeden sesler bantlardan dinlenmiş. Bir sıkıntımızda Allah'ın bizi görüp ve o sıkıntıdan kurtarmasını kim istemez? Mantıkla incelendiğinde Allah'ın her şeyi görmesi hem faydalı hem de bu O'nun bir hakkı. Çünkü Allah ile konuşurken, kendimizin ne olduğunu söyleyerek O'na yaklaşıyoruz? "Senin kulunuz" diyoruz. İsa Mesih ve daha birçok değerli peygamberler hakkında da bu ifade kullanılıyor. (Resullerin-Elçilerin İşleri 3:26)

Kul, ya da köle ne demektir? Köle (kul) paha karşılığı satın alınmış insana denir. Bundan sonra artık o efendisinin bir malı gibidir. İnsanlar arasında kölecilik anlayışı en azından böyleydi. Peki, biz Allah'a yaklaşıırken, kendimizi O'na kul yapmakla, bunu hangi bir anlayış içinde yapıyoruz? Yoksa yaklaşımımız laf olsun diye, sahte alçakgönüllülük mü? Eğer öyle ise inanın bu duygularımızı Allah'a yutturamayız. Belki de bizler bu ve buna benzer sebeplerden ötürü Allah'ın her şeyi bilmesini istemiyoruz. Bu örnekle, eğer biz ikiyezlüsek Allah'ın da bunu anlamamasını istiyoruz.

Ben sizlere kendi oğlumdan ve de bir arkadaşımın örnek vererek bu konuyu biraz daha açmak istiyorum. Çünkü olaylara tek bir açıdan bakarak yaklaşırsak, kendi hatamızı ve hastalığımızı hiçbir zaman göremeyeceğiz. Bu yüzden kendimizi birçok yönlerden düşünmeye zorlamamız gerekiyor.

O zamanki yaşı 35 civarında olan arkadaşşıma, en çok kimi seviyorsun diye sorduğum soruya karşılık "babamı" demişti. Zamanla onun babasıyla olan ilişkilerine dikkat ettiğimde bu sevgi bana acayip geldi. Yine kendisi: "Babam odaya girdimi, ben en fazla beş dakika dururum, sıkılırım ve hemen giderim" diyordu. "Sen babanı en çok sevdiğini söylemiyor musun?" diye sorduğumda, "evet doğru" diye yanıtlıyordu. Benim de bir oğlum olduğundan, ister baba olarak isterse de oğul olarak onun bu duygularını tarttığım, bu durum bana göre hiçte sevgiye benzemiyordu. Bunu ona söylediğim de ise cevabı "ben sigara içiyorum da onun için yanında fazla duramıyorum belki" diye karşılık vermişti. Hâlbuki üstümün başımın sigara kokacağından benim de rahatsız olduğumu bildiğinden, saatlerce beraber olduğumuz zaman sağ olsun hiç sigara içmiyordu. "Sigara içiyorsan bile ancak beş dakika mı sen sigarasız durabiliyorsun?" demem üzerine hiç cevap vermeden yüzüme bakmıştı. Benim oğlumun da beni böyle sevmesinden çok korkardım. Çünkü eğer sevgi buysa, saygı diye biz hiçbir araya gelemeyeceksek, tam bir araya geldiğimizde ise o ancak beş dakika bile beraber benimle zor duracaksa, aman beni öyle hiç sevmesin diye de ekledim. Arkadaşımanın babasını da öyle despot, sinirli, astığı astık, kestiği kestik gibi biridir diye de hiç düşünmeyin. Kendince şakacı, sessiz, genelde sakin, gariban bir adam. Tabii ki oğlunun iyiliği için, "şunu şöyle yapsan daha iyi olmaz mıydı" ya da "böyle yapsan daha doğru olmaz mıydı" gibi ara sıra öğüt şeklinde konuşmaları, mırıldanıp söylenmeleri de muhakkak oluyordur. Fakat bizim arkadaş bunlardan sıkılacak bir tip de değildi. Kendisinin iş yeri olup, bir keresinde babası da yanındayken onu arayan bir müşterisine

gölerek, “babamı ararsan camide beni ararsan barda bulursun” demişti. Babası da bunları bilen biriydi. Aslında bu bahsettiğim kişi babasını gerçekten de seviyordu ama acıyarak. Yani sevgisi acımayaya dayanıyordu. Çocukluktan beri babasının fedakâr ve kendini düşünmeden ailesine verdiği şeyleri o enayilik, saflık, aptallık olarak görmüştü. Bütün bu enayilikten, saflıktan, aptallıktan o da menfaatine göre kendine düşen payı aldığından, bu duruma kötü gözle değil ama ancak acıyarak bakıyordu. Eğer babası başkalarına saf, enayi, aptal olup da evde aslan kesilseydi, o zaman ondan nefret edecekti. Fakat o babasının bu özelliklerini herkese uyguladığını görmesiyle, insan ayırmadığını, eğer taraf tutacaksa ailesinin tarafını tuttuğunu da çok iyi biliyordu. Baba kendine göre imanlı biriydi ve Allah ile iyi bir ilişki sürmeye dikkat ediyordu. Bizim arkadaş ise bütün bunları rafa kaldırmışa benziyordu. Hiç sevmediğini söylediği insanlarla saatlerce, gece yarılarna kadar beraber oturup, içki içip, gülüp şakalaşırlarken, sevdiği babasıyla hiçbir ortak paylaştıkları bir şey neredeyse yoktu. Oğluma dikkat ettiğim zaman onda da aynı özellikleri, ya da benzerlerini görüyordum. Onun da beni sevdiğinden eminim. Ama bu da biraz o arkadaşın sevgisine benziyor. Ben bunun nedenini çok düşündüm. Aslında anlaşılması bazen zor bazen de değil.

Lisedeyken arabam vardı ve hocalarımla sık sık bir yerlere giderdim. O gittiğimiz yerlerde onlar bana sigara verirlerdi. Almazdım ama içip içmediğimi sorduklarında da yalan söyleyemez, sorularına evet içiyorum anlamına gelen bir şekilde başımı aşağıya eğdim. O zaman al iç diye ısrar ederlerdi ki, onlar benim rahat olmamı istiyorlardı. Bir keresinde aldım ve içtim, ama onlar da bunu fark etmiş olacaklar ki, “çocuğa da sigarasını zehir ettik” demişlerdi. Ben o sigarayı bir zevk gibi değil de, hocalarımla ısrarları karşısında saygısızlık olacak diye adeta bir görev gibi içmiştim. Hepside güzel hanımlardı, ben de o zamanlar gencecik bir son sınıf öğrencisiydim. Aslında durumu rahatsızlık verici şekle sokan sahip olduğumuz pozisyonlardı. Onlar hocaydılar, ben de öğrenci ki, o zamanlar benim onlardan belki de daha yaşlı kadın arkadaşım bile olmuştu. Onunla her şeyi çekinmeden yapabiliyordum. Fakat bu hanımlar hoca sıfatıyla, okuduğum okulun öğretmenleriydi. Beni sıkıan bu duygulardı. Fakat bunun yanında çok yüzüstü arkadaşlarım da yeteri kadar vardı. Böyle samimi hocaların iyi niyetini istismar edip, teri insanın sırtından su gibi boşaltana kadar maskaralıklarda bulunanlarını da gördüm. Bazen de bu durumlara iyi ya da kötü diyemiyorum. Çünkü olaylara baktığımda, o maskara denilenlerin yanında bazı hocalar hiç de rahatsız olmuyorlardı. Belki onlar tam tersine, benim gibi rahatsızlık duyan birinden kendileri de rahatsız oldukları gibi, o maskara dediğim kişilerin yanında gülüp, kendilerini daha da rahat ve gevşemiş hissediyorlardı.

Başka bir örnekte, okul müdürüyle devamlı beraberdim ve bu yüzden hiç sıkılmadan beraberken sigara da içiyordum. Hatta lisede evlenmek yasaktı da bu durumu ona sorduğumda “istiyorsan evlen” diye bana müsaade vermiş, beni de idare etmişti. Yoksa okul bitene kadar ben evlenmeyecektim. Bu kadar rahat beraberliğimiz olmasına rağmen ben okulun içinde hiç sigara içmemiştim, bir kere hariç. O bir kerede de bu tuvaletleri basmaz mı? Ben sigarayı atıp çıktım, gördü mü görmedi mi bilmiyorum, çünkü tuvalet bir sürü çocukla tıklım tıklım doluydu, ama niye onu zor duruma düşürdüm diye çok utanmış, sıkılmışım. Aynı gün o gülerek “az kalsın seni de yakalayacaktım” demesi bile beni rahatlatmamış ve ilk defa böyle bir şey yaptığımı söylemişim. Velim de okulda müdür muavini olan karısıydı. Bütün onların bu iyi niyetlerini ben hiçbir zaman kötüye kullanamazdım. Hem onlara göre ise bu bir kötülük değildi ki. Onlar ancak kanunları uygulamaları gerekiyordu ve bu ona göre yapması gereken sıradan bir görevdi o kadar. Çünkü lisedeyken kendisi de aynı şeyleri yapmış ve de yaşamış.

İnsanların birbirleriyle olan ilişkilerinde seviyor olmalarına rağmen beraberliklerinden neden sıkıntı duyduklarını anlayabilmek için, gerçekten de ruhi bir analize yapmak bazen şart oluyor. Ne kadar sevdiğimizi söylesek de bazen o kişilerin mevcudiyetinden sıkıntı duyuyoruz. Bana göre bu aslında tam sağlıklı bir sevgi değil. Belki saygı, korku, çekinmek, utanmak gibi şeylerin hepsi olsa da tam bir “sevgidir” demek zor geliyor bana. Ya da o sevgi bütün bunların da ters etkisiyle kişide gerçek sevgi halini yaşayamıyor. Yani bütün unsurlardan soyunup da öz bir sevgi olsa, o sevgi o zaman çok daha tabii, içten, samimi, rahat olacak ama soyunamıyor. Hani sevdiğiniz bir dondurma külahının içine sevmediğiniz çeşitleri de karıştırmak gibi bir şey bu. Ara sıra o sevdiğiniz yanı da yalıyorsunuz ama ağızınıza hep istemediğiniz sizi sıkıan öbür tatlarda gelerek. Aslında bu sanki dondurmaya olan sevgiyi de yok etmek için uğraşıyor gibi bir durum. Her dondurma alışınızda eğer size biri daima istemediklerinizi de karıştırarak verirse, gün gelecek dondurma yemekten çok sıkılacaksınız. Çünkü size zevk vermeyecek.

İnsanların Allah ile olan ilişkileri de böyle. “Allah’ın her zaman bizleri gördüğüne çok kişi inanmıyor, inanmak da istemiyor. Çünkü bu onlara ancak sıkıntı duygusu veriyor” demiştim. Dini çevrelerde yeni olan kişiler, gün gelir topladığı bilgilerle Allah’ın her zaman kendisini gördüğüne kesinkes inanır. Fakat bu inanç ondaki bütün neşeyi de sevinci de alıp yok eder. Sırf başkalarının yanında da değil, yalnızken de daima sanki bir sıkıntı içinde yaşıyormuş gibidir. Sahip olduğu bu bilgi onu böyle bir sıkıntıya sokmuştur. Hani bir yerde o da “ah keşke Allah her yerde beni göremese” diyecek ama dili varmıyor. Eğer o insan bu sıkıntıya dayanamaz da sahip olduğu o inancı, o imanı kendinden atarsa, kısa zamanda çok daha neşeli, rahat biri olur. Bir de sanki psikolojik rahatsızlığı varmışçasına bu inançtan kurtulmak için kendi kendine daima telkinler yapar ki, tekrar o sıkıntı hali üzerine gelmesin. Bundan sonra Allah onun için ya yoktur ya da varsa bile her şeyi görmüyordur. Bu psikolojik problemin farkına varan Yehova Şahitlerinin organizasyonları, üyelerine zaman zaman: “Allah bizleri daima izlemez, görmez, dikkat etmez” gibi öğretiler yayarlar. Bu sıkıntıyı duyan insanlar çoğunlukta ki, başta kendileri olmak üzere, üyelerini aralarından kaçırıp, onların rahatlarını da bozmak istemiyorlar. Bu gerçeği birçok insan ispatlı yazılmış Kutsal Yazılardan ve tabiatıyla bilseler bile, organizasyonun bu yayınları vasıtasıyla Allah’ın daima onları gördüğü bilincini tam olarak yaşayamıyorlar. Hatta Allahın her şeyi görme durumunu zaman zaman ya unutuyorlar ya unutmak istiyorlar ya da bilip boş veriyorlar, umursamıyorlar.

Saygılı olmak yanlış bir şey değildir. Her şeyi herkesin yanında yapmak saygısızlıktır. Yani bazı insanların yanında durumları ve pozisyonları itibarıyla onlara karşı saygılı, hürmetkâr ve hatta çekingen davranmamız hem de Allah’ın iradesidir. Bakın bir yerde bu konuyla ilgili ne yazıyor:

Vergi hakkı olana vergiyi, gümrük hakkı olana gümrüğü, korku hakkı olana korkuyu, hürmet hakkı olana hürmeti, cümleye haklarını eda edin (verin). Romalılar 13:7

Saygılı olmayı ve birbirimize hürmet etmeyi söyleyen o kadar çok ayet var ki. Aile arasında olsun (Efesliler 5:22 ve 33; 6:1-4), hükümetlere ve herkese karşı sahip olmamız gereken yürek tutumunu da ayetlerde aynen şöyle açıklanıyor:

...Gerek kul gerek hür, herkesin her ne iyilik yaparsa, Rab tarafından onu alacağını bilerek, bedene göre olan efendilerinize Mesih’e hizmet eder gibi,

yüreğinizin sadeliğinde korku ve titreme ile hizmet edin. (Türkçede Efesliler 6:8 de yazan bu ayet bazı yabancı dillerin 5ve6'ıncı ayetlerinde yazıyor)

Allah buradaki sadece birkaç ayette bile bizim hürmetkâr ve saygılı olmamızı, bunları da içten gelecek bir şekilde yapmamızı açıkça vurguluyor. Zaman zaman bu durumlar hiçte öyle kolay olmasa da Allah'ın yardımıyla ve istekle kendimizi de zorlayarak başarabiliriz.

Anlaşılabacağı gibi birine saygı duymak, hem de insanın sevdiği birine karşı saygı duyması hem yerinde hem de çok güzel bir şey. Anlaşılmayan yan o kişilerle beraberliğimizden duyduğumuz sıkıntı. Benim birleştiremediğim şey, sevgi ve saygının hemen yanına sıkıntıyı da sokmak. Bu yüzden de problem bence «saygıda» değil, sevgiden bahsedildiği zaman, saygı ancak uzak durmak için bir bahane olarak kullanılıyor. İşin genelde aslı da bu. Kendimden olsun, çocuğumdan ve diğer insanlardan olsun, verdiğim örnekler de bunu gösteriyor. Bu sefer ben kendi kendime şu soruyu sordum: “Peki ben Allah'ın önünde olmaktan sıkılır mıydım?” dedim ve derin bir düşünceye daldım. Her an bizleri gören özelliğiyle Allah'tan sıkılıyor muydum? İnsan kendini kandırmadan düşündüğü zaman ilginç sonuçlar çıkıyor ortaya. O soruyla da hemen aklıma, Internet'te bir müziğin sözlerini ararken, porno içerikli ve bir türlü kapanamayıp da tam tersine gittikçe çoğalan o resimlere baktığım an geldi. Her ne kadar istemiyorsam da, hayvanlarla ilişkide bulunan o gencecik ve güzel kızları düşündüm ve korkunç utandım ve midem kalktı. Hem onlar adına ki, onlar bu işi bir de yapıyorlar, aynı zamanda kendi adıma, neden gözlerim gördü diye. Olabilir, insan görür, ama zihnimizi bozan, kirleten bu görüntülerden kurtulmak da bir anda olmuyor. İki de bir aklımıza geliveriyorlar. Çocukken baktığım şeylerle midem bulanmıştı ki onlar bile normal değildi, aradan yıllar geçti yaşlandım, gördüğüm şeyler yine midemi bulandırıyor. İnsan karşı cinsten birine en yüksek duyguya bile sahip olsa, o resimlerle bütün o duyguları da yok olur. İlerlemek buysa, mide kaldırmayla ilgili her konuda gerçektende çok ilerledik. Neyse, bu sadece bir örnek. Aslında Allah ile olan ilişkimizdeki bizleri sıkıyan yan, kendimizin bile açıkça herkesin önünde yapamadığı, ya da yapmadığı şeyleri yaptığımız zaman ortaya çıkıyor. Yani sıkıntımızın temeli bizlerin işlerinde yatıyor. Internet örneğinde, ben gördüğüm şeylerle kendimi suçlu falan hissetmedim, ancak Allah ile olan beraberlik beni sıkıyorsa mı sorusunu sorar sormaz hemen aklıma bu görüntüler geldi ve onun için sıkıldım. Yine Allah'tan değil, gördüklerimizden, baktığım için biraz da kendimden utandım. Ben sayfaları kapamaya uğraşıyordum ama bazı görüntülere de dikkatle bakarak! Hiçbir zaman görülemeyecek şeyleri zamanımızda oturma odasına kadar taşıdılar. Neyse, herkes istediğini yapsın da ne olduğumuzu, kendi gözlerimizde ne kadar aşağılandığımızı, insanlık olarak umarım ebediyen unutmayacağız. Allah da onun için bütün bu şeylere müsaade ediyor ya.

...Ve ettiğin her şeyi sana bağışladığım zaman, anıp utanasın ve utancından ötürü bir daha ağzını açmayasın diye, seninle ahdimi pekiştireceğim ve bileceksin ki, ben RAB'im, Rab Yehova'nın sözü. Hezekiel 16:62 ve yine:

Bundan ötürü Rab Yehova şöyle diyor: İşte kullarım yiyecekler ve siz aç kalacaksınız; işte, kullarım içecekler ve siz susuz kalacaksınız; işte, kullarım sevinecekler ve siz utanacaksınız; işte, kullarım yürek ferahından terennüm edecekler (şarkılar söyleyecekler) ve siz yürek sızısından feryat edeceksiniz ve ruh kırıklığından ötürü uluyacaksınız. Ve seçtiklerime adınızı lanet andı için

bırakacaksınız; ve Rab seni öldürecek; ve kullarını başka adla çağırarak; şöyle ki, dünyada kendisini mübarek kılan adam hak Allah'ı ile kendisini mübarek kılacak; ve dünyada ant eden adam hak Allah'ı ile ant edecek; çünkü önceki sıkıntılar unutuldu, ve çünkü gözlerimden örtüldü. İshaya-Yeşaya 65:13-16

Bütün bu durumların böyle gelişeceğini Allah söylediğine göre, öyle de olacak.

Gelelim yine her yerde görülmeye veya beraber olup sevip saydıklarımızın yanında duyduğumuz sıkıntılara. Durum Allah ile ilgili olduğu zaman, «Allah'ın bizi daima görmesiyle ilgili bütün sıkıntılarımız bizim kendi yaptıklarımızdan kaynaklanıyor, Allah'tan değil» demek, yine bence en doğrusu. Eğer iyi bir şey yapıyorsak, önümüzde neredeyse boru öttürülmesinden, herkesin bunu duyup görmesinden yanayken, neden kötü ve yamuk işlerimizin gizli kalmasını isteyip, Allah'ın da her şeyi görmesinden yana olmadığımızı anlamamız zor olmasa gerek. İnsanlara gösteriş olsun diyerek yaptığımız yardımlarla verdiğimiz üç kuruşluk sadakada Allah'ın ve en çok insanların bizi görmesini arzu ederken, başkalarının kanına girecek kadar büyük suçlarımıza karşılık, “Allah neden her şeyi görüyor” diye bir de O’nu mu suçlamaya kalkıyoruz! Görme konusunda biz mi Allah'ın neler göreceğine dair kararlar vermeliyiz? Çok insan bu mantıkla olaya yaklaşırsa da içlerindeki kendilerinin bile açıklayamadığı arzu bu doğrultudadır. Ben kısaca şu sonucu buluyorum: İşlerimiz bizi ya Allah'tan uzaklaştırıyor ya da O'na yakınlaştırıyor.

İnsanların birbirlerine saygı duymaları yanlış değilse de bu saygıda sıkıntılı bir durum varsa, bunu her iki tarafın da ortadan kaldırması için bence uğraş vermeli. Ne saygıya layık olan bunu menfaatine ve karşısındakinin ezmek ve korkutmak için kullanmalı; ne de saygı gösterecek kişi karşısındakinin hoşgörüsünü, sevgisini, verdiği özgürlüğü istismar ederek kötüye kullanmalı. Bence Allah insanların yaşantılarının öyle olmasını istiyor ki, yaptıkları her şeyi herkesin yanında da çekinmeden, korkmadan, sıkılmadan tabii bir şekilde yapabilsinler. Bu sözlerimin altından bazı anormal düşünceler de çıkacaktır. Mesela insan, hatta her insan tuvalete gitmek zorundadır, fakat bu işi herkesin içinde sıkılmadan yapması beklenemez ve de olmamalıdır. Ben hâlâ halka açık tuvaletlerde pisuarlara bile yanımda biri varken tuvaletimi yapamam. Ne kadar çok sıkışmış dahi olsam zorlanırım. Filmlerde gördüğümüze göre eskiden Amerikan ordusunda, tuvaletlerdeki o birbirinden ayıran duvar olmaksızın askerler büyük tuvaletlerini yan yana yapıyorlarmış. Hapishanelerde de durum öyleymiş. Ben olsaydım herhalde bu durumdan çok zorlanırdım. Onlar kimbilir güvenlik adı altında neyi başarmak için yine böyle bir yöntem seçmişlerdir bilinmez. Karı koca ilişkileri, iki sevgilinin yalnız kalma isteğinden tutunda, bazen yemek yemede bile insan yalnız, ya da apaçık herkesin ortasında olmak istemez. Bunlar insanların tabii duygularıdır ve dediğim gibi olması da gereklidir. ‘Her yaptığımız şeyleri herkesin önünde de sıkılmadan yapmalıyız,’ demekle işte ben böyle şeyleri kastetmedim. İnsanın her yaptığı şey, gizlide bile yaptığı şeyler derken, hiçbir zaman utanılacak, çirkin, Allah'ın gözünde yanlış, yani günah dediğimiz şeyleri yapmamasını kast ettim. Allah'ın daima bizi gördüğündeki imanın amacı da bu zaten. Eğer sıkıldığımız şeyler oluyorsa da onları bırakmak için gayret göstermeliyiz. Ne karı koca ilişkisi ne tuvalette rahatlamamız ne de bazen yalnız yemek yeme isteği veya arkadaşlarımızla şakalaşmak, oynamak, gülmek Allah'ın gözünde kötü ve yanlış olmadığı gibi günah hiç değildir. Bizleri yaratan zaten bu şekilde yaratmıştır. Bazı şeylerden zihnimizi arındırmamız gerekiyor. Buna sağlıklı bir zihin dendiği gibi, sağlıklı bir inanışa sahip olmamız da aldığımız doğru bilgilere bağlıdır.

Saygıyla sıkıntı duygusunu birleştirmenin gerçek yanı da yok mu? Olmaz mı, hem de yerden göğe kadar var. İnsanlar birbirlerini ezmek, sömürmek, kullanmak, menfaat elde etmek ve hatta bazen de yok etmek için kullandıkları sinsice duygulardan biri de saygıdır. Okulda bizlere öğretilen saygı ve bunun bizlerden nasıl talep edildiğini düşündükçe, o zamanlar ve hâlâ nefretle anarım. En pislik hocalarımız, kendilerine en çok saygı gösterilmesini talep edenlerdi. Haydarpaşa Lisesinde yatılı okuduğum zamanlarda, Ziya Bey ismindeki bir öğretmenin, o dev koridorlarda arkadaşıyla yürüyen bir öğrenciyi geçerken yakalayıp aniden ağzını, burnunu kırana kadar nasıl dövdüğünü de görmüşümdür. Sonra da kan revan yerde, başı kesik tavuk gibi bağırarak o çocuğu da öyle bırakıp, hiç arkasına bile bakmadan yürüyüp gitmişti. Bizler hepimiz olayın arkasında büyük bir şey var sanmıştık. Hâlbuki çocuk ne o öğretmeni tanıyormuş ne de o onun dersine giriyormuş. Bütün suçu neden onu görüpte önünü iliklemediğiymiş. Bunu bile bizler tahmin ederek buluyorduk. O Ziya Bey denilen hoca, varsa bile o çocuğa suçunu söyleme tenezzülünde bile bulunmuyordu. Bu yüzlerce yaşadığım izlenimlerimden sadece biriydi. En çok saygıya layık olanlarının, böyle bir şeyi talep etmekten zaten çok utandıklarını ve tenezzül bile etmediklerini görürken, saygıya hiç layık olmayan insanların, çevrelerindeki ellerinden gelen pisliği yaptıkları da bir gerçektir. Bütün bu nedenlerden olacak ki, insanlar işin içine saygı denilen şeyi soktu mu, o kişiden artık ödleri kopuyor, varlığına bile tahammül edemiyor. Saygı dendi mi altında hemen korkmak, korkutulmak, tehditler yatıyor, sevgi değil. Korkmak gereken, acımasız, merhamet ve insanlıktan uzak kişiler daima saygın olmak için uğraşmışlardır. Bunu da genellikle hep zorla elde etmekten yanadırlar. Saygı adı altında bu dünyanın bize kazandırdığı duygu bu. Nedense bu tipler sevgiden kaynaklanan bir saygıyı aramamışlar. Sevgiyi kazanmaya uğraşmadan zorla, “ama beni sayacaksınız” diye ellerinden gelen her türlü baskıyı insanlara yapmışlar ve de yapıyorlar. Bu arada sakın istisnaları da genel kural olarak algılamayalım. Öğrencilere özgürlük ve müsamaha verilen yerlerde de o öğrenciler hocalarının arkalarına harfen teneke bile bağlayıp, internetlerde tüm dünyaya yayınlıyorlar. Yine al birinden vur öbürüne.

Orta çağda rahipler arasında gülmek neredeyse ölümü hak etmek gibi gözükürmüş. Eskiden güler yüzlü din adamı görmek Müslümanlıkta da imkânsızmış. Aynı problemi İsa Yahudiler arasında da yaşamış ki şu sözleri söylemiş:

"Oruç tuttuğunuz zaman, ikiyüzlüler gibi surat asmayın. Onlar oruç tuttuklarını insanlara belli etmek için kendilerine perişan bir görünüm verirler. Size doğrusunu söyleyeyim, onlar ödülleri almışlardır.

Siz oruç tuttuğunuz zaman, başınıza yağ sürüp (hoş koku, parfüm) yüzünüzü yıkayın. Öyle ki, insanlara değil, gizlide olan Babanıza oruçlu görünesiniz. Gizlilik içinde yapılanı gören Babanız sizi ödüllendirecektir. Mat 6:16-18

Biz askerdeyken: “Asker adam dişlerini göstererek gülmez, ancak en fazla tebessüm eder” diye öğretmişlerdi. Askerin yapacağı işe göre de bu öğreti doğrudur. Aldığımız karmaşık eğitim ve kültürlerden kaynaklanarak saygı, sevgi, davranış konusunda tüm insanlık olarak neredeyse kararsız bir haldeyiz. Bazen en basit konularda bile ne doğru ya da ne yanlış dememiz için uzun uzun düşünmemiz gerekiyor. İnsanlardaki o kadar çok olan karmaşık kültürlere ayak uydurmamız zaman zaman imkânsız da olsa, tek bir Allah’ın iradesinin ne olduğunu öğrenmek ve O’nu tanımak için elimizden geleni yapmak, aslında her insanın hayati bir zorunluluğudur. Aynı zamanda da bizleri karmaşık ve bazen de saçma sapan adet ve törelerin baskısından da kurtarıp, insanlığı

sağlıklı mutluluğa götüren bir yoldur. Çünkü ebedi hayat herkes için «mutluluk» demek olmalıdır. Sonunda acı ve sıkıntılara götürecek bir ebedi hayat yolunda kimse yürümek istemez. Allah'ın ise insanlığa olan vaadi aynen şöyle:

... Tahttan yükselen gür bir sesin şöyle dediğini işittim: "İşte, Tanrı'nın konutu insanların arasındadır. Tanrı onların arasında yaşayacak. Onlar O'nun halkı olacaklar, Tanrı'nın kendisi de onların arasında bulunacak. Onların gözlerinden bütün yaşları silecek. Artık ölüm olmayacak. Artık ne yas, ne ağlayış, ne de ıstırap olacak. Çünkü önceki düzen ortadan kalkmıştır."

Tahtın üzerinde oturan dedi ki, "İşte her şeyi yeniliyorum." Sonra, "Bunları yaz!" dedi. "Çünkü bu sözler güvenilir ve gerçektir." Vahiy-Esinleme 21:3-4

Allah'ın bizlere olan hayat yolundaki vaadi aynen böyle. İster çocuğumda veya arkadaşımda olsun, verdiğim örneklerdeki saygı anlayışı bizleri o kişilerin yanında beş dakika bile durduramayacak kadar komik bir sevgiye dayanmamalı. Sevgi aslında daima beraberlik arar. Seven insanlar ayrılıktan üzüntü duyar. Seven insanlar birleşmekten duyduğu sevinçten dolayı bazen ağlarlar bile. Sevgi, menfaatlere dayalı bir çatının altını paylaşmak da değildir. Almanya'da yaşadığımdan dolayı haliyle de onlarda edindiğim izlenimlerle, Almanların birbirlerine olan gerçek sevgilerini bırakın sıfır dereceyi, ne yazık ki eksi bilmem kaç derecede demek daha doğru olur. Onlar arasında bizlerdeki, «önünü ilikle, ayağa kalk» gibi saçma saygı gösterileri yok gibiyse de, yaptırımlarını çok daha değişik taktiklerle uyguladılar. Onların da okullarındaki öğretmenlerinin yetkileri ve hakları sınırsız olduğundan, ne olursa olsun kanunlar önünde de daima haklı çıktıklarından; öğrencileri çıldırtıp, bazılarının eline silah olarak önüne çıkan her öğretmeni öldürmeleri de boşuna değildir. İnsanlara küçücük bir yetki verilsin de o insan da onu kötüye kullanmasın! Bu ister öğrenci için olsun isterse de öğretmen için. Olaylar, renkler ve zevkler doğrultusunda değişik şekillerde ortaya çıksa da dünyamızı dolduran insanlar olduğuna göre, birbirimize benzer yanlarımızın olması da gayette normaldir. Bu Türkiye'de şöyledir de Almanya'da böyledir, ama sevgi konusunda maalesef hepsi aynıdır.

Saygı konusuyla ilgili, İsa Mesih hakkındaki kayıtlardan biri geldi aklıma. Yahudi dini liderler İsa'yı çekemediklerinden, onu tutuklamaları için adamlar gönderirler. Adamlar ise İsa'yı tutuklamadan geri gelirler. Gelin nedenini ve o sözleri yerinden okuyalım.

Görevliler geri dönünce, başkâhinlerle Ferisiler (o zamanın Yahudi mezhebi): "Niçin O'nu getirmediğiniz?" diye sordular. Görevliler: "Hiç kimse hiçbir zaman bu adamın konuştuğu gibi konuşmamıştır" karşılığını verdiler. Yuhanna 7:45-46

Düşünebiliyor musunuz, kendisinin düşmanları dahi İsa'nın konuşmasından etkilenererek onu tutuklamayıp, bir yerde amirlerine karşı gelmiş oluyorlardı. O amirlerden biri de başkâhin. Başkâhinlik de dediğim gibi İsrail'de Allah'ın o kişiye verdiği en büyük rütbe. Bunu İsrail'e Musa'nın zamanında veren Allah, "o kişi aracı olmadan elinizdeki kurbanları almam ve bakmam" diyor. Allah'ın o kişiye tanıdığı hakkı ve verdiği izzeti siz düşünün. İsrail'de her Allah'a yaklaşmak isteyen, getirdiği kurbanları ilk önce bu adamların önünden geçirmeliydi. Bir yerde onlar bu işi onaylamalıydılar. Kısacası kâhinler Allah'ın konutunun temsilciliğini yapmalıydılar. Zaman zaman onlar buna layık işler çıkarmadıysalar bile, bu rütbeye onlar kendi kendilerine de sahip olmamışlar, bilakis Allah'tan almışlardı. Bu da onların insanlar

üzerindeki imanlarına hâkimiyetleri olduğu anlamına gelmemeli. (Sayılar18:21 Tesniye-Yasanın Tekrarı 12'inci bölümün tümü; 2.Korintliler 1:24)

Durum böyle olduğu halde bu adamlar onlara itaat etmediler. İsa Mesih'e duydukları saygı da, sadece oradaki o anlık bir konuşmadan etkilendiklerinden dolayıldı. Hani başından beri beraber olsaydılar, tanıyorlar ve bu yüzden de seviyorlardı diyecek insan, ama hayır. İsa da onları ne tehdit etti ne gökten ateş indirip korkuttu ne de başka bir kudret kullanarak yıldırı. Birçok engelle rağmen o insanların İsa'ya karşı duydukları saygı gerçektir. Hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın onlar saygı duydular. Hem de düşmanı pozisyonundaki birine karşı. Sahip oldukları yetkiyi de ilerde gördük. İsa'yı dövdürüp, işkencecilerin eline verdikten sonra da ölmesi için baskı yapanlar, yine bu kâhinler ve onun topluluğuydu. Ben bunlarla o adamların İsa'ya saygı duymaları için ne kadar büyük zorluklara katlandıklarını anlatmaya çalışıyorum. Herkesin saygı gösterdiği birine saygı duymak da göstermek de kolaydır. Fakat gerçekten, içten gelen duygularla bir kişiyi saymak, hem de amirleriniz, sizin üzerinizde hâkimiyet sahibi kişilerin öfkesini kazanmak pahasına da olsa bu çok zordur. Gösterilen bu duygunun gerçek olmadığından kim şüphe edebilir? Bakın İsa hakkında, onunla beraber yaşamış kişiler ne diyorlar:

O, günah işlemedi, ağzından hileli bir söz çıkmadı. Kendisine sövüldüğü zaman sövgüyle karşılık vermedi. Acı çektiğinde kimseyi tehdit etmedi; davasını, adaletle yargılayan Tanrı'ya bıraktı. 1Petrus 2:23

Böyle birinin insanların kendisine saygı duymaları için baskı yapabileceğine siz inanır mısınız? Musa hakkında ve diğer bütün peygamberlerde de durum pak farklı değildi.

“...Ve Musa yeryüzündeki bütün adamlardan ziyade alçak gönüllü idi.” diye yazıyor. (Sayılar-Çölde Sayım 12:3)

Allah'a hizmet eden insanların nedense kimseyi zorla, tehditle, dayakla “bana saygı göstermelisiniz” diye geçen bir kaydı hiç yok. Ancak bu özelliği Allah'tan uzaklaşanlar gösterip, insanlardan da gerekirse zorla talep etmişler. Allah'ın gerçek kullarına ise insanlar tam ters bir tutum takınmışlar. Çoğu zaman onları hor görmüş, dövüp suratlarına tükürmüşler, linç etmiş ve testerelele biçmişler, ateşli fırınlara atmışlar, en yakın akrabaları tarafından lanetlenmiş ve daha ne varsa ellerinden gelen kötülüğü onlara yapmaktan insanlık geri durmamış. Onlar ise Tanrıya olan sevgiye çok değer vermişler. Bunun da zorla, tehditle, korkutularak, dayakla olmadığını çok iyi biliyorlarmış. Zaten sevgisiz bir saygının ne değeri olur? Ayrıca öyle bir saygının ömrü ne kadar olur? Bence sıfırdır. Birine sevilecek özelliklerinden dolayı saygı duyulur. Rütbe, etiket, mevkii uğrunda gösterilen saygı kişinin kendisi kazanmamıştır. O her ne kadar “bu rütbeyi ben kazandım, layık olduğum için bana verdiler” dese de, gösterilen saygı sırf o rütbeye veriliyordur. Karşısındaki her bir şahıstan bunu kazanma gayreti göstermediği müddetçe o saygı o rütbede kalır ve boştur. Saygı ve sevgi aslında kazanılmalıdır. Korkunç zor gibi gözükse de kazanılabilir. Evet, her yerde ve herkes üzerinde bu mümkün olmayacaktır, fakat kişi yine de elinden geleni yapmalıdır. Genelde elde edilen rütbeler insanlara gösterilen sevgiye göre zaten verilmez. Başkanlar, başbakanlar halk tarafından seçiliyorsa da onları seçen halk da bizzat sevgi hissinden ziyade, ya kendilerine sağlanacak maddi refaha değer vererek bunu yaparlar, ya da hiçbir çareleri olmadığı için. Çünkü politikacıların başa gelmeden önce verdikleri vaatler de genelde sırf bu doğrultudadır. Zaten bir de sevgi konusunda konuşsalar, refah konusunda olduğu gibi onda da bir sürü palavra atacaklar. Kısacası

aslına bakacak olursak ne seçmen gerçek anlamda seçtiğini seviyor, ne de seçilen kendisini seçeni. Bu konuda iki tarafta aynı duygularda. O meydanları dolduran insanlara bakıp da, “vay canına, bak ne kadar çok seviyorlarmış” diye düşünüyorsanız, kesinlikle yanılıyorsunuz demektir. İçlerinde bazı hayalperest âşıklar, gömleğinin rengine, saçının şekline bakarak etkilendiği için orada bulunanlar varsa da genel çoğunluk merak, şov, gövde gösterisi seyretmek için gelir. Birçoğu da ne yaptığını bilmeden. Herkes bir yere gidiyordur, o da onların arkasından gider.

Kitabımın konusu görmekle ilgili olduğundan şunu da muhakkak belirtmek gerek, “görmek bir yetenektir”. Çünkü «yetenek» sözcüğü sözlükte şöyle açıklanıyor:

Yetenek-ği: Herhangi bir şeyi öğrenmek, bir işi yapmak ve tamamlamak ya da bir duruma uymak konusunda insanda doğuştan kazanılmış güç (eş anlamı, kabiliyet).

Her ne kadar gözlerimizle görmeyi tabiatıyla, hatta bazen isteğimiz dışında yapıyormuşuz gibi gelse de bu gerçekten de bir yetenektir. Hem de geliştirilmesi gereken bir yetenek. Görmeyle ilgili hangi yeteneğimiz gelişebilir ki diyenler de olabilir. Benim daha çok üstünde durmak istediğim konuyla ilgili olanı «bakma yeteneğimiz». Yine görme yeteneği de bakma yeteneği de ikisi de geliştirilir dersek hiçte yanlış olmaz. Göz kaslarımızı geliştirmek, ya da onları tembelliğe alıştırmak yine bizlerin elindedir. Geliştirmesek bunların sonucunda ille de bir gözlüğe ihtiyaç duymamız da işten bile değildir. Fakat ben şimdi görmekten ziyade, bakma yeteneğini geliştirmek hakkında biraz durmak istiyorum. Gerçekten de çok gerekli, hatta bazen hayati bir konu. Dikkatsizlikten dolayı başımıza gelen kazaların çoğu bununla ilgili. Bunun ismine haberlerde kısıdan “dikkatsizlik” denip geçiliyor. Hâlbuki çoğu zaman görme ve bakmayla yakından ilgili bir durum. Aldığımız eğitimlerle bizler farkında bile olmadan bu yeteneğimizin de gelişmesini sağlamaktayız. Bir çocuğun aldığı eğitimden dolayı etrafa bakış açısı mütemadiyen değişecektir. Aynı yol üzerinde her gün gördüğü şeylere baktığı zaman, artık onlardan farklı anlamlar çıkaracaktır. Mesela ilk olarak okumayı öğreniyorsa, yolda gördüğü tabelaların anlamını çözmeye çalışacaktır. İlk olarak hesap yapmayı öğreniyorsa, gördüğü rakamlardan toplayarak çıkararak, yanlış da olsa kafasında birtakım sonuçlar elde edecektir. Eskiden gözüne anlamsızmış gibi gözüken o yazıların, rakamların ve renklerin anlamını aldığı öğretimden sonra birleştirerek, artık onlara bambaşka bir gözle bakacaktır. Aynı şeyler kulaklarımızla, burnumuzla ayırt etmede de geçerlidir. Fakat biz konumuz olan görmede kalalım. Hepsinin harika, çok üstün özellikleri var. Dediğim gibi ben ise hiçbir hakkında uzman değilim. Ancak genel bilgileri örneklerle kullanarak, gözlerimizle göremediğimiz varlıkların da varlığını anlatmaya uğraşıyorum.

İnsanların polisiye ve cinayet gibi filmlere ilgi göstermesinin nedeni de görme yeteneğinden kaynaklanır. Sıradan insanların gözlerine çok doğalmış gibi gözüken her şeyden, o dedektifler, ajanlar görüp bir anlam çıkarırlar. Böylelikle de o dedektif, katil ya da suçlu kim ise onu bulabilir. Saatlerce severek seyrettiğimiz bu filmlerdeki en ilginç bulduğumuz yan, o insanların görme yetenekleridir. “Vay canına” diyerek içimizden hayranlık duyarak takdir ettiğimiz şey, bazen o dedektifin bizlerin aklına bile gelmeyecek şeyi görerek cinayeti çözmüş olmasındadır. Daha bunun gibi her meslekle ilgili o kadar çok ayrıntılar var ki, saymakla bitmez. İyi bir araba tamircisinin, giden arabanın şekline bakarak arızayı saptamasından tutun da bize göre hiçbir kusuru olmayan arabanın, önceden kaza yapmış olacağını bilmeye varana kadar. Bir aşçının tadına bile bakmadan, sadece gördüğüyle o yemek hakkındaki düşüncelerinin

doğruluğunu onaylayan bu bilgiler, meslekleri icabı bazen bilerek ya da bilmeden, tabiatıyla kendilerinde geliştirdikleri görme ve dolayısıyla bakma yetenekleridir. Kızılderililer atların ya da karada yürüyen her şeyin izini sürmekte çok ustaymışlar. Mesela o yoldan kaç tane atlinın geçtiğini, atların üzerinde kaç kişinin olduğunu, sürücüsünden o kişinin cinsiyetini ve hatta hangi çevreden gelebileceğine kadar tutun da, atın üzerinde hasta ya da yaralı birinin olup olmadığına kadar bilecek şekilde izlerin anlamlarını çözebiliyorlarmış. İyi bir çoban sürüdeki her koyunu adlarıyla çağırırken, bizler için sürüdeki o yüzlerce koyunun hepsi de aynıdır. Örneklerini saydığım bu yetenek, alınan öğretimle, ya da zamanla kendiliğinden kazanılan bilgilerle gelişiyor. Küçük çocuklar veya büyük yetişkinlerde olsun, bu yeteneklerini geliştirmek için birçok yöntemler vardır. Yine bizlerin zamanından en basit bir örnek verecek olursak, mecmualarda, gazetelerde iki aynı resimde hatalar bulma bulmacası gibi. Yok, yedi tane, yok, on tane, birbiriyle tam aynı olmayan resimleri bilme bulmacası diye birçok dergilerin herhangi sayfalarında rastlanabilir. Bazen böyle yarışmalar zaman sınırlaması koyularak da yapılır. Kişi kısa zaman içerisinde ne kadar çok hata bulabilirse, onun hakkında “görme yeteneği gelişmiş biri” derler. Bazı zekâ testlerindeki amaç da budur. Bir sürü o testler ile görme yeteneğimiz, gördüğümüz şeylere olan dikkatimiz, bunları da temel olarak sahip olduğumuz zekâ ile birleştirerek neler yaptıklarımız değerlendirilir.

Daima duyduğumuz bir deyim vardır: “Çizmeyi aşma” diye. Bu deyim de yine dolaylı olarak görme yeteneğinden ortaya çıkmıştır.

Adamın biri resim sergisini dolaşırken bir resmin önünde uzun uzun durur ve anlamsızca kafasını sallar. Ressam da sergideki bu adamı görür ve yavaşça yanına yaklaşır. “Resmi nasıl buluyorsunuz” diye de sorar. Ziyaretçi portre hakkında: “Adamın ayağındaki çizmenin tokası hatalı yapılmış” der. Ressam: “Nerden anladınız?” diye sorması üzerine; “ben şu kadar yıldır kunduracılık yapıyorum, bu toka şöyle olmaz böyle olur” diye cevaplar. Ressam da hemen boyaları, fırçaları alıp adamın yanında tokayı düzeltir. Bunu gören kunduracı, eli çenesinde düşünceli ve eleştirici bir halde, “pantolon da hatalı” demesi üzerine ressam: “Çizmeyi aşma” diye cevap verir. Böylelikle de bu söz, insanların hadlerini bilmelerini vurgulayan bir deyim olmuştur. Gerçekten de olmuş mu, yoksa sadece bir hikâye mi bilmiyorum. Kim uydurduysa bile anlamı güzel. Konumuzla ilgili yanı, kunduracının çizmedeki hatalı tokayı görmesine ve hemen bunun fark etmesine, bilgisi sebep olmuştur. Ressam da çizme giymiş ve birçok çizmeler de muhakkak görmüştür, ama o kunduracının gördüğü gözle bakarak değil. Ressam o hatasını düzelttikten sonra, bir dahaki sefer daha dikkatli olacaktır, o da ayrı bir konu. O kunduracının gördüğü gözle bizim gözümüz hiçbir zaman bakmayacaktır. Demek ki görmek, alınan eğitimle, tecrübelerle çok yakından ilişkili. Bilgisiz olunca görmüyor muyuz? Görüyoruz da o gördüklerimiz bize hiçbir anlam kazandırmıyor. Bilgisiz birinin sarı taş diye bulduğu şeyler, hâlbuki bir kuyumcunun çok ilgisini çekecektir. Böyle mizah şeklinde anlatılan bir sürü fıkralar vardır. Ben en çok yine ruhi gözlerimizle olan görme kabiliyetine dikkati çekmek istiyorum.

Bu konuda da yaşanmış birçok olaylar varsa da hemen aklıma gelenlerini örnekler vererek anlatacağım. Mesela anlatacağım bir olay, İsraililerin Mısır’daki kölelikten kurtulmalarından sonra olur. Allahın İsrail’e miras olarak vereceği yerlerde yaşayan o ülke halkları çok kötü ve ahlaksız yaşamlarıyla Allah’ın öfkelerini kazanmışlardır. İçlerinde en cesur olan Gibeon ismindeki bir ulus, Allah’ın Musa’dan sonra seçtiği ve görevlendirdiği Yeşu’ya hile ile gelerek, kendilerini çok uzak bir ülkeden geliyormuş gibi gösterip, İsrail ile aralarında barış antlaşması yapmak için, Allah’ın adıyla birbirlerine söz vermelerini isterler. Çünkü Allah İsrail’in bu ülke halklarının hiçbirisiyle barış

antlaşması yapmalarını istemiyordur. Durum düşman uluslar arasında savaşmaktan ziyade, İsrail halkı o insanların günahlarından ötürü Allah'ın hükmünü yerine getiren infaz memurları gibidirler. Örneğin bir hâkimin idam cezası verip de bu işi başkasının yerine getirmesi gibi. Bunun öyle olduğunu Gibeon'lular da bildiğinden, böyle hileli bir yola başvururlar. (Yeşu 9. bölümün tümü) Demek ki Allah'ın İsraililer ile birlikte olduğunu bu adamlar görmüşlerdi. Kayıtlarda bu zaten açıkça geçiyor. Mukaddes Kitabı bilenleriniz: “Gerçi o olaylardan sonra bunu görmemek için kör olmak lazımdır” diyeceksiniz ama görmeyen görmüyordu. Mesela Mısır kralı firavundan tutun da bütün öbür Hitti, Amori, Kenanlı, Periz, Hivvi kralları bunu bir türlü görememişlerdi. Neydi onların o görmedikleri şeyler? Mısır'daki ülkenin bütün suları ve nehir kana dönüşüyor, ateşli dolu yağıyor, ülkede üç gün üç gece koyu karanlık oluyor, Mısır'ı kurbağalar, çekirgeler basıyor, İsraililer hariç ülkedeki bütün ilk doğanlar ölüyor, denizler yarılıyor ve daha bir sürü mucizevî belalar ve olaylar birbirini takip ediyor. Hepsinin olacağını Allah'ın adıyla Musa da önceden söylüyor. Gel gelelim ki o dünya hâkimi rolündeki Mısır kralı ve yöneticileri, daha birçok krallar ve o ülke halkları, bütün bunları görseler bile böyle bir anlam çıkaramıyorlardı. Gerçek olan bir şey varsa, o da onların altına “sarı taş” diye bakmalarıydı. Muhakkak görüyorlardı ama günahlarından ötürü gördüklerini birtakım şeylerle birleştirerek algılayamıyorlardı. Gibeonlular ise gördüler, hileyle de olsa canlarını kurtarmak için uğraştılar ve de kurtardılar. Çünkü Allah'tan korktular. Bir yerde onlardaki bu değerli duygu, yapmış oldukları hileyi bile bağışlattı. Ne kadar çok günahkâr olsalar bile, demek ki kurtuluşla layık olanları ona göre davranıyor.

Aynı bölgede bu olaylar olurken, Allah'a olan imanları sayesinde bazen tek tek şahıslar da kendilerini kurtarabildiler. Mesela iki İsraili casusun şehirde fark edilmelerinde, fahişe olan bir kadın bunları evinin damında saklayarak kurtarıyor ve diyor:

“...Ve adamlar yatmazdan evvel, kadın yanlarına dama çıktı; ve onlara dedi: “Biliyorum ki, Rab diyarı size vermiştir, ve dehşetiniz üzerimize düşmüştür, ve sizin önünüzde memleketin bütün ahalisi eriyor. Çünkü Mısır'dan çıktığınız zaman Rab önünüzden kızıl denizin sularını nasıl kuruttu, ve erden ötesinde olan Amori'leri tamamen yok ettiğiniz iki kralına, Sihon'a ve Og'a ne yaptığınızı işittik. İşittik ve yüreğimiz eridi, ve sizin önünüzden artık kimsede can kalmadı; çünkü Allah'ımız Rab, yukarıda göklerde ve aşağıda yer üzerinde Allah odur.” (Yeşu 2:8-11) der ve kendi ev halkının canlarını kurtarmak için bu adamlardan söz alır. Tümöyle o şehir kılıçtan geçirilip yok edildiğinde, İsraililer bunlara dokunmazlar. Bütün o çevre halkının krallarının üzerine korku ve dehşet düşmüş olmasına rağmen, kimi çözümü Allah'ın kavmi İsrail'le savaşmakta ararken; kimi de fahişe denilen Rahab gibi hikmetlice bir yol seçer. Bazen bir toplumun en basit ve değersiz dediği fahişesinin gördüğünü ne krallar ne amirler ne memurlar ne de basit halk göremez. Bu da Allah'ın kitabı dediğimiz Mukaddes Kitap kayıtlarında geçiyor. Bu insanlar hakkında binlerce sene sonra bile hâlâ okuyoruz. Ayrıca o kadın ileride doğacak olan, Allah'ın en değerli peygamberlerinin arasında isim yapacak Davut peygamberin büyük annesi oluyor. (Matta 1:5-6; İbraniler 11:31; Yeşu 2:1) Bu kadının sonradan İsrail halkı arasında namuslu bir yuvaya ve aileye sahip olduğunu ileride geçen kayıtlardan okuyoruz. Zaten tekrar fahişelik yapması hiç düşünülemezdi, çünkü Allah'ın verdiği kanunlarda buna izin yoktu. (Çıkış 20:14; Levililer 19:29 Tesniye-Yasanın tekrarı 23:17) O kadının da önceden bu işi muhakkak gerçek yanı olan mecburi şartlar yüzünden yaptığı da belli. Çünkü kayıtlar bize bunun böyle olacağına işaret ediyor. Mesela bu kadın İsraili ajanlar ile antlaşma yaptıktan sonra, hemen evi halkına, anne babasına ve akrabalarına gidip

onları yanına topluyor. (Yeşu 6:22-24) Çünkü antlaşmalarına göre, İsraililer onların penceresine bağladıkları kırmızı iplikli eve bir şey yapmayacaklardı. Şehirde olan herkes ise ölecekti. Bütün o kardeşler, akraba ve anne baba bu kadının sözüne itimat edip kendisine güveniyorlar ve o evde toplanıyorlar. Demek ki sözünün eri bir kadın olduğu belliydi. Bunu da her zaman gayette normalmiş gibi görmeyelim. Aynı benzeri bir olayda Allah Sodom ve Gomorra kentlerindeki halkları yok etmeden önce, iki meleğini, yani Lut'u ve ailesini kurtarmak için gönderiyor. İşin ciddiyetini anlayan Lut da ilk önce damadı olacak adamlara, yani kızlarıyla nişanlı olan gençlere gidiyor. Onlar ise Lut'un bu sözlerini ciddiye bile almıyorlar. Hem de Lut ne kadar dürüst biri olduğu halde. Ve böylelikle şehrin harabiyetinde yok oluyorlar. (Tekvin-Yaratılış 19:14)

Elimizde sonunu bildiğimiz, ya da sonunu hemen bileceğimiz kayıtları okurken, o insanların akılsızca olan davranışlarını anlamsızca masalmış gibi görmeyelim. Bizler o kayıtlarda geçen 20-30 veya 50 yılı birkaç sayfada okuyoruz da bize öyle geliyor. Hatta o kayıtlarda bazen 950 senelik zaman iki sayfada işlenir. Bunlar bizleri aldatıp da “ben hiç böyle akılsızlık yapmazdım” dedirtmesin. Aynı ve hatta çok daha kötü benzeri bir dünyada yaşadığımız halde, insanlık olarak gözlerimizin önündeki o olaylara bütünüyle umursamaz bir halde bakıyoruz. Görüp anlayanlar ise “aman bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın” düşüncesiyle kendilerine saklanacak bir kabuk arıyorlar ve o çirkin olaylar karşısında susuyorlar. En iyi görüyor dediklerimiz korkar, susar da hiçbir şey yapmadan seyrederse, görmeyenlerden ne bekleyebiliriz?

İsa Mesih hakkında geçen kayıtları okuduğumuzda da aynı benzeri olaylar yaşanıyor. Mesih diye bir kurtarıcıyı İsraililer yüzyıllardır bekliyordu. Onlar onun nerede doğacağına dair ayrıntılarla dolu peygamberliklere bile sahiptiler. Hayret ki sadece 12 kişi onun Mesih olduğuna inanıyor. Bunlardan biri de ihanet edip onu ele veriyor. Yani topu topu aktif olan 11 kişi. Gerçi çok kişi İsa'nın Mesih olduğuna kanat getirdiyse de bu 11 resul gibi değil. Yine birçok kadınların her şeyleriyle İsa'ya hizmet ettiklerini de kayıtlardan okuyoruz. (Markos 15:40-41; Luka 8:1-3) Bunlara rağmen son olayda: “Sen hay olan Allah'ın Mesih'isin” diyen şahıs dahi onu inkâr etmişti. Böyle arızaların olmasına rağmen, benim kastetmek istediğim şey, bazı insanların gerçekleri görebilme ruhuna sahip olmaları. Bu insanlar günahlarına, hatalarına rağmen yine de gördüler. Hem de herkesin görmediği şeyleri gördüler. Yine İsa'nın hayatını konu eden yerleri okuduğumuz zaman, bizler onun Mesih ya da en azından Allah'ın peygamberi olduğunu anlamamız, çok doğalmış gibi gözüküyor. İsa'dan ve o mucizelerden etkilenen insanların ise onu terk etmesi hiçte uzun bir zaman sürmüyor. O zamanki kayıtlarda geçen insanlar ne kadar vurdumduymaz ve korkaksa, bizlerde öyleyiz. Bunu en azından işlerimiz ispatlıyor. Gördüğümüzü söylüyoruz ama körmüş gibi davranmakla üzerimize daha çok günah yığıyoruz. İsa'nın dediği gibi, keşke hiç görmeseydik.

İsa da dedi: “Görmeyenler görsünler ve görenler kör olsunlar diye bu dünyaya hüküm için geldim.” Ferisilerden (Bir mezhep) yanında olanlar bu şeyleri işitip ona: “Yoksa bizde mi körüz?” dediler. İsa onlara dedi: “Eğer kör olsaydınız, günahınız olmazdı; fakat şimdi: “Görüyoruz” diyorsunuz; o halde günahınız duruyor.” Yuhanna 9:39-41

Muhammed peygamber olduğunu söylediği zaman ilk önce amcası ona küfretmiş ve herkes onu terk edip etrafında hiç kimse kalmamış. Hatta canı için oralardan kaçmak zorunda bile bırakılmış. Kuranda geçmeyen bu kayıtları bizlere tarih bilgisi gibi öğretmişlerdi ama doğrudu. Kuran'ın bazı kayıtları da bu düşünceleri onaylayan

yönde yazılmıştır. İnsanlar sonra sonra Muhammed'in yanında yer almaya başlıyorlar. "Cahil Araplar zaten hep körmüş" diyenler bile vardır. Fakat inanın, benim bahsettiğim bu görmenin cahillik ile, âlimlik ile hiçbir ilgisi yok.

Ruhun doyurulması

Ruhi körlük, yüreğin kararması şeklinde de tarif edilir. Bir yerde de doğrudur. Karanlıkta bir şey görülemeyeceği için, burada yüreğimiz diye sembolize edilen ruhi gözlerin, yani anlayışımızın kararması, artık ayırt etme yeteneğimizin kaybolması demektir. Harfi gözleri çok iyi gören biri bile, karanlıkta göremez, oraya buraya çarpar. Yüreğin kararması sözlükte karamsarlık anlamına gelirken, aynı zamanda da ruhi anlamdaki gözlerimizin göremeyeceğini belirtir. Bundan sonra nerelere çarpılır, onu zaman gösterir. Dünyamıza bakın; insanların yaşantıları, değer verdikleri şeyler, ne için birbirlerini yedikleri, neler için kaygı çektikleri ve her gün nelerin uğrunda didindiklerini muhakkak görürsünüz. Çevrenizde görüp, haberlerde duyduğunuz, mutsuzlukla, acılarla sonuçlanan şeyler biz insanların çarptığı şeylerdir. Bazılarından ise tesadüfen kurtularak geçiyoruz, gördüğümüzden dolayı değil. Nasıl ki vicdanın dağlanması, vicdanın iyi ile kötüyü ayırt etmekte hissiz hale gelmesi demekse; yüreğin kararmasında da olayları seçip anlamlarını kavrayamaz, göremez hale gelmesi demektir. Gözlerin görmeyip kör olması insanlara korkunç sıkıntı verirken, bahsettiğim yürek kararması, vicdanın dağlanmış olması, ruhi körlük, sanki insanları hiç etkilemez. Yine gözleri gören bir insan, kör ve körlük hakkında duyduğu şeylerden dolayı kendi adına o kadar etkilenmez. Ancak kendisinin de kör olması söz konusu olduğu zaman bu onun ilgisini çeker. Ruhi körlük ve ruhi karanlıkta olma halini de işittiğimizde pek etkilenmeyiz. Bu konu çoğu zaman ilgimizi hiç çekmez. Hâlbuki durum acildir ve muhakkak bir şeyler yapmamız gerekmektedir. Harfi anlamda kör olmamak için elimizden geleni yapmaz mıyız? Kaldı ki ruhi körlükte bulunan bir insan, eğer isterse o gözleri tekrar görür bir hale getirebilir. Hem de bunu başarması bizzat kendi elindedir.

Harfi gözleriyle göremeyen insanlar, İsa Mesih'e gelip gözlerinin açılması için yalvarıyorlar. İsa da onlara bazen soru soruyor. Mesela: “Benim bunu yapabileceğime iman ediyor musun?” diyor. (Matta 9:27-28) Onlar da “evet” diye cevap veriyorlar. Bunu lafta, öylesine söylenmiş bir «evet» gibi de anlamayalım. Çünkü öyle olsa İsa'yı kandıramazlardı. Bu insanlar İsa'nın Allah tarafından gönderilmiş olduğuna şüphe etmeden, yürekten gelerek iman ettiler. Kördüler, fakat onlar İsa hakkındaki işittiklerini, ruhi gözleriyle görerek iman ettiler. Ayrıca bu iman onlara harfi gören gözler de kazandırdı. Bu bir mutsuzluk mudur? Kesinlikle hayır. Her iki türlü görmek de insanı mutlu eder. Gördüğümüz, hissettiğimiz şeyler bazen çok çirkin olsa bile, bu yeteneğimizi hiçbir zaman yitirmek istemeyiz. Kolay olanı kör olmaktır, görmek ise zordur. Bu yüzden de görmeyi «bir yetenek» olarak açıkladık. Yetenek kazanılması gereken bir özelliktir. Her ne kadar göz, kulak, burun, deri, damak gibi duyu organlarımız Allah tarafından bize hediye olarak, kazanılmadan verilmişse de sahip olduğumuz bu şeyleri ya köreltiriz ya da daha bir hassas ve duyarlı olmalarında onları geliştirebiliriz. Yalnız bunlar otomatik olarak, daima en iyi bir şekilde ve hassasiyette çalışacak diye kesin bir kural yok. Dediğim gibi, bu bizlere de çok bağlı olan bir şey. Bilgisayardan örnek verecek olursam, ne demek istediğimi belki daha kolay anlatabileceğim.

Mağazadan alınan bir bilgisayarın içinde birtakım bilgiler ve onu çalıştıracak programlar varsa da bu ancak geneldir. Yani her insanın doğuştan tabiatıyla sahip olduğu gözü, kulağı, burnu ve öbür duyu organları gibidir diyelim. O bilgisayar ile bundan sonra sizin yapacağınız şeyler çok daha önemlidir. Bilgisayara ne vererseniz, yani yüklerseniz, ancak size onu geri verebilir. Olmayan şeyi vermesini de bekleyemezsiniz. Bununla o bilgisayarınızı ya bir şehir kütüphanesine ya bir müzik

şirketine ya da bir fotoğraf stüdyosundan tutunda, onu aklınıza gelebilecek her türlü şeylerle zenginleştirmek sizin elinizdedir. Ya da tam tersine -ki kullanmasını bilmezken benim başıma da çok gelmişti- o değerli özelliklere sahip aletin, sinir bozucu, ne yaptığını bilmeyen, elden-koldan, laftan-sözden anlamayan bir kutuya da dönüşmesi işten bile değildir. Bizlerin doğuştan sahip olduğu özelliklerimiz gibi, bilgisayar da üretimden satışa çıkarılırken belirli özelliklere zaten sahiptir. Onu ya geliştirip zenginleştiririz ya da tam tersine, insanı çıldırtmaya varana kadar özellikleri bilgisayara sonradan bizler kazandırırız. Bu yalnız bilgisayar için değil, bir yerde her şey için geçerlidir. "Ne ekersen onu biçersin" gibi sözler boşuna söylenmemiştir.

Hiç üzerinde durmadığımız, çoğu zaman anlamını bile bilmediğimiz insanlardaki ruhi gelişme de çok önemlidir. O geliştirilmesi gereken ruh da muhakkak görebilmeli, gördüklerini de ayırt edebilmelidir. "Zaten doğuştan görmüyor mu?" diyeceksiniz. Evet, gözlerimiz gibi o da görüyordur. Nasıl ki harfi gözlerle görme yeteneği için aldığımız eğitim ve öğretim bu konuda bizleri ya geliştirir ya da bazen köreltebilirse; ruhumuzla ilgili durum da aynıdır. Hiç okuma yazma öğrenmemiş birine gördüğü kitaplar ve her türlü yazı ne anlama gelirse, benzer şekilde eğitim almamış, cahil bırakılmış ruhi gözlerimiz de ancak bu anlamda bir görme yeteneğine sahiptir. Bunun farkında olan insanlık, ruhi gelişimimiz için de bir şeyler yapmış. Genel anlamda dünyaya baktığımız zaman, aslında onların yaptıklarından negatif bir sonuç çıkarmamak elde değil. Sanki ruhen gelişmek için değil de köreltmek ve kör etmek için uğraşmışlar. Aslında bu cümledeki «sanki» yerine «özellekle» kelimesi kullanmamız daha da bir gerçekçi olacak.

Ruhen insanlığın gelişmesini, problemlerine cevap vermeyi, en çok dini kuruluşlar, mezhepler, organizasyonlar, psikologlar ve birtakım başka kurumlar üstlenmiş. İçlerinde hiçbirisiyle kıyaslanamayacak kadar rekabetsiz olan en büyükleri Din'ler ve ona bağlı mezhepler. Dinler, insanların bu ruhi gözlerinin varlığından emin olduklarından, sözde onları geliştirmek için uğraş verirler. Yine doğrusunu söylemek gerekirse, insanlardaki gözleri onlar, bakması, görmesi gereken yöne değil de ya bambaşka yönlerde doğru çevirip, bilgisayar örneğinde olduğu gibi insanları çıldırtmaları bir yana, gerekirse gören gözleri de kör etmek için oymaya bile hazırdırlar. Bu konuda bizzat onların kendilerini de sakın görüyor sanmayın. O dindarlar hakkında yine İsa Mesih bu konuyla ilgili güzel ve bizleri aydınlatıcı sözler söylüyor. Bütün konu çok anlamlı olduğu için, sadece o cümleden ziyade ben ayetlerin hepsini yazacağım. Çünkü sırf ayetin yerini verirsem anlamsız olacak. Genellikle de kimsenin o yeri açıp okuma zahmeti göstermeyeceğini de tahmin ediyorum. Bir kitabı bırakıp başka bir kitabı açmak tembellikten ötürü yapılmıyor. Hâlbuki iyi bir araştırmacının ille de yapması gereken şeylerden biridir. Gelelim İsa'nın o dindarlar hakkında bu konuyla ilgili neler söylediğine.

Bu sırada Kudüs'ten bazı Ferisiler (o zamanki bir Yahudi mezhebi) ve din bilginleri İsa'ya gelip şunu sordular: "Senin öğrencilerin neden atalarımızın geleneğine karşı geliyorlar? Yemekten önce ellerini yıkamıyorlar."

İsa onlara şu karşılığı verdi: "Ya siz, neden geleneğiniz uğruna Tanrı buyruğuna karşı geliyorsunuz? Tanrı şöyle buyurdu: 'Annene babana saygı göster' ve, 'Annesine ya da babasına söven mutlaka ölümle cezalandırılsın.' Ama siz, 'Her kim anne ya da babasına, benden alacağın tüm maddi yardım Tanrı'ya adanmıştır derse, artık babasına saygı göstermek zorunda değildir' diyorsunuz. Böylelikle, geleneğiniz uğruna Tanrı'nın sözünü geçersiz kılmış oluyorsunuz.

Ey ikiyüzlüler! Yeşaya'nın sizinle ilgili şu peygamberlik sözü ne doğrudur: 'Bu halk dudaklarıyla beni sayar, ama yürekleri benden uzaktır. Bana da boşuna taparlar. Çünkü öğrettikleri, sadece insan kurallarıdır.' İsa, halkı yanına çağırıp onlara, "Dinleyin ve şunu belleyin" dedi. "İnsanı kirleten, ağzına giren değildir. İnsanı kirleten ağzından çıkandır." Bu sırada öğrencileri O'na gelip, "Biliyor musun, Ferisiler bu sözü duyunca gücendiler" dediler.

İsa şu karşılığı verdi: "Göksel Babamın dikmediği her fidan kökünden sökülecek. Bırakın onları; onlar körlerin kör kılavuzlarıdır. Eğer kör köre kılavuzluk ederse, her ikisi de çukura düşer." Petrus, "Bu benzetmeyi bize açıkla" dedi. "Siz de mi hâlâ anlamıyorsunuz?" diye sordu İsa. "Ağza giren her şeyin mideye indiğini, oradan da ayakyoluna atıldığını bilmiyor musunuz? Ne var ki ağızdan çıkan, yürekten kaynaklanır. İnsanı kirleten de budur. Çünkü kötü düşünceler, cinayet, zina, cinsel ahlaksızlık, hırsızlık, yalan tanıklık ve iftira hep yürekten kaynaklanır. İnsanı kirleten bunlardır..." Mat 15:1-20

"Eğer kör köre kılavuzluk ederse, her ikisi de çukura düşer" sözü gerçekten de doğru değil mi? Buradaki örnekte İsa harfi körleri kullanarak aslında ruhi körlerden bahsetti. Her ne kadar gözlerimiz görse de onları kör etmek yine bizlerin elindedir. İlle de gözümüze kasten bir şey batırmayı düşünmeyelim. Cahillikle, bazen de inatla yaptığımız yanlış şeylerle kör olmamız işten bile değildir. Yine öyle meslekler var ki insanların bu konuda dikkatli olması gerekmektedir. En basiti, çıplak gözle kaynak yapmak düşünülemezken, bunu yapan hâlâ çok insan vardır. Bunun gibi birçok mesleklerin yanında, ellerinde olan imkânları kullanmayıp, gözlerini sanki bilinçli olarak köreltmeye uğraşan insanlar da azınlıkta değildir. Gözümüzün, görmediğini hemen fark ederiz. Ruhi gözler ise öyle değil. Nasıl ki bedenimizin açlığını fark ederde, doyumadığımız zaman devamlı bir iştah, dürtü, rahatsızlık hissederek; ruhi açlığımızı fark etmemiz ve onu doyurmak için de bir şeyler yapmamız, bedensel açlığımızda olduğu gibi aceleci ve ısrarcı değildir. Bir de bunların bilincinde değilsek, rahatsız olsak bile ki, bütün insanlık bu konuda çok rahatsızlık çekiyor, nedenini bambaşka yerlerde aramakla da ancak daha büyük acılara, mutsuzluklara gideriz. Oralarda aramak için de özellikle yönlendiriliyoruz. Televizyonlar, filmler, radyolar, okullarda aldığımız eğitim ve öğretimler, yazılan kitaplar, gazeteler, reklamlar vs. sağ olsunlar çok mu çok bu konuda gayret sarf ederler. Bütün bunlarla boş bir dünya ve boş şeylerden hoşlanan boş adamlar meydana getirdik. Tüm insanlık olarak, Allah'ın bir vakitler seçmiş olduğu milletin yok olmasından önce, onlar hakkında söylediği şu sözlerdeki durumda gibiyiz:

Bütün bunlar kendilerini Mısır Firavunu'nun boyunduruğundan kurtarıp Mısır'dan çıkaran Tanrıları RAB'be karşı günah işledikleri için İsraililerin başına geldi. Çünkü başka ilahlara tapmışlar, RAB'bin İsrail halkının önünden kovmuş olduğu ulusların törelerine ve İsrail krallarının koyduğu kurallara göre yaşamışlardı. Tanrıları RAB'bin onaylamadığı bu işleri gizlilik içinde yapmışlar, gözcü kulelerinden surlu kentlere kadar her yerde tapınma yerleri kurmuşlardı. Her yüksek tepenin üzerine, bol yapraklı her ağacın altına dikili taşlar, Aşera putları diktiler. RAB'bin onların önünden kovmuş olduğu ulusların yaptığı gibi, bütün tapınma yerlerinde buhur yaktılar. Yaptıkları kötülüklerle Rab'bi öfkeliendirdiler. RAB'bin, «Bunu yapmayacaksınız» demiş olmasına karşın putlara taptılar. RAB

İsrail ve Yahuda halkını bütün peygamberler ve biliciler aracılığıyla uyarmış, onlara, «Bu kötü yollarınızdan dönün» demişti, «Atalarınıza buyurduğum ve kullarım peygamberler aracılığıyla size gönderdiğim Kutsal Yasa'nın tümüne uyarak buyruklarımı, kurallarımı yerine getirin.» Ama dinlemediler, Tanrıları RAB'be güvenmeyen ataları gibi inat ettiler. Tanrı'nın kurallarını, uyarılarını ve atalarıyla yaptığı antlaşmayı hiçe sayarak değersiz putların ardınca gittiler, böylece kendi değerlerini de yitirdiler. (boş şey ardınca yürüdüler, ve boş adamlar oldular) Çevrelerindeki uluslar gibi yaşamamaları için RAB kendilerine buyruk verdiği halde, ulusların törelere göre yaşadılar. Tanrıları RAB'bin bütün buyruklarını terk ettiler. Tapınmak için kendilerine iki dökme buzağı ve Aşera putu yaptırdılar. Gök cisimlerine tapılar. Baal'a kulluk ettiler. Oğullarını, kızlarını ateşte kurban ettiler. Falcılık, büyücülük yaptılar. RAB'bin gözünde kötü olanı yaptılar, kendilerini kötülüğe adanarak O'nu öfkeliendirdiler. RAB İsraililere çok kızdı, Yahuda oymağı dışında hepsini huzurundan kovdu. Yahudalılar bile Tanrıları RAB'bin buyruklarına uymadılar. İsraililerin benimsediği törelere göre yaşadılar. Bundan dolayı RAB İsrail soyundan olan herkesi reddetti. Çapulcuların eline teslim ederek onları cezalandırdı. Hepsini huzurundan kovdu. 2.Krallar 17:7-20

Eski Türkçe tercüme 2.Krallar 17:15'inci ayetinde:

«Tanrı'nın kurallarını, uyarılarını ve atalarıyla yaptığı antlaşmayı hiçe sayarak değersiz putların ardınca gittiler, böylece kendi değerlerini de yitirdiler» yerine aynen şu şekilde tercüme etmiş. «...O'nun kanunlarını ve ataları ile ettiği ahdini ve onlara ettiği şahadetlerini hor gördüler; ve boş şey ardınca yürüdüler, ve boş adamlar oldular...»

Yabancı dillerdeki birçok tercümelerde de kelimesi kelimesine bu «**boş adamlar oldular**» tabiri kullanılmış. Onların başına gelenleri tarih diye ya okuyoruz ya da sıkılıp hiç değer bile vermiyoruz. Peki, biz bu bilgilerden kaçmakla Allah'ın düşüncelerini değiştirebilecek miyiz? Sakın bu kitabı Türkçe okuyorsanız, bu sözleri de sırf Türklere yazılmış bir kitap diye görmeyin. Ben bu yazılarla tüm insanlığı kastediyorum.

Bir sıkıntı var ama anlayamıyoruz. Canı sıkılan, içi daralan, karamsar, ne yaparsa yapsın bir türlü mutlu olamayan insanlık, sonunda alkole, sigaraya, uyuşturucuya, pervazsızca-sapık sekse de başvursa, umduğunu bulamıyor. Bütün bunlar ruhi açlıktan ve onu doyurmamak, ya da doyuramamaktan kaynaklanıyor. İnsanlık bir şeyler arıyor ve mütemadiyen bedenine verdiği şeylerle ruhunu tatmin edeceğini sanıyor ama boşuna.

Bedensel açlığımızın tatmini kolay gibi gözükse de hemen hemen her konuda olduğu gibi bu konuda da çok hatalıyız. Fiziksel bozukluklarımız çoğunlukla yanlış beslenmekten kaynaklanıyor. En basit gibi gözükse de şeyde bile korkunç hatalar yapıyoruz. Çoğunlukla da ya bilmiyoruz ki, zaten bu konularda hemen hemen hiçbir şey öğretmezler, ya da kendi gayretimizi kullanarak bilme zahmeti bile göstermiyoruz. Bunlardan biri de benim. Bütün lise hayatında ancak "C vitamini hangi besinlerde bulunur" gibisinden basit bilgilerle eğitim aldık. Hâlbuki ben bir soğan ekip onu doğru

dürüst yetiştirmesini dahi bilemem. Peki, kaç lise, üniversite mezunu bunu bilir? Bu zamanımıza göre çok değersiz ve boş bir iş de onun için mi? Canımızın istediği her şeyi yemek, bize iyi ve doğru yapıyoruz gibi geliyor. Bedensel sağlığımız için neyin gerekli, neyin lüzumsuz, hatta zararlı olabilecek gıdasal karışımları bile bilmiyoruz. Hâlbuki yemek yemek ve onların tatlarının lezzetine varmak ilk önce zihinde başlar. Zihnimize yerleşen yemekleri yediğimiz, tadını bildiğimiz için onları canımız çeker. Hiç bilmediğimiz ve yemediğimiz şeyi, karnımız aç da olsa çoğu zaman içimiz istemeyecektir. Hatta çok faydalı olduğu halde, o yemekten tiksinti bile duyabiliriz. Her ne kadar çocukluk çağlarında bazı şeyleri, ne kadar aç olursak olalım içimiz almasa da zihnimize yerleşen lezzet ve o yemeklerin faydası konusunda sahip olduğumuz bilgi, gün gelip bizde farklı bir iştah geliştirecektir. Ben çocukken balığı, hele birde kalkan balığını hiç sevmezken, şimdi belki de en sevdiğim balık kalkan oldu. O kadar pahalı ki, şimdide her zaman alıp yiyemiyorum. Kereviz yemeğinden nefret ederdim. Faydalıymış diye zorla da olsa yiye yiye şimdi çok seviyorum. Demek ki beynimiz önce o yemeği tanımalı. Bu da genelde ilk olarak aile içinde başlıyor. Yemek yeme kültürü gerçekten de ailede çocuklukta gelişmeye başlar. O sonradan zengin olmuş gariban insanların aşırı kilolu olmaları da bazen keşfettikleri yeni yeni yiyecek türlerinden de olur. Konuyu fazla uzatmadan anlatmak istediğim yere geleyim. Bütün bizim bedensel yani fiziksel sağlığımız ve hatta güzelliğimiz dahi, nasıl ki beslenmemizle çok yakından ilgiliyse, ruhi sağlığımız da ruhumuzu nasıl beslediğimize bağlıdır. Öyle ki ruh sağlığı bozuk olan insanın, bedensel şikâyetleri de gittikçe artacaktır. Çünkü bunlar birbirleriyle uyum içinde olmazlarsa, gün gelip ikisi de birbirini muhakkak etkiler.

Mesela bedeninde korkunç ağrısı olan biri, ısıklı çalıp şarkılar söyleyemez. Söylese de zevk almaz. Yine bedensel rahatsızlıkla kıvranan biri, ruhi şeyleri de algılamakta zorlanacaktır. Kanseri hastaları son dönemlerinde morfin yapılmazsa çok acı çekerler. Bu insanlara ruhi konularda anlatılacak ne olursa olsun, hatta istediği şeyler bile olsa, zihni daima acılarında olduğundan dolayı tam bir yoğunlaşma sağlayamazlar. Bunun tam tersine, bedenlen sağlıklı ve sağlam olup, ruhen acılar içinde olan birinin de durumu aynıdır. Mukaddes Kitabı okuyacak olursanız, ya da okuduysanız; birçok ruhi sıkıntılı insanların Allah'tan ve O'nun peygamberlerinden yardım etmeleri için yalvardıklarını bile görürsünüz. En çok da İncil'de geçen bu sıkıntılı insanların ruhi acılarına, başka ruhi yaratıklar da sebep olmaktadır. (Matta 4:24; Matta 8:16, Matta 12:22; Luka 6:32-34; Resullerin-Elçilerin işleri 19:12) Bu ayetleri masalmış gibi okumayalım. O insanlar efsane falan değil gerçektiler. İsa Mesih hakkında İncil'de okurken, birçok insanlar iyileşmek için O'nun yanına geldiyse bile, bütün İsrail'deki özürlülerin geldiğini kayıtlarda görmüyoruz. Demek ki bazıları buna iman etmiyordu. Ruhen hasta olup iyileştirilmiş olanlar için de durum farklı değildir. İsa o zamanlar ancak bu hastalığının farkında olup, iyileşmek için iman edenleri iyi etti. Sanki günümüzde durum farklı mı? Hasta olup da farkında olmayan o kadar çok insan var ki. Hem bedensel hem de ruhsal yönden. Farkına bile varılmayan şey için ne yardım ne de çare aranır. İnsanlar ruhen hiçbir eksiklik hissetmiyorlarsa o zaman çare de aramayacaktırlar. Ya da bir eksiklik muhakkak vardır, vardır ama o bunu bambaşka şekillerde ve ortamlarda arıyordur. En sakatı da ister bedensel olsun isterse de ruhsal olsun, yanlış, acemi, kötü bir doktorun eline düşmektir. "Yarı doktor adamı canından, yarı hoca da insanı imandan eder" diye söylenmiş atasözü çok yerindedir.

Bütün insanlığın yaratıcısı, ruhumuzu ve onu nasıl doyurup eğiteceğimizi de en iyi bilendir. Fanatik dinciler gibi, "her ruhi rahatsızlığımızı bir dindara danışmalıyız ve sadece ondan yardım beklemeliyiz" demek akılsızlıktır. Her şeyin en doğrusunu muhakkak Allah biliyordur. Fakat her Allah'a inandığını söyleyen de Allah'ın sözcüsü

ya da temsilcisi değildir. Başka bir gerçekte, O'na inanmayan insanların da birçok konularda doğru bilgiye sahip olmalarıdır. Ya da şöyle söyleyelim, bütün yiyecek, içecek ve güneş Allah'ındır ama O bunları iyilere de kötülere de verir. (Matta 5:45-46) Hatta o imansız, Allahsız dediklerimiz, bazen inanan, dindar, dinine organizasyonuna bağlı birçok insanlardan daha makul ve mantıklı düşünerek, birçok olayları da çok daha insancıl ve net görüp değerlendirebiliyorlar. (Luka 16:8) Ben o dinleri meydana getiren insanların ne ve nasıl olan dindarlıklarına hükmetmek istemiyorum. Onların yanlış yolda gitmelerinden ziyade, kendilerini doğruluğun yegâne ve tek kaynağı olarak görmelerini ve de göstermelerini büyük körlük olarak niteliyorum. Hiçbir Allah adamı kendini beğenmiş ve "en doğru benim, benden başkası yok" diye ilan etmez ve de etmemiştir. Hristiyanların Allah'ın oğlu diye inandıkları (ki ancak ruhsal açıdan bakıldığında doğrudur) ve Kuranda da (Ali İmran Suresi (3):59) geçen başlangıçtaki Âdem gibi kusursuz olan İsa Mesih bile böyle bir yakıştırmayı kabul etmemiş, izzeti Allah'a vermiştir. İncil'de şöyle bir konuşma geçer:

İsa yola çıkarken, biri koşarak yanına geldi. Önünde diz çöküp O'na, "İyi öğretmenim, sonsuz yaşama kavuşmak için ne yapmalıyım?" diye sordu.

İsa ona, "Bana neden iyi diyorsun?" dedi. "İyi olan tek biri var, O da Tanrı'dır. Markos 10:17-18

Bu insanlar hiçbir zaman kendilerini beğenmiş türden değillerdi. Alçakgönüllü olmaları da bir şov, ya da ikiye bölünmüşlük değil bilakis onların samimi yüreklerinden gelen bir gerçektir. Söyledikleri sözler ise hakikatleri dile getiriyordu.

Peki, bütün bunların bilincinde olan bir insan, ruhi açlığını nasıl doyurmalı? Onu doyuracak lokantaları, restoranları, pazarları nerelerde aramalı? Tecrübesiz bir insan için bunlar çok zor, hatta imkânsız gibi gözükebilir. Sadece birkaç soru bize bunlar hakkında yardımcı olabilir. Mesela: "Bütün yeryüzünü ve gökyüzünü yaratıp, içinde bu kadar çeşitli gıdalarla insanları ve hayvanları doyuran, ruhi konuda bizleri açlığa, kıtlığa mı terk etmiştir? O'nun amacı bizleri mutsuz mu, yoksa mutlu, huzurlu bir dünyada mı yaşamaya özendirme?" En basit bu iki soruya da olumlu, bizlerin faydasına yönelik cevaplar veriyorsak, bizim için ümit var demektir. Çünkü Allah'ın ruhi konularda da bizlere yeterince gıda sağlamış olduğunu, bu soruya cevap verecek bilgimiz olmasa bile, bunu en azından mantıken kabul edeceğiz.

Örneğin zamanımızda en ucuz ve kolay yoldan elde edilecek Mukaddes Kitap ve Kuran Allah'ın iradesiyle yazılmış, yine zamanımıza kadar korunmuştur. Nokta, virgül ve değersiz baskı hatalarıyla, yanlış yorumlu tercümeleri ölüm kalım meselesi yapmazsak, bolca ruhi gıdalara sahip olduğumuzu göreceğiz. Böyle değişikliklere da bence Allah özellikle müsaade ediyor ki, ruhunda bozukluk olanlar için sanki bir tuzak olsun. Tuzağı ise Allah kurmuyor, ancak onlar kendilerini mahva götürecek yürek tutumunu yine kendileri geliştiriyorlar. (Ali İmran (3):7; 2.Petrus 3:14-18) Onlara göre "Allah'ın sözünü insanlar bozdular, değiştirdiler." «**Din Mafyaları ve Biz**» kitabında da yazdığım gibi, bu söze inanmaya kalkarsak, Allah'ı yalancı yapmış oluruz. Çünkü O tüm kutsal kitaplarda sözünü koruyacağını açıkça söylüyor. (En'am (6):34 ve 115'inci ayet; Nisa (4):136; Mezmurlar 12:6-7; 1.Petrus 1:24-25; Matta 24:35) O kitaplarda geçen nokta, virgül, sayı, yer ve zaman gibi değişiklikler bizleri Allah'tan ve O'nun özelliklerini tanımaktan uzaklaştırmaz. Kuran olsun Mukaddes Kitap olsun, onları eleştirenleri büyük bir memnuniyetle okumuşumdur. Onların, "değiştirildi" ya da "sahte" dedikleri konularla Allah'ı yanlış tanımam diye bir şey söz konusu olmadı. Bazı insanlar en basit bir bilgi olan «Allah'ın geleceği daima görme» gerçeğine bile tahammül

edemiyorlar. Hatta o kitaplara inandıklarını söyledikleri halde. Bu ve buna benzer hoşlarına gitmeyen bilgileri ise, “orada öyle değil de böyle demek isteniyor” gibi yanlış yorumlarla kendilerini ve kendilerini takip edenleri kandırdıklarını sanıyorlar. Olsun, sonunda herkes istediği gibi inanmalı. Doğruyu da yanlış da herkes istediği gibi seçebilmeli. Ben kanun yapıcısı olmadığım için, bunların sınırlarının nerede başlamalı ya da bitmeli gibi bir yorumda bulunmak istemiyorum. Bütün insanlık kendi adına hesap vereceğinden dolayı, herkes inancında, inanmak istediği şeyde, doğru ya da yanlış yorumlarından yine kendileri sorumludur. Allah’ın verdiği ruhla, hikmetli Süleyman Mukaddes Kitabın Vaiz bölümünde şu gerçekleri dile getiriyor:

İşin sonu şudur; her şey işitildi; Allah’tan kork, ve O’nun emirlerini tut; çünkü insanın bütün vazifesi budur. Çünkü iyi olsun kötü olsun, her gizli şeyle beraber her işi Allah hükme götürecektir. Vaiz 12:13-14

Bu kadar basit. Bu hükümden kaçacak ya da kurtulacak kimse yok. Hâkimimiz de Allah olacağından dolayı, kimse O’nun önünde rüşvet verip, kandırıp, sahtekârlık yapamayacaktır. Bütün bunlar böyle olacağından dolayı, doğruluğumuzdan, samimiyetimizden, dürüstlüğümüzden ve her şeyden önemlisi de sevgimizden dolayı kaygı çekip korkmamıza gerek yok. Yanlışlıklarımız zaten var ve de olacak. Fakat özellikle bilerek yaptığımız şeylere ise yanlışlık denmiyor. Bu konularda kendimizi samimiyetle imtihan etmeliyiz. Bunlar hakkında uzun uzun nasihatleri zaten dünyanın her yerinde doğuştan beri hepimiz aldık, ya da hâlâ alıyoruz. Ben bahsettiğim bu kargaşalık gibi gözükken şeyler hakkında değil de ruhumuzun görme önemi ve onu nasıl beslemeliyiz konusu üzerinde durmak istiyorum.

Ruhumuzu nasıl beslediğimiz, bizlerin hem harfi hem de ruhi gözlerini korkunç denecek derecede etkileyecektir. Artık baktığımız şeylerden çıkardığımız anlamlardan tutunda, duyduğumuz, okuduğumuz, işitip konuştuğumuz şeylere kadar; yatıp kalkmamız, yiyip içmemiz, yürüyüşümüz ve hatta abartmak gerekirse tipimiz bile bundan etkilenecektir. Ben ruh bilimcisi, psikolog falan değilim ama bunların böyle olduğuna kesinlikle inanmanızı da tavsiye ederim. Saydığım şeylerle birlikte bu konuda sağlığımız dahi pay alacaktır. İyi yönde mi yoksa kötü yönde mi bir etki gösterecekler, bu aldığımız gıdalara bağlı olacak. Çünkü ruhumuzu nelerle beslediğimiz çok önemlidir. İnsan ruhu, müzik dinlemekten tutunda, güneşin batışından, dağ, orman, deniz manzarasına kadar etkilenip, bunlardan bir rahatlık, bazen de rahatsızlık duyar. Bu gördüğü, dinlediği, algıladı şeylere bağlıdır. Ruhun doyurulmasında benim devamlı Allah’ın sözlerine dikkat çekiş nedenim, bütün insanlık âlemi olarak kaygısızca o kaynaktan hem yiyip hem de içebiliriz demek istiyorum. İnsanlık olarak ilginç bir durum da ruhumuzun daima bir inanç aramasıdır. Dünyanın neresine giderseniz gidin, balta girmemiş denilen ormanlarda yaşayan en küçük bir kabilenin bile yücelttiği, taptığı inancı vardır. Hem de hiç kimse onlara bir şey öğretmediği halde. Nasıl ki insanlık yine dünyanın neresinde olursa olsun bedenini doyurmak için açlık duygusuna ve gereksinime sahipse, inanç ve kendine bir Allah aramak konusunda da aynı duygulara sahip olduğu kesinlikle belli. Bundan da şu anlam çıkıyor: Tabiatımızda olan, bizlerin içindeki bu Allah arama duygusuna doğuştan sahibiz. Kitapta da yazdığı gibi:

Dünyayı ve içinde olan bütün şeyleri yaratan Allah, göğün ve yerin Rabbi olduğundan, ellerle yapılmış mabetlerde oturmaz; mademki hepsine hayat, soluk, ve her şey veren kendisidir, bir şeye muhtaç imiş gibi, insanların elleriyle O’na hizmet olunmaz; ve belli vakitlerini ve meskenlerinin sınırlarını tayin ederek

bütün yeryüzünde otursunlar diye insanların her birini bir kandan yarattı; ta ki, Allah'ı arasınlar, ve mümkün ise el yordamı ile (araştırarak) O'nu bulsunlar; fakat O hiç birimizden uzak değil; çünkü biz O'nda yaşıyoruz, hareket ediyoruz ve varız; nasıl ki sizin şairlerinizden bazıları demiştir: 'Çünkü biz O'nun zürriyetiyiz (soyuyuz).' Resullerin-Elçilerin İşleri 17:24-28

Tarihe bakıldığında insanlık bu ihtiyacını çeşitli şekillerde karşılama yollarına gitmiş. Birçok dinlerin varlığı ve çeşit çeşit ilahlara olan inançta bu yüzdendir. «Modern» denilen dünya ülkelerinin insanları, zevk ve para ile elde ettikleri şeylerle bu duygularını bastırmaya uğraşsalar da aynı ihtiyaca onlar da sahiptir. Mademki bütün insanlığı ve her şeyi yaratan tek bir Allah vardır, bedenimize olduğu gibi ruhumuz için de bize en iyi gıdanın ne olduğunu bilen ve veren kendisi olmalıdır. Bu yüzden de ruhi gıda denildiğinde, «Allah'ın sözlerindeki hikmetle ruhumuzu geliştirebiliriz» diyorum.

İster ruhumuza olsun isterse de bedenimize, aldığımız besinlerin iyi mi ya da kötü mü olduğunu bazen uzun bir zaman sonra anlarız. Aşırı kötü olan şeyler tabii ki kolayca anlaşılır. Çok kötü bir yemek daha kokusundan belli olurken, toplantılarında Allah'a tapıyoruz diye kılıçlarla, şişlerle kendilerini delik deşik edenleri görmekle de ruhumuz olumlu bir şekilde gelişmeyecektir. Fakat aynı olayda, amacı sirkte cambazlık yapmak isteyenler için bu durum faydalı olabilir. Bu nedenle bulunduğumuz ortamlarda kendi kendimize ne aradığımızı, bunu da kendimizi kandırmadan sormalıyız. Ben birçok dini çevrelerdeki insanlara baktığım zaman, toplandıkları o yerlerde, binlerce kişi içinden Allah'ı gerçekten arayan, seven, samimi bir kişiyi bulmak, inanın bazen imkânsızdır diyorum. Her birinin bambaşka, iyi olsun kötü olsun, doğru olsun yanlış olsun ama Allah'tan çok uzak beklentileri, amaçları ve düşünceleri vardır. Zaten ben de 24 saat devamlı Allah'ı düşünen bir insan toplumu olmalıdır diye bir kaide koyma niyetinde değilim. Fakat en azından bulunduğumuz ortamlarda, amacına uygun bir düşünce ve ruh tutumuna sahip olmalıyız demek istiyorum. Allah'ın adı geçen yerlerde ben saatlerimi, günlerimi, aylarımı ve yıllarımı, hatta bütün bir ömrümü boşuna geçirmek istemem. Bence bir insan boşu boşuna oralarda bulunacağına, tarlalarda korkuluk olarak durması, o kişiyi bizzat ruhi konuda çok daha rahatlatır. Hiç olmazsa ibadet diye yat yat kalk, ilahi oku, dua et gibi formlarla bedenini rahatsız etmez. Kısacası ne arıyorsak, onu nerelerde arıyorsak ister doğru ister yanlış bir yer olsun, bunu dışardan bakmayla ya da içeri girmeyle anında zaten hemen anlayamayacağız. Ne ise ona kendimizi verirken, tam anlamıyla yüreктen gelen bir araştırma yapmalıyız. Yarım yürekle, laf olsun diye, tembellikle de yapabiliriz. Neyin ne olduğunu anlama işi de bu sefer çok uzun zaman alacaktır. Hatta bazen anlamadan ve anlamak da istemeden, sahip olduğumuz bomboş bir inançla da bir ömür boyu yaşar ve de ölebiliriz. İnsan olarak öyle eskiden olduğu gibi 7-8 hatta 9 yüz yıllık bir ömre de sahip değiliz. Çiçek gibi bir anda çıkıp hemen soluveriyoruz. Bedenimizin iflasa gitmesi ise bazen bir anda olacak şey. Gençlere bu laf çok anlamsız gelir ama işin aslı böyledir. Çünkü bana da gençken öyle geliyordu.

Mesela Yehova Şahitleriyle bir arada bulunurken, üç ayda sahip olduğum bilgiler ve izlenimlerimle, kendi gözümde orada kırk sene bulunan bir ihtiyardan (ruhi önder anlamında görevli) bazı konularda hem daha bilgili hem de olayları daha net ve açık görebiliyordum. "Kendi gözünde herkes kendini öyle görür" diyeceksiniz. Aradan yirmi seneden fazla bir zaman geçti, ben o insanları harcadıkları onca bedensel emeğe rağmen hâlâ ruhta, bilgide ve görme kabiliyetlerinde beşikteki çocuk olduklarını görüyorum. Bunu da sırf ben değil, aralarında 63 sene yaşayıp, 40 sene aktif çalışmış,

en üst seviye denilen yönetim kuruluna kadar yükselmiş Raymond Franz'da kitaplarında yazıyor. O yollarda yürümüş ve hatanın farkına varmış birçokları gibi. Peki, "öbür dinler nasıl?" diye sorarsanız, belki daha da beter. Bırakın Yehova Şahitlerinin bilgide çocuk olmalarını, öbür dinlerdeki neredeyse bilgide doğmamış gibiler. Bunun yanında bazıları din konusunda çok az bir bilgiye sahip olmayı özellikle yeterli görüyor. Onlara göre çok aşırı aç kalmış zayıf bir insanla, abur cubur ve yanlış çok şey yiyerek, yağ tulumu olmuş iki insan arasındaki fark, ancak terazideki rakamlardadır. Aslında ikisinin de sağlık konusunda hayatları tehlikeydedir gibi demagojik örnekler verip, fazla bilgiden de kaçıyorlar.

Anlatmak istediğim konu, insanların doğruyu aramalarında o işi tam bir yürekle yapmaları gerektiğidir. Yapmazsak ne olur? Dediğim gibi iş ancak uzayıp durur. Ne yaptığımız ne de gittiğimiz yolun gerçek anlamda farkında olamayız. Ancak birinin tutup da bizi silkelemesi gerekir. Silkelenip bazı gerçeklere gözümüzü açsa bile, eğer yine aynı tutumda devam edersek, en fazla belki yer değiştiririz. Yani bilmem ne partisinden çıkıp, bilmem şu partisine geçmek gibi. Ya da bilmem ne dini ya da mezhebi değil de başka bir din ya da mezhebe geçmek de aynıdır. Bu konuyu yıllar önce Yehova Şahitliğini başlatan ve anlayıp farkına vararak kitabında yazmış olan [Carls Taze Russel](#) de belirtmiş. "Eğer ruhumuzu doyuruyoruz" diyerek aslında onu aç bırakarak kendimizi kandırmaya kalkarsak, hiçbir zaman geriye döndüremeyeceğimiz zamanımız, en güzel gençlik yıllarımız ve enerjimiz boşa gittiği gibi, bomboş ya da çöp denecek şeylerle dolmuş bir ruh ile bunalıma girip, intihara bile sürüklenebiliriz. Bunu ille de onlardan uzak durmalıyız anlamında söylemiyorum. Ancak kendimizi onlara kaptırmadan önce, devamlı, hiç usanmadan çok iyi bir araştırma yapmalıyız diyorum. O zaman geçirdiğimiz yıllara yanmadığımız gibi, zamanımızı da boşa geçirmiş olarak görmeyeceğiz. Ben de yaklaşık yirmi senemi Yehova Şahitlerinde ve başka dinlerde Allah'ı araştırmakla geçirdim. Fakat insana değil, amacım hep Allah'a kul olmaktı. Bu yüzden hiçbirine bir an bile boyun eğmedim. Bu yüzden de onlarla geçen vaktimi pişmanlık olarak değil de "iyi ki giderek öğrenmişim, başkalarına da belki faydam olur" diye görüyorum. Hiç içlerine girmeseydim, belki hiçte öğrenemeyecek ve o insanları da anlamayacaktım. Onlardan doğru bilgiler öğrendim demek istemiyorum, ancak öğrettikleri o bilgileri acaba doğrumudur yanlış mıdır diyerek araştırmakla, ben kendim geliştirdim demek istiyorum. Sadece evde oturarak da araştırabilirdim, ama öğretilen o şeyler oturduğum yerde tek başıma aklıma gelmezdi ki araştırayım.

Örneğin açlığınızı doyurmak için lokantaya gidiyorsunuz diyelim. Yemek ısmarlıyor ama onları yemeden, öyle ya da böyle vaktinizi geçiriyorsunuz. Hiç tadına bile bakmadığınız yemekler için ücret ödediğiniz gibi, aç bir bedenle oradan da çıkıp gidiyorsunuz. Bu yolla aç kaldığınız bir yana, o lokantanın iyi mi kötü mü olduğunu bilmeniz bile imkânsızdır. Açlık hissedip her seferinde aynı lokantaya gittiğinizde, aynı şekilde de oradan çıktığınızı varsayalım. Bedensel açlıkta böyle bir şeyi belki de kimse yapmayacaktır. Fakat ruhumuzu doyurmada neredeyse tüm insanlık olarak, aynen burada yazdığım örnekte olduğu gibiyiz. Burada verdiğim örnekle, lokantayla dini eğitim aldığımız yerleri kıyaslamak istiyorum. Lokantada etrafımızdaki o atmosferden, yemek kokuları, koşuşan garsonlar, tabak çanak sesleri, masalarda oturanlar falan, burası doymak için gelinmiş bir yer diye bizleri aldatmasın. Ruhi açlığımızı doyurmak ruhi anlamda gerçekleşeceğinden, oralarda da kimse kimin ne yediğini, ya da yiyip ne kadar doyduğunu göremez. Ancak tahminde bulunur ki, o tahminler çoğu zaman yanlıştır. Ayrıca harfen yediklerimizle doyduğumuzu sansak bile, o lokantadaki gıdaların besin değeri sıfır da olabilir. Buna gizli açlık da deniyor. Sizin gibi o lokantaya

bomboş mideyle girip, yine o lokantadan ya bomboş mideyle ya da yemekten şişmiş fakat sıfır gıda ile çıkmanız, olmayacak şey değildir. O yerlerde düzenli bir şekilde hazır bulunmakla da kendimizi kandırmayalım. Yeryüzündeki dinlere ve onların ruhen besledikleri insanlara baktığımızda, onların ruhlarının ne kadar gelişmiş olduğunu, aşağıdaki resimde gördüğümüz Afrika'daki Sudan'lı çocuğun bedenine benzetebiliriz. O çocuğun çektiği bedensel açlıkla, yeryüzündeki dinlerin bizlerin ruhunu doyurması arasındaki fark; birinin harfi gözlerle görülüyor olması, öbürü ise istersek ruhi gözlerle görülen cinstendir. Bizzat benim düşüncem ise bu benzetmede kullandığım kadar bile iyimser değil. Bence ruhen ölmüş bir dünya insanlığına sahibiz. Tek tük can çekişenlerimizle de bir genelleme yapmak gerçek dışı olur.

“Ruhumuzu doyurmak için, hiç düşünmeden Allah'ın yazdırttığı kitaplardan kendimizi besleyebiliriz” dedim ve arkadan da dinlerin bizleri ne kadar aç bıraktığını söyledim. Anlatmak istediğim konu da zaten bu. İki şeyi birbirine karıştırıyoruz. Din denildiği zaman hemen aklımıza Allah geliyor. Aferin onlara ki bunu insanların zihinlerine sokmayı başarmışlar. Mesela banka deyince hemen aklımıza para gelir. Ya da restoran denilince de aklımıza yemeklerin geldiği gibi. Bu çağrışımları bize o yerler vermiştir. Din denilince de zihnimizde Allah'ı çağrıştırmak yanlış olmasa gerek. Unutmamamız gereken yan ne o banka ne o restoran ne de herhangi bir din, ille de otomatik olarak amacına uygun, doğru, sağlıklı ve tatmin edici bir şekilde bizim faydamıza çalışacak diye de bir kural yok.

Peki, iyyinin ya da kötünün ne olduğuna kim karar verecek?

Muhakkak sonunda karar bizim.

Peki, bunun doğrusunu biz nereden bileceğiz? Hepimiz en doğru kararı vermek istemez miyiz?

Ruhen kendimizi yetiştirip, bir çocuk gibi onu bakıp büyütmemiz de sonunda bizim işimiz. Ruhumuz bize bağlı olan bir şey, ona ne türlü şekil verirse verelim, ya da ne türlü bir şekil verilerse versinler, bunu önce biz istemeliyiz veya müsaade etmeliyiz.

Doğrunun veya yanlışın ne olduğuna karar vermemiz ise bir ölçüye sahip olmakla olur. Hayatımızda kimi, neyi, hangi standartları ölçü olarak alıyoruz, ya da almalıyız? Gelin bunlar hakkında da konuyu biraz daha genişletelim.

Buna basit bir örnekle başlayalım. Bir masanın uzunluğunu tahmin etmek, ya da hiç uzunluk ölçüsü birimi tanımayan bir insanın, istediği bir yere o masanın sığıp sığmayacağını bilmesi için de bir ölçü birimine sahip olması gerekir. Elimize ip alarak da, metre alarak da o masanın enini boyunu ölçebiliriz. Metre alırsak sahip olduğumuz ölçü her yerde ve her şey üzerinde geçerli olurken, iple ölçtüğümüz ölçü sırf o tek şey için geçerli olacaktır. Öyle ya iple ölçtüğüm masa ile başka ne ölçebilirim ki? Metre denilen ölçüm birimi de nihayetinde insanlar tarafından icat edilmiştir. Önemli olan bir metrenin yüz santim olması, ya da 140 santim olması değildir; önemli olan bir metrenin her yerde aynı olmasıdır. Rakamlar ölçüm birimlerinde de daima değişecektir. Biz insanlar bir metreye 100 santim demişiz. Buna başlangıçta 120 de diyebilirdik, 240 da. Nitekim birçok ülkelerde bu birimler değişir. Metre, kilometre demez de mil derler. Litre demez de galon der. Bunların miktarları da değişir. Ama her yerde aynıdır. Galon dendi mi kaç litre olduğunu gösteren bir cetvel vardır. Mil dendi mi de kaç metre olduğunu gösteren cetvelin olduğu gibi. Yani isimler, birimler bizleri yanıltmasın. Herkesin kabul edeceği bir ölçüye sahip olursak ne demek istediğimizi ve bize ne demek istendiğini daha kolay anlarız.

Sorumuz, bir masanın ne kadar uzun olduğunu tahmin etmektir. Muhakkak her kafadan bir ses çıkacaktır ve her birinin söylediği rakamlar da farklı olacaktır. Bütün bu tahminlerin sonunda o masa metreyle ölçüldüğü zaman, uzunluğu kesin kez belli olur. Örneğin metreyle ölçtüğümüzde masa ne kadar uzunluktaysa, istesek de istemesek de o rakamı kabul etmemiz gerekir. Allah hakkında konuşmaya başladığımızda da durum pek farklı değildir. Eğer bütün her şeyin yaratıcısı olan bir varlığa inanıyorsak, bunun adı Allah, Gott, Teo ya da Elohi gibi değişik dillerde ama aynı anlamda olduğuna da mantığımızın yatması gerekir. Bunun gibi sahip olduğumuzu söylediğimiz hangi dine ait isek, ölçü diye kabul etmemiz gereken de o dinin kutsal kitabını okuyup araştırmak, en azından bir başlangıç olabilir. Hem her şeyin yaratıcısı ve sahibi Allah ise, O'nun ruhi gıda diye önümüze koyduğu şeyleri, istesek de istemesek de kabul edip, en azından da tadına bakmamız gerekmez mi? Bedenimiz için verdiklerini her gün yiyor ve doyuyoruz. Bu yiyecekleri doğru ya da yanlış şekilde kullansak da ama kullanıyoruz. Ruhi yiyeceklerde durum neden farklı olsun?

Bunlarla ille de ne Allah'a ne de O'nun kutsal saydığı kitaplara inanın diyorum. Şimdilik hedefimiz, sorumuzun cevabını örnekler vererek bulmak. Amaç ruhi yiyecekleri yiyebileceğimiz herhangi bir yer, bir pazar, çarşı, lokanta, mağaza aramak değil mi? Karnımızın açılığını birçok çeşitli lokanta ve restoranlarda doyurabilmemiz mümkündür. Her yiyecek pazarında gönlümüzün çektiğini satın alabiliriz. Sokaklarda, caddelerde, otobüslerden tutunda, gemiler ve uçaklarda bile bu ihtiyacı karşılayacak bol miktarda malzemeye sahipken, ruhi konuda bütün dünya neden bizlere adeta çöl gibi gözüküyor?

Bu konuda da en doğru gerçekleri kendi adıma edindiğim tecrübeler hakkında bir şeyler yazmakla belki daha iyi anlatabilirim. İnanın ruhen beslenmemiz hiçte o kadar zor değil. Evet, insanın vaktini, enerjisini alan bir şey, ama bu her şey için böyledir. En paspal bir filmin karşısında anlamadan saatlerce oturmuyor muyuz? Kendiniz hakkında günlük «vakit harcama» raporu tutmaya kalkarsanız, ne kadar çok boş şeylerle vaktinizi geçirdiğinizin de farkına varırsınız. Sadece dört kişilik bir ev halkının biraz

özenle hazırlanmış bedensel yiyecekleri için, günün en az 4 ila 6 saatinin mutfakta geçirilmesi gerektiğini kendim bildiğim gibi, bu da ancak hepsi tam elektronik aletlerle dolu bir mutfak araçlarıyla mümkün. Suyu kuyudan getirmeye, sebzeyi tarladan almaya, buğdayı da değirmende öğütmeye giderseniz, bu dört kişiyi tek başınıza biraz zor doyurursunuz. Unutmayalım ki binlerce yıldır insanlık bu şartlar altında yaşadılar. Son yüzyılımızın kadınları “çalışmaya gideceğim” diye kendini sokaklara boşuna atmıyor. Evdeki iş bazen dışarıdakinden çok daha sıkıcı ve ağır da ondan. Ayrıca bu işi pek kimse öyle takdir de etmediği gibi, sonunda da emekli edip para hiç vermez.

Kutsal Kitaplar dediğimiz o yazılarda geçen peygamberler, imanlı insanlar, çoğu zaman bu saydıklarımı da bulamamış. Ya bir kıtlık ya da bir düşman istilasıyla karşılaşmışlar. Şartlar o zaman sadece karın doyurmak için çok daha vahim olmuş. Konu vakitten açıldı da onun için yazıyorum. Bu, “vaktim yok” sözü Almanların kullandıkları en büyük bahanedir. Öbür insanlar da başka şeyler söyleyerek, başka bahaneler ortaya atarlar. Bedeni doyurmak için zaman nasıl ki şartsa, ruhu doyurmak için de zaman şarttır. Kimi, söylediğim o 4-6 saatlik zamanı dışarıda çalışarak kazandığı parayla hazır bir şeyler alarak geçiriyor, kimi de evinde mutfakta. Zengin olundukça bu gibi problemler azalıyor da onların vakti başka sorun ve programlarla daha da azdır. Kısacası bedenimizi doyurmak için harcanan zamanı nasıl zorunlu olarak kabul ediyor ve buna vakit mutlaka ayırıyorsak, ruhumuzu doyurmak için de durum aynı olmalıdır.

Araştırma yapmak, okumak için eğer zaman konusunu kıvırdıysak, bundan sonraki en önemli neden o şeye olan isteğimiz, arzumuzdur. Arzu, istek, bazen en önde gelen bir nedendir. İnsanın bilmediği, anlamadığı, hiç haberi olmadığı bir şeyi de istemesi tabii ki mantıklı değildir. Bizlerin içindeki istek önce zihnimizde başlıyor. Zaten içimiz diye kast ettiğimiz şey önce zihnimiz, beynimiz. Bazı sorularla her gün karşılaşırız. Neden doğuyor ve neden ölüyoruz? Hayatın amacı ne? Öldükten sonra ne olacağız? Ölüler nereye gider? Bu ve buna benzer sorularla her insan karşı karşıyadır. İster istesin ister istemesin, bunu ona çevresi ve gördükleri muhakkak öğretir. Öğrendiği şeyler ille de sorunun cevabı değildir. Kişi böyle soruları kendi kendine ister içinden, isterse de dışından birine sorarak, cevabını da muhakkak beklemiştir. İşte bu ve buna benzer şeylerin cevapları, ruhumuzun istediği gıdalardan sadece bir kağıdır. Bu gibi sorulara tatmin edici cevaplar alamadığımız müddetçe, harfen bedenimizin doymaması nasılsa, ruhumuzun da açlığı öyledir.

Mesela benim böyle sorular ve cevaplarla içimde araştırma isteği doğdu. İnsanlar bana “Ne yapıyorsun?”, ya da “Böyle yapmanın ne gereği var?”, veya “Aferin!” gibi şeyler söylediyse de hiçbirini için ben bu araştırmayı yapmadım. Sadece kendim, evet bizzat kendim için bu soruların cevabını bulmak istiyordum. Zaten benim, kendimin ikna olmadığı şeyi başkasına nasıl “bu doğrudur” diye anlatabilirdim ki? Bu arada en çok da sevince önem verdim. Asık suratla, zorlaymış gibi, sanki Allah’ı borca sokuyormuşçasına veya acı çekiyormuş izlenimine hiç girmek istemedim. Çünkü okuduğum şeylerden açıkça anladığım kadarıyla, Allah yarattığı insanı sevinçli görmekten, yaptıklarını da sevinçle yapandan yanadır. Biz insanlar da öyle değil miyiz? Güler yüzle bize «hayır» diyen bir insanı, bazen lanet eder gibi, adın batsın der gibi bir yüzle bize «evet» diyen insana tercih ediyoruz. Zorla, isteksizce yapılan şeyler nasıl ki bizim de hoşumuza gitmiyorsa, Allah’ın da makbulü değildir.

Bunun yanında zamanı gelmişken bir gerçeği de belirtmek zorundayım. Soru sormak kolaydır da bazen cevabını ya hiç bilmek istemeyiz ya da sırf karşı gelmek için sorarız.

Bu gibi kibirli taktiklerle kendimizi büyüüttüğümüzü sanırken, bilmeden ve farkında olmadan da ruhumuzu aç bırakır, ona adeta düşmanca davranmaya başlarız.

Musa'nın zamanında çölde, Allah ibadet çadırı yapılmasını söyler. Bakın Allah'ın isteklerine karşılık, o zamanın sert enseli ve laftan anlamaz halkı bile, nasıl ve hangi yürek tutumuyla davranarak cevap vermiş, yerinden okuyalım.

Ve İsrail oğullarının bütün cemaati Musa'nın yanından çıktılar. Ve yüreği kendisini harekete getiren her adam gelip toplanma çadırının işi ve onun bütün hizmeti için ve mukaddes kıyafetler için Rabbin takdimesini getirdiler. Ve erkeklerle kadınlar, yüreği istekli olanların hepsi geldiler. Rabbe altın takdime arz edenlerin her biri, broşlar ve halkalar ve yüzükler ve bilezikler, takımların hepsi altın olarak, getirdiler... Musa'nın eliyle yapsınlar diye Rabbin emrettiği her iş için, yüreği getirmeğe istekli eden her erkek ve her kadın, İsrail oğulları, Rabbe gönüllü takdime getirdiler.

(Çıkış 35:20-22 ve 29 Ayrıca Tekvin-Yaratılış 4:3-8; İşaya-Yeşaya 61:7; Vahiy 21:4; Tesniye-Yasanın Tekrarı 28:47-48)

Sevinç duymakta «vermekle» ilgili olan bu konu tesadüfen kullandığım bir ayet oldu. Aslında sevinçli olmamız, ille de maddi şeyler vermemizi hem de hiç gerektirmiyor. Allah bizde olan altını, gümüşü, parayı değil; bizi istiyor. Onlar zaten Allah'ın. Altını, gümüşü, parayı biz ancak insanlara verebiliriz. Fakat sahip olduğumuz özgür iradeyi, yaratıcımız sadece bize verdi ve onunla kendisine yaklaşmamızı istiyor. Gönülden, yürekten gelerek, sevinçle Allah'a kulluk etmemiz gerektiğini bir türlü çözemeyip, insanları baskıyla, zorla ezen o dincileri hiçbir zaman anlamadım ve hiçbir zaman da anlamayacağım. Onlar aslında Allah'a değil, kendilerine ve amaçlarına kulluk etmemizi istiyorlar.

İnsan ruhen gelişmesi için araştırma yaparken, çok kişi ondaki bu sevinci almak için epiği bir uğraş verir. Eğer yenilirseniz yandınız demektir. Her başlangıç acemilik demektir. Bilgi edinirken, insanda acemice bir vicdan da gelişir. İşte dini kuruluşların işi tam bu sırada başlar. Eğer onların peşinden giderseniz, sabırsızca hemen ilk önüne çıkan lokantaya girip de ya mideyi bozan ya da hiç istemediği şeylerle karnını doyuran insanlara benzersiniz. İnsanlar arasında en kolay çocuklar kandırılır. Çünkü onlar deneyimsiz ve tecrübesizdirler. Ruhen biz de büyümeye başlarken, çocukluk dönemimiz muhakkak olacaktır. Sakın bedensel yaşınıza bakarak, ruhi yaşınızın da aynı orantıda otomatik olarak geliştiğini sanmayın. Bazı konularda belki evet, fakat gerçek hayata götüren konularda inanın çoğu zaman bebek kadar bile değiliz. Bu konuda hiç doğmadık dersem, belki de doğruyu söylemiş olurum. (Yuhanna 3:1-15) Bu ayıp bir şey değildir. Sakın hiç utanmayın. Bilgi edinmede ve ruhen büyümede kendimizdeki en büyük düşmanlardan bazıları, tembellik, aşağılık duygusu, utanmak, gurur ve kibirdir. Bunlar ruhun gıdasını adeta yok edici, sanki atom bombası özelliği taşırlar. Kaç yaşında olursanız olun, her şeyi bilemeyeceğinizden ötürü, dinlemekten ve sormaktan çekinmeyin. Sorularınızdan dolayı bazen alaylı gülenler olsa bile, alacağınız doğru cevaplar ile sizin için o şeyin artık anlamı olacaktır. Bu cevapların ille de doğru olacağına veya sizi tatmin edeceğine dair bir kaide de yok. Fakat bu konular sizleri araştırmaya sevk etmeli. Doğru ve mantıklı gözükse bile, her şeye de araştırma yapmadan pat diye inanmayın. En değer vermediğiniz, içinizde gizlediğiniz küçük bir acılık, bir gün gelip büyüyerek dev gibi gelişecektir. Gün gelir o devi yenmeniz ise imkânsız olur. Her önemsiz sandığımız kötülükleri küçükken yok etmeye bakarsak,

içimiz tertemiz ve bizleri rahatlatan bir ruha da artık sahip oluyoruz demektir. Kim vücudunda kurt tanecikleri, ya da başka parazitler beslemek ister? Onlar nasıl ki bedenimizi ve sağlığımızı rahatsız ediyorlarsa, bizde de ruhumuzu rahatsız eden bir sürü parazit şeklinde, gözümüze küçükmüş gibi gelen, başlangıçta kontrol altında tuttuğumuzu sandığımız, kötü ve yanlış duygular vardır. Bunlarla kesin bir savaş vermeliyiz. Bütün bunları yaptıktan sonra da hiçbir zaman kendinizi tertemiz olmuş gibi görmeyin. Eğer hata yapıp böyle bir sanıya kapılırsanız, bilin ki muhakkak büyük bir yanlışlık içindesiniz. Ne kadar gayret sarf etseniz de ne kadar bilgi edinseniz de ne kadar çok iyilik yapsanız da hiçbir zaman kendinizi bütün günahlardan arındıramayacak, ruhi gelişmenizi de tamamlamış olmayacaksınız. Çünkü Allah'ın resulü şu gerçeği belirtiyor:

Eğer “günahımız yoktur” dersek, kendi kendimizi aldatırız ve bizde hakikat olmaz. Eğer günahlarımızı açıkça itiraf edersek, günahlarımızı bize bağışlamak ve bizi her haksızlıktan temizlemek için O sadık ve âdildir. (İncil-1.Yuhanna 1:8-9)

Günah bizim eksikliklerimizin varlığına dikkati çekiyorsa, ruhi gelişmeye de hiçbir zaman son vermemeliyiz. Kaldı ki insanlık cennet denilen ebedi hayatı Allah'tan miras aldığı anda, bütün günahlarından soyunmuş olsa bile, ruhi gelişimi devam edecektir ve de etmelidir. Yani ruhen gelişme gösterme sürecimiz sonsuzdur, bunu unutmayalım. Lafta değil, sadece dış görünüşle poz yapar gibi de değil, yürekten gelerek, gerçek bir şekilde alçak gönüllü olalım. Bu ruhi gelişimde en büyük bir faktördür. Çok kişi gerçek anlamda alçak gönüllü olmayı, başkalarına iyilik yapmak açısından, bunu sadece başkalarının menfaatine gibiymiş şeklinde değerlendirir. Aslında alçak gönüllü olmakla en büyük iyiliği kişi kendisine yapar. Bu özellik hem içinizi rahatlatır hem de sizi ruhta süratle büyütür, geliştirir. Zaten dediğim gibi ruhumuzun önüne tunçtan duvar çeken şeyler de kibir, kıskançlık, çekememezlik, gurur, taraf tutmak, doğru olanı yapmaktan utanmak, toplum korkusu vs.... gibi şeylerdir. Gelin kendi sözlerimizle değil de Rabbin resulünün sözlerinden okuyarak ruhen nasıl bir kişiliğe sahip olmamız gerektiğini görelim.

Bu nedenle iç varlığınızın dünyasal yönlerini -cinsel ahlaksızlığı, pisliği, tutkuları, kötü arzuları ve putperestlik anlamına gelen açgözlülüğü- öldürün. Bunlardan dolayı Tanrı'nın gazabı söz dinlemeyenlerin üzerine geliyor. Geçmişte böyle insanların arasında yaşadığınız zaman siz de bu yollarda yürüdünüz. Ama şimdi öfke, kırgınlık, kötü niyet dâhil, hepsini üzerinizden sıyrıp atın. Ağzınızdan hiçbir sövgü ya da edepsiz söz çıkmamasın. Birbirinize yalan söylemeyin. Çünkü eski yaradılışı kötü alışkanlıklarıyla birlikte üzerinizden çıkarıp attınız, eksiksiz bilgiye erişmek üzere Yaratıcısının benzeyişinde tazelenen yeni yaradılışı giyindiniz. (İncil-Kolosaliler 3:5-10)

Allah'ın bizlerden istediği özelliklere sahip olursak, ruhen gelişme gösterip rahatlamamız da beraberinde gelecektir. Hasta olan bir insanın mide bulantısıyla aldığı iyi bir ilaç, anında mide bulantısını kesmese de ilacın etkisi zamanla kişinin farkına bile varmadan midesini sakinleştirecektir. Allah'a göre yaratılan yeni adamı bir elbise gibi giymekle, süratle, farkında bile olmadan değişeceğiz. Etrafımız bunu fark edecektir, ama sakın sizi övecekler diye beklemeyin. Tam tersine, doğru olan şeylere karşı sempatiniz çoğaldıkça, karşılıksız sevmeye başladıysanız, gerçekleri savunuyorsanız, hiç çekinmeden saygıyla, bilerek inancınız hakkında konuşuyorsanız, insanlar sizden

uzaklaşacaklar ve zaman zaman da nefret edeceklerdir. İnsanlara bakıp da onların bu nefretinden etkilenmemek elde değildir. Eğer yılğnılığa düşer de yenilirseniz, mahvoldunuz demektir. Kendi kendinize daima: “Memnun etmek istediğim insan mı yoksa Allah mı olmalı?” diye sorun.

Lokantalardan örnekler vererek yola çıkmıştık. Dinleri, ruhi gıda almak için yemek yemeyi, bir restorana gitmeye benzetmiştik. Allah hakkında alacağınız ve uygulayacağınız bilgiler ile ancak o yemeğin tadına bakmış olacaksınız. Bundan sonra o şeyleri yiyip yememek sizin bileceğiniz şeydir.

Tadın ve görün; RAB ne iyidir ne mutludur O’na sığınan adam! (Zebur-Mezmurlar 34:8)

Ruhen olsun bedenlen olsun, yemek yemede de kuralcı bir listeyi kimseden beklemevin. Allah’ın koyduğu kurallara ne ekleyin ne de çıkarın. Benim sizlere yazdığım bazı noktalar, ancak sevinciniz olması içindi. Çünkü sevinciniz olmazsa, yaptıklarınız sevgiye dayanmıyorsa, ne yapmış olursanız olun bir gün gelip düşeceksiniz. Eğer ders almazsanız, bu düşme hem de hiç kalkmamak üzere bile olabilir. «Türk gibi başla İngiliz gibi bitir» diye bir atasözü vardır. Hızla koşmak hedefe yaklaşmakta bir faktör gibi gözükse de aşırı yorularak enerjimizi, dolayısıyla da sevincimizi kaybetme tehlikesiyle de karşılaşabiliriz. Hedefe doğru koşalım ama hiç durmayacak bir tempoyla. Çünkü belirli bir şeyler elde etmek için hedef kurulur. Eğer bizlerin hedefi Allah’ı memnun edip bundan sevinç duymaksa ki, Allah insanı sırf bu amaçla yarattı, bu da sonsuzdur, ebedidir. Bu yüzden Allah’tan, O’nun özelliklerinden zevk almasını bilmiyorsanız, en önce bunu öğrenin. Bütün yeryüzündeki dinler bence bu zevki ancak kaçıracıdır. Onları, Allah ile sizin aranızda bir duvar yapmalarına müsaade etmeyin. Allah açıkça bu konuda:

“Soluğu burnunda olan insandan el çekin: Çünkü onun değeri nedir?” diyor. (Tevrat-İşaya-Yeşaya 2:22)

İster bu konuda, ya da Allah’ın iradesi olan hangi konuda olursa olsun, yardım etmesi için, içten gelen dualarla bizzat O’ndan yardım isteyelim. İsteklerimiz de zihnimizden ve yüreğimizden gelen sözlerle olmalı. Anlamını bilmediğimiz sözlerle Allah’ın önünde O’na poz yapmaya kalkmayalım. Ayrıca Allah’ın dua etmek için özel vücut şekillerine de ihtiyacı yoktur. Bizlere öğretilen ibadet şekillerinden hiçbirisi ne Kuran’da ne de Tevrat, Zebur, İncil diye bildiğimiz dört kitapta yazar. İnsanların gelenekleriyle Allah aranmaz ve O’na ibadet edilmez. İnsan geleneklerinin bizleri ne hale getirdiğini görüyoruz. Ruhen bizleri ölüme sürüklediler. Bedensel olarak da dünya genelinde son nefesimizi alıp veriyoruz. Bizleri Allah’a yaklaşmakta engelleyen bütün esaret zincirlerini kırmamızı Allah bizlerden emrederek istiyor. Yine bizleri sevdiği için.

Sizi teselli eden Benim, Benim; sen kimsin ki, ölecek insandan, ve ot gibi olacak adam oğlundan korkuyorsun; gökleri yayan, dünyanın temellerini atan, seni yaratan Rabbi unuttun; zorba, yok etmek için hazırlanınca, onun kızgınlığından bütün gün durmadan yılıyorsun? Hani, zorbanın kızgınlığı nerede? (Tevrat-İşaya-Yeşaya 51:12-13)

Korku ve anlamsızca utanç yüzünden insanlara kul olmayın. Allah Yeremya’ya daha çocuk denecek yaştaiken peygamberlik görevi verdiğinde bakın neler söylüyor:

“...Bütün kötülüklerinden ötürü onlara karşı olan hükümlerimi söyleyeceğim, çünkü BEN’İ bıraktılar... Onlardan yılma, yoksa seni onların önünde BEN yıldıırım... Seninle cenkleşecekler; fakat sana güçleri yetmeyecek; çünkü seni kurtarmak için BEN seninle beraberim.” Rab diyor. (Tevrat-Yeremya 1:16-17 ve19)

Yazılarımı okuyan biri, dinlere karşı bir nefretim olduğunu düşünebilir. Nefret ettiğim şeyler ise dinler değil, ancak onların ve bizlerin kötü özellikleri. Çocuğumu sevmeme rağmen kötü olan özelliklerinden de nefret ederim. Fakat bu çocuğumdan hiçbir zaman nefret ettiğim anlamına gelmez. Muhakkak sonunda onu da olduğu gibi kabul edeceğim, fakat bu yine de ondaki kötü ve yanlış özellikleri sevdiğim anlamına gelmeyecektir. İnsanlar büyük ve şişkin sözlerle, “seni her şeyinle sevdim, ya da seviyorum” demekle belki sevginin büyüklüğünü, gücünü kast ediyorlar. Fakat hiçbir zaman sevdiğimiz kişilerin kötü saydığımız özelliklerini sevmeyiz. Zaten bunu da onu sevdiğimiz için yapamayız, yapmamalıyız da. Ben gözümde kötü olan şeyi nasıl sevdiğime: “ama sen yap” derim. Ya da zarar veren şeyi sevdiğim kişide görürsem, nasıl susarım? Yalnız karıştırmayalım, burada sevgiden bahsediyorum hükmetmekten değil. Amerika’nın Irak’taki halkı sevdiği nasıl söylenemezse, dini fanatiklerin insanları bombalamalarında da birbirlerine «iyilik için» olduğu söylenemez. Sevgi bombalamaz, tam tersine yaşatır ve eğitir. Kurtuluş için ümit eder. Bombada ve savaşta; çıkar, menfaat, öfke, kin, öç almak vardır. Sevgiyle hiç bağdaşmazlar. Yapılan haksızlıklarda susmak, barış göstermek bazen gerçektende imkânsız gibi gözükse de Allah: **“ÖÇ BENİM’dir, karşılığını BEN vereceğim”** der ve yine:

Öç almayacaksın ve kavminin oğullarına kin tutmayacaksın; komşunu (insanları) kendin gibi seveceksin; ben RAB’İM. (Levililer 19:18) diyerek bu duygudan uzak durmayı emreder. Bu arada kendini savunmakla öç almayı yine birbirine karıştırmayalım.

Konumuz ruhen gelişmek olduğuna göre, Allah’tan ve O’nun sözlerinden de bir şeyler öğrenmekle geriye değil ileriye doğru gideceğimizden, dinleri yazılarımdan yanlış anlamlar çıkararak, oraları cüzamlılar gibi görmeyelim. Tam tersine, alacağımız eğitimde ve araştırma isteğinde onlar çok büyük faktördürler. İster kiliseye isterse sinagoga ister camiye isterse de Yehova Şahitlerinin toplantılarına katılmak sizlere bir şey kaybettirmeyecektir. Kayıp ancak ne zaman ki onları kendinize efendi yaparsanız ki, bu çok sinsice olur, ne zaman ki onları Allah ile aranızda bir aracı yaparsanız ve yine ne zaman ki ancak onların sayesinde kurtulacağınıza inanırsanız, işte o zaman kaybediyor ve ruhta Afrika’daki Sudanlı çocuk gibi besleniyorsunuz demektir. Hadi o çocuğun durumu elinde olmayan nedenlerden ötürüydü, ya bizler? Kendi kendimizin rızası ve arzusuyla eşek olursak, bize ne desinler? Eğer birazcık olsun ruhen geliştim diyebiliyorsa ki, dediğim gibi bu sonsuz bir şeydir, bunu da birçok dinlerin içine girerek, fakat sadece Allah’ın yardımıyla sahip oldum. Onları gidip dinlemekle günaha falan girmeyiz. Hatta İsa Mesih onlar hakkında bakın ne diyor:

Bundan sonra İsa halka ve öğrencilerine şöyle seslendi: "Din bilginleri ve Ferisiler Musa'nın kürsüsünde otururlar. Bu nedenle size söylediklerinin tümünü yapın ve yerine getirin, ama onların yaptıklarını yapmayın. Çünkü söyledikleri şeyleri kendileri yapmazlar. Ağır ve taşınması güç yükleri bağlayıp başkalarının omuzlarına koyarlar da kendileri bu yükleri taşımak için parmaklarını bile kıpırdatmak istemezler. "Yaptıklarının tümünü gösteriş için yaparlar. Örneğin,

muskalarını büyük, giysilerinin püsküllerini uzun yaparlar. Şölenlerde başköşeye, havralarda en seçkin yerlere kurulmaya bayılırlar. Meydanlarda selamlanmaktan ve insanların kendilerini “Rabbi” (öğretmenim, hocam) diye çağırmasından zevk duyarlar. "Kimse sizi “Rabbi” diye çağırmasın. Çünkü sizin bir tek öğretmeniniz var ve hepiniz kardeşsiniz. Yeryüzünde kimseye “Baba” demeyin. Çünkü bir tek Babanız var, O da göksel Baba'dır.

Kimse sizi “önder” diye çağırmasın. Çünkü bir tek önderiniz var, O da Mesih'tir. Aranızda en üstün olan, diğerlerinin hizmetkârı olsun. Kendini yücelten alçaltılacak, kendini alçaltan yüceltilecektir.

"Vay halinize ey din bilginleri ve Ferisiler, ikiyüzlüler! Göklerin Egemenliğinin kapısını insanların yüzüne kapıyorsunuz; ne kendiniz içeri giriyorsunuz, ne de girmek isteyenleri bırakıyorsunuz!

"Vay halinize ey din bilginleri ve Ferisiler, ikiyüzlüler! Tek bir kişiyi dininize döndürmek için denizleri ve kıtaları dolaşırsınız. Dininize döneni de kendinizden iki kat daha cehennemlik yaparsınız. İncil-Matta 23:1-15

Ben dinler hakkında olan tecrübelerimle İsa'nın bu sözlerini tümüyle, yürekten gelerek onaylıyorum. Aslında suçlu olan sadece o dini önderler değil, onları bizler başımıza önder yapmakla, suç aslında bizim. Hem bu yolla o insanları da bozuyoruz. Her insan için önder olmak büyük bir tuzaktır. Bu yüzden, içine girdiğiniz yer neresi olursa olsun, insanları, dinleri, harika konuşmacılar ve sözler söyleyenleri hemen sırtımıza alıp, ona eşek olmamıza gerek yok ki. Onları ancak bir ağabey, bir abla, bir kardeş gibi gördüğünüz sürece ruhen de ilerlersiniz. Yok, ama “onlar bizi kurtaracak, ben onlar sayesinde cennette gireceğim” dersenez; bırakın ruhen gerilemeyi, Allah'ın da çok büyük öfkesiyle karşı karşıya kalırsınız.

Her lokanta sahibi sizin daima ondan beslenmenizi ister. O lokantacının bu isteği tabii ki normaldir. Fakat bunu hangimiz yapar? Çeşit çeşit lokantalardan alınan gıdalar da lezzet farkı da bizlerin iştahını daha çok açacak ve yemek yemekten zevk alacağız. Yiyeceğimiz ve içeceğimiz şeyleri seçmek genelde bizim elimizdedir. Neyin faydalı neyin zararlı olduğunun ölçüsü ise elimizdeki Allah'ın sözü dediğimiz kitaplarda mevcut. Bazen çok karmaşık ve içinden çıkılmaz gözükken şeylerde de hemen yanlış bir karar vermek yerine, bekleyip araştırmak daha hikmetlidir. Önemli olan aldığımız bilgilerden, gördüğümüz davranışlardan, neleri seçip neleri de çöp diye atacağımıza bağlıdır. Neleri değerli neleri de değersiz görmemiz gerektiğini eğer bilmiyorsak, durmadan araştırıp dua edelim. Bakın yine İsa Mesih bu konuyu neye benzetiyor.

Yine, göklerin krallığı denize atılan ve her çeşitten toplayan bir ağa benzer; dolduğu zaman, onu kıyıya çektiler ve yere oturup iyileri kaplara koydular, fakat kötülerini dışarı attılar. Matta 13:47

Bu prensip her şey için geçerlidir. Allah'ın melekleri de son günlerde kötülerle iyileri bu prensibe göre ayıracaktır. Allah'ı aramakta ve ruhen ilerlemekte ister dinlerle olsun ister dinsizlerle olsun, isterse de bütün dünya ile ilişkimizde olsun, bu prensibi neden uygulamayalım? Hem ruhi açlığımıza ve az gelişmemize neden olarak sırf dinleri gösterirsek bu da haksızlıktır. Hollywood film şirketlerinden tutunda, bütün televizyon kanallarına, radyo istasyonlarına, gazete ve dergilere, kitaplara, devletleri yöneten politikacılara ve okullarda aldığımız eğitimlere kadar dünya genelinde ruhen zaten

rezalet bir durumdayız. Ayrıca Şu gerçeği de dile getirmek gerek. Polisi, jandarması, askeri, doktoru, öğretmenini, hocası, başkanı, başbakanı, papası, müftüsü, dindarı, kâfiri olarak onlar neyse ney. Bütün bu kurumların insanlığa verdiği ruhi gıda gerçekten de Afrika'nın açlığından da bin beter. Evet, belki bütün bunlar böyleyse de onların içinde de belli ölçülerde hikmet, anlayış, bilgi ve ruhun gıdası dediğimiz şeyler muhakkak vardır. İsa'nın dediği gibi yaparak, bütün dünyaya saçılmış olan değerleri istersek toplayıp kendimizi geliştirebiliriz. Daima başkalarından bekleyip, onların açıklarını, zayıflıklarını, eksik yanlarını görüp eleştirmek, hiç kimseyi bence bina etmez. Evet, kişiyi belki tehlikeden koruyup gözünü açsa da ama bina etmez. Bu yüzden kendimiz, bizzat biz bir şeyler yaparak, öğrenip, öğreterek insanlığa faydalı olabiliriz. Daima eleştirmek, başkalarından beklemek kolaydır. Yapıcı olarak bir şeyler bina edersek, ödölümüz de olacaktır. Eğer bu dünya her şeyle bir pisliğin içindeyse, insan olarak o pislikte muhakkak bizzat bizim de payımız oldu, bunu da unutmayalım.

Bütün dünyanın hikmeti tek bir insanın, ya da kuruluşun, organizasyonun tekelinde olduğunu her ne kadar Yehova Şahitleri gibi bütün dinler iddia etse de bu saçmalığı kabul etmek çılgınlıktan, kendini beğenmişlikten, sahtekârlıktan başka bir şey değildir. Ne olursa olsun, ille de belli bir yere ait takım forması giymeye neden bu kadar büyük bir ihtiyaç duyuyoruz? Tabii ki onlara göre sizin özgürlüğünüz bir «ihanettir». Amaç zaten kendilerine köle etmek olduğundan, daima kendisinde yemek yemeğe gitmemiz gerektiğine inanan lokantacı gibi, onların da bu suçlamalarını neden tabii olarak görmüyoruz da bu konuda vicdanımız zorlanıyor? Her din kendini Allah'ın temsilcisi gösterdiğinden, araştırmanızda böyle değişik değişik dinlerle olan ilişkinizi onlar zaten büyük bir tepkiyle karşılayıp, sizde değişik değişik Allahlara gidiyormuşsunuz gibi bir vicdan yaratmaya çalışırlar. Diyorum ya, onların eğitim diye verdiği sinsi düşünce, «sırf onlar tek olan Allah'ın temsilcileridir, geri kalan herkes sahtekârdır». Asıl sahtekâr olan ise, bu iddiada bulunan o din ya da mezheptir. Benim için hepsi birse de içlerinde tek tük olan değerli kişilerin de bulunduğunu kabul etmek gerek. Bakın son günlerle ilgili resul Petrus İncil'de 2. Petrus'un 2'inci bölümünün tümünde bu sahte dindarlar, insanları ölüme sürükleyenler hakkında neler yazıyor. Biraz uzun olmasına rağmen, dikkatle okuyup düşünmenizi isterim.

...Ama İsrail halkı arasında sahte peygamberler vardı, tıpkı sizin de aranızda yanlış öğreti yayanlar olacağı gibi. Bunlar kendilerini satın alan Efendi'yi bile inkâr ederek gizlice aranızda yıkıcı öğretiler sokacaklar. Böyleleri ani bir yıkıma uğrayacaklar. Birçok kişi de onların sefahatine kapılacak. Onların yüzünden gerçeğin yoluna sövülecek. Açgözlülüklerinden ötürü uydurma iddialarla sizi sömürecekler. Onlar için çoktan beri verilmiş olan yargı gecikmez. Onları bekleyen yıkım da uyuklamaz. Tanrı, günah işlemiş olan melekleri esirgemedi; onları cehenneme atıp karanlıkta zincire vurdu. Yargılanacakları zamana dek orada tutulacaklar. Tanrı, eski dünyayı da esirgemedi. Ama tanrısızların dünyası üzerine tufanı gönderdiği zaman, doğruluk yolunu bildiren Nuh'u ve yedi kişiyi daha korudu. Sodom ve Gomorra kentlerini yakıp yıkarak yargıladı. Bununla, tanrısızların başına geleceklerden bir örnek verdi. Tanrı, ilke tanımayan kişilerin sefih (Zevk ve eğlenceye düşkün, uçar) yaşayışından azap duyan doğru adam Lut'u kurtardı. Onların arasında yaşayan bu doğru adam, görüp işittiği yasa tanımaz davranışlardan ötürü doğru yüreğinde her gün ıstırap çekti. Görülüyor ki Rab, kendi yolunda yürüyenleri, karşılaştıkları denemelerden nasıl kurtaracağını bilir. Doğru olmayanları, özellikle doğal benliğin yozlaşmış arzularının ardından giden ve yetkisini hor görenleri cezalandırarak yargı gününe dek nasıl alıkoyacağını da bilir. Bu küstah ve dik başlı kişiler, yüce varlıklara sövmekten korkmazlar. Oysa melekler bile, güç ve kudrette daha üstün oldukları halde bu varlıkları Rabbin önünde söverek yargılamazlar. Ama anlamadıkları konularda sövüp sayan bu kişiler, içgüdüleriyle yaşayan, yakalanıp boğazlanmak üzere doğan, mantıktan yoksun

hayvanlar gibidir. Ve hayvanlar gibi, onlar da yıkıma uğrayacaklar. Ettikleri haksızlığa karşılık zarar görecekler. Gündüzün zevk âlemlerine dalmayı eğlence sayarlar. Onlar birer leke ve yüzkarasıdır. Sizinle yiyip içtikleri zaman kendi aldatıcı yollarından zevk alırlar. Gözleri zinayla doludur, günaha doymazlar. Kararsız kişileri ayartırlar. Yüreği açgözlülüğe alıştırılmış lanetli insanlardır. Haksızlıkla elde ettiği kazancı seven Beor oğlu Balam'ın yolunu tutarak doğru yolu bırakıp saptılar. Balam, işlediği suçtan ötürü azarlandı. Konuşamayan eşek, insan diliyle konuşarak bu peygamberin çılgınlığına engel oldu. Bu kişiler, susuz pınarlar, fırtınanın sürüklediği bulutlar gibidirler. Onları koyu karanlık bekliyor. Çünkü yanlış yolda yürüyenlerden henüz kurtulanları, boş ve şişkin sözler söyleyerek doğal benliğin tutkularıya ve şehvet âlemleriyle ayartırlar. Onlara özgürlük vaat ederler, oysa kendileri yozlaşmışlığın kölesidirler. Çünkü kişi neye yenilirse, onun kölesi olur. Rab ve Kurtarıcı İsa Mesih'i tanımakla dünyanın çirkefliklerinden kurtulduktan sonra tekrar aynı işlere karışıp yenilirlirse, son halleri, ilk hallerinden beter olur. Çünkü doğruluk yolunu bilip de kendilerine emanet edilmiş olan kutsal buyruktan geri dönmektense, bu yolu hiç bilmemiş olmak onlar için daha iyi olurdu. Şu gerçek özdeyiş onların durumunu anlatıyor: "Köpek kendi kusmuğuna, domuz da yıkandıktan sonra çamurda yuvarlanmaya döndü." (2.Petrus bölüm 2)

Din ve dindarlık dendi mi akla ibadetler ve görevler gelir. Hiçbirimiz açıkça söylemesekte bunlardan ödümüz kopar. Oruçlu olduğunu söyleyip dışarıda gizlice yemek yiyip, evinde yine çocuklarıyla akşam orucunu bozuyormuş gibi bir pozla masaya oturan insanlar azınlıkta değildir. Hem üzerimize aldığımız yükleri taşıyamıyoruz hem de devamlı yük yüklenmesine sesimizi çıkarmıyor, onların bu baskılarını, ikiyüzlülükle nasıl kandırırım yollarına başvurmakla, boşu boşuna sahtekâr oluyoruz. İnsanlara mı gösteriş yaptığımızı sanıyoruz? Hem de bütün bunlar Allah'ın gözü önünde olurken! Bir Yehova Şahidinin ay sonunda vaaz saatini nasıl doldursun diye saatlerce, yüzüzlükle yediği içtiği yumuşak yüzlü birinin evinde geçirdiği zaman gibi. Çünkü dini ondan her ay rapor istiyor. Kaç saat kapı kapı dolaştığını ille de yazmalı. İstedığınız kadar sevinç dolu bir insan olun, yıllarca bunu yaptığınız zaman insanda sevincin s harfi bile kalmaz. Yalnız sizde değil, kimsede kalmaz. İzinde tanıştığım Katolik din gruplarına bağlı emekli bir karı koca ise ibadet diye örgü örüyorlarmış. Bunlardan da anladığım kadarıyla, kadın erkek imanlarını ördükleri örgülerle gösteriyorlar! Muhakkak bu amaçla onlardan böyle bir şey istenmediyse de zamanla o insanlardaki anlayış hemen böyle bir iman görevine dönüşüvermiştir. Kimi oruç tutup namaz kılıyorum diye boş bir yürekle yatar yatar kalkar, kimi saat dolduracağım diye kapı kapı karnını doyuracağı yerleri arar, kimi de örgü örer! Bu insanların hepsi görev yapıyorlar. Ne görevi? Allah'a olan dini görevlerini! Aman sizin yaptığınız bu şeylere Allah'ın çok ihtiyacı var! Devam edin yapmaya. Hâlbuki Allah'a olan bağlılığımızı görevden ziyade zevk gibi görseydik, çok daha büyük başarılar elde edip, O'nunla da iyi bir ilişkiye sahip olurduk. Yapılan şey ne olursa olsun, onu daima görev anlayışıyla yapmaya kaktığımız zaman, o şey üzerinde gün gelip sevincimiz de muhakkak kaybolacaktır. Bu yüzden herkes kendi kendine kararlar verip, Allah ile olan ilişkisini kendi kurmalıdır. Etrafımız istersek muhakkak yardımcı olabilir, ama aracı değil. Baba evlat arasındaki başka birinin aracılığı, utançtan, suçtan kaynaklanır. Ruhi babamız olan Allah ise zaten her şeyi görüyor ve biliyor, aracıya ne gerek var? Hem o aracıyı da Allah tanımıyor mu? Onun bizden daha temiz ya da günahkâr biri olduğunu kim biliyor? O kişi çok temiz bir peygamber dahi olsa, ancak doğru işleriyle kendini kurtaracaktır, ama ne oğul ne de kız hiç kimseyi kurtaramaz olduğunu öbür kitabımda yazmıştım. (Hezekiel 14:12-20) Resulün dediği gibi:

“Kardeşler, akılda çocuk olmayın, fakat kötülükte küçük çocuk olup akılda kâmil olun.” (1.Korintoslular 14:20)

Eğer kurtuluşa gitmek için kendimize ille de bir aracı arıyorsak Allah onun da verdi. “...ve başka hiçbirinde kurtuluş yoktur; çünkü gök altında adamlar arasında verilmiş başka bir isim yoktur ki onunla kurtulabilelim.” (Resullerin-Elçilerin İşleri 4:12)

Eğer kim, hangi din, insan ya da melek dahi yukarıdaki bu açıklamadan sonra kurtuluşu vaat ederse, sahtekârdır. En çok da bu kurtuluş vaat etme merakı nedense Hristiyanî dinlerde var. Müslümanlar bu konuda çoğu zaman ne söylediklerini bile bilmezlerken, Hristiyanların ellerinde tuttıkları kitapta yazan o açıklamalara rağmen, hâlâ insanlara “kurtuluşa giden yol sadece bizden geçer” diye bas bas bağırlar. Kendilerinin dışında olan herkes de cehennemde cayır cayır yanacaktır! Amerika, İngiltere ve diğer Hristiyanlar da bu insanları yakma işinde şimdiden Allah’a yardım mı ettiklerini sanıyorlar? Eh Allah’ın yardımcısı olmak kolay mı! Hem yakında petrol de kalmayacakmış. O cehennemdeki kazanlarda da enerji sorunu yaşanmasın diye herhalde şimdiden Amerika ve diğer ülkeler hazırlık yapıyorlar! Seçimlerde dincilerin hararetli oylarından ve papazların Amerikan-Irak savaşını desteklemelerinden sonra ben bu anlamları çıkardım. Yoksa da onlara bunu yaptıran nefret, kin, para mı? E o zaman bu işte dindarlar kimin adına konuşmuş oluyorlar? Temsil ettikleri Allah adına mı?!!! İşte bunlar da ruhen zengin Hristiyan toplumları. İsteyen de gitsin bunların içinden birinde kurtuluş umsun. Ona hayırlı yolculuklar!

Şimdi size sorarım: Gerçekleri görmek için, anlamak için, algılamak için daha nelere ihtiyacımız var? Bence problem bazen ne ruhi ne de harfi gözlerimizde. Devamlı söylediğim gibi asıl problem görmek, anlamak, algılamak için istemek gerek. Genelde de neyi istersek onu görüyoruz. Görmek, bakmak istemediğimiz şeyleri de haliyle görmüyor, algılamıyor ve onlar hakkında hiçbir şey de hissetmiyoruz. Bırakın bunları görüp algılamayı, bütün bu saydığım duygularımızı da köreltmek için uğraşıyoruz. Çünkü korkutmuşlar, yıldırılmışlar, «zaten elimizden de bir şey gelmez» diyerek, bir avuç insanın bütün dünya insanlığını yönetmesine izin veriyoruz. Yönetilme hastalığında olup, kendi kendimizi yönetmekten de aciz kaldığımız sürece, görmeye de hissetmeye de algılamaya da hakkımız yok. Bunu da bizler insanlık olarak böyle istiyoruz. Bu yüzden sakın, “başımıza getirip bir avuç adama kendimizi yönettiriyoruz” dememle o insanlara düşman falan olmaya kalkmayın. Eğer o bir avuç adamı başımızdan atarsak, iki avuç dolusunu başımıza taç etmeye de hazır bir insanlık âlemiyiz. Çünkü başka türlü bir çözümün olacağını görmüyoruz. Hepimiz kötü olduğumuz için, başka bir çareye de meydan vermiyoruz. Küçücük bir serbestlikte insanlık olarak adeta çıldırıyoruz. Başımıza coplu, sopalı, dipçikli adamlar dikmezlerse, birbirimizi yok etmeye her an hazırız. Çoğu zaman da o bizi yönetenlerden de maalesef daha iyi değiliz. Belki utanırız diye yazdıklarımla ben bunları anlatmak istiyorum.

Peki, ne yapalım? Hem ruhen görmek için uğraşmamız gerektiğini söylüyorum, hem yöneticilerden tutun, bütün din kuruluşlarından, insanlara kadar, hatta herkesin güvenilmez, azla da çokla da kötü, yanlışlıklarla dolu olduğunu söyleyerek, aslında durumumuzu tam bir çıkmaza sokmuyor muyum? Bu durumda görmenin ne faydası olur? Görmekle, bilmekle, algılamakla ne değişir? Bazı insanların dediği gibi, “biliyorum ama bilmek istemiyorum” demeleri boşuna değildir. Çünkü hiçbir şeyi değiştiremeyecek diye insanlık yılıyor. Tarihi okuyun ve sizde aynısını düşüneceksiniz. İnsanlık neler neler yapmış, sonunda yine aynı tas aynı hamam olmuş. Eğer hiçbir şey değiştiremeyeceksek, gerçekten de görmenin ve algılayıp hissetmenin önemi var mıdır?

Bütün kutsal yazıları okuduğumuz zaman ise insan başka bir şu sonuca varıyor. Her şeyden ziyade en önce kişi kendini değiştirmelidir. Başka kimseyi değiştirmeye falan kalkmadan, ilk önce kendini. İşte asıl bu yüzden görebilmeliyiz, önce kendimiz için. Hem de her yönden ve mümkün olduğunca geniş bir açıdan bakarak. Dünyayı değil, ilk önce kendimizi kurtuluşa layık işlerle yoğurmaliyiz. Başkalarını değiştirme hakkını ise Allah zaten kimseye vermiyor. En önem verdiği peygamberleri bile bu amaçta olmamış. Onlar iyilikle kötülüğü seçme hürriyetini daima insanların kendilerine bırakmışlar. Ancak ne gibi sonuçların onları beklediğini de söyleyerek.

“Senin önüne hayatla ölümü, bereketle lâneti koyduğuma, gökleri ve yeri sizlere karşı bugün şahit tutuyorum; bunun için hayatı seç” diye geçiyor Tesniye veya Yasanın Tekrarı 30:19’da.

Bu seçme hürriyetini belirten sözleri Allah adına Musa peygamber söylemişti. Zaten böyle olmasaydı, ikna etmenin, imanın, araştırmanın, Allah’ın insanları iyiliğe teşvik etmesinin ne anlamı olurdu? Bu da her şahsın bizzat kendisinin yapacağı bir şeydir. Yani başkalarını değiştiririm düşüncesini kafamızdan silip atalım. En fazla başkalarına yardımcı olabilir, onları uyarabiliriz, o kadar. Hem herkes kendi kendini değiştirsin diye de Allah yeryüzünde bu kadar çok çirkin şeylere müsaade etti. Yoksa hür iradenin hiçbir anlamı olmazdı. Allah hür iradeye değer vermeseydi, sanki onu hiçe sayıp bütün insanlığı bir anda istediği robotlara çeviremez miydi? Bunu ancak biz insanlar yaparız. Bir insanı değiştirmenin ne kadar zor olduğunu bizler de biliyoruz. Değiştirmeye uğraştıklarımızı da sırf sağlamak, menfaat elde etmek için emek veriyoruz; hiçbir şey beklemeden, sırf o kişinin hayatı için değil.

Ne kadar acı da olsa ne kadar hiçbir şeyleri değiştiremiyorsak da yine de görmek için uğraşalım. Gerçekleri görmek için, gördüklerimizden ders alabilmek için, mutlu olmak için, hedefe doğru koşabilmek için, kısacası devamlı bahsettiğim bu değerli özelliği yaratıcımız herkese zevkle yaşaması için verdi. Bunun değerini tabii ki herkes biliyormuş gibi duruyorsa da baktığımız ve görmek istediğimiz şeyleri nasıl değerlendirdiğimize Allah ve melekler daha çok dikkat ediyorlar. Acemi bir şairin bile dediği gibi: “Sevgi, iki kişinin göz göze bakmasında değil, iki kişinin aynı hedefe bakmasındadır”. Nereye baktığımız, neleri gördüğümüzden ziyade, niçin bakıp, neleri görmek istiyoruz. Bunlarla kendimizde kurtuluşa, huzura giden bir ruhu mu, yoksa yok olmaya, acılığa giden bir ruhu mu geliştiriyoruz?

Ruhumuzu eğitmede o kadar çok faktörler vardır ki, bu uğurda kaç tane kitap yazılsa, yine de bütün ayrıntılar kaleme alındı demek zordur. En önemlisi de kişinin saiki, yani yürek tutumudur. Olayları farklı farklı görme açılarından bahsetmiştik ki, bu yürek tutumunda da aynıdır. Aynı şeyleri gören iki insanın, o olaydan algıladığı şeyleri çok korkunç derecede farklı yapan birçok neden olsa da bu en önemli nedenlerden biridir. Bir şeye nefret duyarak bakmak var, sevgi duyarak, acıma hissiyle, menfi ya da tarafsız bir gözle bakmak gibi birçok duygular işin içine girebilir ve o olay bizde bambaşka bir izlenim yaratır. Bu yüzden Allah insanlığın tümünün, ancak kendilerine fayda sağlayacak bir göze, ruha, anlayışa, iyi ile kötüyü ayırt etme bilgisiyle, öyle de bir yürek tutumuna sahip olmasını istiyor. Bu yüzden de o kadar peygamberlere verdiği görevlerle geçen epiğice bir zaman zarfında, kaleme alınmasını istediği olaylarla dolu o kutsal dediğimiz kitapları alıp okuyalım, onları zihnimize ve yüreğimize iyice sokalım. Budur gerçek ibadet. Budur Allah sevgisi. Allah’ı sevdiğini söyleyip de o kitapları bırakın anlamaya çalışmak için uğraş vermeyi, hayatlarında baştan sona kadar okuma zahmetine girmemiş dinlerin üyeleri bile o kitaplarla kapı kapı insanları kurtuluşa

çağırma cesareti gösteriyorlar. En güzel örnek Yehova Şahitleridir. İçlerinde baştan sona kadar o kitabı okuyan çok az insan vardır. Göz kırpmadan ölüme dahi gidecek böyle bilgisiz bir imana sahip olanlar da sırf onlar değildir. Hem bunlar içlerinde en çalışkan din olursa ki öyle, öbür dinleri siz düşünün. Dini önderlerinin bir parmak hareketiyle, gözü kapalı öldürmeye gidecek insanlar da az değildir. Bu insanların imanı kör ve hiçbir gerçek bilgiye dayanmıyordur. Bu yüzden gözleri kapalı ve her şeyi yapmaya da hazırdırlar. Gözleri açılmış, gerçekleri görmüş olsalar, zaten o insanlar artık onu bunu dinlerler mi? Bilmek, öğrenmek, anlamak için verilen uğraşta, o dinlerle büyük engellerle karşılaşmanın nedeni de bu yüzdendir. Fakat yine de gerçeği öğrenmek ve Allah'ı sevmek isteyen insan için bunlar bir bahane olamaz. Bütün bunlardan ötürü Allah ne diyor yerinden okuyalım:

Kavmım bilgi yokluğundan helâk (yok) oldu; mademki sen bilgiyi reddettin, bana kâhinlik etmeyesin diye ben de seni reddedeceğim; mademki Allah'ının şeriatını (kanunlarını) unuttun, ben de senin oğullarını unutacağım. Onlar ne kadar çoğaldılsa, bana karşı o kadar çok suç ettiler; onların izzetini utanca döndüreceğim. Kavmımın suçu ile besleniyorlar ve onların fesadına (bozuk işlerine) can atıyorlar. Ve kavmı nasılsa kâhin de öyle olur; ve yollarını onlar üzerinde yoklayacağım, ve işlerinin karşılığını onlara ödeyeceğim. Yiyecekler, ve doymayacaklar; zina edecekler, ve çoğalmayacaklar; çünkü Rabbi dinlemeği bıraktılar. Hoşea 4:6-10

Allah bu sözleri o zaman «kendi kavmim» dediği insanlara söylediyse, onun dışında olanlara ne yapmaz ki? İnsanlık olarak bilgiden nefret ediyoruz. Hikmet (bilge) ve anlayış elde etmek için bırakın dokunmayı, onların yanımızdan bile geçmesini istemiyoruz. Birçok şeylere kafa yoruyorsak da birçok şeyler için kendimizi yiyip bitiriyorsak da bunlar bizi hayata, ebedi hayat vaadini veren Allah'a götürmüyor. O'nun sözlerinden ölüm derecesinde sıkılıyoruz. Onlar hakkında konuşmak bizleri adeta bunalıma sokuyor. Sanki Allah bizler için kurtuluş, mutluluk, ümit değil de bir kâbus oldu. Buna da işlerimiz ve yüreğimizden geçirdiğimiz şeyler neden oluyor, ama Allah değil. O'nunla aramızdaki tunçtan olan düşmanlık duvarını bizler ördük. Çok geçte olsa hâlâ ümitsiz değiliz. Kendimizi pozitif yönde değiştirmek veya sonumuzu gerçekten de korkunç bir acılığa terk etmek, yine elimizde olan bir şey. Bu yüzden Allah'ın şu sözlerini önemle dikkate alalım:

BEN sizleri disiplin ederken (tedip) geri dönün; işte üzerinize ruhumu dökeceğim; size sözlerimi bildireceğim.

Mademki BEN çağırdım ve siz çekindiniz; elimi uzattım ve bakan olmadı; öğüdümün hepsini hiçe saydınız, tedibimi (Yola getirmemi) de istemediniz; BEN de felâketinizde güleceğim; size korku gelince, üzerinize korku bir fırtına gibi gelince, üzerinize sıkıntı ve kaygı gelince, alay edeceğim (istihza).

O zaman BEN'i çağıracaklar, fakat cevap vermeyeceğim; BEN'i erken çağıracaklar, fakat BEN'i bulmayacaklar. Çünkü bilgiden nefret ettiler ve RAB korkusunu seçmediler, BEN'im öğüdümü istemediler, tedibimin (disiplin etmemin) hepsini hor gördüler; bunun için kendi yollarının ürününden yiyecekler ve kendi düzenlerine doyacaklar. Akılsız (Bön) adamların döneklilikleri kendilerini öldürecektir ve akılsızların kaygısızlığı kendilerini yok edecektir. Fakat BEN'i

dinleyen emniyette oturacaktır ve kötülükten korkusu olmayıp rahat bulacaktır. Süleymanın Meselleri-Özdeyişleri 1:23-33

Allah aynen böyle söylüyor. Ruhumuzun gelişimini en iyi bilecek olan O olduğuna göre, hâlâ bilgiden nefret edip, ruhsuz, ya da bu dünyanın bizlerde yaratmaya çalıştığı iğrenç bir ruha sahip olmak istiyorsak, bu bizzat bizlerin bileceği ve karar vereceği bir şeydir. Hangi yolu seçeceğine bizzat her şahsın kendi karar vermelidir.

RAB sevecen ve lütfedendir, Tez öfkelenmez, sevgisi engindir.

Sürekli suçlamaz, Öfkesini sonsuza dek sürdürmez.

Bize günahlarımıza göre davranmaz, Suçlarımızın karşılığını vermez.

Çünkü gökler yeryüzünden ne kadar yüksekse, Kendisinden korkanlara karşı sevgisi de o kadar büyüktür.

Doğu batıdan ne kadar uzaksa, isyanlarımızı bizden o kadar uzaklaştırdı.

Bir baba çocuklarına nasıl sevecen davranırsa, RAB de kendisinden korkanlara öyle sevecen davranır. Çünkü mayamızı bilir; Hatırlar ki, biz toprağız.

(Mezmurlar 103: 8-14)

Davut peygamber Allah'ı ve insanın O'nunla olan ilişkisini bu şekilde tarif ediyor. Mukaddes Kitabın «Mezmurlar» (musiki aletiyle söylenen ilahi sözler) kitabı diye bilinen bölümünü Müslümanlar «Zebur*» diye bilir (*kitap, mektup). Kuran tercümelerinde de bu kitaptan «Zebur» diye bahseder. (Nisa (4):163; Isra (17):55) Her ne kadar Müslüman aleminde ve sırf Kuranın açıklamasından bu kitabı sadece Davut Peygamber yazdı diye bir kanı uyansa da aslında Mezmurlar kitabında daha başka değerli kişilerin de Allah'tan aldıkları vahiyleri vardır. Bu kişilerin isimleri her Mezmur'un başlangıcında yazar. Bazı Mezmuru kimlerin yazdığı da tam olarak bilinmemektedir. Benim şöyle hemen aklıma gelen isimlerin içinde Davut peygamberden başka, Musa peygamber, Korah oğulları, Asaf ve Süleyman gibi isimler de var.

Bu kitabı da eğer roman gibi, hikâye gibi okumaya kalkarsanız çok canınız sıkılır. Çünkü düşündürücü, bilgilendirici, öğüt veren ve hatta peygamberlik gibi konuları şiirimsi bir şekilde işlediğinden, bazen bir kıtayı, bazen de kısa bir cümleyi okuduktan sonra hemen süratle geçerseniz, size bir şey kazandırma olasılığı zor olur. En azından bu durum bende öyle oluyor. Eğer o yazıların anlamını kavramaya uğraşırsak, düşünmemizi, hatta Mukaddes Yazıları da iyi bilmemizi gerektiren, birbirine bağlantılı bilgilerle dolu. Her şeyden ziyade Mezmurlar kitabını okurken bol bol zaman ayırmalıyız. Mesela yukarıda yazdığım ayetler çok basit kelimelerle herkesin anlayacağı şeyleri ifade etse bile, anlamını tek tek düşündüğümüz zaman, çok üstün, dünyamızda kimsenin kimseye göstermediği özelliklerden bahsedildiğinin farkına varacağız. Bu kelimelerle Allah tanıtılıyor. Mezmurlar kitabında Allah hakkında çok bilgiler bulabiliriz. Bu sözler politikacıların kullandığı reklam afişleri gibi de değildir. Gerçek Allah'ın özelliklerinden bahsedilir. Hem zaten mantığımızı çalıştırdığımız zaman, Allah'ın hiç kimseye ihtiyacı olmadığını da kabul edeceğiz. Yani bu sözler Allah'a oy toplamak, para kazandırmak, ticari menfaat sağlamak, meşhur etmek gibi nedenlerden hiçbirisi için yazılmamıştır. O'nun böyle şeylere ihtiyacı çok şükür ki yok. Muhtaç olan bizleriz. İhtiyaç içinde, aciz olan yine bizleriz. Samimi, bütün yürekli insanların yazdığı bu sözler insanlığa Allah'ı tanıtmak, sevdirmek, sıkıntılarımızda, acılarımızda bizi anlayacak birinin varlığına dikkati çekmek için de yazıldı. Mukaddes Kitaptaki Mezmurlar kitabı bu gibi bilgilerin yoğun olduğu yerdir.

Kişinin sadece yukarıdaki ayetleri bilip iman etmesi dahi, Allah'ın her an ve daima kendisini gördüğünden, onunla ilgilendiğinden dolayı artık sıkıntısı olur mu? Bütün gününün 24 saati boyunca bu imanda olan insanı ben tanımadım. Lafta, soru sorulduğu zaman herkes, "Allah tabii ki her zaman görür" diye cevap verirler. Fakat bu bilgi zihinlerinde bazen gerçek anlamda günün birkaç dakikasında geçerken, bazı insanlarda bırakın günün birkaç dakikasını, ayda, yılda, hatta ömründe bir kere bile bu hakikati bütün yüreğiyle kabullenememiştir.

Hele bazı dinler, "Allah her zaman bizim ensemizde bir hafiye gibi dolaşmaz" diye öğretiyorlar. Onlara göre Allah'ın bizleri daima görmesinden bizler sıkılmışız anlamını çıkarmışlar. Yani Allah ara sıra kibarlık yapıp bizleri yalnız bırakıyormuş! Düşünün ki tam da o sırada bir sıkıntımızda Allah'ı çağırırsak, O'na dua ile feryat edersek, nereden bileceğiz Allah'ın kibarlık vaktinin ne zaman başlayıp ne zaman da bittiğini? Bu öğretiyi Yehova Şahitlerinin bir öğretisidir. Onlara göre Allah her zaman görmez, hele hele bir bahçıvanın yabancı otlar hakkında olan ilgisi ne kadar azsa, Allah da kötü insanlarla hiç ilgilenip onlara bakmıyordur bile. Hatta bir yerde aynen şöyle diyorlar:

"...O geleceği bilme yeteneğini, yaratıklarının işine karışmak için kullanmaz. O kuşkulu, şüpheli, devamlı yaratıklarının düşünceleri, amaçları ve yüreklerinde kusur aramak ve onlara zorluk çıkarmak isteyen bir Tanrı değildir". (Almanca Wachtturm sayısında 53/s.468 paragraf 13)

Bu dine göre, Allah'ın daima ve gelecekle ilgili görme özelliği sanki kötüyümüş gibi gösteriliyor. Öyle de anlatılıyor ki, eğer daima görüyorsa, sanki Allah yaratıklarında sadece kötülük aramak için görecekmüş gibi bir imaj uyandırılıyor. Yani görüyorsa, bizlerde kötülük göreceğine göre, bu yüzden de bizlere olan sevgisinden ötürü daima görmüyor demek istiyorlar. Bu yolla da Allah'ı övdüklerini sanıyorlar! Müslümanların: "İsa hiç öldürülmedi" diyerek Allah'ı koruduklarını sandıkları gibi. Allah tarafından daima görülmek aslında insanların çoğunun sıkıldığı bir konudur. Muhakkak Şahitler de bunu anlamışlar ki, taraftarlarını ve kendilerini sıkamak istemiyorlar. Ben ise bu duyguları bir türlü anlayamıyorum. Anlıyorum da anladıklarımı mantıkla birleştiremiyorum. İnsan neden Allah'tan sıkılır?

İlk insan çiftine dönecek olursak, onlar da bir olaydan sonra birdenbire Allah'tan sıkılıp, korkup, saklanmışlardı. Hatırladınız mı bu ilk insan çiftini ve o olayı? Âdem-Havva ve yasak meyve. Bu çiftin o olaydan önce böyle bir problemleri hiç ama hiç yoktu. Mukaddes Kitap ve Kuran onlarda ne korku ne saklanmak ne utanmak gibi insana sıkıntı veren bu duyguların eseri bile olmadığını yazıyor. Daha doğrusu böyle duygulara sahip olduklarını gösteren bir yazıya rastlamıyoruz, hem de hiç. Ne zaman ki günah işliyorlar, birdenbire ikisi de sıkıntılı garip duyguların içine giriyorlar. Hem onlar Allah'ı bile daha doğru dürüst tanımadıkları halde bu durum böyle oluyor. Yani onlar daha Allah'ın her an her yeri gördüğünü bile bilmiyorlar. Yoksa geçen konularda da dediğim gibi saklanmazlardı. (Tekvin-Yaratılış 3:8) Ben bu hakikatlerden sonra şu sonuca varıyorum. Baba oğul arasındaki sevgide de değiştiğim gibi, bizler görülmesini istemediğimiz, sıkıldığımız şeyler yüzünden Allah'ın bizleri daima görmesinden yana değiliz. Bunlar da genellikle Allah'ın hoşuna gitmeyen şeyler. Hâlbuki hoşuna giden şeylerin binde birini yaptığımız zaman, önümüzde adeta boru öttürüp, "görün bakın ben ne yaptım" demek isteriz. Demek ki bizler Allah'ın görme konusunda O'nun değil de, bizim istediğimiz zaman bakmasından yanayız. Sanki Allah'ın uzaktan kumandalı kamera gibi olması için uğraşıyoruz. Poz verirken çalıştırıp, etrafa artistik görüntüler saçacağız, sonra şak diye kamerayı yine kapatıp Allah'ın görmesini engelleyeceğiz.

Bazen biz insanlar hakkında düşündüğümde kendi kendime “biz insan mıyız yoksa kaz mıyız” diye soruyorum. Bu yazdıklarımı ciddi ciddi inanan, sözde en disiplinli, en iddialı olan dinin adını biraz önce verdim. Hem onlar ayrıca: “Dünyada bizden başka kimse kurtulmayacak” diye öğrenir, öğretir ve inanırlar. Benim bu işleri neden bir türlü mantıkla birleştiremediğimi bilmem anladınız mı? Bu konudaki ispatlara falan girmek istemiyorum, çünkü onlar hakkındaki yeteri kadar ispatları «**Din Mafyaları ve Biz**» adlı kitabımda zaten yazmıştım.

Hâlbuki beni en çok rahatlatan bir duygu, insanın Allah'ı her an ve her yerde bulabilecek olmasındadır. Yoksa O'na nasıl güvenirsiniz? Kuvvetine nasıl inanırsınız? Sayısı belli olmayan zekâ sahibi yaratıkları, göklerde ve yerde olsun, varlığını nasıl sürdürebilir? Evet, bizler bu cehenneme döndürdüğümüz dünyada her şeyi sanki tesadüfe bağlımış gibi görüyoruz. O canı darda olup da Allah'ı çağıranlar, toplu halde katledilen, yakılan insanların feryatları, acılar içinde hastanelerde, savaş meydanlarında kıvrananlar, açlıktan nefes bile zorlukla alan insanları görüp de “Allah gerçekten de görüyor mu?” diye sormayı, bilgisizlikten, acıdan ötürü ne dediğini bilmiyor diyerek anlarım. Bizlerin bilgisizliğinden dolayı da Allah kör olacak değil ya. Bir şeyi bilmemek başka bir gerçektir, fakat o şeyin varlığı ise başka bir gerçektir. Allah, “iyi, bu kulum benim onu gördüğümü bilmiyor, o zaman “Ben de onu görmeyeyim” mi diyecek?! Böyle saçmalık olacak şey midir?

Bazılarına rahatsızlık veren Allah'ın bu özelliğinden sevinç duymamız gerekmez mi? Çok defalar Allah'la konuşup O'na dua ederken, O'nun bu özelliğini övmüşümdür. Düşünsenize, en basit bir devlet memurunu görmek için ne zorluklardan geçeriz ve çoğu zaman da belki göremez, derdimizi ona anlatamayız. Başa getirdiklerimizin ise insanlara hiç mi hiç vakitleri yoktur. Bir sıkıntınızda arayın birini de bakalım sizi dinler mi? Ben çözüm getirsin demiyorum, en azından dinlesin diyorum. Onu bile bulamazsınız. Böyle bir şey yapmaktan o baştakilerin ödleri kopar. Ya yaparsa sonra ne olur? Sonra öbürleri de çekirge sürüsü gibi akın etmezler mi? İnsan bu, onlar da hangi birine zaman bulsun? Hani çoğu zaman da bu durum anlaşılır. Sizde sıkıntınızla, derdinizle, acınızla kışınızın üstüne otursunuz, hem de onlara hak vererek. Allah ise öyle mi? Her an, ister kendi evinizde olsun, isterse de yolculukta, ister iş yerinde olsun, isterse de yerin yüzlerce metre dibinde. Ya da göklerde veya denizin dibinde olun, O her zaman sizi görür ve işitir. Hiç öyle özel bir kıyafet giymenize, saçınızın başınızın haline bakmaksızın, ne haldeyseniz o halinizle, randevu falan da almadan, her an sizi işitir ve görür. Bizler de O'nunla ne zaman istersek, her an konuşabiliriz. İster gece ister gündüz ister kızgın güneşte, isterse de dondurucu soğukta, konuşup, dua edip, sıkıntımızı, sevincimizi, minnet duygularımızı, düşüncelerimizi O'nunla paylaşabiliriz. Hiçbir zaman “vaktim yok, bugün git yarın gel”, ya da “sırada bekle, sus konuşma” demez. Hatta “çok gevezelik yaptın, boş yere lafı uzatma, çok cahilsin, hem de ikiyüzlüsün” gibi suçlamaları, doğru da olsa yüzümüze vurmadan dinler. Ancak vicdanımıza söylettirir. Biz de işitmek istersek. Ne kadar akılsızca konuşsak da azarlamadan bizi işitiyordur. Ne olur söyleyin, bu saydıklarımı kim yapar? Bahsettiğimiz insan değil, melek de değil; bütün evrenin sahibinden, en yüksek otoritenin hakkında konuşuyoruz. Kendisi evrenin ve her şeyin sahibi. Bütün bunlar Allah'ın bize olan nefretini mi yoksa sevgisini mi ispat eder? İnsanlar nefret ettikleri kimi isteyerek dinlerler? Zorla neler neler yapıyoruz, bunları kastetmiyorum. İnsanla, melekla, ya da başka hiçbir şeyle de Allah'ı kıyaslamak istemiyorum. Ancak utanalım diye yazıyorum. Sahip olduğumuz o kadar değerli bir Allah'ımız varken, bizler ise O'ndan bucak bucak kaçıyoruz. Görmesine, işitmesine bile tahammülümüz yok. Birde: “Zihnimizden, yüreğimizden geçen şeyleri de mi biliyormuş!” deyip, yine devam ederek

“ben o Allah’a ölsem de inanmam” diyen bir kadını Amerikan televizyonunda bir anket sorusunda izlemiştım. Allah denildi mi korkunç sıkıntılara giriyoruz. Başımızı her taşa vuruyoruz, ama O’na ait hiçbir şey bilmek istemiyoruz. Yeryüzündeki temsilcileri olduğunu iddia edenler de bir o kadar bizleri O’na karşı soğutmak için uğraş veriyorlar. Saçma sapan öğretileriyle, tehditleriyle, baskılarıyla, ikiyüzlülükle, savaşlarıyla insanlığı kısıpaca almışlar. Allah, gerçekler, samimiyet, doğruluk, özgür irade, sevgi gibi kavramların yeryüzünde o kadar çok düşmanı var ki. Dünyayı bu hale başkaları değil, bizler getirdik. Şeytan ve cinleri denilen ruhi yaratıkları da saysak bile, yine de bu hale bizler getirdik. Onlar sadece söyledi, bizler de severek yaptık. Allah geçmiş zamanlardan beri insanlığı ne kadar uyardıysa da yine de tam tersini yaptık. Binlerce yıldır insanlığa daima elini uzatan Allah’ı geri ittirdik. Bin kere günah işlediysek de ancak belki bir kere ceza verdi. O sustu ve biz daha da kudurduk. “Yapmayın, etmeyin” diye peygamberli vasıtasıyla önceden uyardıysa da bizler inadına bir o kadar daha çok yaptık. Sahtekârlıkla önüne gittik, ikiyüzlülükle, elimizdeki döktüğümüz suçsuz adamların kanıyla O’na dua ettik. Sırf kendimizi mukaddes ve herkesi munda görüldük. İstek ve arzularımız yerine gelmediği zaman ise O’nu tehdit ettik. Dilimizi o kadar uzattık ki göklere kadar yükselttik. O yine hep sustu, sabretti. Bizler bu sefer daha da çok çıldırdık. Neden susuyorsun diye O’na hesap sorduk. Neden karışmıyorsun diye lanet ettik. Kötü ve canilik dolu pislik işlerimizi yaparken, bir de gülerken, alaylarla resimlerimizi çektiydik. “Allah nerede, bak hiçbir şey yapmıyor” diye de kendisiyle alay ettik.

Bazen de O’nu bir türlü paylaşamadık. Benim dinim en doğru seninkisi ise yanlış dedik. Bu yüzden de oluk oluk insan kanı döktük. Isırdık, parçaladık, birbirimizi yedik bitirdik. “Cennete gideceğiz” diyerek başkalarından soyduklarımızla, hırsızlık ederek çaldıklarımızla O’na sadaka, rüşvet verdiğimizizi sandık. O’nu kendimiz gibi haydut sandık. Toplanıp adını verdiğimiz yerleri de haydut inine benzettik.

“... bütün bu mekruh işleri yapmak için de gelip ismimle çağırılan bu evde önümde duruyor ve: “Kurtulduk”, diyorsunuz, öyle mi? İsmimle çağırılan bu ev sizin gözünüzde haydut ini mi oldu? İşte, BEN, BEN de gördüm,” RAB diyor. Yeremya 7:10

Allah bütün bu uyarıları bizden önceki nesillere söylediği halde bizler ders alıp utanmadık, yüzümüz kızarmadı ve tüm insanlık olarak kötü işlerimizden dönmedik. Coştukça o kadar coştuk ki, karılarımızı, kızlarımızı fahişeliğe teşvik ettik. Onlar eğer kışlarını açarlarsa iyi davrandık, kucağımıza oturlarsa da iş verdik. Namusuyla, zorla kazandığı paranın yüz mislini bir kerede teklif edip, “yeter ki fahişelik yap” dedik. Onlar da severek yaptılar. Babalar elleriyle kızlarını götürüp hakkında: “Kızım sanatçıdır” diye gözlerinin önünde açıkça porno filmlerinde oynattı. Rejisörün yanında baba kızına baktı, ona neler yapması gerektiği hakkında teşviklerde bulundu. Bunlar mahkemeler önünde boynunda altın kolye, bileğinde altın künyeyle utanmadılar, tam tersine kızı da babası da onlara utançla bakanlara lanet etti. Kanunlar da onların tarafını tuttu. Allah diye kendi ellerinin işi olan paraya taptılar. “Allah desem değilsin, ama O’nun gibi de iş görüyorsun” diyerek parayı o kadar yüceltiler ki, onun hakkında böyle atasözleri bile icat ettiler.

Sanmayın ki Allah’ın da susması ebedidir. Bizler kendimizi kör etmekle O’nu da görmüyor sandık. Bizler kendimizi sağırlaştırarak O’nu da işitmiyor sandık. O’nun adını birbirimize karşı sadece öfkemizde, o da ancak lanet etmek için kullandık. Yine öfkemizde O’nun ismiyle küfürler ettik. Sevindiğimizi sandığımız anlarda, yanımıza bile

yaklaşmasından ödümüz koptu, O'ndan bucak bucak kaçtık. O'na inanmayı gurur meselesi haline dönüştürdük.

Her birimiz kafasından uydurduğu bir Allah yaratıp onunla övündü, gurur duydu, ona dil uzatanların dilini kesti. Milyonları bu uğurda katliama çağırdık. Ne kadar çok katledersen, cennetteki arazin o kadar büyür diye inandırmaya uğraştık. Gururdan, kibirden o kadar kudurduk ki, yaptığımız her türlü iğrençliği O'nu sevindirmek için yaptığımızı da utanmadan söyledik. Çoluk çocuk, kadın erkek, yaşlı hasta demeyip, onları katletmeden önce de Allah'ın kitaplarıyla askerlere bereket duası ettik. En iyi diye geçinenlerimizin işleri Allah'ın önünde peygamber İşaya (Yeşaya) da yazdığı gibiydi:

Çünkü hepimiz bir murdar gibi olduk ve bütün doğru işlerimiz bile kirli elbise (esvap) gibidir ve hepimiz bir yaprak gibi soluyoruz; ve bozuk işlerimiz (fesatlarımız) bizi yel gibi alıp götürüyor. İşaya-Yeşaya 64:6

Dünyayı hiçbirimizin bir öbürüne güveni kalmayacak şekle soktuk. Mahkemelerde eğri kararlar verdik, rüşvet alıp taraf tuttuk. Suçsuzu suçlu, suçluyu da suçsuz ilan ettik. Koynumuzda beraber yattığımızdan tutun, doğurup büyüttüğümüz, canımız kanımız dediklerimizle sırf menfaat ve çıkar için aynı çatıyı paylaştık. Veren, gururu ve kibri için verdi, alan menfaatini düşündüğü için aldı, sevgi ise hiçbirinde olmadı.

“Anne babalarınız, kardeşleriniz, akraba ve dostlarınız bile sizi ele verecek ve bazılarınızı öldürtecekler. Benim adımdan ötürü herkes sizden nefret edecek” (Luka 21:16-17) diye geçen peygamberlikler son günlerde doruk noktasına çıkarak muhakkak yerine gelecektir.

Bütün bunlar ettiklerimizin meyveleri olan, büyüyen şeyler. Ben ilk defa bu ayetleri okuduğumda şaşırıyordum, “olur mu hiç böyle bir şey!” diyordum. Bizler bütün bunları yaparken de “Allah yoktur, O görmez” diyoruz. Bir zamanlar aynı bu sözleri söyleyen bir millet, şimdiki bizler gibi kötü değil, bizlerden iyi olmasına rağmen bakın Allah onlara ne demiş:

... “Rab memleketi bıraktı ve Rab görmüyor” diyorlar. Ben de gözüm esirgemeyecek ve acımayacağım ve yollarını kendi başlarına getireceğim. Hezekiel 9:9b-10

Allah'ın bu sözleri söylediği o milletin neler yaparak Allah'ı öfkелendirdiğini okursanız (Hezekiel peygamberin yazdığı kitaptaki 8 ve 9 bölümlerini okuyun yeter), bizim yanımızda onlar tertemiz melek gibi kalırlar. Şimdiki dünyamızın işlerine bakarak, o zamanki insanları kendimizle kıyasladığımızda, şaşkınlıkla: “Bunun için mi Allah onlara bu kadar öfkelenmiş” diyoruz. Düşünün ki şimdi bizlere karşı Allah neler hissediyordur. O kör yaptığımız, “bazen görür bazen de görmez” deyip radyo kanallarına benzettiğimiz Allah, her birimizin işlerine göre karşılığını verdiği zaman mı O'nun görmüş olduğunu anlayacağız? Bu anlayış artık bizi kurtarır mı? Hem asıl mesele Allah'ın bizleri daima görüp görmeme inancına da bağlı değil. Şeytan ve cinleri zaten bu bilinçte. Bu yüzden de:

“Sen Allah bir olduğuna inanıyorsun; iyi ediyorsun, cinler de inanıyorlar ve titriyorlar” (Yakup 2:19) diye yazıda boşuna yazmıyor.

Onlar hem Allah'ın varlığını bildikleri gibi, O'nun özelliklerini de çok iyi tanıyorlar. Bütün bu bilgiler ise onları Allah indinde iyi ve makbul yapıp değiştirmiyor. Bizler de bilirsek değişeceğiz diye bir kaide yok. Bilmekten ziyade, bildiklerimizi ne kadar sevip uyguladığımız önemlidir. Allah'ı tanıyan herkesin O'nu seveceğine ben kesin kez inanırdım, ama maalesef edindiğim bilgiler ve tecrübelerden de çok yanıldığımı gördüm. Dini için birçok şeyler yaptığını sanan insanlara dikkat ettim. Camiye, kiliseye gittiği için, oruç tutup Noel'i kutladığı için, ibadetlerde en ön sıralarda daima hazır bulunduğu için, kapı kapı vaaz eden bir dindeyse, ayda en fazla saati yapma hedefinde olduğu için, şeytan taşlarken panikte öldüğü için ve daha ne kadar fedakarlıklar ile kendini gösterebiliyorsa, bunları da hep birilerini minnet altına sokup menfaat elde etmek için yapıyordu. Bazen bir Şahit kapı kapı vaaz ederek, her ay öncülük etiketine sahip olacak saati dolduruyorsa, bunu gençse evlenmek, eş bulmak için, ya da cemaatinden itibar veya maddi bir şeyler beklediği için, ya da anne babasının paraları varsa, bunu da onlardan almak için yapıyordur. Anne babaları da sırf çevrelerinde övünsünler diye onlara bu teşviklerde bulunuyordur. Bu söylediğim kişileri de sadece genç veya çocuktur falan sanmayın, bazen yetişkin 40'ın üstünde insanlar. Onlar Almanya'da Seccadeyi otoparkta açıp da etrafına bakarak namaz kılan Müslümanlara benzerler. Bu konuda Allah Muhammed'e bakın neler diyor:

Onlar Müslüman olmakla (veya iman etmekle) seni minnet altına sokmak istiyorlar. Onlara de ki: "Müslüman olmakla beni minnet altına soktuğunuzu sanmayın. Belki, imanınızda gerçeksenez, Allah'ın sizi doğru yola erdirmesinden siz O'na karşı minnet altındasınız." Hucurat (49):17

Nedense hep başkalarından üzüntümüzü ve bizi üzen şeyleri anlamasını bekleriz, ya Allah. Allah'ın teselliye ihtiyacı vardır demek istemiyorum. Gittiğimiz yolda bir yok oluş bizleri bekliyor, bunu da Allah zevk alarak değil, üzüntü duyarak yapacaktır. Hepimiz, tüm insanlık olarak çoktan tövbe edip, o mekruh işlerimizden dönmemiz gerekirdi. Oysa öyle bir süratle gidiyoruz ki, ancak göklerden gelecek bir son, bütün bu mekruh, çirkin ve iğrenç işlerimizi frenleyebilecektir. (Vahiy 6:10; 9:20-21; 16:21)

"...Bana karşı günah eden kendi canına karşı haksızlık eder (gadrederek); Bütün benden nefret edenler ölümü severler." (Süleyman'ın Meselleri-Özdeyişleri 8.36)

Keşke gözlerimiz görebilse, keşke yüreğimiz anlayabilse, keşke ayırt edip pişman olsak da tüm kötülüklerimizden dönsek. Belki, evet belki RAB bize lütfeder ve kızgın öfkesinden döner.

Sağlıcakla kalın.

Ihsan Kiper

Almanya, 12 Ekim 2005 Çarşamba

Dikkat!

"Kitabın belirli / bazı hakları saklıdır", yazarın onayı olmadan kitapta hiçbir değişiklik yapılamaz. Ancak, herhangi bir değişiklik yapmadan, ücretsiz olmak şartıyla istediğiniz kadar dağıtmaya devam edebilirsiniz.

Bölüm 303a veri değişikliği: (1) Yasadışı bir şekilde silen, bastıran, kullanılamayacak hale getiren veya verileri değiştiren herkes (Bölüm 202a (2)) iki yıla kadar hapis cezası veya para cezası ile cezalandırılır. (2) Tüm bunlara teşebbüs edenler de cezalandırılabilir. (3) Bölüm 202c, paragraf 1 uyarınca ceza gerektiren bir suçun hazırlanmasına göre uygulanır. Ve ayrıca § 303b bilgisayar sabotaj yasası.

